

ကျေးဇူးရှင်
 လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး
 ရေးသားစီရင်တော်မူအပ်သော
မောဓိယကပ္ပိယမိယနိ

ဒုတိယကဏ္ဍိမိ

ဝမ်းချို ကျော်ခြံ

လူဖြစ်ရကျိုးနပ်စေရန်

* ရေတို့မည်သည် အလွတ်သာ ထားခဲ့လျှင် နိမ့်ရာသို့ စီးမြဲ
မေ့တာ ဖြစ်သကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့၏ စိတ်မည်သည် လွတ်၍ ထားခဲ့လျှင်
မကောင်းရာသို့သာ တွင်တွင်သွားမြဲ မေ့တာဖြစ်၍ မကောင်းရာ၌သာ
မေ့လျော်၏ . . . ။

* ရံခါ ဘုရားသာသနာနှင့် ကြုံတွေ့၍ ဗုဒ္ဓဘာသာလူမျိုး၊
နတ်မျိုး၊ ဗြဟ္မာမျိုး ဖြစ်ကြပါသော်လည်း သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကို
အားမထုတ်နိုင်ကြသည့်အတွက် စိတ်ကို အစိုးမရနိုင်ကြပေ။ သို့ဖြစ်၍
ဘုရားသာသနာနှင့် ကြုံတွေ့ပါသော်လည်း လူဖြစ်ရကျိုးမနပ်ပေ။

* မြတ်စွာဘုရားရှင် (၄၅)ဝါ ကာလပတ်လုံး ဟောကြား
တော်မူသော ပိဋကတ်သုံးပုံကို အဆီညှစ်၍ အနှစ်သာရထုတ်လျှင်
ဗောဓိပက္ခိယတရား (၃ရ)ပါး ရ၏။ ထိုတရားတို့ကို ဖတ်၍၊ မှတ်၍၊
အသည်းစွဲအောင် လေ့ကျက်၍ ခန္ဓာဉာဏ်ပေါက် ကျင့်ကြံအားထုတ်
နိုင်လျှင် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နှင့် တွေ့ရကျိုး၊ လူဖြစ်ရကျိုးနပ်လေပြီ။

ကျေးဇူးတော်ရှင် ကျမ်းပြုအကျော် လယ်တီဆရာတော်ကြီး

ရေးသားပြုစုအပ်သော

ဤဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ ကို ဖတ်ရှု၍

သင် လူဖြစ်ရကျိုးနပ်အောင် ကြိုးစားပါ။

မိခင်ဧရာဝတီစာအုပ်တိုက်မှ စီစဉ်ဖြန့်ချိ၍ ရွှေထိရုံဘုရားဈေး
စာအုပ်ဆိုင်ကြီးများ၊ မန္တလေး၊ နဂါးစာပေနှင့် ရန်ကုန်မြို့ရှိ
စာအုပ်ဆိုင်ကြီးများတွင် ဈေးနှုံးချိုသာစွာဖြင့် ဝယ်ယူရရှိနိုင်ပါသည်။

ဆယ်သွယ်ရန်။ ။ မိခင်ဧရာဝတီစာအုပ်တိုက်၊ ☎ ၀၀-၅၀၀၄၃၀

ကျေးဇူးတော်ရှင်

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

၏

တောမိပက္ခိယဒီပနီ

မိခင်ဧရာဝတီစာအုပ်တိုက်

မိခင်စာအုပ်အမှတ် (၁၄)

မိတ္ထီလောင်ခြည် ဓမ္မဓါနုလောင်စန်း

အစာအင်း(၄)။ပ ထပ်သိမ်းကြိုဈေး၊ စိမ့်ရွှေတိဂုံဘုရားထံ၊

အ ၃၇၁၈၀၀ ထိုင် ခဲ့ ၃၆၄)ရန်ကင်းမြို့။

ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါး

- ★ ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး ဒို့အရေး
- ★ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး ဒို့အရေး
- ★ အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး ဒို့အရေး

ပြည်သူ့သဘောထား

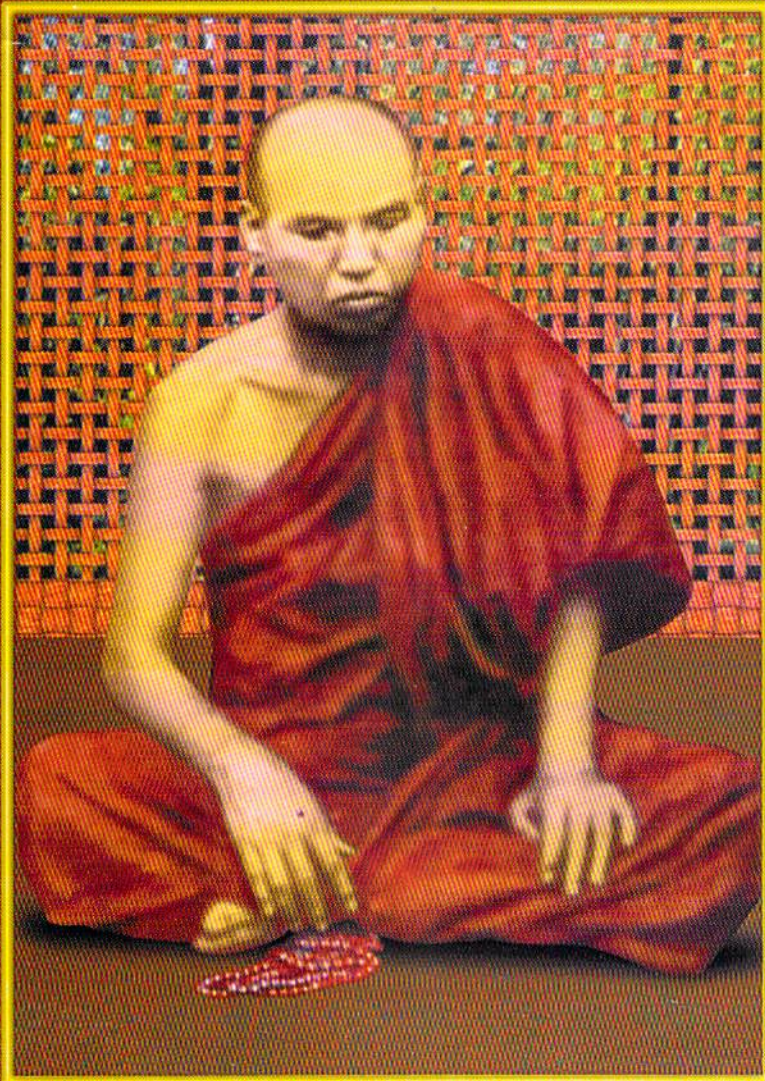
- ★ ပြည်ပအားကိုးပုဆိန်ရိုး အဆိုးမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ★ နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော် တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက် ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ★ နိုင်ငံတော်၏ ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက် နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ★ ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါး
ပြည်သူ့သဘောထား

မိခင်သည် လောကကို သိမြင်စေသည်

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဒီလင်ခေါ် “စာပေပါရဂူ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ

ကျေးဇူးတော်ရှင် ပဌမ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးပုံ

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

စာမူခွင့်ပြုချက် အမှတ် - ၃၈၅ / ၂၀၀၀ (၆)

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်- ၃၉၂ / ၂၀၀၀ (၇)

ဒုတိယအကြိမ်

အုပ်ရေး (၁၀၀၀)

မျက်နှာဖုံး ပုံနှိပ်သူ

ရွှေစင်ထွန်း ပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ် (၁၉)၊

မဟာဇေယျလမ်း၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်။

အတွင်းပုံနှိပ်သူ

ရတနာမိုး ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၂၇ / ၂၊

(၃) ရပ်ကွက်၊ သံသုမာလမ်း၊

တောင်ဥက္ကလာပ၊ မြင်သာ။

ထုတ်ဝေသူ

ဒေါ်ရွှေအိမ် ၈ / ၆၅၊ အုပ်စု (၃)၊

အောင်သိဒ္ဓိလမ်း၊ အင်းစိန်။

စီစဉ်သူ

'မိခင်ဧရာဝတီ' ဝိုင်းတော်သားများ

စီစဉ်သည်။

ကွန်ပျူတာ စာစီ

မခင်စန်းဝေ

(မိခင်ဧရာဝတီ)

စာအုပ်ချုပ်

ကိုမောင်မောင်အုန်း၊

၃၂-လမ်း

ကာလာခွဲ

ကိုအောင်ခင်ဦး၊

ဖြန့်ချိရေး

မိခင်ဧရာဝတီစာအုပ်တိုက်၊ ဖုံး- ၀၁-ရဝ၁၄၃၁

တိုက် (၄) / ၄၀၂၊ ကျိတော်အိမ်ရာ၊

ပုဇွန်တောင်။

စာအုပ်ရောင်းဈေး

၃၅၀ ကျပ်။

မုံရွာမြို့

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ထေရုပ္ပတ္တိ အကျဉ်းချုပ်

ဇာတိဌာနနှင့် ခမည်းတော်၊ မယ်တော်

ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် မြန်မာ သက္ကရာဇ် ၁၂၀၈-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း ၁၃-ရက် အင်္ဂါနေ့တွင် ဒီပဲယင်းမြို့နယ် စိုင်ပြင်ရွာ၌ ဖွားမြင်တော်မူခဲ့သည်။ ခမည်းတော်မှာ ဦးထွန်းသာဖြစ်၍ မယ်တော်မှာ ဒေါ်ကြူးဖြစ်သည်။

ဦးထွန်းသာ- ဒေါ်ကြူးတို့တွင် သားသမီးခြောက်ဦး၊ ထွန်းကားခဲ့ရာ ယင်းတို့မှာ-

- (၁) ပထမ အကြီးဆုံးသား (ငယ်စဉ်က ကွယ်လွန်)
- (၂) ဒုတိယသား မောင်တက်ခေါင် (လယ်တီဆရာတော်)
- (၃) တတိယသား မောင်တက်စွာ (လူဝတ်ကြောင်)
- (၄) စတုတ္ထသား မောင်တက်ပွား (ပထမပြန် ဦးကုမာရ)
- (၅) ပဉ္စမသား မောင်တက်ထွား (ဆရာတော် ဦးကိတ္တိ)
- (၆) ဆဌမသမီး မမြလေး တို့ဖြစ်ကြသည်။

သို့ဖြစ်ရာ သားသမီး ခြောက်ဦး ရှိသည့်အနက် ဒုတိယသား၊ စတုတ္ထသားနှင့် ပဉ္စမသားများမှာ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ကြသည်။

၁။ အငွ် သုဉ် ခွိ ဧကံ၊ သက္ကရာဇ်၊ ဖွားလစ် ကျမ်းဆရာ။
(ပရမတ္ထသံခိပ် နိဂုံး)

၂။ “ လယ်တီထေရုပ္ပတ္တိ ” စာအုပ်များနှင့် “ လယ်တီဒီပနိ ကျမ်းဦးနိဒါန်း ” များတွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ လယ်တီဆရာတော်၌ မွေးချင်းငါးဦးမဟုတ်၊ မွေးချင်းခြောက်ဦးသာ အမှန်ဖြစ်သည်။

မင်္ဂလာနိမိတ်ထူးနှင့် ငယ်နာမည်

လယ်တီဆရာတော် လောင်းလျာဖြစ်သူ ဒုတိယသားကို ဖွားမြင်ဆဲအချိန်တွင် အိမ်ဥပစာအတွင်းရှိ မန်ကျည်းပင်ကြီး၌ ထောင်ထားသောဝါးလုံးများကြားထဲမှ စို့(သက်တံ)ကြီး ပေါ်ထွက် လာကာ ကောင်းကင်သို့ ထိုးတက်သွားပြီးမှ တစ်ဖန် ညွတ်ကိုင်းပြီး အိမ်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာပြန်သည်။ ထို့နောက်တစ်ဖန် ယင်းစို့ (သက်တံ)ကြီးသည် အိမ်သွင်းမှ အိမ်ခေါင်မိုးသို့ ပျံတက်ပြီး အဝါတစ်တန့် အပြာတစ်တန့် အနီတစ်တန့်ဖြင့် ရောင်မျိုးစုံ ယှက်သန်းတာ ကောင်းကင် လမ်းသို့ ပျံသန်းပျောက်ကွယ်သွားသည်။

ယင်းကဲ့သို့သော မဖြစ်ဖူးမြဲ ထူးကဲလှသည့် မင်္ဂလာနိမိတ်ထူး ကိ အစွဲပြု၍ လယ်တီဆရာတော် လောင်းလျာဖြစ်သော ဒုတိယသားကို မောင်တက်ခေါင်ဟူ၍ အမည်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျောင်းအပ်ခြင်းနှင့် ရှင်သာမဏေဘဝ

မောင်တက်ခေါင် ၁၀-နှစ်သား အရွယ်တွင် စိုင့်ပြင်ရွာ ကျောင်းမကျောင်း ဆရာတော် အရွှင်နန္ဒထံ ပညာသင်ကြား- ရန် ကျောင်းအပ်နှံခဲ့သည်။ ကျောင်းသားအဖြစ်ဖြင့် ဘုန်းကြီးကျောင်း ပညာရေး၏ သင်ရိုးဖြစ်သော မင်္ဂလသုတ်၊ နမက္ကာရ၊ ရတနာရွှေချိုင့်၊ အတွင်းအောင်ခြင်း၊ အပြင်အောင်ခြင်း၊ လောကနီတိ၊ ဓမ္မနီတိ၊ ပရိတ်ကြီး စသည်တို့ကို သင်ကြားခဲ့သည်။

အသက်၁၅-နှစ်သားအရွယ် ရှင်သာမဏေပြုရာ ဘွဲ့အမည် မှာ ရှင်ဉာဏဇေ ဖြစ်သည်။ ရှင်ဉာဏဇေသည် သာမဏေဘဝဖြင့် ဆရာတော်အရှင်နန္ဒထံ၌ မြန်မာနိုင်ငံ ပါဠိပညာရေး၏ သင်ရိုးဖြစ်သော ကစ္စည်း သဒ္ဒါကြီး၊ အဘိဓမ္မတ္ထ-သင်္ဂြိုဟ်၊ ဝိထိလက်ရိုး၊ မာတိကာ၊ ဓာတုကထာ၊ ယမိုက်၊ ပဋ္ဌာန်း စသော နေ့ဝါညဝါကျမ်းများကို သင်ကြား ခဲ့သည်။

ဆယ်ကျော်သက်ကရေးသားဖွဲ့ဆိုခဲ့သောကျမ်းနှင့် ကဗျာများ

၁၈-နှစ်အရွယ်တွင် ရဲထွက်ရွာ အရှေ့ဘက် ဝေဒပါရဂူ ဆရာတော် အရှင်ဂန္ဓမာအထံ၌ ဗေဒင်ဘက်ဆိုင်ရာ ပညာရပ်များကို သင်ယူခဲ့သည်။ ယင်းသို့ သင်ယူယင်း ကျည်းကန်ကိုရင်ကြီး၏ လင်္ကာကို ပြည်းယူပြီးလျှင် ဗိုလ်၊ သုဇိတာ၊ ဗျဉ္ဇတာ၊ ဇာတာဖွဲ့ သင်္ကြန်တွက် လက်ရိုးလင်္ကာများကို ဖွဲ့ဆိုရေးသားတော်မူခဲ့သည်။

ထိုစဉ်က သာမဏေဘဝဖြင့်ပင် မဟော်ဇာတ်ထုပ်နှင့် မဟော် ကျေးစေခန်း ရတု၊ ရှင်လောင်းလှည့် (သျှိုးလိုက်) ရတုကဗျာများကိုလည်း ဖွဲ့ဆိုရေးသားတော်မူခဲ့သည်။

ထို့ပြင် သဒ္ဒါဘက်ဆိုင်ရာ သဒ္ဒါငယ်ကျမ်းများကို သင်ယူယင်း ဝါစွ ဝါစက အကောက်ကျမ်းဟောင်းကို အားမရသဖြင့် 'ဝါစွဝါစက အကောက်ကျမ်းသစ်' ကိုလည်း သာမဏေဘဝ ဆယ်ကျော်သက်ကပင် ရေးသားပြုစုခဲ့သေးသည်။

၁။ 'မုံရွာ လယ်တီ တောရပ်မိ၊ မထေရ် ဉာဏ်ဇေ ' ဟူသော 'ပရမတ္ထသံခိပ်' နိဂုံးမှ ဉာဏ်ဇေဟူသော စကားရပ်ဖြင့် ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ကြီး ကိုယ်တော်တိုင် ယင်း၏ ဘွဲ့အမည်ကို 'ဉာဏဇေ' ဖြစ်ကြောင်းဖော်ထုတ်သွားတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု လယ်တီပုဏ္ဏိတ ဆရာ ဦးမောင်ကြီးက သူ၏ 'ပရမတ္ထသံခိပ် အမေးအဖြေ' ၌ဖြေဆိုရေးသားထားသည်။

အားမရနိုင်သော စာကြည့်ဝါသနာ

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၈-ခု ကဆုန်လဆန်း ၆-ရက်နေ့တွင် သာမဏေ ရှင်ဉာဏဓဇသည် စိုင်းပြင်ရွာ ကျောင်းမကျောင်း ခဏ္ဍာသိမ်၌ ဆရာတော် အရှင်နန္ဒကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြုကာ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော် မူသည်။

ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဓဇကား အားရသည်ဟု မရှိ လောက်အောင် စာကြည့် ဝါသနာပါလွန်းလှသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော် အရှင်နန္ဒ-ကသူ၏ စာတိုက်ကြီးငါးလုံးရှိ မြန်မာနိဿယများကို ကြည့်ရှုရန် ခွင့်ပြုခဲ့သည်။ ဤမျှနှင့် အားမရသေး၍ စိုင်းပြင်ရွာ မြင်တင်တိုက်ဆရာတော် အရှင်ဓမ္မထံ၌ရှိသော စာတိုက်ကြီး ငါးလုံးမှ မြန်မာနိဿယဟူသမျှကိုလည်း အားလုံးကြည့်ရှုတော်မူ လိုက်သေးသည်။

ထို့နောက် စိုင်းပြင် ၂-ရွာတွင် တည်ရှိသော ကျောင်းတိုက်ကြီး ငါးတိုက်မှ မြန်မာပြန် နိဿယများကို အတုန်ကြည့်ရှုတော့မည်ဟု ကြံစည်တော်မူသေးသည်။ သို့သော် မန္တလေးမြို့သို့ ကြွ၍ ပညာသင်လို သောကြောင့် ယင်းအကြံမှာ အထမမြောက်ခဲ့ပေ။

မန္တလေးမြို့ စံကျောင်းတိုက်၌ ပညာသင်ကြားခြင်း

သို့ဖြင့်ပင် ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဓဇသည် ၁၂၃၁-ခုနှစ်တွင် မိမိဖွားမြင်ရာ စိုင်းပြင်ရွာမှ မန္တလေး ရတနာပုံနေပြည် တော် မြောက်ပြင် မင်္ဂလာစံကျောင်းတိုက်သို့ ပညာသင်ကြားရန် ကြွရောက် တော်မူခဲ့သည်။

သို့သော် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ 'ပါရမီဒီပနီကျမ်း' နိဂုံး ၄-ဂါထာအနက် တတိယမြောက် ဂါထာတွင် 'မယာ ဉာဏာဘိဝံသေန' ဟူ၍ ယင်း၏ ဘွဲ့အမည်မှာ 'ဉာဏာဘိဝံသ' ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိကြရသေးသည်။

ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဓဇသည် ရဟန်း ၁- ဝါမှ၊ ၁၆-
ဝါအထိ ၁၆-နှစ်တိုင်တိုင် စံကျောင်းတိုက်၌ နေထိုင်ကာ ‘ သုဒဿန
ဝရ ဓမ္မသာမိ မဟာဓမ္မ ရာဇာဓိရာဇဂုရု ’ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ ဒုတိယ
စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ၌ ဝိနည်း ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာများနှင့်
အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာ ၃-ကျမ်းကို သင်ယူတော်မူသည်။

ထိုအချိန်က ဒုတိယစံကျောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးမှာ
မန္တလေး ရွှေမြို့တော်တွင် စာချ နာမည်အကျော်ကြားဆုံး ဖြစ်၍
စာလိုက်သံသာ ၁၀၀၀-ကျော် အထိပင် ရှိခဲ့ဖူးသည်။

ထို့နောက် ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဓဇသည် အဆိုပါ ဝိနည်း
နှင့်အဘိဓမ္မာ ပါဠိ အဋ္ဌကထာများကိုပင် မကုဋာရာမ ဆရာတော်
ဘုရားကြီးထံ၌လည်း သင်ယူတော်မူပြန်သည်။

‘ လုံပဏ်-လင်းပဏ် ’ ဘယ်ပဏ်သာ၍ တတ်သနည်း

ထိုအချိန်က ဒုတိယ စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ (၁)
‘ ရာဇဂုရု ’ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အလုံဇာတိ မိုင်းခိုင်းဆရာတော် ဦးပဏ္ဍိတနှင့်
(၂) ‘ ရာဇဂုရု ’ ဘွဲ့တံဆိပ်မရသော စလင်းဇာတိ ဆရာတော်ဦးပဏ္ဍိတတို့၍
စာတတ် ပေတတ် ပထမ စာချ တပည့်ကြီးနှစ်ပါးရှိရာ စံကျောင်းတိုက်
ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ‘ လုံပဏ်-လင်းပဏ်၊ သည်နှစ်ပဏ်တွင် ဘယ်ပဏ်သာ၍
တတ်သနည်း ’ ဟု ကဗျာစပ်ဆို မေးခွန်းထုတ်ခြင်း ခံရသည်အထိ ပရိယတ္တိ
စာပေလောက၌ ထင်ရှားကျော်ကြားသော စာချတပည့်ကြီး နှစ်ပါး
ဖြစ်သည်။

ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဓဇသည် စံကျောင်းဆရာတော်
ဘုရားကြီးထံ၌ အထက်ပါအတိုင်း ဝိနည်းနှင့် အဘိဓမ္မာ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ
များကို သင်ယူခဲ့သည့်အပြင် အဆိုပါ လုံပဏ်၊ လင်းပဏ်ဟူသော ပထမ
စာချကြီး နှစ်ပါးတွင် စလင်းဆရာတော် ဦးပဏ္ဍိတ၏ တပည့်ရင်းလည်း

ဖြစ်သည်။ စလင်းဆရာ ဟ် ဦးပဏ္ဍိစွယ်တွင် ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဝေသည်၊ ပါစိကျာဒိအဋ္ဌကထာ၊ သမ္မောဟဝိနောဝနိ ဓာဋ္ဌကထာ၊ ပဉ္စမကြိုက် အဋ္ဌကထာ-စသည်တို့ကို အာစရိယ ဟတ္ထမုဋ္ဌိ ဆုပ်မိ ကိုင်မိရှိအောင်ဆိုဝါ တတ်ဝါနှင့် သင်ယူတော်မူခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့်လည်း ရဟန်းတော်အရှင်ဉာဏဝေသည် လယ်တီ ဆရာတော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာသောအခါ၌ 'ငါ၏ဗိုက်ထဲမှာ ရှိသမျှ ပညာများသည်စလင်းဦးပဏ္ဍိစွ ဟာတွေ့ချည်းပဲ'ဟူ၍မကြာခဏ မိန့်ကြား တော်လေ့ရှိပေသည်။^၁

ယောအတွင်းဝန်၏ ဩဝါဒ

ရဟန်းတော်အရှင်ဉာဏဝေကား အစဉ်အလာသမား- သမားရိုးကျသမားမဟုတ်ပေ၊ ငယ်စဉ်ကပင် တော်လှန်သော အတွေး အခေါ်ရှိသူဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်က မန္တလေးရွှေမြို့တော်ရှိထင်ရှားသော ပညာရှိကြီး များ ရှိသည်အနက် ရွှေပြည်ဝန်ကြီးခေါ် ယောအတွင်းဝန် ဦးဖိုးလှိုင်မှာ တော်လှန်သော အတွေးအခေါ် အယူအဆရှိသူ ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်ရာ ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဝေသည် ယောအတွင်း ဝန် ဦးဖိုးလှိုင်၏ တော်လှန်သော အတွေးအခေါ် အယူအဆများကို နှစ်သက်စွဲလမ်းသလောက်၊ ဦးဖိုးလှိုင်၏ ခေတ်မီသော စာရေးနည်း စာရေး ဟန်များကိုလည်း အားကျသည်၊ အတုယူလိုသည်၊နည်းယူလိုသည်။

၁။ လယ်တီဆရာတော်တူရားကြီးက လယ်တီဦးပဏ္ဍိတ (-လယ်တီ ဆရာဦးမောင်ကြီး) အားပြောပြဖူးသောစကား။

ထို့ကြောင့်လည်း သီတင်းနေ့များတွင် ယောအတွင်းဝန် ဦးဖိုးလှိုင် ထံသို့ ကြွရောက်လာကာ ပိဋကတ်တော်၌ ယူဆပုံနည်းများနှင့် မြန်မာစာရေးနည်း ရေးဟန်များကို နည်းခဲခဲ့သည်။ ထိုအခါ ယောအတွင်း ဝန်က ' ဦးပဉ္စင်းကလေး စာတတ်ချင်သလား၊ စာတတ်ချင်ယင် ကထာ ဝတ္ထု အဋ္ဌကထာကို နိုင်နင်းအောင် သင်ကြားပါ ' ဟု ဩဝါဒစကားဖြင့် နည်းပေးညွှန်ကြား လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ယောအတွင်းဝန်က ပိဋကတ်၌ ဝေရုလှန်သည့် အတွေးခေါ် အယူအဆများကိုလည်း ပြောကြားလျှောက်ထားလိုက်သေးသည်။

ထိုစဉ်က ပြောကြားလိုက်သော ယောအတွင်းဝန်၏ တော် လှန်သည့် အတွေးအခေါ် အယူအဆများနှင့် ပတ်သက်၍ ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေသည် လယ်တီဆရာတော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာသော အခါ၌ တပည့်ဖြစ်သူလယ်တီ ဦးပဏ္ဍိတ (နောင်လယ်တီပဏ္ဍိတ ဆရာဦးမောင်ကြီး)အား ' အိမ်း. . ယောဆိုတာ လူတတ်ကွယ်၊ သူဟာ ပထမတန်း ပညာရှိကြီးပဲ၊ စကားဆန်း အင်မတန် ပြောတတ်တဲ့လူ၊ သူ ပညာရှိမှီ သူပြောတဲ့စကား ငါမှတ်ထားတာပဲ၊ နို့ပေမယ့်*** ကျမ်းတွေက' အလွန်ခိုင်မာတဲ့ သင်္ဂါယနာတင် ကျမ်းတွေ ဖြစ်တယ်' ဟုပြောပြန်လည် အမိန့်ရှိခဲ့ဖူးသည်။

ဤသို့ (***) ဖြင့် မြင်၍ထားသော ကျမ်းအမည်များနှင့် ယောအတွင်းဝန်က လျှောက်ထားသော ပိဋကတ်ဆိုင်ရာ တော်လှန်သော အတွေးအခေါ် အယူအဆများကို ' လယ်တီဆရာတော် အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေရန် စီစဉ်ရေးသားလျက်ရှိ သော ဆိုက်ကြီး အရွယ်ကြီးနှင့် စာမျက်နှာ (၁၀၀၀)ကျော်၊ အတွင်းဓာတ်ပုံပေါင်း (၃၀၀)ကျော်ရှိ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျယ် ကျမ်းကြီး၌ အကျယ်တဝင့် မထိန်မချန် ဖော်ပြ ထားသည်။

ပဉ္စမ သင်္ဂါယနာပွဲ၌ ကထာဝတ္ထုတိုပြန်ဆိုတော်မူခြင်း

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင်ရန်အတွက် ပထမဆင့် လုပ်ငန်းတစ်ရပ်အဖြစ်ဖြင့် ၁၂၂၂-ခုနှစ်မှ စတင်ကာ ပိဋကတ်တော်များကို ကျောက်ထက်အက္ခရာ ထွင်းထုခဲ့ရာ ၁၂၃၀-ပြည့်နှစ်တွင် အလုံးစုံ ပြီးစီးခဲ့သည်။

ယင်းသို့ ကျောက်ထက်အက္ခရာ ထွင်းထုပြီးနောက် ပိဋကတ်တော်များကို ပဉ္စမ သင်္ဂါယနာ တင်တော်မူခဲ့ရာ-

- သစ်ဆိမ့်တိုက်က ဝိနည်း ပိဋကတ်တော်ကိုလည်းကောင်း၊
- စလင်းတိုက်က သုတ္တန် ပိဋကတ်တော်ကိုလည်းကောင်း၊
- စံကျောင်းတိုက်က အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်တော်ကိုလည်းကောင်း

အသီးသီး တာဝန်ယူကာ ရွှေနန်းတော်ကြီးအတွင်း ဗြဟ္မိတိုက်တော် ရာဇပလ္လင်ပေါ်၌ တစ်လှည့်စီ ပြန်ဆိုတော်မူကြရသည်။

ထိုအခါ စံကျောင်းတိုက်သား တစ်ပါးဖြစ်သော ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဓဇသည် ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်ကို တာဝန်ယူ ပြန်ဆိုတော်မူခဲ့သည်။

၁။ ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်မှာ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းအနက် ၅-ခုမြောက်ကျမ်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ဗုဒ္ဓဘာသိတ ဘုရားဟောမဟုတ်ပေ။ အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တဿမထေရ်က ဘီစီ ၃-ရာစုတွင် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ထားတော်မူခဲ့သော မာတိကာကို အကျယ်ချဲ့၍ ဟောကြားထားသော ကျမ်းဖြစ်သည်။

ယင်းကထာဝတ္ထုပါဠိတော်သည် (၁) အန္တက၊ (၂) အပရသေလိယ၊ (၃) ဥတ္တရပထက၊ (၄) ကဿပိက၊ (၅) ဂေါကုလိက၊ (၆) ပုဗ္ဗသေလိယ၊ (၇) ဘဒြယာနိက၊ (၈) မဟာသံသိက၊ (၉) မဟိသာသက၊ (၁၀) ရာဇဝိရိက၊ (၁၁) ဝဇ္ဇိပုတ္တက၊ (၁၂) ဝေတုလ္လာ၊ (၁၃) သဗ္ဗတ္တိ ဝါဒိ၊ (၁၄) သမ္ပိတိယ၊ (၁၅) သိဒ္ဓတ္တိက၊ (၁၆) ဟေတုဝါဒ

လယ်တီဆရာတော် ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

ယောအတွင်းဝန်၏ ဩဝါဒစကား လျှောက်ထားချက်အရ ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဓဇသည် ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာကို အထူးကျွမ်းကျင် နိုင်နင်းအောင် သင်ကြားလေ့လာထားသည့်အတိုင်း မြတ်တော်ရာဇပလ္လင်ထက်၌ ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်ကို အောင်မြင်စွာ ပြန်ဆိုတော်မူနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ပထမစာချုပ်ဖြစ်တော်မူခြင်း

ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဓဇသည် ရဟန်းသိက္ခာ ၈-ဝါအရတွင် စံကျောင်းတိုက်၌ ပထမစာချုပ်အဖြစ် ချီးမြှောက်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ ထိုအခါ ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဓဇသည် တပည့်များအား နိရုတ္တိဉာဏ် ထက်သန်စူးရှရေးအတွက် အခြေခံ အဖြစ်ဖြင့် 'ပဒရူပသိဒ္ဓိ' သဒ္ဓါကျမ်းကို ဇောက်ချကာ ဇောင်းပေး ပို့ချတော်မူခဲ့သည်။

ဟူသော ဝိုဏ်းကြီး ၁၆- ဝိုဏ်းတို့၏ မိစ္ဆာဝါဒ ၁၆-ချက်ကို ချေဖျက်ထားသော ကျမ်းဖြစ်သည်။

အရှင်မဟာ ဗုဒ္ဓဇောသ ကလည်း ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာတွင် နိဒါနကထာ၌ ဒီပဝံသကျမ်းကို မှီငြမ်းပြုကာ ဇမ္ဗူ ဒိပ်၌ မဟာသံဃိကဝိုဏ်းကြီး ကွဲသည်မှစ၍ ဝိုဏ်း ၁၈-ဝိုဏ်း ကွဲပြားသွားပုံကို ဖော်ပြဖွင့်ဆိုထားသည်။

ယောအတွင်းဝန်၏ ဩဝါဒအတိုင်း ကမ္ဘာကို ဗုဒ္ဓသာသနာဖြင့် ဖြန့်ချိပြုစုလိုသူတိုင်း ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာမှာ မလေ့လာလျှင် မဖြစ်သော ကျမ်းများဖြစ်သည်။

ရဟန်းတော် အရှင် ဉာဏဓဇသည်လည်း ကထာဝတ္ထုကို လေ့လာယင်း ရဟန်ငယ်ဘဝကပင် ကိုးတိုင်းကိုးဌာန သာသနာပြု ခေါင်းဆောင်လည်းဖြစ်၊ တတိယသင်္ဂါယနာ ခေါင်းဆောင်လည်းဖြစ်သူ ကထာဝတ္ထုကျမ်းဆရာ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ ထေရ်ကိုအားကျခဲ့ဟန်တူသည်။

ပါရမီပုစ္ဆာ ၂၀-နှင့် ပါရမီဒီပနီ

ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဓဇသည် ၁၄-ဝါအရတွင် စံကျောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အမေးပုစ္ဆာ ၂၀-ထွက်ပေါ်လာ သည်။ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ သာဝကတို့၏ ပါရမီနှင့် စပ်ဆိုင်ရာ အချက်ပေါင်း ၂၀-ကို စံကျောင်း ဆရာတော် ဘုရားကြီးက ပါဠိဘာသာဖြင့်အမေးပုစ္ဆာ ၂၀- ပြုလုပ်ကာ မေးခွန်းထုတ်ဆင့် မေးမြန်းလိုခြင်းဖြစ် သည်။

ယင်းအမေးပုစ္ဆာများ၏ အဆုံး၌ 'မယံ စောဒကာ နာမ ဒကဒေသပေက္ခကာ' စသည်ဖြင့်-

'ငါတို့စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်ကား တစ်ဖက်တစ်စိတ် ကိုသာ မျှော်ကုန် ကြည့်ကုန်၏။ အလုံးစုံကို အကုန်မကြည့်ကုန်၊ အကယ်၍ အလုံးစုံကို မျှော်ကုန်ကြည့်ကုန်ပါမူ ယခုဤမေးခွန်းပုစ္ဆာ များသည် မပေါ်ပေါက်ခဲ့ရာ၊ ဤမေးခွန်းပုစ္ဆာများ သည်ပေါ်လည်း ပေါ်ခဲ့၏။ ဇမ္ဗူဒီပါ၏ တံခွန်- သာသနာတော်၏ တံခွန်ဖြစ်သော ပညာရှိတို့အတွက် သက်သက် ဤပုစ္ဆာများပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်ရာ

ထို့ကြောင့်လည်း နောင် လယ်တီဆရာတော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသောအခါ နိုင်ငံခြား သာသနာပြုတော်မူရာတွင် ယင်းကထာဝတ္ထုကို စောစီးစွာ လေ့လာထားခဲ့သဖြင့် လယ်တီဆရာတော်၏ကမ္ဘာ့အမြင်- သာသနာပြုအမြင်များမှာ မြန်မာနိုင်ငံကို ကျော်လွှားကာ နိုင်ငံတကာနှင့် ရင်ပေါင်တန်းနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ခရစ်ယာန်ဝါဒ လွှမ်းမိုးရာ အနောက် တိုင်းသို့ ဗုဒ္ဓသာသနာပြုရာ၌ ကထာဝတ္ထုကို လက်နက်ကောင်း တစ်ခုအဖြစ်ဖြင့် သက်ထက်မြက်မြက် ကိုင်တွယ် အသုံးချနိုင် ခဲ့သည်ဟုလည်း ဆိုရမည်။

ယင်းအကြောင်းများနှင့်တစ်ကွ ကထာဝတ္ထုအပေါ် ကမ္ဘာ့ပညာ ရှင်များ၏ အမြင်များကိုပါ 'လယ်တီဆရာတော်' အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေရန် စီစဉ် မေးသားလျက်ရှိသော စာမျက်နှာ (၂၀၀၀) ကျော်အတွင်း ဓာတ်ပုံပေါင်း (၃၀၀)ကျော် ၌ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကျယ်ကျမ်းကြီး၌ ဖော်ပြဖော်ရှင်ကြရမည်။

လယ်တီဆရာတော် ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

ပညာမရှိသောသူတို့သည် ကုပ်၍ နောက်ဆုတ်ကြကုန်လော့၊ သင်တို့ ကြောင့်ကြစရာမဟုတ်ကုန်၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပထမတန်း သာသနာ တံခွန်များသည် ဤပုစ္ဆာများကို ဖြေဆိုကြလိမ့်မည် ဖြစ်သော ကြောင့်တည်း၊ ဟူ၍ စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဖြေဆိုမည့်သူကို ဘဝင်သို့တတ်ရောက်ရတော့လုမတတ် မြှောက်ပင့်ရေးသားပြီး မဖြေနိုင် သူများအား လမ်းလေးခွ၌တည်ရှိသော ရှာငုတ်တို့နှင့် လည်းကောင်း လူအများကျော်လွှားသွား လာရာ တံခါခံနှင့်လည်းကောင်း နှိုင်းယှဉ် ဥပမာပေးကာ တုဏှိဘာဝဆိတ်ဆိတ်နေကြရန် တားမြစ် နှိမ်ချထားသည်။

ယင်းသို့ ရေးသားထားသည်ကို ဂတု. ရှိလိုက်ရသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေသည် ' ဤအမေး ပုစ္ဆာ ၂၀- ကား ငါ့ကိုစွဲ၍ ငါ့အတွက် သက်သက်ဖြစ်ပေါ်လာပြီတကား ' ဟု အားတက်ရွှင်လန်း ဝမ်းမြောက်စွာဖြင့် နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋိကတ်ကို မွေနှောက် ချောက်ချားပြီး ယင်းအမေးပုစ္ဆာ ၂၀-ကို ပါဠိလို ရေးသားဖြေဆို တာ စံကျောင်းဆရာ တော် ဘုရားကြီးအား ဆက်ကပ်လိုက်သည်။

မှန်းချက်နှင့်နှမ်းထွက်မကိုက်ခြင်း

ယင်းသို့ ရေးသားဖြေဆို လိုက်သော်လည်း ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေ အနေဖြင့် ' မှန်းချက်နှင့် နှမ်းထွက် ' မကိုက်အောင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေ၏ ဖြေဆိုချက်ကို စံကျောင်းဆရာတော် ဘုရားကြီးက နှစ်သက်လိုလားတော် မမူသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

အလုံဦးပဏ္ဍိတနှင့် စလင်းဦးပဏ္ဍိစွဟူ၍ တပည့်ကြီးနှစ်ပါး ရှိသည့်အနက် အလုံဦးပဏ္ဍိတ၏ တပည့်တပန်းများကိုသာ စံကျောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဖြေဆိုစေလိုသောကြောင့် မနှစ်သက် မလိုလား ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု အစဉ်အဆက် ပြောစမှတ်ရှိသည်။

ပထမဆုံး လယ်တီဒီပနီ

ယခုအခါပုံနှိပ်စာအုပ်အဖြစ်ဖြင့် တွေ့မြင် ဖတ်ရှုနေကြရသော 'ပါရမီဒီပနီကျမ်းစာအုပ်မှာ ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေယျဘဝက ဖြေဆိုခဲ့သော ယင်းအမေးပုစ္ဆာ ၂၀-၏ အဖြေပင် ဖြစ်သည်။ လယ်တီ ဆရာတော်အနေဖြင့် ပထမဆုံးရေးသားသော ပထမဆုံးလက်ရာ ပထမ ဆုံး လယ်တီဒီပနီကျမ်းစာအုပ်လည်း ဖြစ်သည်။'

နွားသား ရှောင်ကြဉ်ရေး နှင့် လယ်တီတိုက် တည်ထောင်ခြင်း

၁၂၄၄-နှစ်တွင် ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏဇေယျသည် မန္တလေး ရွှေမြို့တော်မှ မုံရွာမြို့နယ် ရွှေစည်းခုံကျောင်းတိုက်သို့ ကြွရောက် သီတင်းသုံးတော်မူသည်။

၁၂၄၇-ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှတို့သည် အထက်မြန်မာနိုင်ငံကို သိမ်းပိုက်လိုက် နာ မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံး ဗြိတိသျှတို့၏ ကိုလိုနီဘဝသို့ ရောက်ရှိခဲ့ရသည်။ ထိုအခါ ဗြိတိသျှတို့၏ ကုလားဖြူ ကုလားမည်း စစ်သားများက နွားများကို စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ သတ်ဖြတ်စားသောက်ကြရာ မြန်မာလူနေမှုစနစ်နှင့်လည်းကောင်း၊ မြန်မာဘာသာရေး (ဗုဒ္ဓဘာသာ နှင့်လည်းကောင်း၊ ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်နေသည်။

၁။ ထိုစဉ်က အရှင် ဉာဏဇေယျအား စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရား မိန့်မြွက်တော်မူသော စကားအပြည်အစုံနှင့် အဖြစ် အပျက်အစုံအလင်ကို လယ်တီဆရာတော် 'အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေရန် စီစဉ်နေသားလျက်ရှိသော စာမျက်နှာ (၁၀၀၀) ကျော်၊ အတွင်းဓာတ်ပုံပေါင်း (၃၀၀) ကျော်၊ ဆိုက်ကြီး အရွယ်ကြီးနှင့် အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကျယ်စာအုပ်၌ အကျယ်တဝင့် ဖော်ပြထားသည်။

စင်စစ် မြန်မာနိုင်ငံသည် ပကတိ ရုပ်အခြေခံအားဖြင့် မြေယာ နိုင်ငံသာဖြစ်သည်။ လယ်ယာကိုင်းကျွန်းကို ပဓာန စီးပွားရေးအဖြစ်ဖြင့် အားထားမှီခိုနေရသော နိုင်ငံသာဖြစ်သည်။ စက်မှုသိပ္ပံ မထွန်းကားသော နိုင်ငံဖြစ်သဖြင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် ကျွဲနွားများကို အားကိုးကာ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးနေကြရရာ ကျွဲနွားများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးတွင် မရှိမဖြစ်သော ကုန်ထုတ်ကိရိယာဖြစ်သလောက် မြန်မာ ပြည်သူလူထုကြီးတစ်ရပ်လုံး၏ အသက်သခင်များလည်းဖြစ်သည်။ ကျေးဇူးရှင်လည်း ဖြစ်ကြသည်။

သို့ဖြစ်ရာ အသက်သခင် ကျေးဇူးရှင်များဖြစ်ကြသော ကျွဲနွား များကို ဘယ်နည်းနှင့်မျှ သတ်ဖြတ်စားသောက်ခြင်း မပြုထိုက်ဟု ဆရာတော် အရှင်ဉာဏဓဇ ကခံယူသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း အရှင်ဉာဏဓဇသည် ကိုယ်တော်တိုင်လည်း နွားသားကို ရှောင်ကြဉ်တော်မူသည်။ တပည့်တပန်း ရဟန်းသံဃာတော် များနှင့် ပြည်သူအများကိုလည်း နွားသား ရှောင်ကြဉ်ရန် 'နွားမေတ္တာစာ' ကိုရေးသားကာ လှုံ့ဆော်တော်မူခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၂၄၈-ခုနှစ်တွင် မုံရွာမြို့အနီး လယ်တီတေး အုပ်ကြီး၌ ကျောင်းတိုက်တည်ထောင်ကာ တပည့်တပန်း ရဟန်း သာမဏေများအား စာပေသင်ကြားပို့ချခဲ့ရာ ထိုအခါမှစ၍ လယ်တီ ဘရာတော်ဟူသော အမည်ဖြင့် ထင်ပေါ်ကျော် ကြားလာသည်။

ပရမတ္ထဒီပနီ သဂြိုဟ် မဟာဋီကာသစ်

ယင်းသို့ လယ်တီတိုက်တွင် စာပေပို့ချတော်မူသည့်ကြားမှ အဘိဓမ္မတ္ထသဂြိုဟ်ကျမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ်သော 'ပရမတ္ထဒီပနီ ကာ' ကို ပါဠိဘာသာဖြင့် ၁၂၅၉-ခုနှစ်တွင် အပြီးရေးသား ပြုစုတော်မူသည်။

ယင်းဋီကာမှာ ယခုအခါ 'လယ်တီဋီကာ' ဟူသော အမည်ဖြင့် လူသိများနေကြသော်လည်း အမည်အပြည့်အစုံမှာ 'ပရမတ္ထဒီပနီ' ခေါ် သဂြိုဟ် မဟာဋီကာသစ် ဟူ၍ဖြစ်သည်။

နှစ်ပေါင်း ၃၅-နှစ်ကြာ ဋီကာစစ်ပွဲကြီး

သို့သော် လယ်တီ ဆရာတော်သည် ပရမတ္ထ ဒီပနီဋီကာဖြင့် အဘိဓမ္မတ္ထ သဂြိုဟ်ကျမ်းကို ဖွင့်ဆိုရာ၌ ကိုယ့်နည်း၊ ကိုယ့်ဟန် ကိုယ့်အတွေးအခေါ်၊ ကိုယ့်အယူအဆတို့ဖြင့် ရိုးရိုးဖွင့်ဆိုခြင်းမပြုဘဲ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ ဋီကာကျော်ကျမ်း၌ အချက်ပေါင်း ၂၄၅- ချက်တိတိ မှားယွင်းချွတ်ချော်နေသည်ဟု ထောက်ပြကာ 'န သုန္ဒရံ' 'န ယုဇ္ဇတိ' 'နသမေတိ' စသော ခပ်ကြမ်းကြမ်း စကားလုံးများဖြင့် ဋီကာကျော်မှ အဆိုပါအချက်များကို ပယ်ဖျက်ပစ်ခဲ့သည်။

အဘိဓမ္မတ္ထ ဝိဘာဝနီ ဋီကာကျော်မှာ မျက်မှောက်ခေတ် မြန်မာနိုင်ငံပါဠိပညာရေး၌ အဘိဓမ္မတ္ထ သဂြိုဟ်ကျမ်း၏ အဖွင့်ဋီကာ ကျမ်းတစ်ကျမ်း အဖြစ်ဖြင့် သင်ရိုးပြုကာ သင်ကြားပို့ချမှုကို ခံယူနေရသော ဋီကာဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့်လည်း ယင်းကဲ့သို့ လယ်တီဆရာတော်က ဋီကာ ကျော်မှ အချို့အချက်အလက်များကို ပယ်ဖျက်လိုက်သောအခါ၌ သာသနာတော်တစ်ခုလုံး ပွတ်လောရိုက်ကာ ဋီကာကျော်ဖက်မှ ပြန်လည် ခုခံရေးသားလာကြသော ဋီကာများ ပေါ်ထွက်လာသည်။

သို့ဖြင့်ပင် လယ်တီဋီကာ ပုံနှိပ်စာအုပ်အဖြစ် ထွက်ပေါ် လာသော ၁၂၆၂-ခုနှစ်မှ ၁၂၉၇-ခုနှစ်လောက်အထိ ၃၅-နှစ်တိုင်တိုင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ 'ဋီကာစစ်ပွဲကြီး' ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ယင်း ၃၅-နှစ်တာ အချိန်ကာလအတွင်း ထွက်ပေါ်လာသော ဋီကာကျမ်းများမှာ ၄၀-ခန့် ။ ရေအတွက်ရှိသည်ဟု စာရင်းအရ သိရှိရသည်။ ယင်း ၄၀-ခန့်တွင်

၈ လယ်တီဆရာတော် ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

ပါဠိဘာသာဖြင့်ရေးသား သော ငိုကာကျမ်းများအပြင် မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးသားသော ကျမ်းများလည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။^၁

မူလငိုကာ နှင့် အနုငိုကာ

ငိုကာကျော်ဆရာသည် မူလငိုကာထက် အနုငိုကာကို ပိုမို နှစ်သက်ဟန်တူသည်။ ခဲရာခဲဆစ်ဌာနများကို အကိုးသာဂေမုရာ၌ ငိုကာ ကျော်ဆရာသည် 'ဝေဠု ကတ္တာ ဝုတ္တံ အာစရိယဓမ္မ ပါလထွေရေန' ဟူ၍ အာစရိယ ဓမ္မပါလ ခေါ် အနုငိုကာဆရာ အရှင်ဓမ္မပါလ၏ အဆိုအမိန့် များကို ထုတ်ဆောင်ပြလေ့ရှိသည်။

လယ်တီဆရာတော်ကမူ 'အာစရိယာနန္ဒထေရော ပန' စသည်ဖြင့် မူလငိုကာဆရာ အရှင်အာနန္ဒာ၏ အမည်ကို လေးလေး စားစား ခေါ်ဝေါ်ရေးသားပြီး မူလငိုကာဆရာ၏ အယူအဆများကို ဖော်ထုတ်ကာ လက်ရုံးတမ်းလေ့ရှိသည့် အပြင် တစ်ခါတစ်ရံ အဋ္ဌကထာ ဆရာကြီး အရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသ၏ အဆိုအမိန့်များကိုပင် ကျောခိုင်းဖွင့်ဆိုထားသည်ကို ကျောချမ်းစရာ ကောင်းလောက်အောင် တွေ့ရှိနေရပေသည်။

၁။ ၃၅-နှစ်ကြာ ငိုကာစစ်ပွဲအတွင်းကထွက်ပေါ်လာခဲ့သော ပါဠိ ဘာသာရေး ငိုကာကျမ်းများနှင့် မြန်မာဘာသာရေးကျမ်းများ၏ မျက်နှာပုံးပုံများ ယင်းငိုကာ ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဓာတ်ပုံများနှင့် ငိုကာစစ်ပွဲအတွင်း ဘောင်ဘင် ခတ်ခဲ့သော စာပေလှုပ်ရှားမှုအပြည့်အစုံများကို စာမျက်နှာ (၁၀၀၀)ကျော် အတွင်း ဓာတ်ပုံပေါင်း (၃၀၀) ကျော်ပါရှိသည့် 'လယ်တီ ဆရာတော်' အမည်ဖြင့် စီစဉ် ရေးသားလျက်ရှိသော ဆိုက်ကြီးအရှယ်ကြီးအတ္ထုပ္ပတ္တိ အကျယ်စာအုပ်ကြီး၌ ဖော်ပြ ထားသည်။

သီဟိုဠ်ကို အံတုနိုင်သော လယ်တီဋီကာ

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မြန်မာနိုင်ငံ ပါဠိစာပေသမိုင်း၌ ပုဂံခေတ်က သီဟိုဠ်ကို အံတုနိုင်သော အရှင်အဂ္ဂဝံသ၏ သဒ္ဒါနိတိကျမ်းကြီး ပေါ်ထွက် နိုင်ခဲ့သလို မျက်မှောက်ခေတ်၌လည်း ပရမတ္ထဒီပနီ လယ်တီဋီကာဖြင့် သီဟိုဠ်အား အံတုခဲ့ခြင်းကိုကား မည်သူမျှ ငြင်းနိုင်ကြမည် မဟုတ်ပေ။

သို့ဖြစ်ရာ ပရမတ္ထဒီပနီ လယ်တီဋီကာကို မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ သမိုင်းတွင် စာပေမှတ်တိုင် တစ်တိုင်အဖြစ်ဖြင့် ယခုအခါ သမိုင်းသုတေသီတိုင်းက အသိအမှတ် ပြုနေကြရပြီဖြစ်ပေသည်။

လှည့်လည်တရားဟောခြင်းနှင့် ဝါဆိုစဉ်အကျဉ်း

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် လယ်တီတိုက်ကြီးကို တည်ထောင်ကာ တပည့်တပန်း ရဟန်း သာမဏေများအား စာပေပို့ချ တော်မူပြီးနောက် ၁၂၅၇-ခုနှစ်လောက်မှ စတင်ကာ မြန်မာနိုင်ငံ အရပ်ရပ်သို့ လှည့်လည်ကြွရောက်တော်မူပြီး ဝါဆိုသင့်သော အရပ်ဒေသ များတွင်ဝါဆိုလျှက် ကျွတ်ထိုက်သူ ဝေနေယျတို့အတွက် နိယျာနိကအစစ် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် အလိုလားဆုံးလည်းဖြစ် အနှစ်သာရလည်းဖြစ်သော ဝိပဿနာတရားရေးအေး အမြိုက်ဆေးဖို့ တိုက်ကျွေးဟောကြားတော်မူခဲ့ သည်။

ယင်းသို့ ကြွရောက်သီတင်းသုံးကာ တရားဟောရာဒေသများ နှင့် ဝါဆိုရာဌာနများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁၂၅၇-ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ မဟာဗောဓိသို့ ကြွရောက် တော်မူသည်။ မဟာဗောဓိမှ အပြန်တွင် အမြို့မြို့ အနယ်နယ်သို့လှည့်လည်ကာ တရားဟောတော် မူသည်။

လယ်တီဆရာတော် ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

- ၁၂၅၈-ခုနှစ်၊ ဟံသာဝတီနယ် တွံတေးတောကြီးတန်း ဆပဝံတောရ၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။
- ၁၂၅၉-၆၀-ခုနှစ်၊ မုံရွာမြို့၊ လယ်တီတိုက်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ၁၂၆၀-ပြည့်နှစ်တွင် သေကျွှာတောင် ဆရာတော် အရှင်တိလောက၏ ပင့်လျှောက်ချက်အရ သေကျွှာတောင်တွင် တစ်လခန့် သီတင်းသုံးတော်မူသည်။
- ၁၂၆၁-ခုနှစ်၊ မုံရွာမြို့၊ လယ်စဉ်ရွာ ဓမ္မိကာရုံတိုက် ဓမ္မနန္ဒကျောင်း၌ ဝါကပ်တော်မူသည်။
- ၁၂၆၂-ခုနှစ်၊ ဒီပဲယင်းမြို့၏ မြောက်ဘက် မဟာမြိုင် တောကြီး၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။
- ၁၂၆၃-၆၄-ခုနှစ်၊ အလုံမြို့၏ အနောက်ဘက်လည်းဖြစ်၊ သလ္လဝတီမြစ်၏ အနောက်ဘက်လည်းဖြစ်သော ရွှေတောင်ဦးတောင် ကျောက်ဂူ၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။
- ၁၂၆၅-ခုနှစ်၊ မုံရွာမြို့၏ အနောက်လက်ပန်းတောင်းတောင် စကြိုကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ယင်းနှစ်တွင် ကင်းဝန်မင်းကြီး ပင့်လျှောက်သောကြောင့် မန္တလေးမြို့သို့ ကြွရောက်ကာ တရားဟောတော်မူသည်။
- ၁၂၆၆-ခုနှစ်၊ ယှဉ်းမနားမြို့၊ မြောက်ဘက် အင်ကြင်းမြိုင် တောရ စကြိုကျောင်း၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။
- ၁၂၆၇-ခုနှစ်၊ မြင်းခြံမြို့၊ ရေကန်ကြီး အနီး၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ ယင်းနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့သို့ ကြွရောက်ကာ တရားဟောတော်မူသည်။

- ၁၂၆၈-ခုနှစ်၊ ဖြည့်မြို့၊ ဝိပဿနာကုန်းတောရ၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ ယင်းနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့သို့ ကြွရောက်ကာ မစိုးရိမ်တိုက်မှ စ၍ တရားပွဲများ ကျင်းပ ဟောပြောတော်မူသည်။
- ၁၂၆၉-ခုနှစ်၊ မင်းလှမြို့၊ ပက်တန်းတောရ၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ ထိုနှစ်၌ပင် စစ်တွေမြို့သို့ ကြွရောက်ကာ တရားဟောတော်မူသည်။
- ၁၂၇၀-ခုနှစ်၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ ကျိုက်သံလံ တောင်တန်းရှိ အလံတိုင်တောင်ထိပ် ဝါဆိုကျောင်း၌ ဝါဆိုတော်မူပြီး ပုသိမ်မြို့သို့ ကြွရောက်ကာ တရားဟောတော်မူသည်။
- ၁၂၇၁-ခုနှစ်၊ သာပေါင်းမြို့၌ ဝါကပ်တော်မူသည်။
- ၁၂၇၂-ခုနှစ်၊ မုံရွာမြို့၊ မဟာလယ်တီတိုက်၌ ဝါဆိုတော်မူပြီး စစ်ကိုင်းမြို့၊ ရွှေဘိုမြို့နယ်၊ မိတ္ထီလာမြို့၊ မန္တလေးမြို့၊ များသို့ ကြွရောက်ကာ တရားဟောတော်မူသည်။ ပလိပ်ရောဂါပပျောက်ရန် စီမံတော်မူသည်။
- ၁၂၇၃-ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ညောင်ကုန်းတိုက်၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။
- ၁၂၇၄-ခုနှစ်၊ စစ်ကိုင်းမြို့၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။
- ၁၂၇၅-၇၆-၇၇-ခုနှစ်၊ မန္တလေးမြို့၊ လယ်တီစံကျောင်း၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။
- ၁၂၇၈-ခုနှစ်၊ ပျဉ်းမနားမြို့၊ အင်ကြင်းမြိုင်တောရ၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။
- ၁၂၇၉-ခုနှစ်၊ မုံရွာမြို့၊ မဟာလယ်တီတိုက်၌ နောက်ဆုံး ဝါဆိုတော်မူသည်။

၁၂၈၀-ပြည့်နှစ်၊ ကိတ်သားမြို့၌ဝါဆိုတော်မူသည်။

၁၂၈၁-ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်မြို့ ကျောက်ဝိုင်းကျောင်း၌ ဝါဆိုတော် မှူးပြေးနောက် ပုသိမ်မြို့သို့ ကြွရောက်ကာ သိမ်သမုတ် တော်မူသည်။ ပုသိမ်မှအပြန်တွင် သာယာဝတီခရိုင် မင်းလှမြို့၌ မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် ပထမဆုံးအကြိမ်တွေ့ဆုံတော်မူသည်။ ထို့နောက် ယင်းဆရာတော်ကြီးနှစ်ပါးသည် ရန်ကုန်မြို့သို့ကြွ ရောက်ကာ တရားပွဲကြီးများကျင်းပ ဟောကြား တော်မူကြသည်။

၁၂၈၂-ခုနှစ်၊ ကတုန်သတ္တုတွင်းတိုက်၌ ဝါကပ်တော်မူသည်။

၁၂၈၃-ခုနှစ်၊ စစ်ကိုင်းမြို့ ဇေတဝန်တိုက်၌ ဝါဆိုတော် မူသည်။

၁၂၈၄-ခုနှစ်၊ ဗျဉ်းမနားမြို့ လယ်တီကျောင်း၌ ဝါဆိုတော် မူသည်။

‘ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ’ ဘွဲ့တံဆိပ်ခံယူ ရရှိတော်မူခြင်း

၁၂၇၇-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁-ရက်၊ (၇-၁၁- ၁၉၁၅) တနင်္ဂနွေနေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရ၏ ‘ အဂ္ဂ-မဟာပဏ္ဍိတ ’ ဘွဲ့တံဆိပ် ဆက်ကပ် လှူဒါန်းခြင်းကို ခံယူရရှိတော်မူသည်။^၁

၁။ ၁၂၇၆-ခုနှစ်က ‘ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ’ ရရှိသူများကို ၁၂၇၇-ခုနှစ်၌ ဆက်ကပ်ပွဲ ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဘွဲ့တံဆိပ်၌ ‘ ၁၂၇၆-ခုနှစ် ’ ဟု ရေးထိုးထားသည်။ ယခုအခါ လယ်တီဆရာတော်၏ ထေရုပ္ပတ္တိ အများအပြား၌လည်း ကောင်း ‘ ၁၂၇၃-ခုနှစ်က အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတရသည် ’ ဟုရေးသားထားကြသည်မှာ

နိုင်ငံခြားသာသနာပြုတော်မူခြင်း

လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အထက်ပါအတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ အရပ်ရပ်သို့ လှည့်လည်၍ ဝိပဿနာ တရား ဟောကြားကာ သာသနာပြုရုံမျှသာမကပဲ ၁၂၇၅-ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံခြား ဗုဒ္ဓသာသနာပြု အသင်းကြီးကို ကြီးမှူးတည် ထောင်ပြီးလျှင် လန်ဒန်မြို့ရှိ ဂရိတ်ဘရိတန် အိုင်ယာလန် ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာပြု အသင်းကြီးနှင့် လည်းကောင်း၊ လန်ဒန်ပါဠိစာပေအသင်းကြီးနှင့်လည်းကောင်း၊ ဆက်သွယ်ကာ နိုင်ငံ ရပ်ခြား တိုင်းတစ်ပါးသို့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ယုံ့နှံ့ ရောက်ရှိရေးအတွက် အားသွန်ခွန်စိုက် ကြိုးပမ်းတော်မူခဲ့ပြန်သည်။

'ဒီလစ်' ဘွဲ့ ရရှိတော်မူခြင်း

၁၂၈၃-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လတွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်း ကြီး ဖွင့်လှစ်သည့် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်ဖြင့် တက္ကသိုလ် အဓိပတိဖြစ်သူ မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံက စာပေပါရဂူ ('ဒီလစ်') ဘွဲ့တံဆိပ်လျှာဒါန်းသည်ကို ခံယူရရှိတော်မူသည်။

စုတိကမ္မဇရုပ် ချုပ်ငြိမ်းတော်မူခြင်း

၁၂၈၅-ခုနှစ်၊ ပထမဝါဆိုလဆန်း ၁၅-ရက် (လပြည့်) ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ၂-နာရီ ၃၀မိနစ်အချိန်တွင် ပျဉ်းမနားမြို့၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် စုတိကမ္မဇရုပ် ချုပ်ငြိမ်းတော်မူသည်။

မမှန်ပေ။ ၁၂၇၆-ခုနှစ်ကြမှ ရခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ယင်းအကြောင်းကို 'လယ်တီဆရာ တော်' ဟူသော စာမျက်နှာ (၁၀၀၀)ကျော်၊ အရွယ်ကြီး၊ ဆိုက်ကြီး အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကျယ်စာအုပ်ကြီး၌ အကျယ် ဖတ်ရှုကြရမည်။

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ	
၁။	ပဋိညာဉ်	-
၂။	ပုဂ္ဂိုလ်ခွဲခန်း	၁
	ပုဂ္ဂိုလ် ၃-မျိုး	၂
၃။	ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုး၊ ၃-မျိုးတို့၏အလား	-
၄။	လူဖြစ်ကျိုးနပ်ရန်	၁၂
၅။	ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါး	၃၀
၆။	သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး	၃၅
၇။	သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါး	၃၆
	(၁) အကုသိုလ်၌ ဥပုန္န၊ အနုပုန္နခွဲပုံ	၅၃
	(၂) ကုသိုလ်၌ ဥပုန္န၊ အနုပုန္နခွဲနည်း	၆၀
	(၃) သီလကုသိုလ် ၂-ပါး	၆၅
	(၄) သမာဓိကုသိုလ် ၂-ပါး	၇၄
	(၅) ပညာကုသိုလ် ၂-ပါး	၇၈
၈။	ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါး	၈၂
၉။	ဣန္ဒြေ ၅-ပါး	၈၈
၁၀။	ဗိုလ် ၅-ပါး	၉၉
	ဘာဝေတိ အဓိပ္ပာယ်	၁၁၆
၁၁။	ဗောဇ္ဇင် ၇-ပါး	၁၁၁

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၂။	မဂ္ဂင် ၈-ပါး	၁၄၄
	(၁) သင်္ကပ္ပ ၃-ပါး	— ၁၄၆
	(၂) သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင်	— ၁၄၇
	(၃) သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင်	— ၁၄၉
	(၄) ပညာက္ခန္ဓမဂ္ဂင်	— ၁၅၁
	(၅) သောတာပန်	— ၁၅၈
၁၃။	ဗောဓိပက္ခိယပွားပုံအကျဉ်း	— ၁၆၀
၁၄။	သာသနာ့အမွေတော်	— ၁၆၃
	(၁) အမွေ ၂-ပါး	— ၁၆၄
	(၂) ဓမ္မအမွေ ၂-ပါး	— ၁၆၅
	(၃) လောကီအမွေ ၂-ပါး	—
	(၄) လောကုတ္တရာ ဓမ္မအမွေ	— ၁၆၈
	(၅) အမွေခံပုဂ္ဂိုလ် ၇-ပါး	— ၁၆၉
	(၆) အမွေ ၂-ပါး, ၃-ပါး	— ၁၇၆
	(၇) သူဌေးကြီးဥပမာ	— ၁၈၄
	(၈) ဥပမေယျ	— ၁၈၆
	(၉) အနိယတ အမွေခံ	— ၁၉၁
	(၁၀) နိယတ အမွေခံ	— ၁၉၆
	(၁၁) နိဗ္ဗာန်ဘုံသူ နိဗ္ဗာန်ဘုံသား	၁၉၇
	(၁၂) တိုက်တွန်းချက်	— ၂၀၀
၁၅။	နိဂုံး	— ၂၀၄

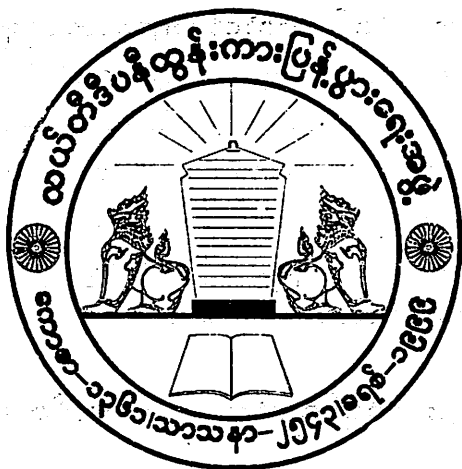
ဦးရေ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

နိဂ္ဂဟသြဝါဒကထာ

၁။ စိတ္တနိဂ္ဂဟသြဝါဒ	-	၂၀၉
၂။ ရူပနိဂ္ဂဟသြဝါဒ	-	၂၁၂
၃။ ဥသယနိဂ္ဂဟသြဝါဒ	-	၂၁၅

လယ်တီပီပနီ ထွန်းကားပြန်ပွားရေးအဖွဲ့
 သန့်စင် စိစစ်ပြီး စာမူ။

လယ်တီဒီပနီ ထွန်းကား ပြန်ပွားရေးအဖွဲ့၏အမှာစာ ဗုဒ္ဓဘုရားပွင့်တော်မူရာအခါ

ဗုဒ္ဓဘုရား ပွင့်တော်မူ၍ ၄၅-ဝါ တိုင်တိုင် တရားတော်များကို ဟောကြားတော်မူခဲ့ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသွားပါသော်လည်း ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် “တရားတော်များ” ကိုပင် ဘုရားအရာ၌ ထားတော်မူခဲ့သဖြင့် ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဘုရား ပွင့်တော်မူရာ အခါကဲ့သို့ပင် ရှိနေပါသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

အကျွန်ုပ်တို့ ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဘုရားကိုယ်စား “ဘုရား” အမည်တော်ရ ဓမ္မစေတီ၊ ခက်ခဲနက်နဲလှသော ပိဋကတ်တော်မှ ထုတ်နုတ်၍ လူအများ ဓမ္မအရသာ ခံစားနိုင်ရန် ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်နှင့်အညီ ဒီပနီကျမ်းပေါင်း တစ်ရာကျော် ရေးသား၍ ဤကမ္ဘာအား ဝိဇ္ဇာဓာတ်အလင်းရောင် ပြန့်စေတော်မူခဲ့သည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင်လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရား၏

ဆန္ဒတော်

ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ရေးသားထားသော ကျမ်းစာများကို ပြည်တွင်း ပြည်ပ ပြန့်နှံ့စေလိုသော ဆန္ဒရှိတော်မူခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ဗုဒ္ဓဘုရား၏ တရားတော်များကို ဘာသာအမျိုးမျိုးဖြင့် ရိုက်နှိပ်ကြကာ ကမ္ဘာသို့ဖြန့်ရန် အချိန်ရောက်ပြီဟု နိုင်ငံခြား ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းကြီး၌ ဩဝါဒ ပေးတော်မူခဲ့သည်။

(၁)

လယ်တီဒီပနီ ထွန်းကားပြန်ပွားရေးအဖွဲ့

စစ်ကိုင်းတိုင်း မုံရွာမြို့ မဟာလယ်တီကျောင်းတိုက်ကြီး၏ ပဓာနနာယက နဝမလယ်တီဆရာတော် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ လယ်တီဘဒ္ဒန္တ ကေလာသ၊ ရန်ကုန်မြို့ နာဂလိုဏ်ဂူဘုရားကုန်းမြေ ကလေးဝတောရ စာသင်တိုက်၏ ပဓာနနာယက နယ်စပ်ဒေသနှင့် တိုင်းရင်းသား ဖွံ့ဖြိုးရေး ဘုန်းတော်ကြီးသင်ပညာရေး အလယ်တန်းကျောင်း ကျောင်းအုပ်စမ်းချောင်း လယ်တီဝိပဿနာ ကျောင်းတိုက်၊ လှည်းကူးလယ်တီတောရ ကျောင်းတိုက်တို့၏ ပဓာနနာယက နိုင်ငံတော်သံဃာမဟာနာယက ဒွိပိဋကဓရ ဒွိပိဋကကောဝိဒ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ လယ်တီဘဒ္ဒန္တ ဇာဂရာဘိဝံသ ဆရာတော်တို့ ဦးဆောင်ပြီး လယ်တီနိကာယဝင် ဆရာတော်ကြီးများနှင့် လူပညာရှိများ စုပေါင်းလျက် လယ်တီဒီပနီ ထွန်းကားပြန်ပွားရေးကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

ဆန္ဒတော်ဖြည့်

ဖွဲ့စည်းထားသော လယ်တီဒီပနီ ထွန်းကားပြန်ပွားရေးအဖွဲ့သည် ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဆန္ဒတော်ကို ဖြည့်နိုင်ရန် မိခင်ဧရာဝတီ စာအုပ်တိုက်အား ဒီပနီကျမ်းစာများကို ရိုက်နှိပ်ရန် ခွင့်ပြုသဘောတူခဲ့ပါသည်။

လယ်တီဒီပနီထွန်းကား ပြန်ပွားရေးအဖွဲ့

(၈)

ကောသလဗျူဟာ ကောသလဝေဒီ

✽ မြတ်စွာဘုရားရှင် တစ်ဆူ၏ အနန္တဂုဏ် ကျေးဇူးတော်နှင့် ဉာဏ်တော်ကို ဘုရားရှင်တစ်ဆူ၏ သာသနာ ကုန်အောင်ပင် ဟောပြောပါသော်လည်း ကုန်ဆုံးနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ဤမျှလေးနက် သိမ်မွေ့နက်နဲ ကျယ်ပြောလှ၍ အတုမရှိ အနှိုင်းမဲ့ဖြစ်ပါ၏။

✽ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူခဲ့သော ပိဋကတ်တော် (၃)ပုံ ဟူသည်မှာလည်း မကျဉ်းမကျယ်မျှသာ သင်္ဂါယနာတင်ထားခဲ့သည်ဖြစ်၍ အလုံးစုံ အကုန်မဟုတ်သေး။ ထိုအလုံးစုံ မဟုတ်သေးသည့် ပိဋကတ်တော် (၃)ပုံသည်ပင် ခက်ခဲနက်နဲ သိမ်မွေ့ ကျယ်ပြောသည်ဖြစ်၍ သာမန်လူတို့ စွမ်းဆောင်နိုင်သော အရာမဟုတ်ပေ။

✽ ထို ဘုရားဟော ပိဋကတ်တော် ဒေသနာတို့ကို မွေ့နှောက် ချောက်ချားစေ၍ သာမန်လူတို့ နားလည်စေရန် အသိတရားမှ အကျင့်တရားသို့ ကူးပြောင်းတတ်စေရန် ကျမ်း အမျိုးမျိုး ဒီပနီအဖုံဖုံ ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့သော ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏ သာသနာပြုသမိုင်းသည်ကား မြန်မာ သာသနာတော် သမိုင်းတွင် ထင်ရှားသော မှတ်တိုင်ကြီးအဖြစ် ခိုင်ခိုင်မာမာ ရပ်တည်လျက် ရှိနေပါသည်။ နောင်လည်း အခွန် ရှည်ခိုင်မာ ရပ်တည်နိုင်လေဦးမည်။

(ဃ)

✽ လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏ ပဋိပတ္တိနိဿယတို့ကို အစဉ်အဆက် လယ်တီဆရာတော်ကြီးများ အနာဂါမ် ဆရာ သက်ကြီး၊ ဆရာကြီးဦးဘခင်၊ ဆရာကြီးဦးသန်း၊ ဆရာကြီး ဦးဂိုအင်ကာ စသည့် တပည့်ကြီးများ စဉ်ဆက် လက်ကမ်း၍ သာသနာပြုနေကြသည်မှာ မြန်မာအဝှန်း၊ ကမ္ဘာအဝှန်း ဓမ္မရနံ့ များ သင်းယုံလျက်ရှိပေပြီ။

✽ လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏ ပရိယတ္တိသာသနာ ကျမ်းစာအစောင်စောင် ဒီပနီအဖုံဖုံတို့သည်လည်း မုံရွာမြို့၊ လယ်တီကျောင်းတိုက် လယ်တီစာပေထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ ဆရာတော်ကြီးများ၏ ကြိုးပမ်းမှုဖြင့် ယနေ့တိုင် မြန်မာပြည်အနှံ့ ပြန့်ပွားလျက်ရှိပေသည်။ ထိုအစဉ်အလာကောင်းကို ဆက်ခံ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်သည့်အနေဖြင့် လယ်တီဒီပနီ ထွန်းကား ပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ လယ်တီဘဒ္ဒန္တကေလာသ အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ၊ ဘဒ္ဒန္တဇာဂရာဘိဝံသ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတတို့က ဦးဆောင်၍ လယ်တီစာပေများ မြန်မာပြည်အနှံ့ ကမ္ဘာအနှံ့ ပြန့်ပွား၍ မျိုးဆက်သစ် လူငယ်များ အသိဉာဏ် တိုးတက် ပါစေခြင်း အကျိုးငှာ ဆောင်ရွက်ရန် အာသီသ ပြင်းပြ တော်မူပါသည်။

✽ ဆရာတော်ကြီး၏ ဆန္ဒနှင့်အညီ လယ်တီ ဆရာတော်၏ နည်းနိဿယ တပည့်ကြီးအဆက်ဆက်၏ ပဋိပတ္တိ တပည့် ပရိယတ္တိတပည့် ဖြစ်ခဲ့သော ကျမတို့မိခင်ဧရာဝတီ

(၁)

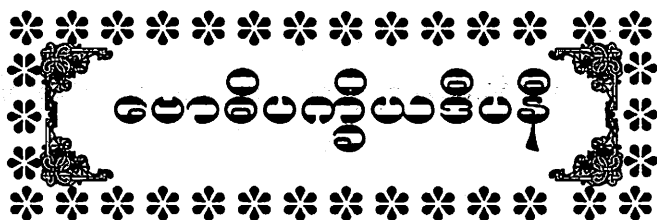
စာအုပ်တိုက်သည်လည်း ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏ ကျေးဇူးကိုဆပ်ခွင့်ကြုံလေပြီဟု ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာစွာဖြင့် လယ်တီဒီပနီများ၊ ကျမ်းစာများကို သာသနာတော်အကျိုး အလို့ငှာ ဦးထိပ်ရွက် ရည်သန်၍ စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိပေးမည်ဖြစ်ပါကြောင်း။

✽ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီး နေရောင်လရောင်ပမာ အခွန်ရှည် တည်တံ့ပြန့်ပွားပါစေ။

✽ လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏ ကျမ်းစာမြတ်များ ကမ္ဘာအနှံ့ ပြန့်ပွားတည်တံ့ပါစေ။

မိခင်ဧရာဝတီစာအုပ်တိုက်

လယ်တီဆရာတော်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ပဋိညာဉ်

သက္ကရာဇ် ၁၂၆၆ -ခု နယုန်လအတွင်း ပျဉ်းမနား မြို့အုပ် “မောင်ဘိုးမြ”， ကုန်သည် “မောင်လှ” တို့က ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့၏ သဘောအဓိပ္ပါယ်များကို ထင်ရှားစွာ သိမှတ်လိုပါကြောင်းနှင့် တောင်းပန် လျှောက်ထားအပ်သည် ဖြစ်၍ ၎င်းမောင်ဘိုးမြ၊ မောင်လှတို့ တောင်းပန် လျှောက်ထားချက်အရ “ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇ -ပါး” တို့၏ သဘောအဓိပ္ပါယ်များကို အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုပေးအံ့သတည်း။

၂

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ပုဂ္ဂိုလ်ခွဲခန်း

ခပ်သိမ်းသော ဘုရားရှင်တို့၏ သာသနာတော်မြတ်၌
ကြိုကြိုက်ကြကုန်သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် -

ဥက္ခိတညူ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး (၁)

ဝိပဇ္ဇိတညူ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး (၁)

နေယျ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး (၁)

ပဒပရမ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး (၁)

ဟူ၍ လေးမျိုးရှိကြောင်းကို ပုဂ္ဂလပညတ်ပါဠိတော်၊
အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်တို့၌ ဟောတော်မူသည်။ ထိုလေးမျိုးတို့တွင်

(၁) ဥက္ခိတညူပုဂ္ဂိုလ် ။ ။ ဥက္ခိတညူ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဆိုသည်

ကား - သက်တော်ထင်ရှား

ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားနှင့် ကိုယ်တိုင်တွေ့ကြုံရ၍ တစ်ခု
သော တရားဓမ္မကို ဟောတော်မူရာ အကျဉ်းသင်္ခေပ ဥဒ္ဒေသ
စကား၏ အဆုံး၌ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်
ဥက္ခိတညူ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မည်၏။

(၂) ဝိပဇ္ဇိတညူပုဂ္ဂိုလ် ။ ။ ဝိပဇ္ဇိတညူ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဆိုသည်

ကား - အကျဉ်း သင်္ခေပဥဒ္ဒေသ

လယ်တီဆရာတော်

မျှနှင့် မဂ်၊ ဖိုလ်ကို မရနိုင်သေး၊ ထိုအကျဉ်းသင်္ဃေပ ဥဒ္ဒေသကို အကျယ် ဝိတ္ထာရအားဖြင့် ဖွင့်ပြဝေဖန်၍ ဟောတော်မူမှသာ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ဝိပဇ္ဇိတညူ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မည်၏။

(၃) နေယျပုဂ္ဂိုလ်။ ။ နေယျ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဆိုသည်ကား -
ဥဒ္ဒေသ၊ နိဒ္ဒေသအကျဉ်း၊ အကျယ် အားဖြင့် ဟောတော်မူသော်လည်း ဒေသနာအဆုံး၌ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို မရနိုင်မူ၍ ထိုဒေသနာကို ကြားနာဆောင်ရွက် လေ့ကျက်မှတ် သား၍ ထားပြီးလျှင် ထိုဒေသနာလာရီတိုင်းသော တရားကို များစွာသော နေ့၊ ရက်၊ လ၊ နှစ်တို့ဖြင့် ကျင့်ကြံပွားများ အားထုတ်မှသာ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် နေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မည်၏။

ဤ နေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်လည်း မိမိသန္တာန်၌ ပါရှိသော ပါရမီအနုအရင့် အဆင့်ဆင့်သို့ လိုက်၍လည်းကောင်း၊ ကိလေ သာ အထက်၊ အနံ့ အဆင့်ဆင့်သို့ လိုက်၍လည်းကောင်း ကျင့်ကြံအားထုတ်ရသော ကာလအတို၊ အရှည်အားဖြင့် အများ ရှိကြ၏။ ခုနစ်ရက် ကျင့်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမှစ၍ အနှစ်သုံးဆယ် ကျင့်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး၊ အနှစ်ခြောက်ဆယ် ကျင့်ရသော

ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့ကို ဆိုသည်။ ထိုတွင် ခုနစ်ရက်ကျင့်မှရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုခုနစ်ရက်ကို ပဌမအရွယ်၊ ဒုတိယအရွယ်တို့၌ ကျင့်မည်ဖြစ်အံ့ ရဟန္တာတိုင်အောင် ဖြစ်နိုင်၏။ တတိယအရွယ် မှာမှ ကျင့်ခဲ့လျှင် အောက်မဂ်၊ အောက်ဖိုလ်မျှကိုသာ ရောက်နိုင် ၏။ ခုနစ်ရက်ကျင့်မှု ဆိုသည်ကား - အင်အားရှိသလောက် အစွမ်းကုန် ကျင့်မှုကို ဆိုသတည်း။ ဝီရိယ ယုတ်လျော့၍ နေပြန်လျှင် ယုတ်လျော့မှု အားလျော်စွာ ခုနစ်လ၊ ခုနစ်နှစ် စသည်ရှည်လျား၍ သွားပြန်၏။

ယခုဘဝ၌ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရလောက်အောင် ဝီရိယထုတ် မှု မရှိပြန်လျှင် ဝီရိယလိုသည့်အတွက် ဤသာသနာမှာ မကျွတ် ရပြီ၊ နောက်နောက် ဘုရားသာသနာမှာလည်း သာသနာနှင့် တွေ့ကြုံရမှ ကျွတ်နိုင်သည်။ မတွေ့ကြုံပြန်လျှင် မကျွတ်နိုင်၊ နိယတဗျာဒိတ်^၁ ရရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမှသာလျှင် ပါရမီရင့်ရာ ဘဝတွင် ဗျာဒိတ်တော်အတိုင်း တွေ့ကြုံမှု၊ ကျွတ်လွတ်မှု မလွဲ နိုင်ရှိသည်။ နိယတဗျာဒိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မဟုတ်ခဲ့လျှင် ပါရမီရှိသော်လည်း ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံမှုလည်း စိတ်မချ ရ၊ ကျွတ်လွတ်မှုလည်း စိတ်မချရ။

[ဤကား - ယခု ဘုရားသာသနာ၌ပင်လျှင်

၁။ နိယတဗျာဒိတ် = ကေန်ဖြစ်မည်ဟူသော ဘုရားစကားတော်။

လယ်တီဆရာတော်

ခုနစ်ရက်ကျင့်မှ မဂ်၊ ဖိုလ်ကိုရမည့် အနိယတ နေယျပုဂ္ဂိုလ် တို့၏ အထွေအပြားကို ပြဆိုသောအချက်တည်း။ ယခုဘဝ ၌ လခွဲပက္ခ ကျင့်နိုင်မှ ရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်စသည်တို့ကိုလည်း ဤနည်းတူ ဝေဖန်၍ သိလေ။]

(၄) ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်။ ။ ပဒပရမ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဆိုသည်ကား - ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံ၍ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်တရားကို ဘယ်လိုပင် အားထုတ်သော်လည်း ယခုဘဝ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို မရထိုက်မူ၍ ဝါသနာဘာဂီ ပါရမီမျှကိုသာ ရထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ် မည်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ယခုဘဝ၌မူကား မကျွတ်နိုင်၊ သမထအလုပ်၊ ဝိပဿနာအလုပ်လက်ရှိနှင့် သေလွန်၍ လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ၌ ဖြစ်သည်ရှိသော် နောက်ဘဝ၌ ဤဘုရားသာသနာမှာပင် အကျွတ်ရနိုင်၏။ ဤသို့ ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုး ရှိကြောင်းကို ဟောတော်မူသည်။

ပုဂ္ဂိုလ် ၃ - မျိုး

၎င်းပါဠိတော်၌ပင်လျှင် သူနာ ၃-ယောက်ကို ဥပမာပြု၍ ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်ကို ဟောတော်မူပြန်၏။ သူနာ

၆

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

၃-ယောက် ဆိုသည်ကား -

၁။ ဆေးဝါးကို မှီဝဲသော်လည်း အချိန်ကျလျှင် ဧကန်
ပျောက်ငြိမ်းမည့် သူနာတစ်မျိုး၊

၂။ ဘယ်လိုပင် ဆေးဝါးကို မှီဝဲငြားသော်လည်း ဤ
အနာမှ မထမြောက်မူ၍ ဧကန်သေမည့် သူနာ
တစ်မျိုး၊

၃။ မသင့်သော အရာကိုရှောင်ကြဉ်၍ ဓာတ်စာဆေးဝါး
ကို နိုင်လောက်အောင် မှီဝဲပါမူကား ဤအနာမှ
ထမြောက်လတ္တံ့၊ မသင့်သောအရာကို မရှောင်
ကြဉ်ခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ဆေးဝါးကို နိုင်လောက်
အောင် မမှီဝဲခဲ့သော်လည်းကောင်း ဤအနာနှင့်ပင်
သေလတ္တံ့သော သူနာတစ်မျိုး။

ဤကား သူနာ ၃-မျိုးတည်း။

ပဌမသူနာနှင့်တူသူ။ ။ ရှေးရှေးဘုရားတို့အထံက နိယတ
ဗျာဒိတ်ရရှိပြီး ဖြစ်၍ ယခုဘဝတွင်
ဧကန် အကျွတ်ရလတ္တံ့သော သူသည် ပဌမသူနာနှင့်တူ၏။

လယ်တီဆရာတော်

ဒုတိယသူနာနှင့်တူသူ။ ။ ပဒပရမ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ဒုတိယ
 သူနာနှင့်တူ၏။ ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်
 သည် ဘယ်လိုပင် အားထုတ်သော်လည်း ဤဘဝ၌ ကျွတ်ခွင့်
 မရှိ၊ နောက်နောက်ဘဝ၌မူကား ဤဘုရားသာသနာသော်လည်း
 ကျွတ်နိုင်၏။ နောက်နောက် ဘုရားသာသနာတို့မှာလည်း ကျွတ်
 နိုင်၏။

ဆတ္တမာဏဝ လုလင်ဝတ္ထု၊ ဖားနတ်သားဝတ္ထု၊ သစ္စက
 ပရိဗိုဇ် တို့သည် နောက်ဘဝ၌ ဤဘုရားသာသနာမှာပင် ကျွတ်
 ကြကုန်၏။

တတိယသူနာနှင့်တူသူ။ ။ နေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် တတိယ
 သူနာနှင့်တူ၏။ တတိယသူနာ
 သည် အနာပျောက်ငြိမ်းခွင့်၊ ဤအနာနှင့်ပင် သေဆုံးခွင့်
 နှစ်လမ်းနှင့် ဆက်ဆံသကဲ့သို့ နေယျပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ယခုဘဝ
 ၌ ကျွတ်ခွင့်၊ မကျွတ်ခွင့် နှစ်ဖက်နှင့် ဆက်ဆံ၏။ မိမိအရွယ်
 ၇မူကိုသိ၍ စွန့်ပယ်သင့်သော အရာကိုစွန့်ပယ်၍ ဆရာဥပနိ
 သယံကို ရှာကြံတွယ်တာ၍ နေရာကျ တရားကိုရရှိ၍ ဝီရိယ
 တရားကို လုံလောက်စွာ အားထုတ်စေမူကား ယခုဘဝ၌ ကျွတ်

၁။ ဥပနိသယ = အားကြီးသော မှီခိုရာ။

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

နိုင်၏။

အလွန်မှောက်မှားသော တရားကို လိုက်စား ကျွဲလွန်
 ပြီး ဖြစ်ခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ကာမဂုဏ်တရားကို မစွန့်နိုင်
 ရှိခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ဆရာဥပနိဿယကောင်းကို တွေ့ရှိပါ
 သော်လည်း ဝီရိယုတ်တရားကို လုံလောက်စွာ အားထုတ်မှု မရှိခဲ့
 သော်လည်းကောင်း၊ အားထုတ်လိုပါသော်လည်း အရွယ်ကြီးရင့်
 ၍ စိတ်ရှိတိုင်း မလုပ်နိုင်ရှိခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ပျိုရွယ်သူ
 ဖြစ်ပါသော်လည်း ဂိလာနပုံဂိုလ်ဖြစ်ခဲ့သော်လည်းကောင်း ယခု
 ဘဝ၌ မကျွတ်နိုင်ပြီ၊ အဇာတသတ်မင်း၊ မဟာဓန သူဌေးသား၊
 ရဟန်းရှင်သုဒိန်တို့သည် ယခုဘဝ၌ ကျွတ်ထိုက်သော သူတို့
 ပင်တည်း။ အဇာတသတ်မင်းသည် အဖကို သတ်မိ၍ ယခုဘဝ၌
 မကျွတ်နိုင်၊ နောင်သံသရာ၌ ကမ္ဘာနှစ်သင်္ချေတိုင်အောင်
 မျောလေ၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ^၁ ဖြစ်လတ္တံ့ဟူ၏။ မဟာဓန သူဌေးသား
 သည် အရွယ်ရှိစဉ်အခါက ကာမဂုဏ်အမိုက် အလိုက်အစား
 ကြူး၍နေ၏။ အရွယ်ကြီးရင့်သောအခါ၌ စိတ်ကြည်ခွင့်မရ
 ရှိနေ၏။ ကျွတ်မှုမှာ ဝေးစွ၊ ရတနာသုံးပါးနှင့် ဆက်ဆံခွင့်ကိုပင်
 မရလေပြီ၊ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားမြင်တော်မူ၍ အရှင်အာနန္ဒာကို

၁။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ = ပစ္စေက - တစ်သီးတစ်ခြား၊ ဗုဒ္ဓ - သစ္စာလေးပါး
 ကိုသိခြင်း။

လယ်တီဆရာတော်

ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။

“အာနန္ဒာ . . . ဤသူဌေးသားသည် ပဌမ အရွယ် ငယ်ရွယ်စဉ်အခါ၌ ငါဘုရား သာသနာမှာ ရဟန်းပြုပါဘိမူကား - ရဟန္တာဖြစ်၍ ယခုဘဝမှာပင် ပရိနိဗ္ဗာန်^၁ စံရလတ္တံ့၊ ထိုသို့မဟုတ် ဒုတိယအရွယ်၌ ငါဘုရား သာသနာမှာ ရဟန်းပြုပါဘိမူကား - အနာဂါမ်ဖြစ်၍ သေလွန်လျှင် သုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာ့ဘုံမှာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရလတ္တံ့၊ သို့မဟုတ် တတိယအရွယ် ရောက်စဉ် ငါဘုရားသာသနာမှာ ရဟန်းပြုပါဘိမူကား သကဒါဂါမ်အဖြစ်၊ သောတာပန် အဖြစ်သို့ရောက်၍ အပါယ်သံသရာမှ အစဉ်ထာဝရ လွတ်ငြိမ်းလေအံ့” -

ဟု အရှင်အာနန္ဒာကို မိန့်တော်မူ၏။

ပစ္စိမဘဝိကပင်ဖြစ်စေ။ ။ ဤသို့ရင့်ပြီးသော ပါရမီရှိသော
ပစ္စိမဘဝိကသား^၂ပင် ဖြစ်ငြား

၁။ ပရိနိဗ္ဗာန် = ထက်ဝန်းကျင်အားဖြင့် ရာဂမီး စသည်တို့မှငြိမ်းခြင်း။

၂။ ပစ္စိမဘဝိကသား = ဤဘဝ၌ပင်လျှင် ရဟန္တာဖြစ်လျက် ခန္ဓာဇာတ် သိမ်းငြိမ်းရအံ့သည်ဖြစ်၍ နောက်ဆုံးဘဝရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။

သော်လည်း နိယတဗျာဒိတ် ရရှိပြီးလျက်ပင် ကိုယ်တွင်း
 ကိလေသာသောင်းကျန်းမှု ကျွံလွန်သည့်အတွက် ယခုဘဝ
 အကျွတ်မရလေ၊ ယခုဘဝပြုသော မကောင်းမှု ကံစုအတွက်
 အပါယ်၌ ဘဝရှည်လျား၍ နေပြန်လျှင် မေတ္တေယျဘုရားရှင်
 သာသနာ၌လည်း ပေါ်လာဦးမည် မဟုတ်၊ နောက်၌လည်း
 သုညကမ္ဘာ^၁တွေသာ များစွာရှိတော့သည်။ အနီးအပါး၌ ဘုရား
 ပင်ပွင့်သော ကမ္ဘာမရှိပြီ။ ရင့်ပြီးသော ပါရမီရှိသော ပစ္စိမာဝိက
 ဖြစ်သူ ထိုသူဌေးသားသည် ကျွတ်ခွင့်ကျွတ်လမ်း ကွာလှမ်းလျက်
 ရှိ၏။

ကျွတ်လောက်အောင်ကျင့်မှသာ။ ။ ယခုကာလ၌ အများတို့
 မှတ်ထင်နေကြသည်ကား-
 ပါရမီပြည့်လျှင် ဘုရားသာသနာနှင့် မတွေ့ချင်သော် မနေရ
 တွေ့ရမည်မူချ၊ မကျွတ်ချင်သော်လည်း မနေရ ကျွတ်ရမည်မူချ
 ဟု မှတ်ထင်ကြကုန်၏။ နိယတ၊ အနိယတ^၂ ရှိသည်ကို
 သတိမမူကြကုန်၊ ဤသို့ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော်နှစ်ရပ်ကို
 လည်းကောင်း၊ “မဟာဓန” သူဌေးသား ဝတ္ထုများကိုလည်း

၁။ သုညကမ္ဘာ=ဘုရားမပွင့်သေးသည်ဖြစ်၍ သုညသည်ဟုဆိုအပ်သောကမ္ဘာ။

၂။ အနိယတ = မမြဲသော။

လယ်တီဆရာတော်

ကောင်း ထောက်မြော်၍ ကျွတ်ထိုက်သော ပါရမီရှိကြကုန်သော်
 လည်း အနိယတနေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့မှာ ကျွတ်လောက်အောင်
 ကျင့်ကြကုန်မှသာ ဤဘုရားသာသနာ၌ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရနိုင်
 ကြကုန်သည်။ ကျွတ်ထိုက်သော ပါရမီရှိကြကုန်သော်လည်း
 ကျင့်မှုလုံ့လဝီရိယ ယုတ်လျော့၍နေခဲ့လျှင် ဤဘုရားသာသနာ၌
 မဂ်၊ ဖိုလ်ကိုမရကြကုန် ဟူသော သဘောကို ယုံကြည်စွာ
 သိအပ်မှတ်အပ်၏။ “အာဠာရ” ရသေ့၊ “ဥဒက” ရသေ့တို့ကဲ့
 သို့ ကျွတ်ထိုက်သော ပါရမီရှိကြပါလျက် လောက၌ ဘုရားပွင့်
 ဆဲအခါတွင် မိမိတို့က အရပ်ပြစ်ရှစ်ပါး^၁သို့ ရောက်၍နေခိုက်
 ကြိုသည်နှင့် ဘုရားပေါင်းတစ်ရာ တစ်ထောင်မက ပွင့်သော်
 လည်း ကျွတ်ခွင့်မရ ရှိနေကြကုန်သော သတ္တဝါအနန္တတို့သည်
 ကား ဤဒေသနာမှ အလွတ်ဖြစ်ကုန်၏။
 အဘိဓမ္မာ ပုဂ္ဂလပညတ်ပါဠိတော်၊ သုတ္တန် အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော်
 တို့၌ ဟောတော်မူသော ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုး၊ သုံးမျိုး ခွဲခန်းပြီး၏။

၁။ အရပ်ပြစ်ရှစ်ပါး = ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်
 ကန်း၊ ဆွဲ၊ အ၊ ထိုင်းသူ၊ ပစ္စန္ဒရစ်အရပ်၌ဖြစ်သူ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊
 အသညသတ်၊ အရူပ။

၁၂

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုး၊ ၃ -မျိုးတို့၏အလား

ဝိသာခါ အနာထပိဏ်တို့လို။ ။ လေးမျိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်
 ဥဏ္ဍါဋီတညူပုဂ္ဂိုလ်မျိုး၊
 ဝိပဉ္စိတညူပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့သည် ဝိသာခါ၊ အနာထပိဏ်တို့ကဲ့သို့
 တရားဒေသနာကို ကြားနာကာမျှဖြင့်ပင် သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်
 စသည်ကို ရနိုင်ကြကုန်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိ^၁၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ^၂ အစရှိ
 သော ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်များကို ရှေးအဖို့၌ ကျင့်ကြသည်မရှိကုန်ပြီ၊
 ခပ်သိမ်းသော နတ်ဗြဟ္မာတို့ ကျွတ်ကြရာ၌လည်း ဤနည်းတူ
 သိကြလေ။ ထို့ကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်၏ ရှေးအဖို့၌ ကျမ်း
 ဂန်တို့တွင် ယခုရှိကြသော သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော
 ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်များသည်ကား နေယျပုဂ္ဂိုလ်၊ ပဒပရမ ပုဂ္ဂိုလ်
 နှစ်မျိုးတို့၏ အကျိုးငှာ ထားတော်မူအပ်သော ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်
 ဖြစ်သည်ဟူ၍ မှတ်အပ်၏။

အထက်မဂ်၊ အထက်ဖိုလ်တို့၏ ရှေး၌မူကား ပုဂ္ဂိုလ်
 သုံးမျိုးနှင့်ပင် ဆိုင်၏။ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသော ကာလ၌လည်း

၁။ သီလဝိသုဒ္ဓိ = စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလဟူသော သီလကြီးလေးပါး၏
 စင်ကြယ်ခြင်း။

၂။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ = စိတ်၏စင်ကြယ်ခြင်း။

လယ်တီဆရာတော်

ထိုအကျင့်တို့နှင့် ပြည့်စုံပြီး ဖြစ်ကြ၍ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရ^၁ ကိစ္စ၌ ထိုအကျင့်တို့ကို အသုံးချကြကုန်၏။ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ^၂ ရဟန္တာခေတ် အနှစ်တစ်ထောင်မှ နောက်ကာလ၌ ဤသာသနာတော်သည် နေယျပုဂ္ဂိုလ်၊ ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ် နှစ်မျိုးတို့၏ ခေတ်သမယသာဖြစ်၏။ ယခုအခါ၌ သာသနာတော်တွင်းမှာ ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှစ်မျိုးသာ ရှိကြတော့သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှစ်မျိုးတို့တွင်

နေယျပုဂ္ဂိုလ်။ ။ နေယျပုဂ္ဂိုလ်သည် သတိပဋ္ဌာန်၊ သမ္မပ္ပဓာန် စသော ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့ကို ကောင်းစွာကျင့်နိုင်ပါလျှင် ယခုဘဝ၌ပင် သောတာပန် ဖြစ်နိုင်၏။ အကျင့်ပေါ့လျော့ခဲ့လျှင် နောက်ဘဝ၌ နတ်ပြည်သို့ရောက်မှ သောတာပန် ဖြစ်နိုင်၏။ သတိပဋ္ဌာန် စသည်နှင့်ကင်း၍ သေလွန်ခဲ့လျှင် ဤသာသနာတော်မှာ မထင်ရှားရပြီ။ နောက်ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံခဲ့ပါလျှင် ထိုသာသနာ၌ ကျွတ်နိုင်ရာ၏။

၁။ ဒိဋ္ဌ ဓမ္မ သုခ ဝိဟာရ = ယခုမျက်မြင်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာနေခြင်း။
 ၂။ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ = ပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်သို့ ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်။

ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်။ ။ ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုတရားတို့ကို
ကောင်းစွာကျင့်နိုင်ပါလျှင် ဤသာသနာ
၌ပင်လျှင် နောက်ဘဝ နတ်ပြည်မှာ ကျွတ်နိုင်၏။ မကျင့်နိုင်
ပါလျှင် နေယျပုဂ္ဂိုလ် နည်းလမ်းအတိုင်း သွားလတ္တံ့။

အရိယာခေတ်ရှိနေပုံ။ ။ သာသနာငါးထောင်သည် အရိယာ
ခေတ် ချည်းသာတည်း။ ပိဋကတ်
သုံးပုံရှိနေသမျှသည် အရိယာခေတ် ရှိသည်ချည်းမှတ်၊ ပဒပရမ
ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့သည်ကား ယခုဘဝ ဘုရားသာသနာတွင်း၌ ကြံ့
ကြံ့ကြက်ဆဲ အခါမှာ ဝါသနာဘာဂီ ပါရမီသမ္ဘာရီတို့ကို အစွမ်း
ရှိသမျှ အရအမီ ဆည်းပူးကြရကုန်၏။ သီလမျိုးကိုလည်း
ဆည်းပူး ကြရကုန်၏။ သမာဓိမျိုးကိုလည်း ဆည်းပူးကြရကုန်
၏။

ထိုမျိုးသုံးပါးတို့တွင် -

(၁)။ သီလမျိုး ဆိုသည်ကား -လူတို့၌ ငါးပါးသီလ, အာဇီဝ
ဋ္ဌမက ရှစ်ပါးသီလ, အဋ္ဌင်္ဂ ဥပေါသထ သီလ, ဒသင်္ဂ
သီလတို့ပေတည်း။ ရဟန်းတို့၌ ရဟန်းတို့၏ သီလတို့
ပေတည်း။

၁။ ပါရမီသမ္ဘာရီ = ပါရမီအဆောက်အဦး။

လယ်တီဆရာတော်

- (၂)။ သမာဓိမျိုး ဆိုသည်ကား - ကသိုဏ်း ဆယ်ပါးစသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀ -တို့တွင် တစ်ခုခုသော ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ပရိကမ္မသမာဓိကို ဖြစ်ပွားအောင် အားထုတ်မှု၊ ထိုထက် တတ်နိုင်ပါမူ ဥပစာရသမာဓိကို ဖြစ်ပွားအောင် အားထုတ်မှု၊ ထိုထက်တတ်နိုင်ပါမူ အပ္ပနာသမာဓိကို ဖြစ်ပေါ်အောင် အားထုတ်မှုသည် သမာဓိမျိုးမည်၏။
- (၃)။ ပညာမျိုး ဆိုသည်ကား - ရုပ်, နာမ်, ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, သစ္စာ, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တို့၌ ဝေဖန်ခွဲခြမ်း တတ်စွမ်း လိမ်မာမှု, အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ ရှုမြင်မှုသည် ပညာမျိုး မည်၏။

အလွန်အားခဲသင့်ပုံ။ ။ ထိုမဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်တို့၏ မူလဗီဇသေဗ္ဗာရဟု ဆိုအပ်သော မျိုး ၃-ပါးတို့တွင် သီလ, သမာဓိတို့သည်ကား သာသနာမရှိသော သုညကမ္ဘာတို့၌လည်း အစဉ်ထာဝရ ကမ္ဘာတန်ဆာကဲ့သို့ ဖြစ်၍ အမြဲ ရှိနေကြကုန်၏။ ဘယ်အခါမဆို ယူလိုလျှင် ရနိုင်

- ၁။ ပရိကမ္မသမာဓိ = စီးဖြန်း၍ အဦးအစ ရသောသမာဓိ။
- ၂။ ဥပစာရသမာဓိ = ဈာန်, မဂ်, ဖိုလ်၏အနီး၌ ဖြစ်သောသမာဓိ။
- ၃။ အပ္ပနာသမာဓိ = ဈာန်, မဂ်, ဖိုလ်နှင့် ယှဉ်သောသမာဓိ။

မိခင်ဧရာဝတီ

ကုန်၏။ ရုပ်, နာမ်, အာယတန, ဓာတ်, သစ္စာ, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
 လျှင် အရင်းရှိသော ပညာမျိုးသည်မူကား ဘုရားပွင့်ရာ သာသနာ
 တော်နှင့် တွေ့ကြုံဆဲအခါ၌သာ ရနိုင်၏။ သာသနာပဋိစ္စမူကား
 သုညကမ္ဘာ အသင်္ချေပင်ကြာသော်လည်း ထိုပညာ စကားမျိုးကို
 ကြားရုံမျှ အခွင့်မရှိပြီ။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ သာသနာတော်
 တွင်း၌ ကြံကြိုက်ကြကုန်သော သူတို့သည် နောက်နောက်ဘဝ၊
 နောက်နောက်ဘုရားသာသနာမှာ ကျွတ်လွတ်ဖို့ မဂ်ဉာဏ်၊
 ဖိုလ်ဉာဏ်၏ သမ္ဘာရမျိုး အနေမျှကို အရ, အမိရည်သန်ကြ
 ကုန်သည်ရှိသော် သီလ, သမာဓိမျိုး ၂-ပါးတို့ထက် အတိဒုလ္လဘ
 တွေ့ကြုံခဲလှသော ပရမတ္ထပညာမျိုးကို အထူးအချွန် အလွန်အား
 ခဲ၍ ယူကြကုန်ရာ၏။

ဓာတ်ကြီးလေးပါးမျှ -တတ်လျှင်။ ။ ယုတ်စွာအဆုံး
 ပထဝီ, အာပေါ,
 တေဇော, ဝါယောဟူသော ဓာတ်လေးပါးကို မိမိသန္တာန်၌
 လေးစိတ်လေးပုံ ခွဲခြမ်း၍မြင်တတ် ရှုတတ်ရုံမျှပင် အားထုတ်
 ကြကုန်ရာ၏။ တစ်ပါးသော အဘိဓမ္မာကို မတတ်သော်လည်း
 ဓာတ်ကြီးလေးပါးမျှကို ကောင်းစွာတတ်လျှင်ပင် အတိဒုလ္လဘ
 ပညာမျိုးစေ့ ကောင်းကောင်းကြီး ရတော့သည်။ ဘုရားသာသနာ၌

လယ်တီဆရာတော်

ကြံကြိုက်ခဲလှ တစ်ဘဝပြောစလောက်တော့သည်။

ဝိဇ္ဇာနှင့်စရဏ။ ။ သီလ၊ သမာဓိသည် စရဏမျိုးတည်း၊
 ပညာသည် ဝိဇ္ဇာမျိုးတည်း၊ ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏ
 နှစ်ပါးဖြစ်၏။ ဝိဇ္ဇာသည် လူသတ္တဝါတို့၌ မျက်စိနှင့်တူ၏။
 စရဏသည် ခြေလက်နှင့်တူ၏။ ဝိဇ္ဇာသည် ငှက်တို့၌ မျက်စိနှင့်
 တူ၏။ စရဏသည် အတောင်နှင့်တူ၏။ သီလ၊ သမာဓိနှင့်
 ပြည့်စုံ၍ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ချို့တဲ့သောသူတို့သည် ခြေလက်အင်္ဂါပြည့်
 စုံ၍ မျက်စိနှစ်ဖက်ချို့တဲ့သောသူနှင့် တူကုန်၏။ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်နှင့်
 ပြည့်စုံ၍ စရဏတရား အားနည်းလှသော သူတို့သည် မျက်စိ
 အင်္ဂါပြည့်စုံ၍ ခြေအင်္ဂါ၊ လက်အင်္ဂါချို့တဲ့သော သူနှင့်တူကုန်၏။
 ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏ ၂-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောသူတို့သည် ခြေအင်္ဂါ၊
 လက်အင်္ဂါ၊ မျက်စိအင်္ဂါအလုံးစုံနှင့် ပြည့်စုံသော လူကောင်း
 သူကောင်း ပကတိနှင့် တူကုန်၏။ ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏ ၂-ပါးမှ
 ချို့တဲ့သောသူတို့သည် ခြေအင်္ဂါ၊ လက်အင်္ဂါ၊ မျက်စိအင်္ဂါ
 အကုန်ချို့တဲ့၍ အသက်ရှိသည်ဟူ၍ မပြောစလောက်သော သူနှင့်
 တူကုန်၏။

စရဏသာပြည့်စုံကျိုး။ ။ ဤဘုရားသာသနာတွင်း၌ ယခု
 ရှိနေကြကုန်သော သူအပေါင်းတို့
 တွင် အကြင်သူတို့သည် သီလ၊ သမာဓိ ဟူသော စရဏနှင့်
 ပြည့်စုံကြကုန်၏။ ရုပ်၊ နာမ်ခန္ဓာတို့၌ ဉာဏ်၏ကျက်စားခြင်း
 ဟူသော ဝိဇ္ဇာမျိုး မရှိကြကုန်။ ထိုသူတို့သည် စရဏတရား
 အားကောင်းလှသည့်အတွက် နောက်ဘုရားသာသနာကို တွေ
 ကြံကြကုန်ရာ၏။ တွေကြံကြကုန်သော်လည်း ဝိဇ္ဇာမျိုး
 မရှိသည့်အတွက် နောက်ဘုရား တရားကို ကြားနာသော်လည်း
 သစ္စာဉာဏ် အလင်းမပေါက် နှိုင်းကြကုန်။ ငါတို့ဘုရား
 လက်ထက်၌ ကာဠုဒါယီမထေရ်၊ ဥပနန္ဒမထေရ်၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်း၊
 ကောသလမင်းကြီး စသည်တို့ကဲ့သို့တည်း၊ ထိုသူတို့သည် ဒါန၊
 သီလ၊ စရဏနှင့်ပြည့်စုံခဲ့ ကြသည့်အတွက် အသက်ထက် ဆုံး
 မြတ်စွာဘုရားနှင့် တွေ့ဆုံ ပေါင်းဖက်ကြရကုန်၏။
 ရှေးဘုရားသာသနာက ဝိဇ္ဇာမျိုး မပါခဲ့သည့်အတွက် ငါတို့ဘုရား
 တရားတော်ကို အခါခါကြားနာ ကြကုန်သော်လည်း အသက်
 ထက်ဆုံး ကျွဲပါးစောင်းတီးနှင့် ပြီးရှာကြကုန်၏။

ဝိဇ္ဇာသာပြည့်စုံကျိုး။ ။ အကြင်သူတို့သည် ရုပ်၊ နာမ်ခန္ဓာတို့၌
 ဉာဏ်ကျက်စားခြင်းဟူသော ဝိဇ္ဇာမျိုး

လယ်တီဆရာတော်

နှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏။ ဒါနမှု၊ နိစ္စသီလမှု၊ ဥပေါသထသီလမှု ဟူသော စရဏတရား နည်းပါးကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် ဝိဇ္ဇာမျိုး ရှိသည့်အတွက် နောက်ဘုရား တရားကို ကြားနာခွင့် ရကြပါကုန်မူကား သစ္စာဉာဏ်အလင်းသို့ ပေါက်နိုင်ကြကုန်၏။ စရဏတရား နည်းပါးကြကုန်သည့်အတွက် နောက်ဘုရားနှင့် တွေ့ကြုံနိုင်ကြရန် အခွင့်မူကား အလွန်ခဲယဉ်းလှကုန်၏။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ ဤဘုရားသာသနာနှင့် နောက်ဘုရားသာသနာသည် အန္တရကပ်ကြီးတစ်ကပ် ကွာခြားလျက် ရှိ၏။ ကာမဘုံ၌ ဖြစ်ခဲ့မှု ဘဝပေါင်းအကုဋေမက ဆက်လက်ကျင်လည် ရလိမ့်ဦးမည်။ ယခုဘဝမှစ၍ နောက်ဘုရားလက်ထက်တိုင်အောင် အန္တရကပ်ကြီး တစ်ကပ်ပတ်လုံး အကုဋေမကသော ဘဝတို့၌ လူ့ရပ်၊ နတ်ရွာသုဂတိဘုံမှာချည်း ဆက်လက် ကျင်လည်၍သွားနိုင်မှ နောက်ဘုရားကို တွေ့နိုင်မည်။ စပ်ကြား၌ အပါယ်သို့ တစ်ချက်စောင်း၍သွားခဲ့လျှင် နောက်ဘုရားကို တွေ့နိုင်တော့မည် မဟုတ်။

အပါယ်မည်သည် တစ်ကြိမ်ကျခဲ့လျှင် ဘဝအသင်္ချေ သွားတတ်ချေသည်။ ယခုဘဝ၌ ဒါနမှုနည်းပါး၍ ကာယကံမလုံခြုံ၊ ဝစီကံသောင်းကျန်း၊ မနောက်ညစ်နွမ်း၍ စရဏတရား နည်းပါးသော သူတို့သည် သေသည့်အခြားမဲ့၌ပင် အပါယ်ကျမှု

အားကြီးလျက် ရှိနေကြကုန်၏။ အခန့်တော်၍ သုဂတိဘဝသို့ ရောက်ကြပါကုန်သော်လည်း ဒါနဟူသော စရဏတရားနည်းပါး ခဲ့သည့်အတွက် ဖြစ်လေရာဘုံဘဝ၌ ဓနဥစ္စာချို့တဲ့မှုနှင့် ကိုယ်မချမ်း၊ စိတ်မချမ်း အသက်မွေးကြမ်းတမ်းမှု အပါယ်လမ်းတစ်မျိုး၊ နိစ္စသီလ ဥပေါသထသီလ ဟူသော စရဏတရား နည်းပါးခဲ့သည့်အတွက် တွေ့ရှိသောသူတို့နှင့် ခိုက်ရန်ဒေါသဝိဝါဒကြီးပွား အနာရောဂါများပြားမှု အပါယ်လမ်းတစ်မျိုး ဤသို့သော အပြစ်ဒေါသတို့သည် ဘဝတိုင်းတွေ့ကြုံ၍ အထုံဝါသနာ အစဉ်ပါသဖြင့် သုဂတိဘုံမှာ များစွာဆက်လက်ခွင့် မရကြကုန်မူ၍ အပါယ်သို့သာ မကြာမီ ကျရောက်ကြလေကုန်ရာသောကြောင့် ဒါန၊ သီလ ဟူသော စရဏတရားနည်းပါးသော သူတို့သည် နောက်ဘုရားနှင့် တွေ့ကြုံရန်အခွင့် အလွန်နည်းပါးလျက် ရှိကြလေသတည်း။

လိုရင်းအချုပ်ကား။ ။ ဝိဇ္ဇာမျိုး၊ စရဏမျိုးတရား ၂-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသူမှ နောက်ဘဝ၌ ကျွတ်နိုင်သည်။ ဝိဇ္ဇာမျိုးသာ ပါရှိ၍ဒါန၊ သီလဟူသော စရဏမျိုးနည်းပါးခဲ့ပြန်လျှင် နောက်ဘုရားသာသနာနှင့်ပင် တွေ့ကြုံခွင့်မရှိ၊ စရဏမျိုးသာပါရှိ၍ ဝိဇ္ဇာမျိုးမရှိပြန်လျှင် နောက်ဘုရား

လယ်တီဆရာတော်

သာသနာနှင့် တွေ့ကြုံသော်လည်း မကျွတ်ရ၊ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ၌ နောက်ဘုရားသာသနာကို မြော်လင့်ကြကုန်သော ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဤသာသနာ၌ ဒါန၊ သီလ၊ သမထ၊ ဘာဝနာ ဟူသော စရဏမျိုးတို့ကို အားထုတ်ဆည်းပူးကြ၍ ဝိဇ္ဇာမျိုးမှာလည်း ယုတ်စွာအဆုံး ဓာတ်ကြီးလေးခုမျှကို သော်လည်း လေ့လာစွဲမြဲကြ၍ နောက်ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့နိုင်ကြရန်၊ တွေ့ပြန်လျှင်လည်း ကျွတ်နိုင်ကြရန် ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏမျိုး ၂ -ပါးတို့ကို ယောက်ျား မိန်းမ မဆို ကြိုးစား အားထုတ်ကြကုန်ရာသည်။

ဒါနကို စရဏဆိုသည်မှာ - စရဏတရား ၁၅ -ပါး တွင် ပါဝင်သော သူတော်ကောင်းတရား ခုနစ်ပါးမှာ သဒ္ဓါဟူ သော သူတော်ကောင်းတရားတွင် ပါဝင်လေသတည်း။

- စရဏတရား ၁၅ -ပါးဆိုသည်ကား -
- သီ၊ ဣန္ဒ်၊ ဘော၊ ဇာ၊ သင်္ခ၊ ဈာန်၊ ဖြာ၊ မှတ်ပါ- စရဏ။
 - ဤ ၁၅ -ပါးကို ဆိုသတည်း။
 - သီကား - သီလတည်း။
 - ဣန္ဒ်ကား - ဣန္ဒြိယသံဝရတည်း။
 - ဘောကား - ဘောဇနမတ္တညူတာတည်း။
 - ဇာကား - ဇာဂရိယာနုယောဂတည်း။

မိခင်ဧရာဝတီ

၂၂

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

သဒ္ဓိကား - သူတော်ကောင်းတရား ခုနစ်ပါး
တည်း။

ဈာန်ကား - ပဌမဈာန်, ဒုတိယဈာန်, တတိယ
ဈာန်, စတုတ္ထဈာန်ဟူသော ဈာန်
လေးပါးတည်း။

အထွတ်အမြတ်ဖြစ်သော ဈာနလာဘီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌
ရအပ်သော စရဏ ၁၅-ပါးတည်း၊ သုက္ခဝိပဿက^၁ ပုဂ္ဂိုလ်တို့
၌ကား ဈာန်လေးပါးကို ချန်လှပ်၍ စရဏ တစ်ဆယ့်တစ်ပါး
ရ၏။

နောက်ဘုရားကို မြော်သူများ။ ။ နောက်ဘုရားသာသနာကို
မြော်လင့်ကုန်သော သူတို့

အားကား ဒါန, သီလ, ဥပေါသထနှင့် သူတော်ကောင်းတရား
ခုနစ်ပါးသည် လိုရင်းတည်း။ ယခုဘဝ၌ပင် မဂ်, ဖိုလ်ကိုရ၍
အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား သီ, ဣန္ဒ, ဘော, ဇာ, သဒ္ဓိ
ဟူသော ရှေ့တစ်ဆယ့်တစ်ပါးကို ပြည့်စုံစေရာ၏။

သီကား - လူတို့၌ အာဇီဝဋ္ဌမက နိစ္စသီလတည်း။

၁။ သုက္ခဝိပဿက = သမထဈာန်သမာပတ် တည်းဟူသော အစေး
ခြောက်၍ ဝိပဿနာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်။

လယ်တီဆရာတော်

ကုန်ကား- ကုန်ကြွ ၆-ပါးကို စောင့်ထိန်းမှုတည်း။

ဘောကား- အစားအစာ အာဟာရ၌ ရူပကာယ မျှတ နိုင်ရုံ တိုင်းထွာ၍ ရောင့်ရဲမှုတည်း။

ဇာကား - နေ့ခါ၌ အိပ်ခြင်းမရှိ၊ ည၌အခါ၌လည်း ည၌သုံးယံတွင် တစ်ယံမျှအိပ်၍ ဘာဝနာ တရားကို အားထုတ်မှုတည်း။

သဒ်ကား - သဒ္ဓါ^၁၊ သတိ^၂၊ ဟိရီ^၃၊ ဩတ္တပ္ပ^၄၊ ဗာဟုဿစ္စ^၅၊ ဝီရိယ^၆၊ ပညာ^၇ ဤ ရ-ပါးတည်း။

ယခုဘဝ၌ပင် သောတာပန်ဖြစ်ရန် အားထုတ်လိုသော သူဖြစ်ခဲ့လျှင် ဒါနမှုကို အားထုတ်ဖွယ် မရှိလှပြီ။ ယခုဘုရားသာ

၁။ သဒ္ဓါ = ရတနာသုံးပါး၌ ယုံကြည်ခြင်း။

၂။ သတိ = ဘုရားစသော ကောင်းမြတ်မှန်ကန်သော အာရုံ၌ အောက်မေ့ထင်မြင်ခြင်း။

၃။ ဟိရီ = မကောင်းမှု ဒုစရိုက်မှ ရှက်ခြင်း။

၄။ ဩတ္တပ္ပ = မကောင်းမှု ဒုစရိုက်မှ ကြောက်ခြင်း။

၅။ ဗာဟုဿစ္စ = အကြားအမြင်များခြင်း။

၆။ ဝီရိယ = ရဲရင့်သူဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းလုံ့လ။

၇။ ပညာ = အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ်။

သနာ၌ ပါနိုင်လောက်အောင် ဝီရိယတရားကို အားမထုတ်နိုင်ရှိ၍
နောက်ဘုရားကို မြော်လင့်လျက် ရှိသူတို့မှာမူကား -ဒါန၊
ဥပေါသထမှုတို့ကိုလည်း ကြိုးစားအားထုတ်ကြလေကုန်။

နောက်ဘုရားကို ကိုးစားမြော်လင့်လျက် ရှိသူတို့မှာ
မူကား -ဤဘုရားသာသနာ၌ ဝါသနာဘာဂီ ပါရမီမျိုးတို့ကိုသာ
ဆည်းပူးကြရကုန်သည်ဖြစ်၍ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဟူသော
ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်အတိုင်း တစ်ပါးပြည့်စုံလုံလောက်ရှိမှ တစ်ပါးကို
ကျင့်မည်ဟု မနေကြကုန်ရာ၊ သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ၊
ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော ဝိသုဒ္ဓိအစဉ်အတိုင်း တစ်ပါးပြည့်စုံလုံ
လောက်ရှိမှ တစ်ပါးကို ကျင့်မည်ဟု မနေကြအံ့ကုန်ရာ၊ မျိုးမျှကို
အရယူကြရသော သူတို့ဖြစ်ကြ၍ သီလမျိုးကိုလည်း ယူနိုင်သမျှ
ကြိဖန်အားထုတ်၍ ယူကြကုန်ရာ၏။ သမာဓိမျိုးကိုလည်း ယူနိုင်
သမျှ ကြိဖန်အားထုတ်၍ ယူကြကုန်ရာ၏။ ပညာမျိုး၊ ဝိဇ္ဇာမျိုး
ကိုလည်း ယူနိုင်သမျှ ကြိဖန်အားထုတ်၍ ယူကြကုန်ရာ၏။

ကျင့်စဉ်လွတ်ကျင့်နိုင်ပုံ။ ။ ကျမ်းဂန်တို့၌ သီလဝိသုဒ္ဓိ
ပြည့်စုံမှ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိကို လုပ်
ရမည်၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံမှ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိကို လုပ်ရမည်၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ
ပြည့်စုံမှ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိကို လုပ်ရမည်၊ ကင်္ခါဝိတရဏ

လယ်တီဆရာတော်

ဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံမှ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဘာဝနာအလုပ်ကို လုပ်ရမည်ဟု ပဋိပတ်ကျင့်စဉ် ထင်ရှားရှိနေသည်မှာ ယခုဘဝ ဌိပင် မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ကို အလျင်အမြန်ရဖို့ အားထုတ်သော သူတို့၏ ကျင့်စဉ်ပေတည်း။ ထိုကဲ့သို့ မတတ်နိုင်ကြကုန်မူ၍ ပါရမီမျိုးမျှကို အရယူကြရကုန်သော သူတို့မှာ ရသာရာကို အမိမိမ်း၍ ယူကြရကုန်သောသူတို့ ဖြစ်သောကြောင့် သီလဝိ သုဒ္ဓိ မပြည့်စုံသေးလျှင် သမထမနသိကာရ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ အမှုမျိုး ကို မလုပ်နှင့်ဟု မဆိုအပ်။ မုဆိုးတံငါအလုပ်နှင့် နေသောသူတို့ ပင် ထိုအလုပ်မှ မကျွတ်နိုင်လျှင် သမထ၊ ဝိပဿနာ မနသိကာရ မှုကို မလုပ်ထိုက်ဟု မပြောမဆိုအပ်။ ပြောဆိုလျှင် ဓမ္မန္တရာယ် ငြိရာ၏။ ဘုရားဂုဏ်၊ တရားဂုဏ်၊ သံဃာဂုဏ်များကို တတ်အား သမျှ နှလုံးသွင်းရမည်။ မိမိကိုယ်ခန္ဓာ၏ အသုဘအခြင်းအရာ များကို တတ်အားသမျှ နှလုံးသွင်းရမည်။ သေခြင်းတရားများ ကို တတ်အားသမျှ နှလုံးသွင်းရမည်ဟု သမထမနသိကာရမှုများ ကို မုဆိုးတံငါတို့အားပင် တိုက်တွန်းခြင်းကိုသာ ပြုအပ်သည်။

တံငါသူကြီး တစ်ယောက်သည် ထိုကဲ့သို့သော တိုက် တွန်းမှုကြောင့် တံငါအလုပ်တန်းလန်းနှင့်ပင် သဂြိုဟ်ကိုးပိုင်း ပါဌ်အနက်၊ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော် ပစ္စယနိဒ္ဒေသပါဌ်အနက် အကုန်လုံး သွက်သွက်လည်ရ၍ နေသည်ကို ငါတို့တွေ့ကြုံရဖူး

၏။ ဝိဇ္ဇာမျိုး ကောင်းကောင်းကြီး ဖြစ်သောအမှုပေတည်း။
 ယခုကာလ၌လည်း ဒါယကာ ဥပါသကာတို့နှင့် တွေ့ဆုံသော
 အခါ ရဟန်းပီပီ စကားပြောဆိုလျှင် မုဆိုးတံငါအားပင်
 ဖြစ်သော်လည်း ရတနာသုံးပါးဂုဏ်နှင့် လက္ခဏာရေး သုံးပါး
 တို့ကို မမေ့မလျော့ကြနှင့်ဟု ဟောပြောမြဲဖြစ်၏။ ရတနာသုံး
 ပါးဂုဏ်ကို မမေ့မလျော့မှုကား သမထမျိုးပေတည်း။ လက္ခဏာ
 ရေးသုံးပါးကို အောက်မေ့မှုကား ဝိဇ္ဇာမျိုးပေတည်း။ မုဆိုးတံငါ
 ပင် ဖြစ်သော်လည်း ထိုမနသိကာရမျိုးကို ပြုအပ်ပေသည်ဆိုလျှင်
 တွင်တွင် တိုက်တွန်းခြင်းကိုသာ ပြုအပ်၏။ မုဆိုးတံငါသည်
 သမထ၊ ဝိပဿနာကို နှလုံးသွင်း၍ ဘာဖြစ်မလဲဟု မဆိုအပ်။
 မထင်တတ်၊ မမြင်တတ်ရှိခဲ့လျှင် ထင်တတ်၊ မြင်တတ်အောင်
 ဟုသာ ပြောဟော၍ ပေးရမည်။ မပြောတတ်လျှင် ကြီးစားပါဟု
 တိုက်တွန်းရမည်။ ဝါသနာဘာဂီ ပါရမီမျိုးမျှကိုပင် အထွတ်
 အမြတ် ပြုရသောအခါ ဖြစ်သည်။

သမယကို မသိကြ၍ ဝိဇ္ဇာမျိုးမှ -ပပုံ။ ။ ကျမ်းဂန်တို့၌
 တိုက်ရိုက်ရှိနေ
 သော ဝိသုဒ္ဓိ ရ -ရပ် ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်များကိုသာ တွေ့ရှိ၍
 ခေတ်သမယကို မမြော်မိကြကုန်သော ဆရာတို့သည်ကား ယခု

လယ်တီဆရာတော်

အခါ၌ သမထအမှု၊ ဝိပဿနာအမှုများကို အားထုတ်ပါသည် ဆိုလျှင် သီလဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံပြီလား၊ သီလဝိသုဒ္ဓိမရှိလျှင် အာပေါက်အောင် စီးဖြန်းသော်လည်း မဖြစ်ဟု ပြောဆိုလေ့ရှိကြကုန်၏။ အချို့သော လူပြိန်းတို့ကလည်း ထိုစကားကို နားယောင်ကြကုန်၏။ ဓမ္မအန္တရာယ် ဖြစ်လေ၏။ ထိုသူတို့သည် အခါသမယကို မသိကြသည့်အတွက် ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံမှ ရနိုင်ယူနိုင်သော ဝိဇ္ဇာမျိုးမှ အပဖြစ်ကြကုန်လတ္တံ့။

လွန်ခဲ့ပြီးသော အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ဂင်္ဂါသဲလုံးမျှမက ပွင့်ကြကုန်သော ဘုရားသာသနာတို့၌ ရံခါရံခါ ကြံကြိုက်ကြပါကုန်သော်လည်း ဝိဇ္ဇာမျိုးအခံမရှိကြကုန်သည့်အတွက် မကျွတ်နိုင်ကြကုန်မူ၍ ယနေ့ထက်တိုင် သံသရာ၌ မျော၍လာကြကုန်သည်။ မျိုးဆိုသော်လည်း အညွန့်အညှောက် ပေါက်လောက်အောင် အဆန်အမာ၊ အနှစ်သာရနှင့်တကွ အောင်မြင်သော မျိုးလည်း ရှိ၏။ အောင်မြင်သည်ထက် အောင်မြင်မှုအဆင့်ဆင့်၊ ရင့်မာသည်ထက် ရင့်မာမှုအဆင့်ဆင့် ရှိ၏။ အလွန်နုလှသော မျိုးလည်း ရှိ၏။ ဘယ်ဟာကိုဆိုသည်ဟု အနက်မျှမသိသူ၊ အနက်မျှကိုသာ သိ၍ အမှုမှန်ကို နေရာကျမသိသူတို့၏ မိရိုးဖလာအားဖြင့် ရွတ်ကြ ဖတ်ကြ ပုတီးစိပ်ကြသော ဗုဒ္ဓါနုဿတိသမထ၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တများသည် အလွန်နုလှသော

မျိုးစေ့နှင့်တူ၏။ အနုမည်သည် နောက်နောက်ဘဝ၌ ဆက်လက်
ခွင့်ရပါမူ အရင့်သို့ ရောက်ဖို့ပေတည်း။

အဓိကာရ်မူ။ ။ ပရိကမ္မနိမိတ် ထင်မြင်အောင် အားထုတ်ဖူး
သော သမထမူ၊ ရုပ်နာမ်ခမ္ဘ၌ ဉာဏ်သက်၍
တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှပင် ထင်မြင်ရသော ဝိပဿနာမူများသည်
အဆန်အမာ တည်ရှိသော မျိုးစေ့နှင့်တူ၏။ သမထအရာ၌
ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ထင်မြင်မှု၊ ဝိပဿနာအရာ၌ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှပင်
သမ္မသနဉာဏ်ဖြစ်မှုများသည် ထိုထက်အောင်မြင်ရင့်သန်သော
မျိုးစေ့နှင့်တူ၏။ သမထအရာ၌ ပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်မြင်မှု၊
ဝိပဿနာအရာ၌ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှပင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်^၁ ဖြစ်မှု
များသည် ထိုထက်အလွန်ပင် အောင်မြင်ရင့်သန်သော မျိုးစေ့နှင့်
တူ၏။ ဤမှအထက်သို့ အဆင့်ဆင့် တက်နိုင်ပါလျှင် သမထအရာ၊
ဝိပဿနာအရာ နှစ်ဖက်တို့၌ အလွန်ထက်အလွန် အောင်မြင်ရင့်မာ
ကြီးမားစွာသော မျိုးကြီး အဆင့်ဆင့် ဖြစ်လေတော့သည်။ ရှေးရှေး
သောဘဝတို့၌ အဓိကာရ ရှိဖူးခဲ့မှ နောက်ဘုရား သာသနာ၌
ထိုထိုစွာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်ကိုရနိုင်သည်ဟူသော ကျမ်းဂန် စကား၌
အဓိကာရဆိုသည်ကား အောင်မြင်သောမျိုးမှုကို ဆိုသတည်း။

၁။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် = နာမ်ရုပ်တို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိသောဉာဏ်

လယ်တီဆရာတော်

ယခုကာလ၌ မိရိုးဖလာမျှဖြစ်သော အတု အပ သမထ၊
 အတု အပ ဝိပဿနာမျှနှင့် သေလွန်၍ သွားကြကုန်သော
 လူရှင်အပေါင်းတို့သည် အဓိကာရ ဆိုစလောက်သော သမထမျိုး၊
 ဝိဇ္ဇာမျိုးတို့မှ အပ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

ထိုမျိုးနှစ်ပါးတို့တွင် ဘုရားသာသနာ၌ ကြိုကြိုက်ကြ
 သူတို့မှာ ဝိဇ္ဇာမျိုးမှ အပဖြစ်ရမှုသည် အလွန်အနာကြီး နာလှ၏။
 အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် ရုပ်၊ နာမ်ဓမ္မလျှင် အရာရှိသော
 ဝိဇ္ဇာမျိုးမည်သည် ဘုရားသာသနာနှင့်တွေ့ကြုံ၍ ကောင်းစွာ
 ယူတတ်မှ ရနိုင်သော မျိုးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့်
 ယခုအခါ၌ ပါရမီနည်းပါးလှ၍ ရုပ်၊ နာမ်ဓမ္မတို့ကို အကျယ်
 မလိုက်စားနိုင်ကြကုန်သော ယောက်ျား၊ မိန်းမတို့သည် ဓာတ်
 ကြီးလေးပါးမျှကိုပင် နှုတ်တက်ရအောင် ဆောင်ရွက်မှု၊ အနက်
 သဘောကို ကြံဖန်ဆွေးနွေးမှု၊ မိမိကိုယ်ခန္ဓာ၌ လေးဖြာ
 လေးစိတ်ကွဲအောင် ရှုမြင်မှုများကို အသက်ထက်ဆုံး လေ့ကျက်
 ကြကုန်ရာသတည်း။

ဤတွင်ရွှေကား ယခုအခါ ဘုရားသာသနာ၌ သမထ၊
 ဝိပဿနာ တရားများကို အလေးမပြု အတုအပနှင့်ပြီးကြလျှင်
 ဘုရားသာသနာ၌ အလွန်လူဖြစ်ရှုံးဖွယ်ကြီးဖြစ်ကြောင်း၊ နေယျ
 ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်တို့ခေတ် သမယဖြစ်ခဲ့၍ အလေးပြုကာ

အားထုတ်ကြပါမူ ယခုဘဝ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဤသာသနာ
 တွင် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ကြသော နောက်ဘုရားသာသနာ
 ၌သော်လည်းကောင်း၊ အလွန်မြင့်မြတ်စွာသော လောကုတ္တရာ
 အကျိုးကို အလွယ်တကူ ရယူနိုင်ကြရန် ရင့်သန်အောင်မြင်
 စွာသော သမထ၊ ဝိပဿနာ ပါရမီသမ္ဘာရကို ကောင်းကောင်းကြီး
 ရကြသဖြင့် အလွန်လူဖြစ်ကျိုး ကြီးမြတ်ဖွယ်ဖြစ်ကြောင်းကို
 ထင်ရှားစွာ သိကြစေခြင်းအကျိုးငှါ သုတ္တန်၊ အဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်လာ
 ပုဂ္ဂိုလ်လေးပါး၊ ပုဂ္ဂိုလ်သုံးပါးတို့၏ အလားကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။
 ဤတွင်ရွှေကား ပုဂ္ဂိုလ် ၄ -မျိုး၊ ၃ -မျိုးတို့၏ အလာပြီး၏။

လူဖြစ်ကျိုးနပ်ရန်

ပိဋကတ်အဆီအနှစ်။ ။ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ၍
 ၄၅ -ဝါကာလပတ်လုံး ဟောကြား
 တော်မူအပ်သော ပိဋကတ်သုံးစုံကို အဆီညှစ်၍ အနှစ်သာရကို
 ထုတ်ယူသည်ရှိသော် ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃ရ -ပါးရ၏။
 ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃ရ -ပါးသည် ပိဋကတ်သုံးပုံ၏ အဆီ
 အနှစ်တည်း။ တစ်ဖန် ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃ရ -ပါးကို အကျဉ်း
 ချုံးပြန်သည်ရှိသော် ဝိသုဒ္ဓိ ၇ -ပါးဖြစ်၏။ တစ်ဖန် ဝိသုဒ္ဓိ
 ၇ -ပါးကို အကျဉ်းချုံးပြန်သည်ရှိသော် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ

လယ်တီဆရာတော်

သုံးပါးဖြစ်၏။ အဓိသီလ၊ အဓိစိတ္တ၊ အဓိပညာ သာသနာတော်ကြီး သုံးပါးခေါ်၏။ သိက္ခာသုံးပါးလည်း ခေါ်၏။ သီလဆိုသော်လည်း လူတို့မှာ နိစ္စသီလမျိုးကိုသာ ပဓာနအားဖြင့် လိုအပ်၏။ နိစ္စသီလမျိုးနှင့် ပြည့်စုံသောသူတို့အား ယခုဘဝ၌ မဂ်၊ ဖိုလ်ကိုရနိုင်ရန် ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏတရားစုတွင် သီလဟူသော စရဏတရား ပြည့်စုံတော့သည်။ ထို နိစ္စသီလမျိုးအပေါ်၌ ဥပေါသထ သီလမျိုး အမွှမ်းတင်နိုင်ပါလျှင် သာ၍ကောင်းမြတ်တော့သည်။

နိစ္စသီလမျိုး။ ။ နိစ္စသီလမျိုး ဆိုသည်ကား -လူတို့၌ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလပေတည်း။ ။ ထိုသီလမျိုးကို ကောင်းစွာ စောင့်ထိန်းရာ၏။ ပုထုဇဉ်ဂတိဖြစ်၍ လွန်ကျူးမိပြန်လျှင် ဤအမှုကို နောင်ရှောင်ကြဉ်အံ့ဟု ဆောက်တည်က ခဏခြင်း တည်ပြန်၏။ နောင်လွန်ကျူးမိပြန်လျှင်လည်း ထိုနည်းတူ ဆေးကြောလျှင် စင်မြီစင်ပြန်တော့သည်။ ဆေးကြော၍စင်ပြန်လျှင် သီလနှင့်ပြည့်စုံသူ ဖြစ်ပြန်၏။ မခဲယဉ်းလှ၊ နိစ္စသီလမျိုး ဖြစ်ခဲ့၍ လွန်ကျူးမိလို့ရှိလျှင် ဘယ်အခါမဆို ခဏခြင်း သုတ်သင်ဆေးကြောမှု အသစ်ဆောက်တည်မှုကို ပြုရသည်။ ယခုကာလ၌ သီလနှင့် ပြည့်စုံသူတို့ကား အလွန်ပေါများကုန်၏။ ကသိုဏ်းအသုဘ 'အစရှိသော အာရုံတို့ မနော

ဒွါရအတွင်း၌ ကွင်းကွင်းကွက်ကွက် ထင်မြင်မှုရှိသော သမာဓိသို့ ပေါက်ရောက်ဖူးသော သူ၊ ရုပ်-နာမ်ဓမ္မတို့၏ အနိစ္စလက္ခဏာ သို့ ဉာဏ်ပညာပေါက်ရောက်ဖူးသော သူတို့သည်ကား အလွန် ရှားပါးလှကုန်၏။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် သမထ၊ ဝိပဿနာမှု၏ ဓမ္မန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သော မိစ္ဆာဓမ္မတို့ အလွန် ထကြွသောင်းကျန်းသောအခါ ဖြစ်လေသောကြောင့်တည်း။

ဓမ္မန္တရာယ်ဟူသည်။ ။ ဓမ္မန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သော မိစ္ဆာ ဓမ္မ ဆိုသည်ကား - သံသရာဘေး

ကို ကောင်းစွာ မမြင်နိုင်ခြင်း၊ မဂ် - ဖိုလ်ကိုရထိုက်သော ခေတ်ကာလမဟုတ်ဟု ထင်မှတ်ခြင်း၊ ပါရမီအရင့်ကို စောင့်စား ခြင်း၊ ယခုကာလရှိကြသူတို့ကို ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ထင်မှတ်ခြင်း၊ အဓိပတိဖြစ်သော ရှေးရှေးဆရာကြီးတို့ပင် မဖြစ်နိုင်ကြကုန်ပြီ ဟု ဆန္ဒ - ဥဿါဟကိုစွန့်ထားခြင်း စသည်တို့တည်း။ ကုသိုလ် မှုတို့ မည်သည် အဆုံးတိုင်မရောက်သော်လည်း အချည်းနှီး ဖြစ်နိုင်သော အမှုမျိုးမဟုတ်ကုန်။ ပါရမီမရှိသေးသူ အားထုတ် လျှင် ပါရမီဖြစ်၏။ အားမထုတ်လျှင် ပါရမီဖြစ်ခွင့်ကိုမျှ မရပြီ။ ပါရမီ^၁ မရင့်သေးသောသူ အားထုတ်လျှင် ပါရမီရင့်ရာနောက်

၁။ ပါရမီ = မြတ်သော ဘုရားလောင်းစသည်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ကုသိုလ်ကံတရား။

လယ်တီဆရာတော်

ဘဝမှာ ဤသာသနာ၌ပင် မဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရနိုင်၏။ အားမထုတ်လျှင် ပါရမီရင့်ခွင့်ကိုမျှ မရပြီ။ ပါရမီရင့်ပြီးဖြစ်လျှင် ယခုဘဝ၌ပင် မဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရနိုင်၏။ အားမထုတ်လျှင် မရပြီ။ ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သူ အားထုတ်လျှင် နောက်ဘဝ၌ တိဟိတ်ဖြစ်နိုင်၏။ အားမထုတ်လျှင် ဘဝအဆက်ဆက်ပင် ဒွိဟိတ်က တက်ခွင့်မရနိုင်ရာပြီ။ အဟိတ်သို့လျော့၍ သွားဖို့သာ ရှိတော့သည်။

လောက၌ တစ်ယောက်သောသူသည် ရဟန်းပြုမည် ကြံစည်အားသစ်လျက် ရှိ၏။ တစ်ယောက်သောသူက တစ်သက်လုံး နေနိုင်မှကြံ၊ မနေနိုင်လျှင် မကြံနှင့်ဟု ဆိုမိတတ်၏။ ဓမ္မန္တရာယ်ကို ပြုသည်မည်၏။

“စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တမ္ဘိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု
ဗဟူပကာရံ ဝဒါမိ”

ဟုဟောတော်မူ၏။

ကုသလေသု ဓမ္မေသု၊ ကောင်းမှုကုသိုလ်တရားမျိုးတို့၌။ စိတ္တုပ္ပါဒ မတ္တမ္ဘိ၊ စိတ်အကြံဖြစ်ကာမျှကိုလည်း။ ဗဟူပကာရံ၊ ကျေးဇူးဥပကာရများ မြတ်လှ၏ဟူ၍။ အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ ဝဒါမိ၊ ဟောတော်မူ၏။

ဒါနကုသိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒါနပြုသူကိုလည်း

၁။ ဓမ္မန္တရာယ် = တရား၏အနှောင့်အရှက်။

ကောင်း ရှုတ်ချလျှင် ပုညန္တရာယ် ငြိတတ်သည်။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာကုသိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ အားထုတ်သူကိုလည်းကောင်း ရှုတ်ချလျှင် ဓမ္မန္တရာယ် ငြိတတ်သည်။ ပုညန္တရာယ် ငြိခဲ့လျှင် နောက်ဘဝတို့၌ တန်ခိုးအရှိန်အဝါ ဥစ္စာဓန ကင်းရှင်း၍ ဆင်းရဲအတိ ဖြစ်တတ်သည်။ ဓမ္မန္တရာယ် ငြိခဲ့လျှင် နောက်နောက်ဘဝတို့၌ သီလသိက္ခာ အလိမ်မာကင်းရှင်း၍ ယုတ်ညံ့ခြင်းအတိ ဖြစ်သည်။ သတိမူကြလေကုန်။

ယခုအခါ သာသနာတွင်း၌ ကြံကြိုက်ကြကုန်သော သူအပေါင်းတို့အား ပြဆိုခဲ့ပြီးသော မိစ္ဆာဓမ္မတို့ကို ပယ်ရှင်း၍ ယခုဘဝ၌ပင် အပါယ်သံသရာမှ ကျွတ်ထိုက်လျှင်လည်း ကျွတ်စေရမည်။ မကျွတ်ထိုက်လျှင်လည်း နောက်ဘဝ၌လည်းကောင်း၊ နောက်ဘုရားသာသနာ၌လည်းကောင်း ကျွတ်လွတ်နိုင်ရန် သမထ၊ ဝိပဿနာ ပါရမီမျိုးစေ့ကို အောင်မြင်စွာ ရစေရမည်ဟု ထက်သန်သော ဆန္ဒ၊ ဝီရိယဖြင့် သမထအလုပ်၊ ဝိပဿနာအလုပ်များကို ယောက်ျား၊ မိန်းမ အားထုတ်ကြမှသာ ဘဝအခြေအနေနှင့် လူဖြစ်ကျိုးနပ်ရန်ကို ပြဆိုခန်းပြီး၏။

ဤတွင်ရွှေကား လူဖြစ်ကျိုးနပ်ရန် ပြဆိုခန်းပြီး၏။

၁။ ပုညန္တရာယ် = ကုသိုလ်၏ အနှောင့်အရှက်။

လယ်တီဆရာတော်

ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇ -ပါး

ယခုအခါ ဘုရားသာသနာ၌ လူဖြစ်ကျိုးနပ်ကြအောင် သမထ၊ ဝိပဿနာ တရားများကို အားထုတ်လိုကြကုန်သော သူတို့အား မဖြစ်လျှင် မနေရ ထမြောက်အောင် ထူထောင် အားသစ်ရာသော ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့ကို အကျဉ်း မျှ ပြဆိုပေအံ့။

သတိပဋ္ဌာန်၊ သမ္မပ္ပဓာန်၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်၊ ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဇင်၊ မဂ္ဂင်ဟူ၍ အကျဉ်းအားဖြင့် ၇ -ပါးရှိ၏။ ထို ၇-ပါးတို့သည် -

“ဗောဓိယာ ပက္ခေ ဘဝါတိ ဗောဓိပက္ခိယာ”

ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မဂ်ဉာဏ်၏ အပင်းအသင်းတွင် ပါဝင်သော တရားစုဖြစ်၍ ဗောဓိပက္ခိယ မည်ကုန်၏။

ဗောဓိယာ၊ မဂ်ဉာဏ်၏။ ပက္ခေ၊ အဖို့၌။ ဝါ၊ အပင်း အသင်း၌။ ဘဝါ၊ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်။ ဗောဓိပက္ခိယာ၊ ဗောဓိပက္ခိယ မည်ကုန်၏။

မဂ်ဉာဏ်၏ ပဒဋ္ဌာန်၊ မဂ်ဉာဏ်၏ သမ္ဘာရ၊ မဂ်ဉာဏ် ၏ ဥပနိဿယ တရားမျိုး ဟူလိုသည်။

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

သတိပဋ္ဌာန် ၄ -ပါး

ထို ၇ -ပါးတို့တွင် သတိပဋ္ဌာန်ဆိုသည်ကား -

“ဘုသံ တိဋ္ဌတိတိ ပဋ္ဌာနံ၊ သတိဇေ ပဋ္ဌာနံ သတိပဋ္ဌာနံ”။

ဘုသံ၊ လွန်စွာ။ တိဋ္ဌတိ၊ တည်တတ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်။ ပဋ္ဌာနံ၊ ပဋ္ဌာန မည်၏။ သတိဇေ၊ သတိသည်ပင်လျှင်။ ပဋ္ဌာနံ၊ လွန်စွာတည်သည်တည်း။ သတိပဋ္ဌာနံ၊ သတိသည်ပင်လျှင် လွန်စွာတည်သည်။

[လွန်စွာတည်သော သတိ၊ ခိုင်မြဲစွာတည်သော သတိဟု ဆိုလိုသည်။]

ထိုသတိပဋ္ဌာန်သည် -

၁။ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်

၂။ ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်

၃။ စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်

၄။ ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်

ဟူ၍ လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင် -

(၁)။ ထွက်သက် ဝင်သက် အစရှိသော ရူပကာယ၌ ခိုင်မြဲစွာ တည်သော သတိသည် ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် မည်၏။

လယ်တီဆရာတော်

(၂)။ ဝေဒနာတရားတို့၌ ခိုင်မြဲစွာတည်သော သတိသည် ဝေဒနာ နုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် မည်၏။

(၃)။ သရာဂစိတ်, ဝိတရာဂစိတ် အစရှိသော စိတ်အပြား၌ ခိုင်မြဲစွာတည်သော သတိသည် စိတ္တာနုပဿနာ သတိ ပဋ္ဌာန် မည်၏။

(၄)။ နီဝရဏ အစရှိသော ဓမ္မတို့၌ ခိုင်မြဲစွာတည်သော သတိ သည် ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် မည်၏။

ထိုလေးပါးတို့တွင် ထွက်သက် ဝင်သက်ဟူသော အဿာသ ပဿာသ ကာယတစ်ခု၌ ခိုင်မြဲစွာ တည်လျှင်ပင် အလုံးစုံ၌ တည်သည်ပင် မည်၏။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် ထားလိုရာ အာရုံ၌ တည်နိုင်သော အစွမ်းရှိလေသောကြောင့် တည်း။ ခိုင်မြဲစွာ တည်မှုဆိုသည်ကား ထွက်သက် ဝင်သက်၌ စိတ်ကို တစ်နာရီထားလိုလျှင် တစ်နာရီပင် ခိုင်မြဲစွာ တည်နေ ၏။ ၂ -နာရီထားလိုလျှင် ၂ -နာရီပင် ခိုင်မြဲစွာ တည်နေ၏။ စိတ်ဝိတက် မငြိမ်လှ၍ အာရုံကို လွှတ်ပစ်ရသည်မရှိ ဆိုလိုသည်။

[သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးလုံး၏ အကျယ်ကိုမူကား မဟာသတိ ပဋ္ဌာနသုတ်မှာ ယူလေ။]

အဘယ်အကြောင်းကြောင့် ထွက်သက် ဝင်သက် အစရှိ သည်တို့၌ စိတ်, သတိ ခိုင်မြဲစွာ တည်မှုကို မဖြစ်လျှင် မနေရ

ထမြောက်အောင် အားထုတ်ရလေသနည်း ဟူမူကား -
အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဗလဗ္ဗာလွင့်ပါး ပေါက်လွှတ်သွား၍
နေသော ဝိညာဉ် ၆-ပါး စိတ်အသွားတို့ ချုပ်ထိန်းရုပ်သိမ်းခြင်း
ငှါ အားထုတ်ရလေသတည်း။

ထင်ရှားစေဦးအံ့ - စိတ်မည်သည် ၆-ဒွါရတို့၏
ဥပစာ၌ အာရုံ ၆-ပါးသို့ ပြေးသွားလွင့်ပါးခြင်း အလေ့ရှိ၏။
ဥပမာကား -စိတ်ကို အစိုးမရသော သူရူး၊ သူနှမ်းသည်ရှိ၏။
ထမင်းစားချိန်မှန်းပင် မသိ၊ ရောက်မိရောက်ရာ သွားလာ၍
နေ၏။ မိဘဖြစ်သူတို့က သူ့ရှိရာကိုသွား၍ ထမင်းပေး၏။
၅-လုပ် ၆-လုပ်မျှမိလျှင် ထမင်းပွဲကို သွန်မှောက်၍ ထသွား၏။
ထမင်းဝအောင် စားရသည်မရှိ၊ ဤမျှလောက် စိတ်ကိုအစိုးမရ
ရှိနေ၏။ ထမင်းစားမှုတစ်ခု ပြီးစီးရုံမျှပင် စိတ်ကိုအစိုးမရ၊
စကားပြောဆိုရာ၌ စကားဝါကျတစ်ခု ချောမောရုံမျှ စိတ်ကို
အစိုးမရ၊ အစတစ်ခြား၊ အလယ်တစ်ခြား၊ အဆုံးတစ်ခြား
ကတောက်ကတက် စကားသာဖြစ်၏။ ထမင်းစားရုံမျှ၊ စကား
ဝါကျတစ်ခု ပြီးစီးရုံမျှကိုမှ စိတ်ကို အစိုးမရသော သူရူးသည်
လောက၌ ဘယ်ကိစ္စတစ်ခုမှာ အသုံးကျတော့မည်နည်း၊ ဘယ်
ကိစ္စတစ်ခုကို နေရာကျအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်တော့မည်နည်း။
လောက၌ လူရာမသွင်းရပြီ၊ ပေါက်လွှတ်ပစ်ထားရတော့သည်။

လယ်တီဆရာတော်

ဆရာကောင်း ဆေးဝါးကောင်းနှင့်တွေ့၍ ကြီးချည်
 ထိတ်ခတ်အကြပ်အတည်းပြု၍ ကုသမှုကိုပြုမှ ထိုအရူးနာ
 ပျောက်ငြိမ်း၍ စိတ်ကို အစိုးရသဖြင့် အများနည်းတူ လူကောင်း
 သူကောင်း ပကတိဖြစ်လေ၏။ ထမင်းစားမှု၌လည်း စိတ်ကို
 အစိုးရ၏။ အဆုံးတိုင်စားရ၏။ ထမင်းစားမှုကို အများနည်းတူ
 ပြီးစီးအောင် ပြုနိုင်၏။ ခပ်သိမ်းသော အမှုတို့၌လည်း စိတ်ကို
 အစိုးရ၏။ အများနည်းတူ ပြီးစီးအောင် ပြုနိုင်၏။ စကားဝါကျ
 ကိုလည်း အများနည်းတူ ချောမောအောင် ပြောဆိုနိုင်၏။
 ဤကား ဥပမာတည်း။

စိတ်တည်ငြိမ်မှုနည်းပုံ။ ။ လောက၌ စိတ်ကို အစိုးမရသော
 သူရူးမဟုတ်ကြ၊ စိတ်ကို အစိုးရ
 ကြသော ပကတိလူကောင်း၊ သူကောင်း ဖြစ်သူသည်လည်း
 သမထ အရာ၊ ဝိပဿနာ အရာတို့၌ စိတ်ကို အစိုးမရကြသော
 သူရူးတွေချည်း ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုသူရူးသည် ထမင်းစားမှုကို
 ပြုမည်ဟု ဦးတည်ပါလျက် စိတ်ကို အစိုးမရသည့်အတွက်
 ထမင်းစားမှု ပြီးစီးအောင် တည်ငြိမ်ခွင့်မရပဲ ၅ -လုပ် ၆ -
 လုပ်စားမိလျှင် ထမင်းပွဲကို သွန်မှောက်၍ ထသွားသကဲ့သို့
 ဤသတ္တဝါသည်လည်း ဘုရားကို ရှိခိုးမည်၊ ဘုရားဂုဏ်ကို

ကြည်ညိုသောအလုပ်ကို ငါလုပ်ဦးမည်ဟု ဦးတည်ကြပါလျက်
 စိတ်ကိုအစိုးမရကြသည့်အတွက် ဣတိပိ သော-တစ်ပုဒ်ဆုံး
 သည် တိုင်အောင် ဘုရားဂုဏ်တော်တို့၌ စိတ်ကို တည်ငြိမ်စွာ
 နေအောင် အစိုးမရကြ၊ ဘုရားကိုလွှတ်၍ ထိုထိုအာရုံတစ်ပါးသို့
 အခါများစွာ ထွက်သွားလွင့်ပါးလျက် ရှိကြကုန်၏။

ခွေးရူးဥပမာ။ ။ ခွေးရူးပြန်သောသူသည် ပူဆာမွတ်သိပ်လှ
 ၍ ရေရှိရာသို့ ပြေးလေရာ အလွန်အေးမြ
 လှစွာသော ရေကိုမြင်လျှင် ရေအိုင်တွင်းသို့ မဆင်းဝံ့၊ ရေကိုပင်
 မမြင်ဝံ့ပဲ ရှောင်လွှဲ၍ ပြေးရပြန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သူနာ
 ကြီးသည် အလွန်ကောင်းမွန် ချိုမြိန်သောအရသာနှင့် ပြည့်စုံသော
 ဝမ်းတွင်းသို့ရောက်လျှင် အနာကို ပျောက်ငြိမ်းစေနိုင်သော ဓာတ်
 စာအာဟာရကို ကျွေးပါသော်လည်း သူ့လျှာနှင့်ထိခဲ့လျှင် အခါ
 ပကတိဖြစ်လေ၍ သက်သက်မျို၍မဖြစ် ထွေးအန်၍ချည်း
 ပစ်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း ဘုရားဂုဏ်တော်သို့ ထိရောက်
 အောင် မချဉ်းနိုင်ကြ၊ သက်ဝင်ကြည်ညို မျို၍မနေနိုင်ကြလေ
 ကုန်၊ တစ်ခြားတစ်ပါးသို့ စိတ်ထွက်၍ သွားတိုင်း အဆိုအရွတ်
 ပျက်ခဲ့သည်ရှိသော်လည်းကောင်း၊ အဆိုအရွတ် ပျက်တိုင်း
 ပျက်တိုင်း ပြန်၍ ပြန်၍ ရွတ်ဆိုခဲ့သည်ရှိသော်လည်းကောင်း၊

လယ်တီဆရာတော်

တစ်ရက်၊ တစ်လ၊ တစ်နှစ် ရှိခိုးသော်လည်း ထူတိပိ သော-
တစ်ပုဒ်အဆုံးသို့ ရောက်နိုင်ကြမည်မဟုတ်၊ စိတ်ကပင် တစ်ပါး
သို့ ထွက်သွားသော်လည်း နှုတ်တက်ရွရွ ကျေညက်လှသော
ကြောင့်သာ အဆုံးသို့ရောက်နိုင်ကြကုန်တော့သည်။

ဤနည်းအတူ ဥပုသ်သီတင်းနေ၌ ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့
ကပ်၍ ကေသာ၊ လောမာ -စသော ဒွတ္တိသာကာရကို နှလုံး
သွင်းမည်၊ အဋ္ဌိ အရိုးစုကို နှလုံးသွင်းမည်၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကို
နှလုံးသွင်းမည်ဟု ပြုလုပ်ကြကုန်သော်လည်း စိတ်ကို အစိုးမရ
ကြသည့်အတွက်ကြောင့် စိတ်ဝိတက် ဗလဗ္ဗာနှင့် အဖော်ရှိရာသို့
သာ ရောက်ကြရကုန်၏။ ဝတ်တက်ကြသောအခါ သဗ္ဗေသတ္တာ၊
သဗ္ဗေပါဏာ ဟူသော ဗြဟ္မဝိဟာရ သမထအလုပ်ကြီးကို
ဦးတည်ကြပါသော်လည်း စိတ်ကို မနိုင်ကြသည့်အတွက်ကြောင့်
စိတ်မှာ လွင့်ချင်ရာလွင့်၍ နှုတ်နှင့်သာ အဆုံးသတ်ကြရကုန်
တော့သည်။ ဤမျှလောက် ဖော်ပြလိုက်သဖြင့် ကောင်းမြတ်သော
ကုသိုလ်မှုတို့၌ မိမိတို့စိတ်ကို မိမိတို့ မနိုင်ကြပုံ၊ အစိုးမရပုံ၊
ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သူရူးနှင့်အလားတူ ဖြစ်၍နေကြပုံများသည် ထင်
ရှားလှပြီ။ ။ ပါပသ္မိံရမတေ မနော။ ။ ဓမ္မပဒပါဠိတော်။
မနော၊ စိတ်မည်သည်။ ပါပသ္မိံ၊ မကောင်းရာ၌သာလျှင်။
ရမတေ၊ မွေ့လျော်၏။

မိခင်ဧရာဝတီ

[ရေမည်သည် အလွတ်သာထားခဲ့လျှင် နိမ့်ရာသို့ စီးမြို
ဓမ္မတာဖြစ်သကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့၏ စိတ်မည်သည် လွှတ်၍
ထားခဲ့လျှင် မကောင်းရာသို့သာ တွင်တွင်သွားမြို ဓမ္မတာ
ဖြစ်၍ မကောင်းရာ၌သာ မွေ့လျော်၏ ဟူလိုသည်။ မိမိတို့
စိတ်၏ အလေ့ကို သိကြရန် အချက်တည်း။]

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သူရူးနှင့်အလားတူ စိတ်ကို အစိုးမရမှု
တန်းလန်းနှင့် နေကြကုန်သောသူတို့၏ အလားကို ဥပမာနှင့်
တကွ ပြဆိုပေအံ့။

လှေသူကြီးဥပမာ။ ။ ကမ်းလုံးပြည့်သော ရေရှိသော လှိုင်းလေ
တို့ဖြင့် အလွန် အယဉ်ထန်စွာ စီးသွား
သော မြစ်ကြီးတစ်ခုသည် ရှိရာ၏။ လှေကိုင် တက်ကိုင် မတတ်
သော တစ်ယောက်သောသူသည် အောက်ပြည် မြို့ရွာ ဆိပ်ကမ်း
ကြီးများ၌ ရောင်းချ၍ ဥစ္စာစီးပွား ပြုလုပ်ရန် လေးစွာသော
ကုန်စည်ဘဏ္ဍာတို့ဖြင့် ပြည့်သော ကြီးစွာသောလှေကို အညာ
ကျေးရွာမှ စုန်မျှော၍လာရာ ကမ်းစဉ်တလျှောက်၌ တော
တောင်အရပ်တို့ကို တွေ့ရှိလေရာ ဆိပ်ကမ်းမဟုတ်၍ ဆိုက်ခွင့်
မရ အတွင်စုန်မျှောရ၏။ ညဉ့်အခါသို့ ရောက်ပြန်လျှင် မြို့ရွာ
ဆိပ်ကမ်းရှိရာသို့ ရောက်ပါသော်လည်း ညဉ့်မှောင်ဖုံးလွှမ်းသဖြင့်

မြို့ရွာဆိပ်ကမ်းရှိမှန်းမသိ၍ အတွင်စုန်မျှောရ၏။ နေ့အခါ၌
 မြို့ရွာ ဆိပ်ကမ်းကြီးရှိရာသို့ ရောက်၍ မြို့ရွာ ဆိပ်ကမ်းကြီး
 ကို ကြောင်ကြောင် တွေ့မြင်ရပါသော်လည်း လှေတက်ကို မနိုင်
 သည့်အတွက် မဆိုက်မကပ်နိုင်မူ၍ လှေမျှောရာ ပါရ၏။
 ကမ်းမမြင်သော ပင်လယ်ပြင်ကြီးသို့ လွင့်လေ၏။

ဥပမေယျ။ ။ အနမတဂ္ဂ သံသရာကြီးသည် အယဉ်ထန်စွာ
 စီးသော မြစ်ကြီးနှင့်တူ၏။ စိတ်ကိုမနိုင်ကြ
 သော ဤသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် လှေတက်ကို မနိုင်သော
 ထိုလှေသူကြီးနှင့် တူ၏။ စိတ်သည် လှေကြီးနှင့်တူ၏။ ဘုရား
 သာသနာ မရှိရာ သုညကမ္ဘာတွေ၌ ကျင်လည်ခဲ့ကြရကုန်သော
 တောနယ် တောင်နယ်၌ စုန်မျှောရသော ထိုလှေသူကြီးနှင့်
 တူကုန်၏။ ရံခါရံခါ ဘုရားပွင့်ရာ သာသနာခေတ် ကြုံကြိုက်
 ကြပါသော်လည်း မိမိတို့က အရပ်ပြစ်ရှစ်ဌာန၌ ကြုံကြိုက်၍နေ
 ကြသည်နှင့် သာသနာမှန်းမသိကြကုန်သော ဤသတ္တဝါ
 အပေါင်းတို့သည် မြို့ရွာဆိပ်ကမ်းမရှိသော တောနယ်သို့
 ရောက်ပါလျက် ညဉ့်မှောင်ဖုံးလွှမ်း၍ ဆိပ်ကမ်းမြို့ရွာ ရှိမှန်း
 မသိမူ၍ အတွင်စုန် မျှောသော ထိုလှေသူကြီးနှင့် တူကုန်၏။
 ရံခါရံခါ ဘုရားသာသနာ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာလူမျိုး၊ နတ်မျိုး၊

ဗြဟ္မာမျိုး ဖြစ်ကြပါကုန်သော်လည်း သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကို အားမထုတ်နိုင်ကြသည့်အတွက် စိတ်ကို အစိုးရမှုမရှိကြကုန်သည် ဖြစ်၍ ဝိပဿနာအစစ်ကို ဖြစ်မြောက်အောင် မလုပ်နိုင်ကြသဖြင့် တွေ့ကြုံခဲ့ကြရသော ဘုရားသာသနာတော်ကြီး၊ မဂ်ဉာဏ် - ဖိုလ်ဉာဏ် - နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ကမ်းကြီး တို့သို့မကပ်နိုင်ကြကုန်မူ၍ ယနေ့ထက်တိုင် သံသရာ၌ ကျင်လည်၍ လာခဲ့ကြရကုန်သော ဤသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် နေ့အခါ၌ မြို့ရွာဆိပ်ကမ်းရှိရာ ရောက်၍ မြို့ရွာဆိပ်ကမ်းကြီးတွေကို များစွာ တွေ့မြင်ရပါသော်လည်း လှေတက်ကို မနိုင်သည့်အတွက်ကြောင့် မကပ်ဆိုက်နိုင်ဘဲ စုန်မျှောမြဲ စုန်မျှောကာ လာရသော လှေသူကြီးနှင့် တူကုန်၏ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဂင်္ဂါသဲလုံးမျှမက ပွင့်ကြသော ဘုရားသာသနာတို့၌ ကျွတ်လွတ်ကြလေကုန်သော သူတို့သည်ကား သတိပဋ္ဌာန် အလုပ်ကို အားထုတ်ကြကုန်သဖြင့် စိတ်ကို အလိုရှိရာ အာရုံ၌ တည်ငြိမ်စွာ ထားနိုင်အောင် နိုင်နင်းသော အခွင့်ကို ရကြကုန်သောသူတို့ပေတည်း။

[ဤကား သမထ၊ ဝိပဿနာမှုတို့၌ မိမိစိတ်ကို မိမိအစိုးမရမှန်သိကြလျက်နှင့် သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကို အားမထုတ်ဘဲ ရှိနေကြကုန်သော သတ္တဝါတို့၏အလားကို ပြဆိုခန်းတည်း။]

လယ်တီဆရာတော်

နွားဆင်ဥပမာ။ ။ တစ်နည်းကား -လယ်ထွန်၍၊ လှည်းတိုက်
 ၍ ဥစ္စာစီးပွားပြုလုပ်ရန် နွားကို ဆုံးမမှု၊
 မင်းပွဲသဘင် စစ်မြေပြင်တို့၌အသုံးပြုရန် တောင်ဆင်ရိုင်းကို
 ဆုံးမမှု ဥပမာတို့ဖြင့်လည်း ပြဆိုရာ၏။ နွားကိုဆုံးမရာ ငယ်စဉ်
 အခါ၌ ခြံလှောင်မှု၊ ထိန်းကျောင်းမှု၊ ထိုနောက် နဖားကြိုးတပ်၍
 ချည်တိုင်ကြိုးလွန်တို့ဖြင့် ဆုံးမမှု၊ ထိုနောက် ထမ်းပိုးတင်၍
 ဆုံးမမှု၊ ထိုနောက် ထမ်းပိုးနပ်နော ရှိသောအခါမှ ထွန်မှု၊
 တိုက်မှုဟူသော မိမိစီးပွားရေး၌ တွင်ကျယ်စွာ ခိုင်းစေမှု၊ ဤကား
 နွားဥပမာတည်း။

ဥပမေယျ။ ။ ဤဥပမာ၌ ထမ်းပိုးနပ်နော၍ တွင်ကျယ်စွာ
 ထွန်ရမှု၊ တိုက်ရမှုသည်သာလျှင် နွားရှင်၏
 စီးပွားမှုမည်သကဲ့သို့ ယခုအခါ ဘုရားသာသနာ၌ တွင်ကျယ်စွာ
 ဖြစ်ပွားသော သမထမှု၊ ဝိပဿနာမှုသည်သာလျှင် လူရှင်ရဟန်း
 တို့၏ စီးပွားမှုစင်စစ် ဖြစ်သတည်း။ ဤသာသနာ၌ သီလဝိသုဒ္ဓိ
 မှုသည် နွားခြံကို လှောင်မှု၊ တုတ် လှံတံစွဲကိုင်၍ ထိန်းကျောင်း
 မှုနှင့် တူ၏။ တူပုံကား နွားသည် ထိုကဲ့သို့ မထိန်းကျောင်း
 လျှင် သူတစ်ပါးစီးပွားကို ဖျက်ဆီး၍ နွားရှင်မှာ မှုပြစ်မစဲ
 ရောက်ရာ၏။ ပျောက်ပျက်၍သော်လည်း သွားရာ၏။ ထို့အတူ
 သီလဝိသုဒ္ဓိ မရှိက ကံသုံးပါးသောင်းကျန်း၍ ထိုသူမှာ

မိခင်ဧရာဝတီ

လောကပြစ်၊ ဓမ္မပြစ်မစဲ ရောက်ရာ၏။

ကာယဂတာ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများ အားထုတ်
မှုသည် နွားကို နဖားကြိုးတပ်မှု၊ ချည်တိုင်ကြိုးလွန်တို့ဖြင့်
ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမမှုနှင့်တူ၏။ တူပုံကား - ခိုင်မြဲစွာ ချည်
နှောင်၍ ထားခဲ့လျှင် ထိုနွားသည် နွားရှင်ထားရာ၌ ထားသမျှ
နေရတော့မည်။ တစ်ခြားတစ်ပါးသို့ မသွားနိုင်ပြီ။ ထို့အတူ
မိမိကိုယ်ခန္ဓာတည်းဟူသော ချည်တိုင်၌ သတိပဋ္ဌာန်တည်းဟူ
သော ကြိုးလွန်ဖြင့် ခိုင်မြဲစွာချည်မှု ထမြောက်သောအခါ
သတ္တဝါ တို့၏ စိတ်သည် စိတ်ရှင်ထားရာ၌ ထားလိုသမျှ
နေတော့သည်။ အနမတဂ္ဂသံသရာမှ အစဉ်ပါရှိ၍နေသော မငြိမ်
သက်ခြင်း အလေ့၊ ထိုထိုအာရုံသို့ ရပ်တည်မရ ပြေးသွားလွင့်
ပါးခြင်း အလေ့တို့သည် ပျောက်ငြိမ်းကုန်၏။

နွားရိုင်းဆင်ရိုင်းလို။ ။ ကာယဂတာ သတိပဋ္ဌာန် ဘာဝနာမှု
ကို ရှေးဦးစွာ မတည်ထောင်မှု၍
သမထမှု၊ ဝိပဿနာမှုကို ပြုလုပ်သောသူသည် ကြိုးမရှိသေး
သော နွားရိုင်းကို ထွန်လမ်းစခန်းသို့ ဖြောင့်တန်းငြိမ်သက်စွာ
သွားအောင် မတတ်နိုင်လတ္တံ့။ ရိုင်းသည့်အတွက်၊ ကြိုးမရှိသည့်
အတွက် ခဏခြင်း လမ်းမဟုတ်ရာသို့ ဆွဲငင်၍သော်လည်း
သွားလတ္တံ့။ လှည်းထမ်းပိုး၊ ထွန်ထမ်းပိုးတို့ကိုသော်လည်း ချိုး

လယ်တီဆရာတော်

ဖဲ့၍ ထွက်သွားလတ္တံ့သာတည်း။ မိမိခန္ဓာကိုယ်၌ ထားလိုသမျှ ငြိမ်သက်တည်ကြည်စွာ နေသဖြင့် ကာယဂတာ သတိပဋ္ဌာန် ဘာဝနာ တည်ထောင်မိသောအခါမှ သမထလုပ်ခွင်၊ ဝိပဿနာ လုပ်ခွင်များသို့ စိတ်က သွင်းထားပါမူကား ထိုအာရုံ၌ တည်ငြိမ် စွာ နေသဖြင့် ထင်မှု၊ မြင်မှု အလုပ်တွင်ကျယ်လေသတည်း။ ဆင်ရိုင်းဥပမာ၌ တော၌နေသော ဆင်ရိုင်းကို အောင်းမနှင့်တွဲ၍ လွင်သို့ ထုတ်ယူခဲ့ပြီးမှ ကျုံးတွင်းသို့သွင်း၍ ကြိုးလွန်တပ်ပြီး လျှင် ဆင်ချည်တိုင်၌ ခိုင်မြဲစွာ ချည်နှောင်၍ ယဉ်အောင် ပြု လုပ်ပြီးမှ အဆိပ်အတောက်မရှိ အလွန်ငြိမ်သက် တည်ကြည် ရှိသောအခါ သိမှု၊ လိမ္မာမှု အမျိုးမျိုးတို့ကို ကြိုးကျ နပ်နောစွာ ဆုံးမပြီးမှ မင်းပွဲသဘင်၊ စစ်မြေပြင်တို့၌ မင်းစီးဆင် ပြုလုပ် ရသတည်း။

ဥပမေယျ။ ။ လူ့ကာမဂုဏ်စုသည် ဆင်ပျော်သော တော ကြီး နှင့်တူ၏။ သာသနာတော်သည် မြို့ရွာ လွင်ပြင်နှင့် တူ၏။ စိတ်သည် တောဆင်ရိုင်းနှင့်တူ၏။ သာသနာဓမ္မတို့၌ အလွန်ယုံကြည်လှ လိုလားလှသော သဒ္ဓါ၊ ဆန္ဒတို့သည် အလွန် လိမ္မာသော အောင်းမတို့နှင့်တူကုန်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိသည် ဆင်ကျုံးတော်ကြီးနှင့် တူ၏။ ထွက်သက် ဝင်သက် အစရှိသော မိမိကိုယ်ခန္ဓာသည် ဆင်ချည်တိုင်ကြီးနှင့်

တူ၏။ ကာယဂတာ သတိသည် ကြီးလွန်နှင့်တူ၏။ သမထ၊
ဝိပဿနာတို့၏ ရှေးအဖို့ ပရိကံမူစုသည် ဆင်ကို သွန်သင်ဆုံးမ
မှုနှင့် တူ၏။ သမထမှု၊ ဝိပဿနာမှုသည် မင်းပွဲသဘင်၊ စစ်
မြေပြင်နှင့် တူ၏။

[အကြွင်းဆိုဖွယ်စုသည် သိသာလေပြီ။]

ဤသို့လျှင် သူရူးဥပမာ၊ လှေသူကြီးဥပမာ၊ နွားဥပမာ၊
ဆင်ဥပမာတို့ဖြင့် အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ပွင့်တော်မူကုန်သော
ခပ်သိမ်းသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏ သာသနာ၌ သီလဝိသုဒ္ဓိမှ
အထက်သို့ တက်လမ်းတွင် ရှေးဦးစွာ တည်ထောင်ကြရမိ
အရိုး အစဉ်ကြီးဖြစ်သော ကာယဂတာ သတိ၏ အချက်အရာ
ကြီးကို ပြဆိုလိုက်သည်။

လိုရင်း အဓိပ္ပါယ်မှာမူကား - ထွက်သက် ဝင်သက်
မှုနှင့် ဖြစ်စေ၊ ကုရိယာပထမှု^၁နှင့် ဖြစ်စေ၊ သမ္ပဇေယျမှု^၂၊ ဓာတု
မန သိကာရမှု^၃၊ အဋ္ဌိကသညာမှု^၄ စသည်နှင့်ဖြစ်စေ နေ့နေ့

- ၁။ ကုရိယာပထမှု = ကုရိယာပုထ် ၄-ပါးကို အညီအမျှဖြစ်စေမှု။
- ၂။ သမ္ပဇေယျမှု = ပညာဖြင့် အဖန်ဖန်ဆင်ခြင်မှု။
- ၃။ ဓာတုမနသိကာရမှု = ဓာတ်လေးပါးကို နှလုံးသွင်းမှု။
- ၄။ အဋ္ဌိကသညာမှု = အရိုးစုဟု အမှတ်ထားမှု။

လယ်တီဆရာတော်

ညည နိုးကြားသမျှ ထူရိယာပုထ် ၄-ပါးတို့၌ မိမိစိတ်ကို မိမိကိုယ်၌ ထားလိုသမျှ ထားနိုင်ကြအောင် ပွားများအားထုတ် ကြကုန်ရာ၏။ ထားလိုသမျှ ထားနိုင်ကြလျှင် စိတ်ကို အစိုးရမှု ရှိပေသဖြင့် စိတ်ကို အစိုးမရသော သူရူး၊ သူနှမ်းအဖြစ်မှ ကျွတ်လွတ်ကြကုန်၏။ လှေတက်ကို အလွန်နိုင်နင်းသော လှေသူကြီးနှင့် တူကြကုန်၏။ ဝန်ဆောင်မှုနှင့် ထမ်းပိုးနပ်နော ပြီးသော နွားရှင်၊ မင်းပွဲသဘင် စစ်မြေပြင်တို့၌ ယဉ်ပြီး လိမ္မာ ပြီးသော ဆင်ကြီးရှင်မင်းတို့နှင့် တူကုန်၏။ စိတ်ကိုအစိုးရမှု မည်သည် အမျိုးမျိုး အဆင့်ဆင့် ရှိ၏။ ကာယဂတာသတိ တည်ထောင်မိမူသည် မြတ်စွာဘုရားတို့၏ သာသနာအလုပ်၌ အစစသော အစိုးရမှုပေတည်း။ သမထလမ်းကို မလိုက်လို ကြမူ၍ သုက္ခဝိပဿက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လမ်းဖြစ်သော ဝိပဿနာ မှု သက်သက်ကိုသာ အားထုတ်ကြလျှင် ကာယဂတာသတိ ထမြောက်သည်မှ ဝိပဿနာသို့ တက်ကြလေ။

ကာယဂတာ သတိပဋ္ဌာန်ကို အသီးအခြား မလုပ်လိုပြီ။ ဝီရိယကိုသာ ထက်သန်စွာ အားထုတ်၍ ဝိပဿနာမှုမှာပင် ကာယဂတာသတိလည်း အပြီးပါအောင် အားထုတ်မည်ဆိုလျှင် ဉာဏ်စွမ်း၊ ဝီရိယစွမ်းရှိသောသူ မှန်ပေမူ ပြီးစီး၏။ နာမ်၊ ရုပ်တို့၏ ဖြစ်မှုပျက်မှုကို အမြင်ပေါက်သော ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်နှင့်

ယဉ်သော ကာယဂတာသတိသည် အထွတ်အမြတ်ဖြစ်သော ကာယဂတာသတိပေတည်း။

သမထလမ်း၌လည်း ထွက်သက် ဝင်သက်ဖြစ်အံ့ ရူပါ ဝစရစတုတ္ထဈာန်^၁တိုင်အောင် ပေါက်ရောက်နိုင်၏။ ကေသာ၊ လောမာစသော ဒွတ္တိ^၂သာကာရ ကာယဂတာ သတိ၌ ဝဏ္ဏမနသိကာရမူ^၂ ဖြစ်အံ့ သမာပတ်ရှစ်ပါး အကုန်ပေါက် ရောက်နိုင်၏။ ပဋိကုလ မနသိကာရမူ^၃ ဖြစ်အံ့ ပဌမဈာန်သို့ ပေါက်ရောက်နိုင်၏။ ဝိပဿနာအမြင် ပေါက်ပေလျှင် မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်သို့လည်း ပေါက်ရောက်နိုင်တော့သည်။ သမထ၊ ဝိပဿနာ မပေါက်သော်လည်း မိမိကိုယ်၌ မိမိစိတ်ကို ထားလို သမျှ ထားနိုင်သော ကာယဂတာသတိသို့ ရောက်လျှင်ပင် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို သုံးဆောင်ရသော သူမည်၏ဟူ၍ ဟောတော် မူပေ၏။

“အမတံ တေသံ ပရိဘုတ္တာံ၊ ယေသံ ကာယ
ဂတာသတိ ပရိဘုတ္တာ”။ ။ [အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်။]

၁။ ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာန် = နှစ်သက်ခြင်း ပီတိ၊ ချမ်းသာခြင်းသုခ တရား ၂-ပါးရှိသောဈာန်။

၂။ ဝဏ္ဏမနသိကာရမူ = အဆင်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်မှု။

၃။ ပဋိကုလမနသိကာရမူ = စက်ဆုပ်ဖွယ်အားဖြင့် နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်မှု။

လယ်တီဆရာတော်

ယေသံ၊ ရှင်ရှင်လူလူ အကြင်သူတို့သည်။ ကာယဂတာ သတိ၊ ကာယဂတာ သတိကို။ ပရိဘုတ္တိ၊ သုံးဆောင်ရ၏။ တေသံ၊ ထိုသူတို့သည်။ အမတံ၊ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို။ ပရိဘုတ္တိ၊ သုံးဆောင်ရ၏။ [အနက်။]

အမြိုက်နိဗ္ဗာန် ဆိုသည်ကား - စိတ်၏ အလွန် အေး ငြိမ်းခြင်းကို ဆိုသတည်း။ ယခုပကတိ မိမွေးတိုင်း၊ ဘမွေးတိုင်း ရှိနေကြသော စိတ်သည် စိတ်ရူးစိတ်နောက်၊ စိတ်လေစိတ်လွင့် မျိုးဖြစ်၍ အလွန်ခြောက်သွေ ပူလောင်၏။ ငြုတ်သီးပိုးသည် ငြုတ်သီးအပူကို မသိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တဏှာနိုင်ငံသို့ လိုက်၍ နေသောသူသည် တဏှာအပူကို မသိသကဲ့သို့လည်း ကောင်း၊ ဒေါသမာနလွှမ်းမိုး၍ နေသောသူသည် ဒေါသအပူ မာနအပူကို မသိသကဲ့သို့လည်းကောင်း မိမိတို့စိတ်ရူးစိတ်နောက် အပူကို ပူမှန်းမသိကြကုန်။ ကာယဂတာသတိ ခိုင်မြဲစွာတည်၍ စိတ်ရူးစိတ်နောက် ပျောက်ငြိမ်းသောအခါမှ ထိုအပူကို ကောင်း ကောင်းကြီး သိကြကုန်၏။ ထိုအပူငြိမ်းသော အခွင့်ကိုလည်း ရကြကုန်၏။ ထိုအပူသို့ တစ်ဖန်ပြန်၍ ရောက်မည်ကိုပင် ကြောက်ကြကုန်၏။ သမထဈာန်အနေသို့ ရောက်သော ကာယဂတာ သတိပဋ္ဌာန်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အနေသို့ရောက် သော ကာယဂတာ သတိပဋ္ဌာန်တို့၌ ဆိုဖွယ်မရှိပြီ။

ထို့ကြောင့် အထက်အထက်သော ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့ ရောက်လေလေ ကာယဂတာ သတိပဋ္ဌာန်ကို မလွှတ်နိုင်လေလေ ဖြစ်သတည်း။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည်တိုင် အောင် သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးကို အာဟာရ ပြုကြကုန်တော့ သည်။ ထွက်သက် ဝင်သက်စသော ကိုယ်အင်္ဂါ၌ တစ်နာရီ၊ နှစ်နာရီ စသည်ဖြင့် စိတ်ကိုတည်ငြိမ်စွာ ထားနိုင်ရုံမျှသာ ကာယဂတာသတိ မှုသည်ကား ဝီရိယထက်သန်လျှင် ထက်သန် သည့်အလျောက်၊ ဝီရိယပျော့ညံ့လျှင် ပျော့ညံ့သည့်အလျောက် ခုနစ်ရက်ခန့်နှင့် ပေါက်သည်လည်း ရှိ၏။ ၁၅ -ရက်ခန့်နှင့် ပေါက်သည်လည်း ရှိ၏။ တစ်လခန့်နှင့် ပေါက်သည်လည်း ရှိ၏။ ၂ -လ၊ ၃ -လ၊ ၄ -လ၊ ၅ -လ၊ ၆ -လ၊ တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်၊ သုံးနှစ်မှ ပေါက်သည်လည်းရှိ၏။ ထွက်သက် ဝင်သက် လုပ်ပုံ အစီအရင်မှာ ငါတို့စီရင်သော အာနာပါနဒီပနီ ရှိလေ၏။ ဒွတ္တိသာကာရ အစီအရင်မှာ ရှေးဆရာတို့ ထုတ်ပြသော ကမ္မဋ္ဌာန်းစာ အများရှိ၏။ ဤဒွတ္တိသာကာရ အလုပ်၌ ဧကသာ၊ လောမာ၊ နခါ၊ ဒန္တာ၊ တစော ဤငါးခုသည် တစပဉ္စက မည်၏။ ဤငါးခု ထင်မြင်စွဲမြဲလျှင်ပင် ကာယဂတာသတိ မြောက်တော့သည်။

လယ်တီဆရာတော်

[စတုစာတုဝဝတ္ထာန် အစီအရင်၊ ရုပ်ဝိပဿနာ - နာမ်
 ဝိပဿနာ အစီအရင်တို့ကိုမူကား ငါတို့စီရင်သော “လက္ခ
 ဏဒီပနီ” , “ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ” , “အာဟာရဒီပနီ”
 “အနတ္တဒီပနီ” စာအုပ်တို့မှာယူလေ။

ဤတွင်ရွှေကား ခပ်သိမ်းသော ဘုရားသာသနာတို့၌ နေယျ
 ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် တွေ့ရှိဆဲဖြစ်သော ဘုရား
 သာသနာ၌ပင် မဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရနိုင်ခြင်းငှါ ဘာဝနာမှုတွင်
 ရှေးဦးစွာ တည်ထောင်အားထုတ်ကြသော ကာယဂတာ
 သတိ ဘာဝနာဟု ဆိုအပ်သော သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး
 အမြွက်ပြီး၏။]

သတိပဋ္ဌာန် ၄ -ပါး ပြီး၏။

သမ္မပ္ပဓာန် ၄ -ပါး

သမ္မပ္ပဓာန်ဆိုသည်ကား -

“ဘုသံ ဒဟတိ ဝဟတီတိ ပဓာနံ သမ္မ
 ဒေဝ ပဓာနံ သမ္မပ္ပဓာနံ” ။

ဘုသံ၊ လွန်စွာ။ ဒဟတိ ဝဟတိ၊ ရွက်ဆောင်တတ်၏။
 ဣတိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်။ ပဓာနံ၊ ပဓာနမည်၏။
 သမ္မဒေဝ၊ ကောင်းစွာသာလျှင်။ ပဓာနံ၊ လွန်စွာ ရွက်ဆောင်

မိခင်ဧရာဝတီ

တတ်သော တရားသည်။ သမ္ပပ္ပဓာနံ၊ သမ္ပပ္ပဓာန် မည်၏။
 တွန့်တိုခြင်း မရှိသော ဝီရိယကို သမ္ပပ္ပဓာန်ဆိုသည်။
 အာတာပဝီရိယလည်း ခေါ်၏။ အားထုတ်မှုအရာ၌ လွန်စွာ
 အပူအပန် အပင်အပန်း ခံနိုင်သော ဝီရိယဟူလို၊ အင်္ဂါလေးပါး
 နှင့် ပြည့်စုံသော ဝီရိယ၏အမည်ချည်းတည်း။

အင်္ဂါလေးပါးကိုမူကား -

“ကမံ တစောစ နှာရုစ အဋ္ဌိစ အဝသိ
 သတု။ ဥပသုဿတု မေ သရီရေ မံသလောဟိတံ။
 ယံ တံ ပုရိသထာမေန ပုရိသပရက္ကမေန ပတ္တဗ္ဗံ။
 နတံပတွာ ဝီရိယဿ သဏ္ဌာနံ ဘဝိဿတိ”

ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။

မေ ငါ၏။ သရီရေ ကိုယ်၌။ တစောစ၊ အရေသည်
 လည်းကောင်း။ နှာရုစ၊ အကြောသည်လည်းကောင်း။ အဋ္ဌိစ၊
 အရိုးသည်လည်းကောင်း။ အဝသိသတု၊ ကြွင်းကျန်လေစေ။
 မံသလောဟိတံ၊ အသား၊ အသွေးဟူသမျှသည်။ ကမံ၊ စင်စစ်။
 ဥပသုဿတု၊ ခန်းခြောက်၍ကုန်လေစေ။ ယံတံ၊ အကြင် ဈာန်၊
 မဂ်၊ ဖိုလ်တရားမည်သည်ကို။ ပုရိသထာမေန၊ ယောက်ျားတို့၏
 အစွမ်းဖြင့်။ ပုရိသ ပရက္ကမေန၊ ယောက်ျားတို့၏ မတွန့်မရွံ့
 စွန့်စားမှုဖြင့်။ ပတ္တဗ္ဗံ၊ ရောက်ထိုက်၏။ တံ၊ ထိုဈာန်၊ မဂ်၊

လယ်တီဆရာတော်

ဖိုလ်ကို။ အပတွာ၊ မရောက်သည်ရှိသော်။ ဝီရိယဿ၊ ဝီရိယ၏။
သဏ္ဌာနံ၊ တန့်ရပ်ခြင်းသည်။ နဘဝိဿတိ၊ မဖြစ်လတ္တံ့။ ။

[အနက်]

- ၁။ အရေကြွင်းစေ အင်္ဂါတစ်ပါး၊
- ၂။ အကြောကြွင်းစေ အင်္ဂါတစ်ပါး၊
- ၃။ အရိုးကြွင်းစေ အင်္ဂါတစ်ပါး၊
- ၄။ အသား၊ အသွေး အကုန်ခန်းခြောက်လေစေ အင်္ဂါ
တစ်ပါး၊

ဤကား သမ္ပပ္ပဓာန် ဝီရိယ၏ အင်္ဂါလေးပါးတည်း။
ဝီရိယကို အားထုတ်နိုင်လျှင် ရထိုက်သော တရားမျိုးသာ
မှန်ပါစေ၊ မရသမျှ ငါမနေ၊ မပေါက်သမျှ ငါမနေ၊ မရောက်သမျှ
ငါမနေ၊ ဝီရိယကို မလျှော့ပြီဟု အရှင်သောဏထေရ်၊ အရှင်
စက္ခုပါလ ထေရ်တို့ကဲ့သို့ ဖြစ်သော ဝီရိယမျိုးတည်း။ ဝီရိယမူမှာ
ကမ်းကုန်အောင် လွှတ်မှုတည်း။ ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား
ထားတော်မူခဲ့သော ဝီရိယအပိုင်းအခြားကို သေသည့်နေ့တိုင်
ပြည့်မှီအောင် အားထုတ်ပါလျက် ဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်တရားကို
မရနိုင်ရှိခဲ့လျှင်သာ ခေတ်သမယကို ချလိုလျှင်ချသင့်၏။
ဒွိဟိတ်ကို ချလိုလျှင်ချသင့်၏။ ပါရမီကို ချလိုလျှင် ချထိုက်၏။

၅၆

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ဖြစ်မြောက်အောင် အားမထုတ်ကြ။ ။ ယခုလောက၌

အချို့သော သူတို့

သည်ကား မြတ်စွာဘုရား ထားတော်မူခဲ့သော ဝီရိယအပိုင်း အခြားကို အပြည့်မှီအောင် အားထုတ်မှုမှာ ဝေးစွာ ပကတိသော စိတ်လေ စိတ်လွင့်၊ စိတ်ရှူး စိတ်နောက်ကို ပျောက်ငြိမ်းစေရန် ကာယဂတာသတိမှုကိုမျှ ဖြစ်မြောက်အောင် အားမထုတ်ကြပဲ လျက် အချို့သူတို့ကား မဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရထိုက်သော အခါမဟုတ်၍ မရနိုင်ကြသည်ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။ အချို့သူတို့ကား ရထိုက်သော ပါရမီမရှိကြ၍ မရနိုင်ကြသည်ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။ အချို့သူတို့ကား ယခုကာလ၌ ဒွိဟိတ်သားတွေဖြစ်၍ မရနိုင်ကြသည်ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။ အလွန်အားထုတ်မှ ရနိုင်သော နေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ခေတ်ကာလ၌ သမ္မပ္ပဓာန် ဝီရိယ အချိုးမကျ ရှိနေမှုကို မသိကြ၍ ပြောဆိုကြကုန်သတည်း။ သမ္မပ္ပဓာန် ဝီရိယ အချိုးကျအောင် ပဟိတတ္တ စိတ်ထားနှင့် အားထုတ်ကြပါကုန်မှုကား လူတစ်ထောင်အားထုတ်လျှင် သုံးရာ၊ လေးရာ၊ ငါးရာ စသည်၊ လူတစ်ရာအားထုတ်လျှင် သုံးကျိပ်၊ လေးကျိပ်၊ ငါးကျိပ် စသည် ဧကန်ထမြောက် ပေါက်ရောက်ကြကုန်၏။ ပဟိတတ္တစိတ်ဆိုသည်ကား ဤအလုပ်နှင့် ဤတစ်သက်ဟု တစ်စိတ်တည်း ချထား၍ အားအင်မယုတ်

မိခင်ဧရာဝတီ

အစွမ်းထုတ်မှုတည်း။

သဗ္ဗပ္ပဓာန် မဖြစ်နိုင်ကြ။ ။ ရှင်သောဏ မထေရ်သည်
 ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး အိပ်မှု
 မရှိ၊ ထိုင်မှု၊ စကြိုသွားမှုနှင့် အားထုတ်၏။ ရှင်စက္ခုပါလလည်း
 ထို့အတူ၊ ဖုဿဒေဝမထေရ်သည် ထိုကဲ့သို့ ၂၅ -နှစ်တိုင်တိုင်
 အားထုတ်မှရ၏။ မဟာသိဝ မထေရ်သည် အိပ်မှုကို ပယ်ရှား၍
 အနှစ်သုံးဆယ် အားထုတ်မှရ၏။ ယခုကာလ၌ ထိုကဲ့သို့သော
 သဗ္ဗပ္ပဓာန်မှု အလွန်ကြီး လို၍နေကြ၏။ အားထုတ်ကြသူတို့
 မှာလည်း ပရိယတ္တိဉာဏ် ပညာ အားသေးလျက် နေကြ၏။
 ပရိယတ္တိဉာဏ်ပညာ အလိမ်မာ ရှိကြသူတို့မှာလည်း မြို့ရွာမှာ
 နေလျှင် မြို့ဘုန်း၊ ရွာဘုန်းကြီးမှု၊ တောတောင်မှာနေလျှင်
 တောဘုန်း၊ တောင်ဘုန်းကြီးမှု၊ တရားဓမ္မ ပြောဟောမှု၊ ကျမ်း
 ဂန်ဓမ္မ ရေးသားမှု၊ ပလိဗောဓကြီးတွေနှင့် နေကြကုန်၏။ နှစ်
 ရှည်လများ တစ်သွန်တည်းသွားသော သဗ္ဗပ္ပဓာန် ဝီရိယ မဖြစ်
 နိုင်ကြကုန်။

အချို့သူတို့ကား ပါရမီပြည့်သဖြင့် ကျွတ်ချိန်ကျသော
 အခါ အလွယ်တကူနှင့် ကျွတ်ရလိမ့်မည်။ ယခုအခါ ရမည်
 မရမည်ကို မသိပဲနှင့် အပန်းမခံနိုင်ဟု ယခုအပန်းခံရမည်ကို

ကြောက်ကြကုန်၏။ အလွယ်တကူ ကျွတ်ခွင့်သို့ မရောက်မီ အကြား၌ အပါယ်ငရဲသို့ အနှစ်တစ်သိန်း စသည်ကျ၍ ငရဲမီး တွင်းမှာ နေရမည့်ဒုက္ခနှင့် ယခုဘာဝနာ အလုပ်နှင့် အနှစ်သုံး ဆယ် ပန်းရသော ဒုက္ခကို နှိုင်းယှဉ်၍ မကြည့်ကြကုန်။ ယခု အနှစ်သုံးဆယ် ပန်းမှုသည် ငရဲ၌သုံးနာရီ ပန်းမှုလောက် မဆိုးဝါး၊ ယခု အနှစ်သုံးဆယ် အပန်းခံလျှင် ထိုအပါယ်ကျမှုမှ ကေန္တလွတ်လိမ့်မည် သိသလား၊ မလွတ်လျှင် အတူတူပင် ဟူငြားအံ့၊ ကျွတ်ထိုက်လျှင် ယခုဘဝ၌ပင် ကျွတ်လိမ့်မည်၊ ယခုဘဝမကျွတ်ထိုက်သေးလျှင် နောက်ဘဝ၌ ကျွတ်လိမ့်မည်။ ဤဘုရားသာသနာ၌ မကျွတ်ရသော်လည်း အနှစ်သုံးဆယ် အပန်းခံရသော ဘာဝနာအာစိဏ္ဍကံသည် အလွန်ကြီးကျယ်သော ကံဖြစ်၍ အပါယ်ကျခြင်း မရှိပဲ သုဂတိဘဝ အဆက်ဆက်နှင့်ပင် နောက်ဘုရားကို တွေ့လိမ့်မည်၊ အားမထုတ်ပဲ နေကြသူတို့မှာ အနှစ်သုံးဆယ် အပန်းမခံနိုင်ကြပါလျှင် ယခုဘဝ ယခုဘုရား သာသနာ၌ ကျွတ်ထိုက်သူ ဖြစ်ကြကုန်သော်လည်း မကျွတ်ကြ ကုန်ပြီ၊ အားမထုတ်ပဲ နေကြသည့်အတွက် တစ်စုံတစ်ခုမျှ တွက်ခြေမရှိ၊ ရှုံးမှုကြီး သက်သက်သာ ဖြစ်၏။ ပညာသတိ ရှိကြစေကုန်၊ ထိုသမ္မပ္ပဓာန်သည် လိုအပ်သော အကျိုးအပြား

၁။ အာစိဏ္ဍကံ = အလေ့အထများသော အမှုအလုပ်။

လယ်တီဆရာတော်

အားဖြင့် လေးပါးရှိ၏။

၁။ ဥပ္ပန္နာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ
ဝါယာမော။

၂။ အနုပ္ပန္နာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပါဒါယ
ဝါယာမော။

၃။ အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပါဒါယ ဝါယာ
မော။

၄။ ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဘိယျောဘာဝါယ
ဝါယာမော။

၁။ ဥပ္ပန္နာနံ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်ကုန်
သော။ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ၊ အကုသိုလ် တရားတို့ကို။ ပဟာ
နာယ၊ ပယ်ခြင်းငှါ။ ဝါယာမော။ အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း။

၂။ အနုပ္ပန္နာနံ၊ မိမိသန္တာန်၌ ရှေ့သို့ဖြစ်လတ္တံ့
ကုန်သော။ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ၊ အကုသိုလ် တရားတို့ကို။
အနုပ္ပါဒါယ၊ နောင်ဘဝအဆက်ဆက် တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ မိမိ
သန္တာန်မှာ မဖြစ်လာခြင်းငှါ။ ဝါယာမော၊ အားထုတ်ခြင်းလည်း
ကောင်း။

၃။ အနုပ္ပန္နာနံ၊ မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်ဖူးသေးကုန်သော။
ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ဥပ္ပါဒါယ၊ မိမိသန္တာန်

၆၀

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

၌ ဖြစ်စေခြင်းငှါ။ ဝါယာမော၊ အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း။

၄။ ဥပ္ပန္နာနံ၊ မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကုန်သော။

ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ဘိယျောဘာဝါယ၊

နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်စေရန် လွန်စွာကြီးပွားစေခြင်းငှါ။

ဝါယာမော၊ အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း။

သမ္မပ္ပဓာန်ဝီရိယ လေးပါးတည်း။

အကုသိုလ်၌ ဥပ္ပန္န - အနုပ္ပန္နခွဲပုံ

အဓိပ္ပါယ်ကား သံသရာ၌ ကျင်လည်၍ နေကြကုန်
သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ သန္တာန်၌ -

၁။ ဥပ္ပန္န အကုသိုလ်၊

၂။ အနုပ္ပန္န အကုသိုလ် ဟူ၍ နှစ်ပါးစီ ရှိကုန်၏။

၁။ ဥပ္ပန္န အကုသိုလ်ဆိုသည်ကား အတိတ် အကုသိုလ်၊
ပစ္စုပ္ပန် အကုသိုလ်ကို ဆိုသတည်း။ ရှေးရှေးသော ကမ္ဘာအဆက်
ဆက် ဘဝအဆက်ဆက်တို့မှ ယနေ့ထက်တိုင် မိုက်မှားပြုကျင့်၍
လာခဲ့သော အကုသိုလ်ဟောင်းစု၊ ဒုစရိုက်ဟောင်းစု၊ မကောင်း
စုဆိုလိုသည်။ ထိုအတိတ် အကုသိုလ်သည် အပါယ်ငရဲ၌ ပဋိ

၁။ နိယာမ = မြဲမြံခိုင်ခံ့သော သဘော။

လယ်တီဆရာတော်

သန္ဓေအကျိုးကို ပေးခွင့်ရ၍ အချင်းခပ်သိမ်း ကုန်ငြိမ်းလေပြီး
 သော အကုသိုလ်ကံဟောင်းစုလည်း ရှိ၏။ ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို
 ပေးခွင့်မရသေး၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်တွင် ဘဝများစွာ ကမ္ဘာ
 အဆက်ဆက် စိတ်ထဲ၊ နှလုံးထဲမှာ အမြဲပါရှိ၍နေသော အကု
 သိုလ်ကံဟောင်းစုလည်း ရှိ၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တင်းလင်းရှိနေကြ
 ကုန်သော လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့အား တစ်ယောက်
 တစ်ယောက်သော သူမှာပင် အဝီစိသို့ ကျရောက်ရန် ကြွေး
 ဟောင်း၊ မြီဟောင်း အကုသိုလ်ကံပေါင်း အနန္တပါရှိ၍ နေကြ
 ၏။ ကြွင်းသောငရဲ ကြွင်းသောအပါယ်တို့သို့ ကျရောက်ရန်
 ကံဟောင်းတို့လည်း အနန္တပါရှိ၍ နေကြ၏။ ဤသို့ ကံမြောက်
 ပြီးဖြစ်လျက် ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပေးခွင့်မရသေး၍ အခွင့်ကို
 စောင့်စားကာ အစဉ်ပါရှိ၍ နေကြသော အကုသိုလ် ဒုစရိုက်
 ဟောင်းစုကို ဤအရာ၌ ဥပ္ပန္နဆိုသတည်း။

ထိုဥပ္ပန္နအကုသိုလ် ဒုစရိုက်ကံဟောင်းတို့သည်
 သက္ကာယဒိဋ္ဌိမှာ တွယ်တာကြကုန်၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရှိနေသမျှ
 ကာလပတ်လုံး ကျိုးမပေးရလျှင် တစ်ခုသော ကံဟောင်းမျှ
 ပျောက်ပျက်သည်ဟူ၍ မရှိလေ။ အကြင်အခါ၌ အနတ္တ
 လက္ခဏာကို ကောင်းစွာထင်မြင်၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ချုပ်ဆုံး၏။
 ထိုအခါ၌ ထို ဥပ္ပန္နဖြစ်သော အကုသိုလ်ဟောင်းတို့သည်

အဏုမြူမျှ အကြွင်းမကျန် မရှိကုန်မူ၍ အကုန်ကွယ်ပျောက်
ကြကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုဘဝမှစ၍ နောင်အနာဂတ်
သံသရာ၌ ကံဟောင်းတို့အတွက်နှင့် အပါယ်မှုကို အိပ်မက်တွင်
မျှ မကြုံရလေပြီ။

၂။ အနုပုဗ္ဗ အကုသိုလ်ဆိုသည်ကား အနာဂတ်
အကုသိုလ်တည်း၊ ယခုဘဝတွင် နောက်ခဏမှစ၍ ဘဝအဆက်
ဆက် မိုက်ကွက်ရှိတိုင်း တွင်တွင်မိုက်မဲ မှောက်မှား၍ သွားဦး
မည့် အကုသိုလ်သစ်၊ ဒုစရိုက်သစ်၊ အမိုက်သစ်၊ အမှားသစ်
အနန္တတို့ကို အနုပုဗ္ဗဆိုသတည်း၊ ထိုအကုသိုလ် ဒုစရိုက်သစ်၊
အမိုက်သစ်၊ အမှားသစ်တို့သည် တစ်ယောက် တစ်ယောက်သော
သူအား တစ်ဘဝ တစ်ဘဝမှာပင် အနန္တ အနန္တ ဖြစ်နိုင်၏။
ထိုအနုပုဗ္ဗ အကုသိုလ်ဒုစရိုက် အမိုက်ခပ်သိမ်းတို့သည်လည်း
သက္ကာယဒိဋ္ဌိမှ ထွက်ကြကုန်၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိမှ ပေါက်ဖွား
ကြကုန်၏။ အကြင်အခါ၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိချုပ်ဆုံး၏။ ထိုအခါ၌
ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်တွင် ထိုအနုပုဗ္ဗဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံသစ်တို့
သည် အဏုမြူမျှ အကြွင်းမကျန် မရှိကုန်မူ၍ အကုန်ချုပ်ငြိမ်း
ကြကုန်၏။ ထိုသန္တာန်၌ နောက်ခဏ၊ နောက်ဘဝ၊
နောက်ကမ္ဘာ အဆက်ဆက်တို့၌ တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ ဖြစ်လာခြင်း
မရှိသည်ကို ချုပ်ပြီးမှုဆိုသတည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုခဏမှစ၍

လယ်တီဆရာတော်

နောက်အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ပါဏာတိပါတ အစရှိသော အကုသိုလ်ဒုစရိုက် အမှိုက်အမှားမှုများကို အိပ်မက်တွင်မျှ မကြုံရလေပြီ။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရှိနေကြကုန်သည်ရှိသော် လေးကျွန်း သေဋ္ဌ်နင်းစကြာမင်းတို့သည်လည်း ငရဲမီးတွေ ရှေ့နောက် တစ်ခွင်လုံးညှပ်၍ နေဘိသကဲ့သို့ ထိုဥပ္ပန္န၊ အနုပ္ပန္န အကုသိုလ် နှစ်ရပ်ကိုညှပ်၍ လှောင်၍နေကုန်၏။ အပူကောင်ကြီး သက် သက်တို့သာတည်း၊ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် နတ်မင်း၊ သိကြား မင်းကြီး၊ ရူပ၊ အရူပ ဗြဟ္မာမင်းကြီးတို့သည်လည်း ထိုအတူ အပူကောင်ကြီးတွေတို့သာတည်း၊ ငရဲကြီး၊ ငရဲလွန်၊ အပါယ် ကြီး၊ အပါယ်လွန် တင်းလင်းနှင့် အကျဉ်းအကြပ် နေရသော သူတို့သာတည်း။ သံသရာ ဝဲဩဃကြီး၌ နစ်သမား၊ မွန်းသမား တို့သာတည်း၊ မြုပ်သမား၊ မျောသမားတို့သာတည်း။

အနမတဂ္ဂသံသရာတွင် အလွန်တွေ့ကြုံခဲ့လှသော ဘုရား သာသနာကို မြော်ကြရကုန်သည်၊ တောင့်တကြရကုန်သည်ကား ဖြစ်လေရာရာ အစဉ်ပါ၍ ရှေ့တစ်ခွင်လုံး နောက်တစ်ခွင်လုံး ဝိုင်းအုံလှောင်ညှပ်၍နေကုန်သော ထိုဥပ္ပန္န၊ အနုပ္ပန္န အကုသိုလ်

၁။ အနမတဂ္ဂသံသရာ = အစမထင်သော ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်တို့၏ မပြတ်ဖြစ်စဉ်။

ငရဲမီးတို့၏ တစ်ခါတည်းပြီး ချုပ်ငြိမ်းခြင်းဟူသော အခွင့်ကို အလွန်အလိုရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ဘုရားသာသနာကို မြော်ကြ ရကုန်၏။ တောင့်တကြရကုန်၏။ ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ ကြုံကြသော သူတို့သည်လည်း ထိုဘဝတွင် ထိုဥပဋ္ဌ, အနုပဋ္ဌ အကုသိုလ် ငရဲမီးတို့ကို အသေသတ်မှု အလုပ်တစ်ခုကိုသာ ကိုယ်ကျိုး, ကိုယ်စီးပွား ပြုလုပ်ကြရကုန်၏။ ထိုဥပဋ္ဌ, အနုပဋ္ဌ အကုသိုလ် နှစ်ရပ်တို့ကို အသေသတ်မှု ဆိုသည်လည်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို အသေသတ်မှုသာတည်း၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိသေလျှင် ထိုအကုသိုလ် နှစ်ရပ်တို့လည်း အကုန်သေကုန်တော့သည်။

ထိုအကုသိုလ်နှစ်ရပ် သေငြိမ်းပြီးသော ဝိသာခါ, အနာ ထပိဏ် အစရှိကုန်သော အသေချေယျ အနန္တများလှစွာကုန်သော ဘုံစဉ်စံသောတာပန်ဖြစ်သူ နတ်, လူ, ဗြဟ္မာ အပေါင်းတို့ သည်ကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ချုပ်ငြိမ်းသော နာရီမှစ၍ ဝဲဩဃ သံသရာ၌ နစ်မှု, မွန်းမှု, မြုပ်မှု, မျောမှုတို့မှ ကျွတ်လွတ်ကြ လေကုန်၏။ သဥပါဒိသေသ ပဌမနိဗ္ဗာန်တွင်းသို့ ရောက်ကြ လေကုန်၏။ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာများစွာ သံသရာ၌ ကျင်လည်၍

၁။ သဥပါဒိသေသ ပဌမနိဗ္ဗာန် = ဝိပါင်နှင့် ကမ္မရုပ်ဟူသော ဤခန္ဓာ ကြီးတင်းလင်းရှိလျက်နှင့် ရှေးဦးစွာ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် မြင်အပ်သော နိဗ္ဗာန်။

လယ်တီဆရာတော်

သွားကြကုန်သော်လည်း လောကီဘုံသူ၊ လောကီဘုံသား မဟုတ်
ကြကုန်ပြီ။ ဘုံစဉ်စံအရိယာ လောကုတ္တရာဘုံသူ၊ လောကုတ္တရာ
ဘုံသားတို့ပေတည်း။

[ဤကား သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကျွတ်လွတ်ကြသော
ဥပ္ပန္န၊ အနုပ္ပန္န အကုသိုလ်နှစ်ရပ်တို့ကိုပြဆိုချက်တည်း။]
အကုသိုလ်၌ ဥပ္ပန္န ခွဲခန်းအမြွက်ပြီး၏။

ကုသိုလ်၌ ဥပ္ပန္န၊ အနုပ္ပန္နခွဲနည်း

ကုသိုလ်၌ဥပ္ပန္န၊ အနုပ္ပန္နခွဲခန်းကို သီလ၊ သမာဓိ၊
ပညာ ဟူသော သာသနာ ၃ -ပါး၊ သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ၊
ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၊
ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၊ လောကုတ္တရာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ
ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါးတို့ကို အစဉ်မှီး၍ ပြဆိုပေအံ့။

ကြောက်လန့်ဖွယ်ရာ သံသရာ။ ။ ဤသံသရာကြီးသည်
အလွန်ကြောက်ဖွယ်၊
လန့်ဖွယ် ကောင်းလှ၏ -ဆိုသည်မှာလည်း ဒိဋ္ဌိအမှောက်အမှား
ကြီးလျှင် အရင်းရှိသော ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဥပ္ပန္န၊ အနုပ္ပန္န ဒုစရိုက်
အမိုက်အမဲတို့အတွက်ပင်တည်း။ ဤသံသရာကြီးသည် ခိုရာမရှိ။

ကိုးရာမရှိ၊ ပုန်းအောင်းရာမရှိ ဆိုသည်မှာလည်း ထိုဒိဋ္ဌိ အမှောက် အမှား ချုပ်ငြိမ်းခဲ့လျှင် အဟောင်းအသစ်ဖြစ်သော ဒုစရိုက် အမိုက်အမဲ အကုန်ချုပ်ငြိမ်းလျှင် ထိုသူမှာ အပါယ်သံသရာကြီး အပြီးလွတ်မြောက်၏။ မြင့်မြတ်သော လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ၊ ဗြဟ္မာ့ ဘဝတို့သာ ကျန်ရှိကုန်၏။

ထို့ကြောင့် အပါယ်သံသရာကြီးနှင့်တကွ ဥပ္ပန္န၊ အန်ပုန္န ဖြစ်သော ဒုစရိုက်အသစ်အဟောင်းတို့ကို တစ်ပေါင်းတည်း တစ်လုံးတည်း တစ်ချက်တည်း ကျွတ်လွတ်စေခြင်းငှါ ဘုရား သာသနာကို မြော်ကြတောင့်တကြရသည်နှင့်အညီ ယခုတွေ့ကြုံ ရှိ ခနကြဆဲအခါ ထိုဒိဋ္ဌိ အမှောက်အမှားကြီးကို အသေသတ် ကြကုန်ရာ၏။ ထိုဒိဋ္ဌိသည် သတ္တဝါတို့၏သန္တာန်၌ အခိုက် အတန့်သုံးပါးဟု ဆိုအပ်သော ဘုံသုံးဆင့်၊ ဘုံသုံးထပ်အနေနှင့် တည်နေ၏။ ဝိတိက္ကမ^၁ ဘုံတစ်ဆင့်၊ ပရိယုဋ္ဌာန^၂ ဘုံတစ်ဆင့်၊ အနုသယ^၃ ဘုံတစ်ဆင့်၊ ဤကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဘုံသုံးဆင့် တည်း၊ နိုင်ငံသုံးရပ်လည်း ဆိုရ၏။ ဒိဋ္ဌိကြမ်း၊ ဒိဋ္ဌိလတ်၊ ဒိဋ္ဌိနု သုံးမျိုးဟူလို၊ ဤအရာ၌ ဒိဋ္ဌိ၏ သား၊ မြေးဖြစ်ကြကုန်

- ၁။ ဝိတိက္ကမ = ပြုလုပ်လွန်ကျူး ပြီးမြောက်သောအမှု။
- ၂။ ပရိယုဋ္ဌာန = ထကြွပေါ်ပေါက်လာမှု။
- ၃။ အနုသယ = အစဉ်ကိန်းအောင်း တည်ရှိသော အငွေ့အသက်သဘော။

လယ်တီဆရာတော်

သော ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးတို့ကို ဒိဋ္ဌိ၌ အတွင်းဝင်ပြု၍ ဆိုပေအံ့။

၁။ ဝိတိက္ကမဒိဋ္ဌိကြမ်း ဆိုသည်ကား - အကုသိုလ်
ကာယကံကိစ္စ၊ ဝစီကံကိစ္စနှင့် ထကြွသောင်းကျန်း
သော ဒိဋ္ဌိတည်း။

၂။ ပရိယုဋ္ဌာနဒိဋ္ဌိလတ် ဆိုသည်ကား - မနောဒွါရ၌
သာ ပွက်ပွက်ဆူ ထကြွသော ဒိဋ္ဌိတည်း။

၃။ အနုသယဒိဋ္ဌိနု ဆိုသည်ကား - ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊
မနောကံ ဟူသော ကံသုံးပါးအနေနှင့် လှုပ်ရှား
ထကြွခြင်း မရှိမူ၍ အနမတဂ္ဂ သံသရာ ခန္ဓာ
အစဉ်၌ အမြဲနိစ္စထာဝရ ကိန်းဝပ်တည်ထောင်၍
နေသော ဒိဋ္ဌိတည်း။

မီးခြစ်မှဖြစ်သော မီး၌ အခိုက်အတန့် ၃ -ပါးရှိ၏။

မီးခြစ်ခဲ တစ်ခုလုံးမှာ ကိန်းဝပ်နေသော မီးဓာတ်တစ်မျိုး၊
ကော်ဖတ်နှင့် တိုက်ခိုက်ရာ မီးခြစ်တံမှာ တောက်၍နေသော
မီးတစ်မျိုး၊ ဝတ္ထုတစ်ပါးနှင့် ပေါင်းဆုံမိက မီးခြစ်တံမှ ဝတ္ထု
တစ်ပါးသို့ ကူး၍ တောက်လောင်သော မီးတစ်မျိုး၊ အမှိုက်
သရိုက်၊ အဝတ်ပုဆိုး၊ အိမ်ရာ၊ ကျောင်းကန်၊ ဝင်းခြံ၊ ရပ်ရွာကို
လောင်သောမီးကို ဝတ္ထုတစ်ပါးသို့ ကူး၍တောက်လောင်သော
မီးဆိုသတည်း။ ဤဝတ္ထုတစ်ပါးသို့ ကူး၍ တောက်လောင်သော

မီးနှင့် ဝိတိက္ကမဒိဋ္ဌိကြမ်းသည် တူ၏။ မီးခြစ်တံမှာ တောက်၍
 နေသော မီးနှင့် လှုပ်ရှားထကြွရန် အာရုံအကြောင်းဆိုက်တိုက်မိ
 တိုင်း မနောဒွါရမှ ထကြွသော ပရိယုဋ္ဌာန ဒိဋ္ဌိလတ်သည်
 တူ၏။ မီးခြစ်ခဲတစ်ခုလုံးမှာ ကိန်းဝပ်၍နေသော မီးဓာတ်နှင့်
 အနမတဂ္ဂဘဝအစဉ်၌ ကိုယ်ခန္ဓာတစ်ခုလုံးမှာ အမြဲထားဝရ ကိန်း
 ဝပ်တည်ထောင်၍နေသော အနုသယဒိဋ္ဌိနုသည် တူ၏။

အကြောင်းမဆုံခိုက်သာ ငြိမ်ပုံ။ ။ ထိုမီးဓာတ်သည် ကော်
 ဖတ်ကော်နှင့် မတိုက်
 သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ထကြွခြင်းမရှိ၊ ယမ်းပုံယမ်းစုမှာ
 ထားသော်လည်း ဥပဒ် မရှိ၊ ထို့အတူ ထိုအနုသယဒိဋ္ဌိသည်
 မကောင်းသော အာရုံ မကောင်းသော အကြောင်းတို့နှင့် မတွေ့ဆုံ
 သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး မနောဒွါရ၌ ထကြွခြင်းမရှိ၊ ကိန်း
 ဝပ်မြဲ အတိုင်းသာ တည်နေ၏။ မကောင်းသော အာရုံ၊
 မကောင်းသောအကြောင်း ထိုခြောက်ဒွါရ၌ ခိုက်တိုက်လာသည်
 ရှိသော် အနုသယဘုံမှ ခဏခြင်းထကြွ၍ မနောဒွါရ၌ ပရိယုဋ္ဌာန
 ဘုံသို့ ဇောကိစ္စနှင့် ထကြွဆူပွက်၍ လာ၏။ ထိုအခါတွင်
 သူတော်ကောင်းတရားနှင့် နှိပ်ကွပ်နိုင်ခဲ့ပါမူ ထိုဘုံမှ ချုပ်ကွယ်
 ၍ အနုသယဘုံ၌ ကိန်းဝပ်မြဲ ကိန်းဝပ်ပြန်၏။ မနှိပ်ကွပ်နိုင်ခဲ့

လယ်တီဆရာတော်

ပါမူ မနောဒွါရ၌သော်လည်း ဇောတစ်ဖွားဖွား ပွားစီး၍ နေတတ်၏။ ထိုထက် လှုံဆော်မှု အားကြီးပြန်လျှင် ပရိယုဋ္ဌာနဘုံမှ ခဏခြင်းထကြွ၍ ဝစီဒွါရ၌ ဝိတိက္ကမဘုံမှ ဒုစရိုက်စကား တစ်ဖွားဖွား၊ ဒိဋ္ဌိစကား တစ်ဖွားဖွားနှင့် လူကြားရှင်ကြား ဖြစ်၍နေ၏။ ကာယဒွါရ၌သော်လည်း ဝိတိက္ကမဘုံမှာ ဒုစရိုက်အမှုအရာ၊ ဒိဋ္ဌိအမှုအရာတို့နှင့် သောင်းကျန်း၍နေ၏။

သူတော်စင် သူတော်ကောင်း။ ။ လောက၌ကား ဝိတိက္ကမဘုံ၊ ပရိယုဋ္ဌာနဘုံ လုံခြုံ၍ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံဟူသော ကံသုံးပါး ဖြူစင်ပေလျှင် သူတော်စင် သူတော်ကောင်း ခေါ်ကြရကုန်၏။ အနုသယဘုံကို မူကား မသိနိုင်ကြကုန်၊ အနုသယဘုံ မပျက်စီးက ပရိယုဋ္ဌာနဘုံ၊ ဝိတိက္ကမဘုံ လုံခြုံသည် ဆိုသော်လည်း တဒဂံ တစ်ခဏသာ လုံခြုံနိုင်၏။ သူတော်ကောင်းတရား အားကောင်းလှလျှင် မသေမိကာလ တစ်ဘဝသာ လုံခြုံနိုင်၏။ နောက်ခဏ၊ နောက်ဘဝတို့၌မူကား ပွက်ကြမ်း၍ ထလေကုန်အံ့သတည်း။ လောဘ၌လည်း ဘုံ ၃-ဆင့်၊ ဒေါသ၌လည်း ဘုံ ၃-ဆင့်၊ မောဟ၌လည်း ဘုံ ၃-ဆင့်ကိုယ်စီ ရှိကြသည်ကိုသိလေ၊ ဒိဋ္ဌိ၏ ဘုံသုံးဆင့်၊ နိုင်ငံသုံးရပ်ကို အစဉ်အတိုင်း အဆုံးတိုင် ဖြိုဖျက်

မိခင်ဧရာဝတီ

၇၀

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ခြင်းငှါသီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ ဣသော သိက္ခာသုံးပါးကို အားထုတ်ကြရကုန်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိအစရှိသော ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါးကို အားထုတ်ကြရကုန်၏။

သီလ။ ။ ပကတိလူတို့၌ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလဟု ဆိုအပ်သော နိစ္စသီလသည် သီလမည်၏။ ဤပကတိလူတို့၌ အဋ္ဌင်္ဂဥပေါသထသီလ၊ ဒသင်္ဂသီလနှစ်ပါးသည် အမွှမ်းတင် သီလတည်း။ နိစ္စသီလမျိုး မဟုတ်၍ တတ်နိုင်လျှင် ကောင်း၏။ မတတ်နိုင်လျှင် နေရ၏။ ညောင်ခေါက်စသော ဖန်ရည်ဆိုးသော အဝတ်ကိုဝတ်၍ ပဗ္ဗဇိတအသွင် သူတော်စင်အဖြစ်၌ တည်ကုန် သော လူဝိသေသတို့၌ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလနှင့် ဇာတရူပတိုင် အောင်သော ဒသင်္ဂနိစ္စသီလသည် သီလမည်၏။ အဋ္ဌင်္ဂဥပေါ သထ သီလသည် ဒသင်္ဂသီလ၌ အတွင်းဝင်လေ၏။ ရဟန်းတို့၌ စတုပါရိသုဒ္ဓိသည် သီလမည်၏။

သမာဓိ။ ။ ထွက်သက် ဝင်သက်အာရုံ၊ အဋ္ဌိကအာရုံ စသည် တို့၌ ရှုကြည့်စွဲမြဲဖြစ်လာသောပရိကမ္မဘာဝနာ၊ ဥပစာရဘာဝနာ၊ သမာပတ်ရှစ်ပါးဟု ဆိုအပ်သော အပ္ပနာ ဘာဝနာ ဤဘာဝနာ သမာဓိ သုံးပါးသည် သမာဓိမည်၏။

မိခင်ဧရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

ပညာ။ ။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော လောကီဝိသုဒ္ဓိ လေးပါး၊
လောကုတ္တရဉာဏဒဿနာ ဝိသုဒ္ဓိ ဤဝိသုဒ္ဓိ
ငါးပါးသည် ပညာမည်၏။

သီလ, သမာဓိ, ပညာ သုံးပါးခွဲနည်းပြီး၏။

ဒိဋ္ဌိ၏ ဘုံကြီး ၃-ဆင့်, နိုင်ငံကြီး ၃-ရပ်တို့တွင် -
၁။ သီလသည် ဝိတိက္ကမဘုံကြီး ဝိတိက္ကမနိုင်ငံကြီးကို ဖျက်ဆီး
နိုင်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် ပြည့်စုံလျှင် ကာယကံ သောင်းကျန်း
မှု, ဝစီကံ သောင်းကျန်းမှု မရှိနိုင်ပြီ ဟူလို။

၂။ သမာဓိသည် ဒိဋ္ဌိ၏ ပရိယုဋ္ဌာနဘုံကြီး ပရိယုဋ္ဌာန နိုင်ငံ
ကြီးကို ဖျက်ဆီးနိုင်၏။ ဘာဝနာ မနသိကာရ စွဲမြဲပါလျှင်
မနောကံ ဆိုးဝါးမှု မရှိနိုင်ပြီ ဟူလို။

၃။ ပညာသည် ဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယဘုံကြီး အနုသယ နိုင်ငံကြီး
ကို ဖျက်ဆီးနိုင်၏။ ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံးကို ရုပ်အစု,
နာမ်အစု, အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တအစုဟု အလင်းထင်မြင်ခဲ့
လျှင် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ, နိစ္စ, သုခ, အတ္တအနေနှင့် ဘဝ
အဆက်ဆက် အရိုးစိုက်၍ ကိန်းဝပ်တည်ထောင်ကာနေ
သော ဒိဋ္ဌိအသိုက်အအုံကြီးသည် ကွယ်ပျောက်လေ၏။
ဟူလို။ ဤဒိဋ္ဌိအနုသယ အသိုက်အအုံကြီး ရှိနေသမျှ

၇၂ ဗောဓိပက္ခိယဒီမနီ

ကာလပတ်လုံး သီလ၊ သမာဓိတို့နှင့် ဝိတိက္ကမဘုံ၊ ပရိယု
ဋ္ဌာမဘုံတို့ကို ဖျက်ဆီးသော်လည်း တစ်ဒင်္ဂသာ ဖျက်စီးနိုင်
သည်။

ဥပ္ပန္န၊ အနုပ္ပန္န ခွဲနည်းသည် ယခုပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှ စ၍
ခွဲနည်း၊ အတိတ်သံသရာမှစ၍ ခွဲနည်းအားဖြင့် ၂ -ပါးရှိ၏။

ယခု ပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှ စ၍ ခွဲနည်းကို ပြဆိုပေအံ့။

ယခုဘဝ၌ သီလကို မဆောက်တည်ဖူးသော သူအား
ဥပ္ပန္န သီလဟူ၍ပင် မရှိ၊ ဆောက်တည်ဖူးသော သူအား
သီလသည် ဥပ္ပန္န မည်၏။ အားမထုတ်ဖူးသေးသော သမာဓိ၊
ပညာသည် အနုပ္ပန္န မည်၏။

ဤနည်းအတူ သမာဓိ အဆင့်ဆင့်၊ ပညာ အဆင့်ဆင့်
တို့၌လည်း ရောက်ဖူး၊ ရဖူးသည်ကို ဥပ္ပန္န၊ မရောက်ဖူး၊ မရဖူး
သေးသည်ကို အနုပ္ပန္န ဆိုလေ။

ဤဘဝမှစ၍ ခွဲနည်းပြီး၏။

အနမတဂ္ဂ သံသရာမှစ၍ ခွဲနည်းမှာ -

၁။ သီလသည် လောကီသီလ၊ လောကုတ္တရာသီလဟူ၍ ၂-ပါး
ရှိ၏။ လောကီသီလသည် အနမတဂ္ဂ အတိတ်ကာလ၌
မဖြစ် ဖူးသည်ဟူ၍ မရှိရာသောကြောင့် ဥပ္ပန္န မည်၏။

မိခင်ဧရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့အား လောကုတ္တရာသီလသည် အနုပုဇ္ဈာန် မည်၏။

၂။ သမာဓိသည်လည်း လောကီသမာဓိ၊ လောကုတ္တရာ သမာဓိ ဟူ၍ ၂ -ပါးရှိ၏။ လောကီသမာဓိသည် ရှေးရှေး၌ ဖြစ်ဖူး လှပြီဖြစ်၍ ဥပုဇ္ဈာန်မည်၏။ ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့အား လောကု တ္တရာသမာဓိသည် အနုပုဇ္ဈာန် မည်၏။

၃။ ပညာသည်လည်း လောကီပညာ၊ လောကုတ္တရာ ပညာဟူ၍ ၂ -ပါးရှိ၏။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ၊ ပဋိပဒါဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိဟူသော ဝိသုဒ္ဓိလေးပါးသည် လောကီပညာမည်၏။ ဤလောကီပညာ သည် ရှေးရှေးသော ဘုရားသာသနာတို့၌ ဖြစ်ဖူးသော သူတို့ အား ဥပုဇ္ဈာန်မည်၏။ မဖြစ်ဖူးသေးသော သူတို့အား အနုပုဇ္ဈာန် မည်၏။ လောကုတ္တရာဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိသည် လောကုတ္တ ရာ မည်၏။ ဤလောကုတ္တရာ ပညာသည် ပုထုဇဉ် သတ္တဝါ တို့အား တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ မဖြစ်ဖူးသေးသောကြောင့် အနုပုဇ္ဈာန် မည်၏။

ကုသိုလ်၌ ဥပုဇ္ဈာန်၊ အနုပုဇ္ဈာန် ခွဲနည်းပြီး၏။

သီလကုသိုလ် ၂ -ပါး

ဝီရိယ လေးချက်ကို ပြဆိုပေအံ့၊ ဥပ္ပန္န အကုသိုလ်
 ဟောင်းတွေကို အကုန်ပယ်မှု ဟူသည်လည်း ဘုရားသာသနာနှင့်
 ကြိုကြိုက်ဆဲ အခါ၌သာ ဖြစ်ပေါ်သော အမှုပေတည်း။
 နောင်ဘဝအဆက်ဆက် ဖြစ်လတ္တံ့သော အနုပ္ပန္န အကုသိုလ်
 သစ်တွေကို မဖြစ်လာရအောင်ပြုမှု ဟူသည်လည်း ဘုရား
 သာသနာနှင့် ကြိုကြိုက်ဆဲ အခါ၌သာ ဖြစ်ပေါ်သော အမှုပေ
 တည်း။ အနမတဂ္ဂ သံသရာပင် ကြာညောင်းသော်လည်း ဘုရား
 သာသနာနှင့် မကြိုကြိုက်က ထိုအကုသိုလ် နှစ်ဖို့တို့ကို ပယ်ဖျက်
 ပေါက်မရှိ၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟုဆိုသော် အကုသိုလ်
 နှစ်ဖို့တို့ကို ပယ်သတ်မှု ဆိုသည်ကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယ
 ဘုံကြီး၊ အနုသယအသိုက်အအုံကြီး၊ အနုသယ နိုင်ငံကြီးကို
 အကုန်အစင် ဖြိုဖျက်မှုကို ဆိုသတည်း။

ဒိဋ္ဌိအနုသယ အသိုက်အအုံကြီးကို ဖြိုဖျက်မှုသည်လည်း
 အနတ္တဘာဝနာ အလုပ်ပေတည်း။ အနတ္တဘာဝနာ အလုပ်မည်
 သည်လည်း ဘုရားသာသနာ ပေါ်ရှိခိုက် အခါ၌သာ ပေါ်ရှိ၏။
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအလောင်းအလျာတို့သည်လည်း ဘုရားသာသနာ
 ကြိုကြိုက်ဆဲ အခါ၌ အနတ္တဘာဝနာမျိုးစေ့ကို ယူကြရကုန်၏။
 “ဘုရားသာသနာ မရှိခိုက် အခါ၌ အနတ္တဟူသော အသံမျှပင်

လယ်တီဆရာတော်

လောက၌ မရှိကြ”။ အနတ္တ အသံဆိုသည်ကား ရုပ်, နာမ်, ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အသံတို့ကို ဆိုသတည်း။ အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်သည် အနတ္တသံပေတည်း။ သဂြိုဟ်တစ်ကျမ်းလုံးသည် အနတ္တသံပေတည်း။

အနတ္တဘာဝနာအလုပ် ဆိုသည်ကား - သီလဝိသုဒ္ဓိ ကို ရှေးဦးစွာ ပြည့်စုံစေ၍ ကာယဂတာသတိကို တည်ထောင် ပြီးလျှင် အစိုးမရသော မိမိစိတ်ရူး, စိတ်နောက်ကို ပျောက်ငြိမ်း အောင် ပြုပြီးမှ သမထအလုပ်, ဝိပဿနာ အလုပ်တို့ကို အား ထုတ်ခြင်းတည်း။ ထိုသို့ အားထုတ်၍ အနတ္တဘာဝနာ ကောင်း စွာထမြောက်သဖြင့် ဒိဋ္ဌိအနုသယဘုံကြီး အကုန် ပျက်စီးသော အခါမှ ဥပ္ပန္န, အနုပ္ပန္နဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, ခပ်သိမ်း သော ဒုစရိုက် အမိုက်အမှားတို့သည် အကုန်ချုပ်ငြိမ်းကုန်၏။

မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်ဖူးသေးသော ကုသိုလ်တရားကို ဖြစ်စေခြင်းငှါ အားထုတ်မှု, ဖြစ်ဖူးပြီးသော ကုသိုလ်တရားကို နိယာမအဖြစ်သို့ရောက်အောင် ပွားများအားထုတ်မှု ဆိုသည် လည်း ထိုကာယဂတာ သတိကို တည်ထောင်မှုမှစ၍ အနတ္တ ဘာဝနာကိစ္စ ထမြောက်အောင် အားထုတ်မှုကိုပင် ဆိုသတည်း။ သီလ၌ အနမတဂ္ဂ သံသရာမှာ ပုထုဇဉ်တို့၏ သန္တာန်တွင် တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ မဖြစ်ခဲ့ဖူးသေးသော အနုပ္ပန္န သီလဆိုသည်

၇၆

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ကား - သောတာပတ္တိမဂ်၌ အကျုံးဝင်သော နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝကို ဆိုသတည်း။ ထိုသီလသည် ကာယဒုစရိုက်၊ ဝစီဒုစရိုက် အမိုက်အမှား မိစ္ဆာဇီဝတရားတို့ကို သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် ပယ်သတ်နိုင်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်မှာ ထိုအခါမှစ၍ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက်တို့၌ ကာယဒုစရိုက်၊ ဝစီဒုစရိုက် အမိုက်အမှား မိစ္ဆာဇီဝတရား ဟူ၍ တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ ဥပါဒ်ခြင်းမရှိပြီ။

ထို လောကုတ္တရာသီလကို အနတ္တဘာဝနာ ကိစ္စ ထမြောက်မှ ပေါက်ရောက်နိုင်၏။ ဘုရားသာသနာနှင့် ကြံကြိုက်ဆဲအခါ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ တစ်ရံတစ်ခါမျှ မတွေ့ကြုံဖူးရသော ထိုအနုပ္ပန္နသီလကို ဘုရားသာသနာနှင့် မကွာမကွဲမီ အရအမီ ကြိုးကုတ်အားထုတ်ကြရမည်။ သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့်တကွ ကာယဂတာသတိပဋ္ဌာန်ကို တည်ထောင်သည်မှစ၍ အနတ္တဘာဝနာကိစ္စ ထမြောက်သည်တိုင်အောင် ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို အားထုတ်ကြရမည် ဆိုလိုသည်။ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဖြစ်ခဲ့ဖူးလှလေသော ဥပ္ပန္နသီလဆိုသည်ကား - လောကီသီလ ကာမာဝစရ သီလတည်း။ ထိုသီလကို နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ပွားများရမည်ဟူရာ၌ လောကီသီလ၏ ဘုံသည် နိယာမဘုံ၊ အနိယာမဘုံဟူ၍ ၂ -ပါးအပြားရှိ၏။ အရိယာ၏

မိခင်ဧရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

အဖြစ်သည် နိယာမဘုံမည်၏။ ပုထုဇဉ်၏ အဖြစ်သည် အနိယာမဘုံမည်၏။

သောတာပန်အရိယာတို့၌ တည်သော ထိုကာမာဝစရ လောကီသီလသည် နိယာမဘုံသို့ရောက်၍ အမြဲတည်၏။ ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အဆုံးစွန် ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည်တိုင်အောင် ဘဝ အဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက်တို့၌ အိပ်မက်တွင်မှ အာဇီဝဋ္ဌ မကသီလကို လွန်ကျူးမှုဟူ၍ မရှိလေပြီ။ ပုထုဇဉ်တို့၌ တည်သော ထိုကာမာဝစရ လောကီသီလသည်မူကား အနိယာမ ဘုံ၌ တည်၏။ အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ လူသီလဝန္တ ဖြစ်ခဲ့ကြသည် လည်း ဘဝပေါင်းအနန္တ များလှလေပြီ။ အပါယ်လေးပါးသို့ ကျမှုလည်း စဲခဲ့သည်မရှိကြ။ ထို့အတူ ရသေ့သီလဝန္တ၊ ရဟန်း သီလဝန္တ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်လည်း ဘဝအနန္တရှိခဲ့ကြလေပြီ။ အပါယ် လေးပါးသို့ ကျမှုလည်း စဲခဲ့သည်မရှိကြ။ ယခုလည်း အပါယ် ဘုံသို့ကျ၍ နေကြသူအနန္တ၊ ကျလတ္တံ့သော အဖို့၌တည်၍ နေကြ သူ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာအနန္တ၊ ဤသို့ မိမိတို့သန္တာန်တွင် အနိယာမ တစ်ခဏ တဒင်္ဂ တစ်နပ်စာ အဖြစ်ဖြင့် ရှိနေသော ထိုကာမာ ဝစရ လောကီသီလကို ဘုရားသာသနာတွင်း၌ ကြိုကြိုက်ဆဲ အခါမှာ နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်လေအောင် အားထုတ်ကြရ မည်။

၇၈

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

[ကာယဂတာသတိကို တည်ထောင်၍ အနတ္တဘာဝနာကိစ္စ ထမြောက်သည်တိုင်အောင် ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို အားထုတ် ကြရမည်ဟူလို။]

သီလကုသိုလ်နှစ်ပါး ပြီး၏။

သမာဓိကုသိုလ် ၂ -ပါး

သမာဓိဘုံသည်လည်း နိယာမဘုံ၊ အနိယာမဘုံဟူ၍ ၂ -ပါးရှိ၏။ ပညာဘုံသည်လည်း နိယာမဘုံ၊ အနိယာမဘုံ ဟူ၍ ၂ -ပါးရှိ၏။ သမာပတ်ရှစ်ပါး၊ ကိုးပါးတည်းဟူသော အပ္ပနာသမာဓိသည်ကား အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့ ရောက်မှ နိယာမဘုံသို့ ရောက်၏။ တာဒိဂုဏ်ကို ဆောင်ရွက်နိုင်သော ပညာသည်ကား ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်မှ နိယာမဘုံသို့ ရောက်၏။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ ရထိုက်သော သမာဓိ၊ ပညာ တို့ကို ပြဆိုပေအံ့။

“ယော စ ဝိသာခ သမ္မာဝါယာမော ယာ

စ သမ္မာသတိ ယော စ သမ္မာသမာဓိ၊ ဣမေ ဓမ္မာ သမာဓိက္ခန္ဓေ သင်္ဂဟိတာ”။

ဝိသာခ၊ ချစ်သားဝိသာခ။ ယောစ သမ္မာဝါယာမော၊

၁။ တာဒိဂုဏ် = လောကဓံတို့ကြောင့် မတုန်မလှုပ် ကျောက်တိုင်ရုပ် ကဲ့သို့ တည်ကြည်ခိုင်မာသော စိတ်ရှိသောဂုဏ်။

လယ်တီဆရာတော်

အကြင်သမ္မာဝါယာမသည်လည်းကောင်း။ ယာစ သမ္မာသတိ၊
 အကြင်သမ္မာသတိသည်လည်းကောင်း။ ယောစသမ္မာသမာဓိ၊
 အကြင်သမ္မာသမာဓိသည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣမေ
 ဓမ္မာ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ ဤတရား
 သုံးပါးတို့ကို။ သမာဓိက္ခန္ဓေ၊ သမာဓိက္ခန္ဓ (သမာဓိအစု)၌။
 သင်္ဂဟိတာ၊ ပေါင်းယူအပ်ကုန်၏။

ဟူသော မဟာဝေဒလ္လသုတ်နှင့်အညီ သောတာပတ္တိ
 မဂ်၌ အကျုံးဝင်သော နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော သမ္မာဝါယာမ၊
 သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ ဤ ၃-ပါးသည် လောကုတ္တရာ
 သမာဓိမည်၏။ ထိုသမာဓိ ၃ -ပါးသည် မိစ္ဆာဝါယာမ၊
 မိစ္ဆာသတိ၊ မိစ္ဆာသမာဓိလျှင် အရင်းရှိသော အဘိဇ္ဈာ၊ ဗျာပါဒ
 ဟူသော မနောဒုစရိုက်အမှိုက်အမှားတို့ကို သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့်
 နောက်တစ်ဖန် ဖြစ်ခွင့်မရှိအောင် ပယ်သတ်နိုင်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်
 သန္တာန်မှာ ထိုခဏမှစ၍ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက်တို့၌
 အဘိဇ္ဈာ၊ ဗျာပါဒဟူသော မနောဒုစရိုက် အမှိုက်အမှားဟူ၍
 တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ ဥပါဒ်ခြင်းမရှိလေပြီ။ အနတ္တဘာဝနာ ပေါ်ရှိရာ
 ဘုရားသာသနာတွင်း၌သာ ပေါ်ရှိသော သမာဓိပေတည်း။ သို့
 ကြောင့်ဘုရားသာသနာ ကြိုကြိုက်ဆဲအခါ ထိုအနုပုဒ္ဓသမာဓိ
 ကုသိုလ်တရားကို ဘုရားသာသနာနှင့် မကွာမကွဲမီ အရအမီ

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြရမည်။

[ကာယဂတာသတိပဋ္ဌာန် တည်ထောင်မှုမှစ၍ အနတ္တ ဘာဝနာကိစ္စ ထမြောက်သည်တိုင်အောင် သတိပဋ္ဌာန် စသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို အားထုတ်ကြရမည်ဟူလို။]

အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ဥပ္ပန္နသမာဓိ

ဆိုသည်ကား - ကာမာဝစရသမာဓိ၊ ရူပါဝစရသမာဓိ၊ အရူပါ ဝစရသမာဓိ စုပေတည်း။ ထိုသမာဓိတရားတို့ကို နိယာမအဖြစ် သို့ ရောက်အောင်ပွားများရမည်ဟူရာ၌ လောကီသမာဓိ၏ ဘုံသည် နိယာမဘုံ၊ အနိယာမဘုံ ဟူ၍ ၂ -ပါးရှိ၏။ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ တည်သော လောကီသမ္မာဝါယာမ၊ လောကီ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ ၃ -ပါးသည် နိယာမဘုံ၌ တည်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အဆုံးစွန် ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည်တိုင်အောင် ဘဝအဆက် ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက်တို့၌ အိပ်မက်တွင်မျှ အဘိဇ္ဈာ^၁၊ ဗျာပါဒ^၂ တို့၏ ဥပဒ်ဟူ၍ မရှိလေပြီ။ ပုထုဇဉ်တို့၌ တည်ရှိသော ထိုလောကီ သမာဓိစုသည်မူကား အနိယာမဘုံ၌ တည်၏။ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ လူသမာဓိ၊ ရှင်သမာဓိ၊ ရသေ့သမာဓိ၊ ရဟန်းသမာဓိ၊ ဈာနလာဘီ၊ အဘိညာလာဘီ လောကီတန်ခိုး မြေလျှိုးမိုးပျံ

၁။ အဘိဇ္ဈာ = သူတစ်ပါးပိုင်ဥစ္စာကို လိုချင်တောင့်တ ရှေ့ကြံမှု။
၂။ ဗျာပါဒ = သူတစ်ပါး ပျက်စီးအောင် အားထုတ်မှု။

လယ်တီဆရာတော်

လုပ်ခဲ့ကြသည်လည်း ဘဝအနန္တ ရှိခဲ့ကြလေပြီ။

တစ်ခုတစ်ခုသော မဟာကမ္ဘာ၌ အသင်္ချေယျ ၄-ကပ်
 ၄ -ကပ်စီ ရှိကြသည်တွင် ၃-ကပ် ၃-ကပ်တို့၌ ဗြဟ္မာပြည်မှာ
 ကမ္ဘာတိုင်း ကမ္ဘာတိုင်း ဗြဟ္မာချည်း လုပ်ခဲ့ကြလှလေပြီ။ အပါယ်
 ၄-ဘုံ ပေါ်လာလျှင် ကမ္ဘာတိုင်း ကမ္ဘာတိုင်း အပါယ် ၄-ဘုံမှာလည်း
 ထိုဗြဟ္မာတို့ပြင် တစ်ခြားတစ်ပါး ရှိတော့မည်မဟုတ်။ သူတို့ပင်
 ဗြဟ္မာ၊ သူတို့ပင် ဗြဟ္မာ၊ သူတို့ပင် ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ အသုရကာယ်
 ဖြစ်၍ နေကြရသည်လည်း အရိုးအစဉ် အထင်အရှားပေတည်း။
 အနမတဂ္ဂ သံသရာနှင့် ထောက်စာသည်ရှိသော် မဟာကမ္ဘာကြီး
 တစ်ကမ္ဘာသည် မျက်ဘောင်တစ်ဖက် လျှပ်တစ်ပြက်စာ တစ်သက်လျာမျှ
 တစ်ခဏကဲ့သို့သာ ဖြစ်၏။ ဤသို့ မိမိတို့သန္တာန်တွင် အနိယာမ
 တစ်ခဏ တဒင်္ဂ တစ်နပ်စာ အဖြစ်နှင့် ဖြစ်ခဲ့ဖူးကြ၊ ရှိခဲ့ဖူးကြ
 သော ထိုလောကီ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိတို့ကို
 ဘုရားသာသနာတွင်း၌ ကြံကြိုက်ဆဲအခါမှာ နိယာမအဖြစ်သို့
 ရောက်လေအောင် အားထုတ်ကြရမည်။

[ကာယဂတာသတိကို တည်ထောင်၍ အနတ္တဘာဝနာကိစ္စ
 ကို ထမြောက်သည်တိုင်အောင် သတိပဋ္ဌာန်စသော ဗော
 ဓိပက္ခိယ တရားများကို အားထုတ်ကြရမည် ဟူလို။]

သမာဓိကုသိုလ် ၂ -ပါးပြီး၏။

မိခင်ဧရာဝတီ

ပညာကုသိုလ် ၂ -ပါး

“ယာ စ ဝိသာခ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ယော စ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ပညာက္ခန္ဓေ သင်္ဂဟိတာ”။

ဝိသာခ၊ ချစ်သားဝိသာခ။ ယာစ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ အကြင် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်လည်းကောင်း။ ယောစ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ၊ အကြင် သမ္မာသင်္ကပ္ပသည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣမေဓမ္မာ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ ဤတရား ၂-ပါးတို့ကို။ ပညာက္ခန္ဓေ၊ ပညာက္ခန္ဓ (ပညာအစု)၌။ သင်္ဂဟိတာ၊ ပေါင်းယူအပ်ကုန်၏။

ဟူသော မဟာဝေဒလ္လသုတ်နှင့်အညီ သောတာပတ္တိမဂ် ၌ အကျုံးဝင်သော နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာ သင်္ကပ္ပတရား ၂-ပါးသည် ပညာမည်၏။ ထိုပညာသည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယဘုံကြီးကို အပြီးတိုင် ဖြိုဖျက်၍ ခပ်သိမ်းသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခပ်သိမ်းသော ဒုစရိုက်-ဒုရာဇီဝတို့ကိုလည်းကောင်း သမုစ္ဆေဒ ပဟာန်ဖြင့် နောက်တစ်ဖန် ဖြစ်ခွင့်မရှိအောင် ပယ်သတ်နိုင်၏။ ဒုစရိုက်ကံဟောင်းတို့သည်လည်း အကုန်ကွယ်ပျောက်ရလေ ကုန်၏။ အပါယ်သံသရာကြီးသည်လည်း ကျွတ်လွတ်လေ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်မှာ ထိုအခါမှ စ၍ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာ

လယ်တီဆရာတော်

အဆက်ဆက်တို့၌ ဒိဋ္ဌိအမှောက်အမှား ဒုစရိုက်အမိုက်အမဲ ဟူ၍ တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ ဥပါဒ်ခြင်း မရှိလေပြီ။ အနတ္တဘာဝနာပေါ်ရှိရာ ဘုရားသာသနာတွင်းမှာသာ ပေါ်ရှိသောပညာပေတည်း။ ထို့ကြောင့် ဘုရားသာသနာ၌ ကြိုကြိုက်ဆဲအခါ ထိုအနုပုဋ္ဌပညာ ကုသိုလ်တရားကို ဘုရားသာသနာနှင့် မကွာမကွဲမိ အရအမိ ကြိုးကုတ်အားထုတ်ကြရမည်။

[ကာယဂတာသတိ တည်ထောင်မှုမှစ၍ အနတ္တ ဘာဝနာ ကိစ္စ ထမြောက်သည်တိုင်အောင် သတိပဋ္ဌာန်စသော ဇောမိ ပက္ခိယတရားတို့ကို အားထုတ်ကြရမည် ဟူလို။]

အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ဖြစ်ခဲ့ဖူးလှသော ပညာဆိုသည်ကား ကမ္မသကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ ခပ်သိမ်းသော ကာမာဝစရ ဉာဏ်ပညာ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗသောတ^၁ အစရှိသော အဘိညာ ပညာတို့ပေတည်း။ ထိုပညာတို့ကို နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ပွားများရမည် ဟူရာ၌ လောကီပညာတို့၏ ဘုံသည်

၁။ ကမ္မသကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ = ကံသာလျှင် မိမိဥစ္စာရှိ၏ဟု မဖောက်မပြန် သိသောဉာဏ်အမြင်။

၂။ ဒိဗ္ဗစက္ခု = နတ်မျက်စိကဲ့သို့ မြင်သောဉာဏ်အမြင်။

၃။ ဒိဗ္ဗသောတ = နတ်နားကဲ့သို့ ကြားသောအသိဉာဏ်။

နိယာမဘုံ၊ အနိယာမဘုံဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ အရိယာတို့၌
 ဖြစ်သော လောကီသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပတရားတို့သည်
 နိယာမဘုံ၌ တည်ကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အဆုံးစွန် ပရိနိဗ္ဗာန်
 စံသည်တိုင်အောင် ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက်တို့၌
 သစ္စာလေးပါး တရားတို့နှင့်တကွ ယခုဘဝ တတ်ကျွမ်းသိရှိလာ
 သမျှသော အလုံးစုံသော ကမ္မသကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်၊
 ပရိယတ္တိဉာဏ်၊ ပဋိပတ္တိဉာဏ်တို့သည် အမြဲပါရှိကုန်တော့သည်။
 ပုထုဇဉ်တို့သန္တာန်၌ တည်ရှိသော ထိုလောကီပညာတို့သည်မူကား
 အနိယာမဘုံ၌ တည်ကုန်၏။

အနမတဂ္ဂ သံသရာတွင် ကျင်လည်၍နေကြရာ ရံခါ
 ရံဖန် ကျမ်းတတ်ဂန်တတ် ပရိယတ်အကျော် ဆရာတော်
 သမားတော်ကြီး၊ ရံခါ ရံဖန် အသက်ရှိသည်ဟူ၍ ပြောရရုံမျှ
 ရှိကြသော ခရု၊ ပက်ကျို၊ တီ၊ မြော့၊ သန်း၊ ကြမ်းပိုး၊
 ပိုးလောက်၊ ကမြင်းနီစသည် ဖြစ်ရိုးအစဉ် အထင်အရှားပင်
 တည်း။ ဤသို့ မိမိတို့သန္တာန်တွင် တဒင်္ဂ တစ်ခဏ တစ်နပ်
 စာမျှအဖြစ်နှင့် ဖြစ်ဖူးခဲ့ကြ၊ ရှိဖူးခဲ့ကြသော ထိုလောကီအသိ
 အလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာတို့ကို ဘုရားသာသနာတွင်း၌ ကြံကြိုက်ဆဲ
 အခါမှာ နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်လေအောင် အားထုတ်ကြရမည်။

[ကာယဂတာသတိကို တည်ထောင်သည်မှစ၍ အနတ္တ

လယ်တီဆရာတော်

ဘာဝနာကိစ္စ ထမြောက်သည် တိုင်အောင် သတိပဋ္ဌာန်
စသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို အားထုတ်ကြရမည်
ဟူလို။]

ပညာကုသိုလ်နှစ်ပါး ပြီး၏။

တိုက်တွန်းချက်။ ။ အနမတဂ္ဂ သံသရာမှာ မိမိတို့ကိုယ်
ခန္ဓာတွင် အစဉ်ထာဝရ ကိန်းဝပ်တည်
ထောင်ကာ ပါရှိ၍ နေကြသော ဒိဋ္ဌိနိုင်ငံကြီး မပျက်စီးသမျှ
ကာလပတ်လုံး အလုံးစုံသော လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အစရှိ
ကုန်သော ကိလေသာ တရားတို့သည် အလွန် ထက်သန်စည်
ကား အားခွန်ဗလနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ထိုကိုယ်ခန္ဓာ၌
အတွင်းနေ၊ အတွင်းသား၊ မြို့စီး၊ မြို့ခံ ဖြစ်ကြကုန်၏။
ကိလေသာတို့၏ ရန်သူရန်ဖက် ဖြစ်ကြကုန်သော သီလ၊ သမာဓိ၊
ပညာတို့သည်ကား ရံခါရံဖန်မှ ရောက်ပေါက်လာကြကုန်သော
တစ်ပြည်သူ၊ တစ်ပြည်သား ခရီးသွား အာဂန္တုတို့ကဲ့သို့ ဖြစ်
ကြကုန်၏။ အာဠဝကဘီလူးကဲ့သို့ အလွန်ဘုန်းတန်ခိုး ဆိုးဝါး
သောင်းကျန်းသော ဘီးလူးမင်းနှင့်တကွ အားရှိကြကုန်သော
ဘီလူးပြည်သား အပေါင်းတို့၏ တိုင်းတွင်းပြည်တွင်းသို့ ချဉ်း
နင်းဝင်ရောက်ပြီးကာလ ရပ်ရွာ တည်ထောင်၍ နေလာကြကုန်

မိခင်ဧရာဝတီ

သော ရန်သူသကြ၊ အာဂန္တု လူသူအပေါင်းတို့သည် လာလာသမျှ မကြာမီ ဘီလူးတို့အစာချည်းဖြစ်၍ ရပ်ပါရွာပါ မကြာခဏ ပျက်ဆုံးကြရကုန်သကဲ့သို့တည်း။

အာဠုတကဘီလူးသည် ဟိမဝန္တာမှ မိမိဗိမာန်သို့ လာရောက်ကြကုန်သောဈာန်ရရသေ့ငါးရာတို့ကိုခြေနှစ်ချောင်း ကိုင်ကာ ကိုင်ကာ ဂင်္ဂါမြစ်တစ်ဖက်သို့ ပစ်လွှင့်သဖြင့် ရသေ့ ငါးရာလုံး ဆုံးပါးကြရသကဲ့သို့သော်လည်း ဆိုလေ။

ထို့ကြောင့် ဘုရားသာသနာတော်တွင်း၌ ကြံကြိုက်ကြ ရကုန်သော ရှင်၊ လူအပေါင်းတို့သည် ဒုဿီလဓမ္မတို့မှ ဘဝ အဆက်ဆက် လွတ်ကင်းမှု၊ သီလဝိသုဒ္ဓိဓမ္မတို့၏ နိစ္စနိယာမ ဘဝအဆက်ဆက် မြို့တို့ကို အလိုရှိကြကုန်သည်ရှိသော် ဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယ နိုင်ငံကြီးကို ဖြိုဖျက်ကြရန် သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့ကို သမ္ပပဓာန်ကိစ္စ အချိုးကျအောင် အားထုတ်ကြကုန်ရာ၏။ ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သူရူး၊ လှေတက်မနိုင်သောလှေသူကြီး၊ ခွေးရူးပြန်သောသူ၊ ခံတွင်းဝသို့ ဆေးရောက်တိုင်း ပျို့အန်သော သူနာကြီးတို့ကဲ့သို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားမျိုးနှင့် တွေ့ခဲ့လျှင် ချုပ်မရ၊ ထိန်းမရ ရိုင်းစိုင်းလှသော စိတ်နောက်၊ စိတ်ရူးတို့မှ ဘဝအဆက် ဆက် ကျွတ်လွတ်၍သွားမှု၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ မိမိတို့ကို အလိုရှိ တိုင်း တည်ငြိမ်စွာထားနိုင်သော သမာဓိဓမ္မတို့၏ နိစ္စနိယာမ

လယ်တီဆရာတော်

ဘဝအဆက်ဆက် ခိုင်မြဲမှုတို့ကို အလိုရှိကြကုန်သည်ရှိသော် ဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယနိုင်ငံကြီးကို ဖြိုဖျက်ကြရန် သတိပဋ္ဌာန်တရား တို့ကို သမ္ပပ္ပဓာန်ကိစ္စ အချိုးကျအောင် အားထုတ်ကြကုန်ရာ၏။

ယခုတွေ့ရှိ၍နေကြသော မြတ်စွာဘုရားကြီး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးအနန္တကိုလည်းကောင်း၊ တရားတော်၊ အရိယာအရှင်သံဃာတော်မြတ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး အနန္တတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယခုဘဝ သိရှိမှီခို၊ နောက်ဘဝ၌ တစ်စမကျန် အကုန် အကုန် ကွယ်ပစေ၍ တွေဝေပြင်းပြ မှောင်ကြီးချနိုင်သော သမ္မောဟ^၁ တရားကြီးမှလည်းကောင်း၊ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့၏ အလေ့အားဖြင့် ဘုရားမှန်၊ တရားမှန်၊ သံဃာမှန်၊ သာသနာမှန်ကို မသိနိုင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ရောက်ရာဘဝတို့၌ အမျိုးဘာသာ တွေ့ရှိရာဘုရား အလွန်အမှားကြီးတွေကို တစ်ဘဝတစ်မျိုး ကိုးကွယ်ရိုးဓမ္မတာ သံသရာတွင် အမှားကြီး နာလှသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရားကြီးမှလည်းကောင်း ယခုဘဝမှစ၍ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက် အပြီးလွတ်ကင်းမှု၊ ဘုရားမှန်၊ တရားမှန်၊ သံဃာမှန်၊ သာသနာမှန်တို့နှင့် နိရန္တရ^၂ ဘဝမကွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ကိုးကွယ်ရာ အခြေမပျက်နိုင်

၁။ သမ္မောဟ = ပြင်းပြစွာ တွေဝေမှု။

၂။ နိရန္တရ = အကြားမရှိ အခြားမရှိ။

သော အဓိဂမသဒ္ဓါ^၁ အဓိဂမ ပညာတို့၏ နိစ္စနိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်မှုတို့ကို အလိုရှိကြကုန်သည်ရှိသော် ဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယ နိုင်ငံကြီးကို ဖြိုဖျက်ကြရန် သတိပဋ္ဌာန် တရားတို့ကို သမ္မာပုဓာန်ကိစ္စ အချိုးကျအောင် အားထုတ်ကြကုန်ရာသတည်း။ သမ္မပုဓာန်ကိစ္စ အချိုးကျမှု ဆိုသည်ကား အကြောင်းစေ၊ အရိုးကြောင်းစေ အစရှိသော ထက်သန်လှသော ဝီရိယမှုတို့ကို ဆိုသတည်း။

သမ္မပုဓာန် ၄ -ပါး ပြီး၏။

ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄ -ပါး

ဣဒ္ဓိပါဒ် စသည်တို့၌ သိသာရုံမျှ ပြဆိုပေအံ့။ “ဣဇ္ဇနံဣဒ္ဓိ” ။ ဣဇ္ဇနံ၊ ပြည့်စုံခြင်း။ ဣဒ္ဓိ၊ ပြည့်စုံခြင်း။ ပြီးစီးပေါက်ရောက် ထမြောက်အောင်မြင်ခြင်းဟူလို၊ ထိုဣဒ္ဓိသည် သာသနာတော်မြတ်ကြီး၌ အကျဉ်းအားဖြင့် ငါးပါးရှိ၏။

၁။ အဘိညေယျေသု ဓမ္မေသု အဘိညာသိဒ္ဓိ၊

၂။ ပရိညေယျေသု ဓမ္မေသု ပရိညာသိဒ္ဓိ၊

၃။ ပဟာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု ပဟာနသိဒ္ဓိ၊

၄။ သစ္စိကာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု သစ္စိကြိယာသိဒ္ဓိ၊

၁။ အဓိဂမသဒ္ဓါ = ပိုင်နိုင်စွာ သိရှိယုံကြည်မှု။

လယ်တီဆရာတော်

၅။ ဘာဝေတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု ဘာဝနာသိဒ္ဓိ၊

၁။ အဘိညေယျသု ဓမ္မေသု၊ အထူး သိထိုက်ကုန်သော ရုပ်
နာမ်တရားတို့၌။ အဘိညာသိဒ္ဓိ၊ အထူးသိမှု၏ ပြီးစီးခြင်း
တစ်ပါး။

၂။ ပရိညေယျေသု ဓမ္မေသု၊ ပိုင်ပိုင်သိထိုက်သော ဒုက္ခသစ္စာ
တရားတို့၌။ ပရိညာသိဒ္ဓိ၊ ပိုင်ပိုင်သိမှု၏ ပြီးစီးခြင်း
တစ်ပါး။

၃။ ပဟာတဗ္ဗေသု၊ ပယ်ထိုက်သော သမုဒယသစ္စာတရားတို့၌။
ပဟာနသိဒ္ဓိ၊ ပယ်မှု၏ ပြီးစီးခြင်း တစ်ပါး။

၄။ သစ္စိကာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု၊ မျက်မှောက် ပြုထိုက်သော
တရားတို့၌။ သစ္စိကြိယာသိဒ္ဓိ၊ မျက်မှောက်ပြုမှု၏ ပြီးစီး
ခြင်း တစ်ပါး။

၅။ ဘာဝေတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု၊ ပွားထိုက်သော တရားတို့၌။
ဘာဝနာသိဒ္ဓိ၊ ပွားမှု၏ ပြီးစီးခြင်း တစ်ပါး။

[ဤကား ဘုရားသာသနာ၌ လိုရင်းကုန်၌ကြီး ငါးပါးတည်း။]

၁။ အဘိညာသိဒ္ဓိ ဆိုသည်ကား - သာသနာ၌ မသိရ
ဖူးကုန်သော ပရမတ္ထတရားတို့ကို အသီးအသီးသော သရုပ်
သဘောအားဖြင့် ခွဲခြမ်းဝေဖန်၍ သိမှု၏ ပြီးစီးခြင်းတည်း။
သဂြိုဟ်ကျမ်းကို ကောင်းစွာ တတ်ကျွမ်းလိမ့်မာမှုသည်

အဘိညာသိဒ္ဓိပင် မည်၏။

၂။ ပရိညာသိဒ္ဓိ ဆိုသည်ကား - ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့တွင် တစ်ခုခုသောတရားတို့ကို လက္ခဏာ^၁၊ ရသ^၂၊ ပစ္စုပ္ပန်^၃၊ ပဒဋ္ဌာန်^၄တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနိစ္စအခြင်းအရာ၊ ဒုက္ခအခြင်းအရာ၊ အနတ္တအခြင်းအရာ တို့ဖြင့်လည်းကောင်း ပိုင်ပိုင်သိမှု၏ ပြီးစီးခြင်းကို ဆိုသတည်း။

၃။ ပဟာနသိဒ္ဓိ ဆိုသည်ကား - သမုဒယသစ္စာ ကိလေသာတရားတို့ကို ပယ်သတ်မှု၏ ပြီးစီးခြင်းကို ဆိုသတည်း။

[ဤစာအုပ်မှာမူကား ဘုရားသာသနာ၌ အကျွတ်ကြကုန်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းတို့တွင် အညံ့ဆုံး အများဆုံး ဖြစ်ကုန်သော ဘုံစဉ်စံ သောတာပန်တို့ကို လိုရင်း ပဓာနပြု၍ ပြဆိုရာ ဖြစ်သောကြောင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်သတ်မှု၏ ပြီးစီးခြင်းသည် ပဟာနသိဒ္ဓိမည်၏။

ဝိစိကိစ္စကို ပယ်မှုသည်ကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ပယ်သတ်မှု

- ၁။ လက္ခဏာ = သာမန် အမှတ်အသား။
- ၂။ ရသ = သဘောတရား အလုပ်ကိစ္စ။
- ၃။ ပစ္စုပ္ပန် = ဉာဏ်၌ထင်ရသော အခြင်းအရာ။
- ၄။ ပဒဋ္ဌာန် = အရေးကြီး၍ နီးစပ်သော အကြောင်းရင်း။

လယ်တီဆရာတော်

တွင် ပါဝင်၏။]

၄။ သစ္စိကြိယာသိဒ္ဓိ ဆိုသည်ကား - မိမိအဇ္ဈတ္တသန္တာန် တွင် အစဉ်ကိန်းဝပ် ပါရှိ၍ နေကုန်သော ကိလေသာတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုဟူသော နိရောဓသစ္စာကို ကိုယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း မျက်မှောက်ပြုရမှု၏ ပြီးစီးခြင်းကို ဆိုသတည်း။

၅။ ဘာဝနာသိဒ္ဓိ ဆိုသည်ကား - သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ဟူသော သိက္ခာသုံးပါးတို့ကို လောကုတ္တရာ မဂ္ဂသစ္စာ အဖြစ်သို့ ရောက်အောင်ပွားများမှု၏ ပြီးစီးခြင်းကို ဆိုသတည်း။
ဝိသုဒ္ဓိ အစဉ်အားဖြင့် ဆိုသည်ရှိသော်ကား သီလဝိသုဒ္ဓိ၌ စတုပါရိ သုဒ္ဓိသီလ လေးပါး၏ ပြည့်စုံခြင်းသည် ဣဒ္ဓိလေးပါး၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ၌ ပရိကမ္မ သမာဓိ၊ ဥပစာရ သမာဓိတို့နှင့်တကွ သမာပတ် ရှစ်ပါး၏ ပြည့်စုံခြင်းသည် ဣဒ္ဓိရှစ်ပါး၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာစသော လောကီ အဘိညာ ၅-ပါးတို့၏ ပြီးစီးခြင်း သည် ဣဒ္ဓိ ၅-ပါး၊ ပညာဝိသုဒ္ဓိတို့၌ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်၏ ပြီးစီးခြင်းသည် ဣဒ္ဓိတစ်ပါး စသည်ဖြင့် ဆိုလေ။

သာသနာ ဣဒ္ဓိကြီးငါးပါး ဝေဖန်ခန်း ပြီး၏။

“ကုဒ္ဒိယာ ပါဒေါ ကုဒ္ဒိပါဒေါ”။ ။ ကုဒ္ဒိယာ၊ ပြည့်စုံခြင်း၊
 ပြီးစီးခြင်း အမျိုးမျိုး၏။ ပါဒေါ၊ အခြေအမြစ်သည်။ ကုဒ္ဒိပါဒေါ။
 ကုဒ္ဒိပါဒ် မည်၏။ ထိုကုဒ္ဒိပါဒ်သည် လေးပါးအပြား ရှိ၏။
 ဆန္ဒိဒ္ဒိပါဒေါ၊ ဝီရိယိဒ္ဒိပါဒေါ၊ စိတ္တိဒ္ဒိပါဒေါ၊ ဝိမံသိဒ္ဒိ
 ပါဒေါ။

၁။ ဆန္ဒိဒ္ဒိပါဒေါ၊ ဆန္ဒဟူသော ကုဒ္ဒိပါဒ် တစ်ပါး။

၂။ ဝီရိယိဒ္ဒိပါဒေါ၊ ဝီရိယဟူသော ကုဒ္ဒိပါဒ် တစ်ပါး။

၃။ စိတ္တိဒ္ဒိပါဒေါ၊ စိတ်ဟူသော ကုဒ္ဒိပါဒ် တစ်ပါး။

၄။ ဝိမံသိဒ္ဒိပါဒေါ၊ ပညာဟူသော ကုဒ္ဒိပါဒ် တစ်ပါး။

ဤကား - ကုဒ္ဒိပါဒ်လေးပါးတည်း၊ ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊
 စိတ်၊ ပညာ ဤလေးပါးကို ကုဒ္ဒိပါဒ် လေးပါးဆိုသည်။

၁။ ဆန္ဒဆိုသည်ကား - လိုချင်မှု၊ ရချင်မှု၊ ပေါက်ချင်မှု၊
 ရောက်ချင်မှု၊ ပြည့်စုံချင်မှု၊ ပြီးစီးချင်မှုတည်း၊ အလွန်အကျူး
 ထက်သန်သော ဆန္ဒကို ဆိုသည်။ အလွန်အကျူး ထက်သန်
 သော ဆန္ဒဆိုသည်ကား - ထိုဆန္ဒကို မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌လည်း
 နှောက်ရှက်နိုင်သောသူ မရှိ၊ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌လည်း နှောက်ရှက်
 နိုင်သောသူ မရှိ၊ ထိုထိုကုဒ္ဒိကို ယခုဘဝတွင် မရလျှင် မနေနိုင်၊
 မရလျှင် သေရသည်ကပင် ကောင်းသေး၏ဟု မရပဲ နေရသည်
 ထက် အသေကို အမြတ်ထားနိုင်သော ဆန္ဒတည်း။

လယ်တီဆရာတော်

ကဿပမြတ်စွာဘုရား၏ တစ်ပုဒ်တစ်ဂါထာသော တရားကိုမျှ မကြားမနာရလျှင် ဗာရာဏသီပြည်ကြီးမှာ မင်းလုပ်၍နေရမှုသည် အဘယ်အကျိုးရှိမည်နည်းဟု ထီးနန်းကို စွန့်၍ ကဿပမြတ်စွာဘုရား၏ တရားကို ဟောနိုင်သောသူကို အရရှာခြင်းငှါ တိုင်းပြည်မှ ထွက်လေသော ဓမ္မသောဏ္ဍ မင်းကြီး၏ ဆန္ဒမျိုးတည်း။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး အနာထပိဏ်တို့ကဲ့သို့ မိမိလိုရာ ဣဒ္ဓိကို အလွယ်တကူနှင့် ရလျှင်လည်း ထိုဆန္ဒကြေငြိမ်းတော့သည်။ ရခွင့်ရလမ်း အစအန ထင်မြင်ရပါလျက် မရပဲ နေလျှင် စိတ်မချမ်းသာသည့်အတွက် သေရသည်ပင် ကောင်းသေး၏ဟု ဖြစ်လေသတည်း။ တေမိမင်း၊ ဟတ္ထိပါလမင်း စသည်တို့၏ဆန္ဒ၊ ဘုရားလက်ထက်တော်၌ ကြီးစွာသော ထီးနန်းစည်းစိမ်၊ သူဌေးစည်းစိမ်၊ သူကြွယ်စည်းစိမ်တို့ကို စွန့်ပစ်၍ ရဟန်းပြုလုပ်ကြသော သူတို့၏ ဆန္ဒတို့ကိုလည်း ပြဆိုလေ။

၂။ ဝီရိယ ဆိုသည်ကား - ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သမ္မပ္ပဓာန် ဝီရိယကို ဆိုသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံသောသူသည် ဝီရိယကို စိုက်ထုတ်နိုင်လျှင် ရ၏၊ ရောက်၏၊ ပေါက်၏ဟူသော ဒေသနာစကားကို ကြားနာရလျှင် ဧကန်ငါရတော့မည်၊ ငါရောက်တော့မည်၊ ငါပေါက်တော့မည်ဟု ထင်၏။ နေ့နေ့ညည ဘယ်မျှလောက် အပင်ပန်း

ခံရပါလိမ့်မည် ဆိုသော်လည်း စိတ်မတွန့်၊ အပန်းခံရသော်လည်း စိတ်မတွန့်၊ ရက်ပေါင်း၊ လပေါင်း၊ နှစ်ပေါင်း မည်မျှကြာအောင် အားထုတ်ရလိမ့်မည် ဆိုသော်လည်း စိတ်မတွန့်၊ စိတ်မကွက်၊ ဝီရိယဓာတ် နှံ့လှသောသူတို့သည် ခွေးဖြူတောမတိုးဝံ ဆိုသကဲ့သို့ ဝီရိယစိုက်ထုတ်၍ လုပ်ဆောင်ရသော အမှုတို့နှင့်တွေ့ကြုံလျှင် တွန့်၍သွားကြကုန်မြဲတည်း။ အပေါင်းအဖော်နှင့် ကင်းရလိမ့် မည်ဆိုလျှင် ဆုတ်ကြကုန်၏။ အအိပ်ကို ခြိုးခြံရလိမ့်မည်ဆိုလျှင် ဆုတ်ကြကုန်၏။ အစားကို ခြိုးခြံရမည်ဆိုလျှင် ဆုတ်ကြကုန် ၏။ နှလုံးသွင်းမှု စွဲမြဲရလိမ့်မည်ဆိုလျှင် ဆုတ်ကြကုန်၏။ နေ့ရက်ရှည်ကြာသံကို ကြားလျှင် ဆုတ်ကြကုန်၏။ ခွေးဖြူတို့ မည်သည် တောချုံဆိုလျှင် ယာပြင်၌ပေါက်ရောက်သော အရပ် တစ်ထောင်ခန့်ရှိသော မဲရိုင်းပင်ခေါ်သော မြက်ပင်တောကိုပင် သစ်ရှိလိမ့်မည်၊ ကျားရှိလိမ့်မည်၊ ဆင်ရှိလိမ့်မည်ထင်၍ အနီး အနားသို့ မတိုးဝံကြကုန်သကဲ့သို့တည်း။

၃။ စိတ်ဆိုသည်ကား - သာသနာတော်ကို တွေ့ကြုံ ၍ သာသနာဓမ္မကို ကြားနာရသောအခါမှစ၍ ထိုဣဒ္ဓိတို့၌ စွဲလန်းမှုတည်း၊ အလွန်အကျူးထက်သန်ခိုင်မာသော စိတ်စွဲလန်း မှုကိုဆိုသည်။ ထိုဣဒ္ဓိမှုတို့မှ တစ်ပါးလောက၌ အတင့်အတယ် အဖွယ်အရာ ချမ်းသာစီးပွားမှု၊ ဘုန်းတန်းလားဘိလားဘိမှု၊ ကျမ်း

လယ်တီဆရာတော်

ဂန်ပရိယတ်တို့နှင့် နေရသော်လည်း ထိုအမှုတို့၌ စိတ်မပါ၊ စိတ်မရှိ၊ ဣဒ္ဓိမူတို့၌သာ စိတ်သွား၍နေ၏။ ဣဒ္ဓိမူတို့ကို ထိုထို ဤဤ ကြံစည်စိတ်ကူး၍ နေရမှသာ စိတ်ချမ်းသာခွင့်ကို ရတော့ သည်။ လောက၌ ရွှေဖြစ် ငွေဖြစ်စသော အဂ္ဂိရတ်အလုပ်၌ အထုံဝါသနာ အစွဲကြီး စွဲသောသူသည် တစ်ပါးသော စီးပွား မှုတို့၌ ပြုလုပ်ရသော်လည်း စိတ်မရှိ၊ စိတ်မပါ၊ အဂ္ဂိရတ်အမှု၌ သာ စိတ်သွား၍နေ၏။ ဣရိယာပုထ်လေးပါး၌ အဂ္ဂိရတ်စိတ် သာ ရှိ၏။ အိပ်ချိန်မှန်းမသိ၊ စားချိန်မှန်းမသိ၊ အိပ်၍လည်း အိပ်ရမှန်းမသိ၊ စား၍လည်း စားရမှန်းမသိ၊ လမ်းခရီးသွား၍ ဘယ်ဟာကို တွေ့ခဲ့သည်ဟု သတိမရ၊ ဤကဲ့သို့ အစွဲသန်လှ သော စိတ်တို့ကို ဆိုသည်။

၄။ ဝိမံသပညာ ဆိုသည်ကား - အပါယဒုက္ခ ဝဋ်ဒုက္ခ ကြီးကျယ်ပုံကို ကောင်းစွာမြင်နိုင်သော ပညာ၊ ဣဒ္ဓိတို့၏ အကျိုးအာနိသင်ကို ကောင်းစွာမြင်နိုင်သော ပညာ၊ ,ခက်ခဲနက်နဲ သော တရားဓမ္မသဘောတို့၌ ဖြန့်ဖြူးစွာ ကျက်စားနိုင်သော ပညာကိုဆိုသတည်း။ ထိုပညာနှင့် ပြည့်စုံသောသူသည် ပြဆိုခဲ့ ပြီးသော ဣဒ္ဓိအစီးအပွားတို့မှတစ်ပါး အလုံးစုံသော လောကီ တရား ချမ်းသာစီးပွားမှုတို့၌ စိတ်အရသာကို ရှာကြံ၍ မရလေ။ နက်နဲသော ဣဒ္ဓိအစီးအပွားတို့၌ စိတ်အရသာကို တွေ့နိုင်တော့

၉၆

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

သည်။ နက်နဲသောတရားဆိုလေလေ ပေါက်ရောက်အောင် လုပ်
ကြံချင်လေလေသာတည်း။

ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ ဝိမံသဟူသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားလေးပါးကို
ပြဆိုခန်းပြီး၏။

တိုက်တွန်းချက်။ ။ ဤဣဒ္ဓိပါဒ်တရား လေးပါးတို့တွင်
တစ်ပါးပါးနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော
သူတို့သည်ကား ကာယဂတာ သတိကို တည်ထောင်မှုမှစ၍
စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော အထက်ထက်သော သာသနာ
အစီးအပွားကြီးတို့ကိုလည်း ယခုဘဝ ဝန်ချ၍ မထားနိုင်ကြကုန်။
တစ်ပါးမျှ မကပ်ဖူးကြကုန်သော သူတို့သည်သာလျှင်
ဘဝအတိမ်အနက်၊ ဓမ္မအတိမ်အနက်ကို မသိကြကုန်သည်ဖြစ်၍
မဖြစ်နိုင်ဟု ဝန်ချ၍ထားကြကုန်၏။ ဤတရားလေးပါးတို့တွင်
တစ်ပါးပါးနှင့်ပင် ပြည့်စုံသောသူသည် မိမိပါရမီအားလျော်စွာ
ဤဘုရားသာသနာမှာပင် ယခုဘဝ၌သော်လည်းကောင်း၊
နတ်ပြည်သို့ ရောက်သည့်ကာလ နောက်ဘဝ၌သော်လည်း
ကောင်း လောကုတ္တရာ ဣဒ္ဓိတိုင်အောင် ပေါက်ရောက်ပေလတ္တံ့၊
၂-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောသူ၊ ၃-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောသူ၊ ၄-ပါးနှင့်
ပြည့်စုံသောသူတို့မှာ ဆိုဖွယ်မရှိပေပြီ။ ဣဒ္ဓိမှာဝေးစွ၏ ပါဒမျှ

မိခင်ဧရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

မရှိကြကုန်သေးသော သူတို့မှာမူကား ပါဒကို ရှေးဦးစွာ ထူထောင်ပွားများကြရကုန်၏။

မိမိသန္တာန်၌ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများမှုအစရှိသော အထက်အထက်သော သာသနာတော်မြတ် အစီးအပွားကြီးတို့ကို ယခုဘဝ ယခုဘုရားသာသနာမှာ အလွန်ရလိုလှသော ဆန္ဒပင် မရှိကြသေးကုန်မူ၍ ဝန်ချလျက် နေကြကုန်သော သူတို့သည် ထိုဝန်ချမှုကိုပင် အပါယ်လမ်းကြီးတစ်ခုဟု သိမြင်ကြ၍ ထိုဆန္ဒကို ဖြစ်ပွားစေနိုင်သော သုတ္တန်ဒေသနာတော်များကို ကောင်းစွာကြည့်ရှု ကြိဖန် ဆင်ခြင်ကြကုန်ရာသည်၊ ထိုဆန္ဒကို ဖြစ်ပွားအောင် ဟောပြောဆုံးမနိုင်သော ဥပနိဿယ ဆရာကို ကောင်းစွာမှီဝဲဆည်းကပ်ကြရကုန်၏။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည်-

“ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ၊ ဝီရိယံဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ၊ စိတ္တိဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ၊ ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ” -

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။ အကြင်သူတို့သည် ထိုထို ဣဒ္ဓိကိုဝေးစွာ ပါဒကိုမျှ ဖြစ်ပွားအောင် အားထုတ်မှု မရှိကြကုန်၊ ဆန္ဒမရှိသေးလျှင် ဆန္ဒရှိအောင်ပင် ပွားများ အားထုတ်ရသေးသည်ဟူ၍မျှ မသိကြကုန်၊ ထိုသူတို့သည် ဝန်ချသူတို့ချည်း ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

[ဝီရိယ၊ စိတ္တ၊ ဝိမံသတို့၌လည်း ပါဒထူထောင်မှု အသီးအသီးရှိကြသည်ကို သိကြလေ။]

ကာယဂတာသတ်ကို စွဲမြဲမှုသည်ပင်လျှင် စိတ်ကို ထူထောင်မှုမည်၏။ သံဝေဂဝတ္ထုတို့ကို လှေကျင့်မှု၊ ဓုတင်ပဋိပတ်တို့ကို အားထုတ်မှုသည် ဝီရိယကို ထူထောင်မှုမည်၏။ ဓာတ်ကြီးလေးပါး စသော နက်နဲသော ဓမ္မသဘာဝတို့ကို ကြိဖန်လှေကျင့်မှုသည် ဝီမံသကို ထူထောင်မှုမည်၏။

အဋ္ဌကထာစကား။ ။ တစ်ခုခုသော ပါဒထူထောင်မိခဲ့လျှင် ပါရမီအားလျော်စွာ ထိုထို ဣဒ္ဓိတို့ကို မလွဲစေနိုင်ကြကုန်ပြီ။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာတို့၌ ဣဒ္ဓိပါဒ် တစ်ပါးပါးမျှ မရှိကြကုန်သော သူတို့သည် ဒွန်းစဏ္ဍား၏ သားတို့နှင့် တူကုန်သည်။ တစ်ပါးပါး ရှိကြကုန်သော သူတို့သည် ဧကရာဇ်မင်းသားတို့နှင့် တူကုန်သည်ဟု မိန့်ဆိုကြကုန်၏။

တူပုံ။ ။ ဒွန်းစဏ္ဍား၏ သားတို့သည် မင်းဧကရာဇ် ပြုလုပ်ရန် အကြံဖြစ်မြဲ မဟုတ်ကုန်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် အကြံဖြစ်ရန် အခြေပါဒ် တစ်စွန်းတစ်စမျှ မရှိကြကုန်သောကြောင့်တည်း၊ ဧကရာဇ်မင်းသားတို့သည်ကား မင်းဧကရာဇ် ပြုလုပ်ကြရန် အလိုအကြံ ရှိမြဲတို့ပေတည်း။

မိခင်ဧရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် အလိုအကြံ ဖြစ်နိုင်ကြရန် အခြေပါဒ ကြီးမြင့်ကြကုန်သောကြောင့်တည်း ဟူလိုသည်။

တိုက်တွန်းချက်။ ။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ ပညာရှိအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည်လည်း မိမိတို့ ပါရမီအားလျော်စွာ ဤသာသနာတော် အတွင်း၌ပင်လျှင် အထက်အထက်သော သာသနာ့ အစီးအပွားကြီးများသို့ ရောက် ကြ၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အသိုက်အအုံကြီးများကို ဖျက်ဆီးနိုင်ကြ ရန် ဤက္ခဒိပါဒ်တရား လေးပါးများကို ထူထောင် ပွားများ ကြကုန်ရာသတည်း။

က္ခဒိပါဒ် ၄-ပါးပြီး၏။

က္ခန္ဓ ၅ -ပါး

က္ခန္ဓငါးပါး၌ က္ခန္ဓ ဆိုသည်ကား - ကန္တဿ ကမ္မံ ကုန္တိယံ။ ကန္တဿ၊ အစိုးရမင်း၏။ ကမ္မံ၊ အစိုးရမှုသည်။ ကုန္တိယံ၊ ကုန္တမည်၏။ အစိုးရမင်း၏ အစိုးရမှုဆိုသည်ကား မိမိအုပ်ချုပ်ရာဌာန၌ မိမိအလိုကို တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူကမ္ဘာ့ မလှန်မပြန်နိုင်မှုတည်း။ ဤအရာ၌ကား စိတ်ကို အစိုးရမှုသည် လိုရင်းတည်း။ ထိုက္ခန္ဓသည် ၅ -ပါးရှိ၏။

မိခင်ဧရာဝတီ

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

၁။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၊

၂။ ဝီရိယိန္ဒြေ၊

၃။ သတိန္ဒြေ၊

၄။ သမာဓိန္ဒြေ၊

၅။ ပညိန္ဒြေ၊

ဤကား ဣန္ဒြေ ၅ -ပါးတည်း။

၁။ သဒ္ဓိန္ဒြေ ဆိုသည်ကား -သဒ္ဓါပင်တည်း။ ထိုသဒ္ဓါသည် အစိုးရမျိုးပေတည်း။ ပကတိသဒ္ဓါ၊ ဘာဝနာသဒ္ဓါဟူ၍ ၂-ပါးရှိ၏။ ပကတိ လူတို့၌ ဒါနမှု၊ သီလမှု၊ အတုအပ ဘာဝနာမှုနှင့် ဖြစ်၍နေသော သဒ္ဓါသည် ပကတိသဒ္ဓါမည်၏။ ထိုပကတိသဒ္ဓါသည် စိတ်ကိုအစိုးရ၏ဆိုသော်လည်း အထက်၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သူရူးဥပမာအတိုင်း ပကတိလူတို့၌ စိတ်ရူး၊ စိတ်နောက်ကို ပျောက်ငြိမ်းအောင် အုပ်ချုပ်နိုင်သည်မဟုတ်။ ထို စိတ်ရူး၊ စိတ်နောက်အတိုင်းမှာ အလိုက်သင့် လိုက်လျော၍ ဒါနပြုရုံမျှ စိတ်ကို အစိုးရ၏။ သဒ္ဓါမရှိခဲ့လျှင် စိတ်သည် ဘယ်အခါမှ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ဆီ မသိပြီ၊ မကောင်းမှု၌သာ မွေ့လျော်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိကို ဖြည့်ကျင့်မှု၊ တရားကျမ်းဂန် သင်ကြားလေ့လာမှု စသည်တို့၌လည်း ဒါနမှုအတူ သိလေ။

[ဤကား ပွားများခြင်း မရှိသော ပကတိသဒ္ဓါ၏ အစိုးရမှု

လယ်တီဆရာတော်

နှင့် ဖြစ်နိုင်သော ပကတိကုသိုလ်မျိုးတည်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း
 အမှုနှင့် တွေ့ခဲ့လျှင် ထိုပကတိသဒ္ဓါသည် စိတ်ကိုအစိုးမရ၊
 စိတ်သည် သဒ္ဓါကိုလှန်ပြန် ကန်ကျောက်၍ လွတ်ရာတစ်
 ပါးသို့ ထွက်သွား၏။ ပကတိ သဒ္ဓါကို ဤအရာ၌
 မလိုအပ်။]

ဘာဝနာသဒ္ဓါ ဆိုသည်ကား - ထွက်သက် ဝင်သက်
 ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်အစရှိသော ဘာဝနာအလုပ်ဖြင့် အားခွန်ဗလ
 တေဇတန်ခိုး တိုးတက်ပွားစီး ဆင်ပြောင်ကြီးကဲ့သို့ ကြီးပွားလေ
 အောင် ပျိုးထောင်ပြုပြင်၍ ထားအပ်သော သဒ္ဓါသည် ဘာဝနာ
 သဒ္ဓါမည်၏။

ဤ၌ သဒ္ဓိန္ဒြေ။ ။ ဤဘာဝနာသဒ္ဓါကို ဗောဓိပက္ခိယအရာ၌
 သဒ္ဓိန္ဒြေဆိုသည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတို့၌
 စိတ်ရူး၊ စိတ်နောက်ပျောက်ငြိမ်း၍ စိတ်ကြည်ရောက်ခြင်းတည်း၊
 စိတ်မည်သည် သူကြည်ရာ အာရုံ၌နေရာမှ ငြိမ်သက်တော့သည်။
 အာနာပါနဿတိ အစရှိသော ကာယဂတာသတိကို အားထုတ်
 မှုသည် ထိုဘာဝနာသဒ္ဓါကို ပျိုးထောင်ပြုပြင်မှုပင်တည်း။
 ကာယဂတာသတိစွဲ၍ ထွက်သက် ဝင်သက်စသော မိမိကိုယ်
 အင်္ဂါထဲ၌ စိတ်ကို မြဲအောင်ထားနိုင်လျှင်ပင် ဘာဝနာသဒ္ဓါကို

ရပြီ။ သမထကိစ္စ၊ ဝိပဿနာကိစ္စတို့နှင့် အဆင့်ဆင့် ပွားများ၍ သွားပါမူကား ယခုဘဝ၌ပင်လျှင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ နိုင်ငံကြီး ၃-ရပ် ကို အကုန်ဖြိုဖျက်နိုင်သော အားအစွမ်းသို့ ရောက်၏။ သမထအလုပ်၊ ဝိပဿနာအလုပ်တို့ကိုမူကား ကျမ်းဂန်အရာ၌ အလွန်လိမ်မာသော ဆရာဥပနိဿယကိုမှီ၍ လုပ်မှ နေရာကျ နိုင်မည်။

၂။ဝီရိယိန္ဒြေ ဆိုသည်ကား - ဝီရိယပင်တည်း၊ ပကတိ ဝီရိယ၊ ဘာဝနာဝီရိယဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ ကာယိကဝီရိယ၊ စေတသိကဝီရိယဟူ၍လည်း နှစ်ပါးရှိ၏။ ပကတိဝီရိယမှာ သိသာပြီ၊ လောကမှုတို့၌ ပကတိ ဝီရိယလွန်ကဲသော သူတို့မှာ ဘာဝနာဝီရိယ ထမြောက်လွယ်၏။ ပိဏ္ဏပါတ်ဓုတင်၊ နိသဇ်ဓုတင်၊ ရုက္ခမူဓုတင်၊ အဗ္ဘောကာသိကဓုတင်၊ သုသာန်ဓုတင် အစရှိသော ဓုတင်မှုကြီးများသည် ကာယိကဝီရိယ ဘာဝနာမှု တို့ပင်တည်း။ ကာယိကဝီရိယဘာဝနာကို ထူထောင်မိ၍ အအိပ် အနေ နည်းပါးသဖြင့် ထကြွလုံ့လဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံငြားသော် လည်း ဘာဝနာမနသိကာ ထက်သန်မှုဟူသော စေတသိက ဝီရိယ မရှိခဲ့သည်ရှိသော် ထွက်သက် ဝင်သက်စသော ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံသည် ထင်မြင်၍စွဲမြဲခြင်းသို့ မရောက်နိုင်၊ နေ့၊ ရက်၊

လယ်တီဆရာတော်

လ, နှစ်သာ ကြာညောင်း၍ သွား၏။ အာရုံမူကား ထူးလှသည်မရှိ၊ စိတ်ကြည်မှုလည်း ထူးလှသည်မရှိ။

လူကိုအလုပ်ကနိုင်မှု။ ။ ခပ်သိမ်းသော လုပ်မှု ကိုင်မှုတို့၌ ပင်လျှင် အလုပ်ကို လူက မြန်မြန်နိုင်တဲ့မှ နေရာကျသည်။ လူကို အလုပ်ကနိုင်၍နေလျှင် နေရာမကျပြီ။ လူကို အလုပ်ကနိုင်မှု ဆိုသည်ကား -အတုအပ ဝီရိယနှင့် သွပ်၍ အလုပ်အရာမထင်တဲ့နိုင်ပဲ နေ့ရက် ကြာညောင်း ရှိလတ်သော် ဣရိယာပထ ဒုက္ခဉာဉ်ဆဲမှုနှင့်ပင် ထိုအလုပ်၌ ပျင်းရိခြင်းဖြစ်၍နေ၏။ ပျင်းရိခြင်း ဖြစ်လေလေ အလုပ်အရာမထင်လေလေ။ အလုပ်အရာ မထင်လေလေ ပျင်းရိခြင်း ဖိစီး၍ လာလေလေဖြစ်၏။ ထိုအရပ်ကို လွှတ်၍ အလုပ်တစ်ပါးပြောင်းရသော် ကောင်းနိုးနိုးထင်၏။ မကြာမကြာ အလုပ်ပြောင်း၏။ ဝီရိယညံ့ဖျင်းသောသူကို အလုပ်က နိုင်မှုတည်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်မည်သည် ကာယိက ဝီရိယ၊ စေတသိက ဝီရိယ ၊ -ပါးပြည့်စုံသော သူမှသာ အမြန် ထမြောက်နိုင်၏။

ဘာဝနာဝီရိယ။ ။ ကာယဂတာသတိ တည်ထောင်မိသည်မှ စ၍ တစ်နေ့တစ်ခြား တိုးပွား၍လာသော ဘာဝနာ ဝီရိယကို ဤဗောဓိပက္ခိယ အရာ၌ ဝီရိယိန္ဒြေ ဆိုသတည်း။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ စိတ်ပျင်း၊ စိတ်ရိပျောက်ငြိမ်း၍ စိတ်ထက်သန်မှုသို့ ရောက်ခြင်းတည်း။ စိတ်မည်သည် စိတ်သန်ရာ အာရုံမှ နေရမှုပျော်တော့သည်။

[ဤမှနောက်၌ ဘာဝနာဝီရိယ ထူထောင်မှု အဆင့်ဆင့် ပွားများမှုတို့မှာ သဒ္ဓိန္ဒြေအတိုင်းသိလေ။

၃။ သတိန္ဒြေ ဆိုသည်ကား - ဤဗောဓိပက္ခိယအရာ၌ ထွက်သက် ဝင်သက်စသော မိမိကိုယ်အင်္ဂါ၌ ကောင်းစွာတည် ထောင်မိသော ကာယဂတာ သတိမှစ၍ လောကုတ္တရာ သမ္မာသတိ မဂ္ဂင်တိုင်အောင် ကြီးပွား၍ သွားသော သတိပဋ္ဌာန ခေါ်သော ဘာဝနာသတိကို ဆိုသတည်း။

[သမာဓိန္ဒြေ၊ ပညိန္ဒြေတို့ကိုလည်း ထိုနည်းတူဆိုလေ။]

ထွက်သက် ဝင်သက် အစရှိသော သတိပဋ္ဌာန်အာရုံ၌ စိတ်၏ မငြိမ်မသက်မှုကို သမာဓိန္ဒြေသည် ပယ်သတ်၏။ စိတ်၏ တွေဝေမှုန်မှေးမှုကို ပညိန္ဒြေသည် ပယ်သတ်၏။ ရှေးဖြစ်သော သဒ္ဓိန္ဒြေ၊ ဝီရိယန္ဒြေ၊ သတိန္ဒြေ ၃-ပါးတို့ကား

လယ်တီဆရာတော်

သမာဓိန္ဒြေ၊ ပညိန္ဒြေ ၂-ပါးတို့ကို အထွတ်အမြတ်သို့ရောက်
 အောင် မင်းမြှောက်သမားတို့ပေတည်း။ ကာယဂတာ သတ်
 ပဋ္ဌာန် တည်ထောင်မိ၍ စိတ်ကိုအစိုးရသော အဖြစ်သို့ ရောက်
 ကြသောအခါ သမထလမ်းသို့ လိုက်ခဲ့လျှင် သမာဓိန္ဒြေသည်
 သမာပတ်ရှစ်ပါး ဖြစ်လာ၏။ ပညိန္ဒြေသည် ဣဒ္ဓိဝိဓ အစရှိသော
 အဘိညာဉ် ၅-ပါး ဖြစ်လာ၏။ ဝိပဿနာလမ်းသို့ လိုက်ခဲ့လျှင်
 သမာဓိန္ဒြေသည် သုညတသမာဓိ၊ အနိမိတ္တသမာဓိ၊ အပ္ပဏီ
 ဟိတသမာဓိ ၃-ပါး ဖြစ်လာ၏။ ပညိန္ဒြေသည် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ
 အစရှိသော ပညာဝိသုဒ္ဓိ ၅-ပါး၊ အနုပဿနာ ဉာဏ်သုံးပါး၊
 ဝိပဿနာဉာဏ် ဆယ်ပါး၊ မဂ်ဉာဏ်လေးပါး၊ ဖိုလ်ဉာဏ်
 လေးပါး၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၂၆ -ပါးဖြစ်လာ၏။

[ဤကား ဣန္ဒြေ ၅-ပါးတို့၏ တစ်လုံးတစ်စည်းတည်း
 ဖြစ်ကြပုံကို ပြဆိုခန်းတည်း။]

လွန်ကဲရာ ဌာနအားဖြင့် ခွဲဝေ၍ဆိုမှုကား
 သဒ္ဓိန္ဒြေ။ ။ ကတ္တ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ စတူသု သောတာ
 ပတ္တိယင်္ဂေသု ဧတ္ထ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ။
 [ပါဠိတော်]

ကတ္တ၊ အဘယ်အရာဌာန၌။ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ၊ သဒ္ဓိန္ဒြေကို။

ဝါ၊ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းထူးကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ရှုအပ်မှတ်အပ်သနည်း။
 စတုသု သောတာပတ္တိယင်္ဂေသု၊ သောတာပတ္တိအင်္ဂါလေးပါးဟု
 ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာဌာန၌။ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ၊ သဒ္ဓိန္ဒြေကို။
 ဝါ၊ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းထူးကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ရှုအပ်မှတ်အပ်၏။ ။
 [အနက်]

အဓိပ္ပါယ်ကား - သဒ္ဓိန္ဒြေအစွမ်းသည် သောတာပတ္တိ
 အင်္ဂါလေးပါးအရာ၌ လွန်ကဲစွာ ထင်ရှား၏ဟူလို။

သောကာပတ္တိ အင်္ဂါလေးပါး ဆိုသည်ကား -

- ၁။ အရဟံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ အစရှိသော ဘုရားဂုဏ်၌ မတုန်မလှုပ်
 ကြည်ညိုခြင်း တစ်ပါး။
- ၂။ သွာက္ခာတ အစရှိသော တရားဂုဏ်၌ မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်
 ၍ ကြည်ညိုခြင်း တစ်ပါး။
- ၃။ သုပ္ပဋိပန္န အစရှိသော သံဃာ့ဂုဏ်၌ မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်၍
 ကြည်ညိုခြင်း တစ်ပါး။
- ၄။ လောကုတ္တရာ သမာဓိ၏ ပဒဋ္ဌာန်ဖြစ်သော သီလဝိသုဒ္ဓိ
 ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း တစ်ပါး။

ဤကား - သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်သို့ ဧကန်မုချ ယခု
 ဘဝရောက်စေနိုင်သော အဆောက်အဦး အင်္ဂါလေးပါးတို့တည်း။

လယ်တီဆရာတော်

အဝေစ္စပသာဒ။ ။ “ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပသာဒေန သမန္နာဂတော”

အစရှိသော ပါဠိတော်၌ “အဝေစ္စပသာဒ”

ပုဒ်အနက်ကို မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်၍ ကြည်ညိုခြင်းဟု ဆိုသည်။ ဘုရားဂုဏ်၌ ဥပစာရသမာဓိကို ရသောသူ၏ သဒ္ဓါပေတည်း။

ဥပစာရသမာဓိ ဆိုသည်ကား - ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ အစရှိသည်ဖြင့် ဘုရားဂုဏ်ကို ကြည်ညို၍ နေဆဲအခါ၌ ဈာန်သမာပတ်ကို ဝင်စား၍ နေသကဲ့သို့ ဘုရားဂုဏ်၌ စိတ် တည်ငြိမ်၍နေသော သမာဓိတည်း။ ထိုသမာဓိကိုမြင်လျှင် သဒ္ဓါ၏ အစိုးရမှုအထူးကို သိအပ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘုရားဂုဏ်ကို ကြည်ညိုမှု၌ မိမိစိတ်ကို မိမိအစိုးရလေ၏။

[တရားဂုဏ်, သံဃာ့ဂုဏ်တို့၌လည်း ထို့အတူ။]

လောကုတ္တရာ သမာဓိ၏ ပဒဋ္ဌာန်ဖြစ်သော သီလဝိသုဒ္ဓိ ဆိုသည်ကား ယခုဘဝ၌ပင်လျှင် လောကုတ္တရာသမာဓိသို့ တက်ရောက်ရန် အခြေခံအနေနှင့် စောင့်ထိန်းအပ်သော အာဇီဝဋ္ဌမက နိစ္စသီလကို ဆိုသတည်း။ ထိုသီလသည် အကျိုး, အပေါက်, အပြောက်, အကျားမှကင်းရှင်းပေသည် ရှိသော်လည်းကောင်း၊ တဏှာ, မာန, ဒိဋ္ဌိစသော ကိလေသာတို့ကြောင့် ညှိုးနွမ်းခြင်းမှ ကင်းရှင်းပေသည် ရှိသော်လည်းကောင်း သီလအရာ၌ သဒ္ဓါ၏အစိုးရမှုအထူးကို သိအပ်၏။ နိစ္စသီလမလုံခြုံ

မူကို ကျိုးပေါက်ပြောက်ကျားဆိုသည်။ လုံခြုံပြန်လျှင်လည်း ထိုသီလကို တံခွန်ပြုလျက် လောကနှင့်ထွေးယှက်၍ နေမှုကို ညှိုးနွမ်းခြင်း ဆိုသည်။ “နွားကောင်း မကောင်းကို ချောင်း အတက်မှာ သိရသည်” ဆိုသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဘာသာသာသနာဝင် ရှင်၊ လူအပေါင်းတို့မှာ သဒ္ဓါအရာ၌ စိတ်ရူး၊ စိတ်နှမ်းပျောက်၊ မပျောက်၊ စိတ်ကို အစိုးရသူ ဟုတ်၊ မဟုတ်ကို ဤလေးဌာန သို့ ရောက်မှ သိရသည်ဟူလို။

သဒ္ဓါမြေ့အချက်ပြီး၏။

ဝီရိယိန္ဒြေ။ ။ ကတ္ထ ဝီရိယိန္ဒြေယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ စတုသု သမ္ပပ္ပ
 ဓာနေသု ဧတ္ထ ဝီရိယိန္ဒြေယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။
 [ပါဠိတော်၊ အနက်လွယ်ပြီ။]

ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် လူ၊ ရှင်ပေါင်းတို့မှာ ဝီရိယ အရာ၌ စိတ်ရူး၊ စိတ်နောက် ပျောက်၊ မပျောက်၊ စိတ်ကိုအစိုး ရသူ ဟုတ်၊ မဟုတ်ကို သမ္ပပ္ပဓာန်ကိစ္စ လေးဌာနသို့ရောက်မှ သိရသည် ဟူလို။

အရေကြွင်းစေ၊ အကြောကြွင်းစေ၊ အရိုးကြွင်းစေ၊ အသားအသွေး ကုန်ခန်းလေစေ၊ ယခုဘဝတွင် ငါ၏သန္တာန်၌ ဒိဋ္ဌိနိုင်ငံကြီး ဒုစရိုက်နိုင်ငံကြီး အပါယ်သံသရာကြီး မချုပ်ငြိမ်း

မိခင်ဧရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

သမျှ ငါမနေဟုအရှင်စက္ခုပါလတို့ကဲ့သို့ တစ်သန်တည်းလွတ်
 သော အမှုကို သမ္မပ္ပဓာန်ဆိုသည်။ ထိုသမ္မပ္ပဓာန်မှုကို ထိုကဲ့သို့
 တစ်သန်တည်း လွတ်သည်ကို မြင်လျှင် ဝီရိယ၏ အစိုးရမှု
 အထူးကို သိအပ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝီရိယအရာ၌ စိတ်ရူး၊
 စိတ်နှမ်း ပျောက်ပေပြီ၊ ဘုရားသာသနာ၌ စိတ်ကိုအစိုးရသူ
 လူကောင်း သူကောင်းဖြစ်ပေပြီဟု သိအပ်၏ဟူလို။

ဝီရိယန္တေအချက်ပြီး၏။

သတိန္တေ။ ။ ကတ္ထ သတိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ စတူသု သတိပဋ္ဌာ
 နေသု ဧတ္ထ သတိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

[ပါဠိတော်၊ အနက်လွယ်ပြီ။]

ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် လူ၊ ရှင်အပေါင်းတို့မှာ
 သတိအရာ၌ စိတ်ရူး၊ စိတ်နောက် ပျောက်၊ မပျောက်၊ စိတ်ကို
 အစိုးရသူ ဟုတ်၊ မဟုတ်ကို သတိပဋ္ဌာန်ကိစ္စ လေးဌာနသို့
 ရောက်မှ သိရသည်ဟူလို။

အာနပါန စသော သတိပဋ္ဌာန် အာရုံတို့၌ ကာယဂတာ
 သတိအလုပ် ကောင်းစွာ ထမြောက်၍ မိမိစိတ်ကို မိမိကိုယ်
 ခန္ဓာ၌ ထားလိုသမျှ မကွာရအောင် ထားနိုင်ပေလျှင် သတိ၏
 အစိုးရမှုအထူးကို သိအပ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် သတိအရာ၌

မိခင်ဧရာဝတီ

စိတ်ရူး၊ စိတ်နောက်ပျောက်ပေပြီ။ ဘုရားသာသနာ၌ စိတ်ကို
အစိုးရသော လူကောင်း၊ သူကောင်းဖြစ်ပေပြီဟု သိအပ်၏ဟူလို။
သတိမြေ့အချက်ပြီး၏။

သမာဓိမြေ့။ ။ ကတ္ထ သမာဓိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ စတုသု
ဈာနေသု ဧတ္ထ သမာဓိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။
[ပါဠိတော်၊ အနက်လွယ်ပြီ။]

အာနပါန အစရှိသော သမထအာရုံတို့၌ ယုတ်စွအဆုံး
ဥပစာရ သမာဓိ ဘာဝနာအလုပ် ကောင်းစွာ ထမြောက်၍
မိမိစိတ်တွင် အစဉ်ထကြွ သောင်းကျန်း၍နေသော ကာမစ္ဆန္ဒ၊
ဗျာပါဒစသော နီဝရဏပယောဂကြမ်းကြီးတို့ ကျွတ်ကွာကင်း
ရှင်း၍ ထိုအာရုံ၌ စိတ်၏ တည်ကြည်ငြိမ်သက်ခြင်း အထူးသို့
ရောက်ပေလျှင် သမာဓိ၏ အစိုးရမှု အထူးကိုသိအပ်၏။ ထို
ပုဂ္ဂိုလ်သည် သမာဓိအရာ၌ စိတ်ရူး၊ စိတ်နောက် ပျောက်ပေပြီ။
ဘုရားသာသနာ၌ စိတ်ကိုအစိုးရသော လူကောင်း၊ သူကောင်း
ဖြစ်ပေပြီဟု သိအပ်၏ဟူလို။

သမာဓိမြေ့အချက်ပြီး၏။

လယ်တီဆရာတော်

ပညာဖြူ။ ။ ကတ္တ ပညိန္နိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ စတုသု အရိယ
 သစ္စေသု ဧတ္ထ ပညိန္နိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။
 [ပါဠိတော်၊ အနက်လွယ်ပြီ။]

ဘုရားသာသနာ၌ ကြံ့ကြိုက်ကြသော သူတို့မှာ သစ္စာ
 လေးပါးကို သိမှုသည် အထွတ်အမြတ်တည်း၊ သစ္စာလေးပါးကို
 သိမှ ဒိဋ္ဌိနယ်ကြီး၊ ဒုစရိုက်နယ်ကြီး၊ အပါယ်သံသရာကြီးတို့မှ
 အပြီးတိုင် ကျွတ်လွတ်နိုင်ကြကုန်သည်။ ထို့ကြောင့် သစ္စာလေး
 ပါးကို သိခြင်းငှါ မိမိတို့သန္တာန်၌ ယုတ်စွအဆုံး မြေဓာတ်၊
 ရေဓာတ်၊ မီးဓာတ်၊ လေဓာတ်၊ အာကာသဓာတ်၊ စိတ်ဓာတ်
 ဟူသော ဓာတ် ၆-ပါးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုဓာတ် ၆-ပါး
 တို့၏ မျက်တောင်တစ်ခတ် လျှပ်တစ်ပြက်မျှ အသက်မရှည်
 အတည်မမြဲ မစဲချုပ်ဆုံး၍ နေမှုဟူသော အနိစ္စ အချက်ကြီးကို
 လည်းကောင်း ယခုဘဝတွင် ထင်မြင်နိုင်ကြရန် ကျက်မှု၊ အံ့မှု၊
 ကြံမှု၊ စည်မှု၊ ကြားနာမှု၊ ဆွေးနွေးမှု၊ မေးမြန်းမှု၊ ရှုမှု၊ ကြည့်
 မှု၊ နှလုံးသွင်းမှုတို့ကို အထူးအားထုတ် လေ့လာကြရကုန်သည်။
 ထိုဓာတ် ၆-ပါးတို့ကို ဉာဏ်၌ ကောင်းစွာ ထင်မြင်ကြကုန်လျှင်
 ကြွင်းသော တရားတို့၌ အထူးအားထုတ်ဖွယ် မရှိကြကုန်ပြီ၊
 အနိစ္စအချက်ကြီး ကောင်းကောင်း ထင်မြင်ကြကုန်လျှင် အနတ္တ
 အချက်ကြီး ပြီးစီးတော့သည်။ ဒုက္ခအချက်ကြီးမှာ အရဟတ္တမဂ်

သို့ ရောက်မှ ကမ်းကုန်လမ်းကုန် ပြီးစီးနိုင်သည်။

ထိုသို့ နှစ်ရှည်လများ အားထုတ်လေ့လာကြကုန်၍ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓ ရှိသူတို့၌ ဓာတ် ၆-ပါး ဉာဏ်အမြင်ပေါက်မှု၊ အနိစ္စဉာဏ်အမြင်ပေါက်မှုသို့ ရောက်ကြသောအခါ ထိုတရားတို့၌ စိတ်စွဲမြဲနိုင်ကြသဖြင့် ပညာ၏ အစိုးရမှုအထူးကို သိအပ်၏။ ထိုသူတို့မှာ အနမတဂ္ဂ သံသရာမှ အစဉ်ပါရှိ၍ လာခဲ့သော စိတ်၏ဖောက်ပြန်မှုတို့သည် အစဉ်အတိုင်း တစ်နေ့ တစ်ခြား၊ တစ်လတစ်ခြား၊ တစ်နှစ်တစ်ခြား ပျောက်ကင်း၍ သွားကုန်၏။

ဖောက်ပြန်မှုတို့ ဆိုသည်ကား - အနိစ္စဓမ္မတို့၌ နိစ္စဟူ၍ ဖောက်ပြန်စွဲလန်း ရူးနှမ်းမှု၊ ဒုက္ခဓမ္မတို့၌ သုခဟူ၍ ဖောက်ပြန်စွဲလန်း ရူးနှမ်းမှု၊ အသုဘဓမ္မတို့၌ သုဘဟူ၍ ဖောက်ပြန်စွဲလန်း ရူးနှမ်းမှု၊ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်သည်တို့၌ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ သတ္တဝါမဟုတ်သည်တို့၌ သတ္တဝါဟူ၍ လူမဟုတ်သည်တို့၌ လူဟူ၍ နတ်၊ သိကြား၊ ဗြဟ္မာမဟုတ်သည်တို့၌ နတ်၊ သိကြား၊ ဗြဟ္မာဟူ၍ မိန်းမ၊ ယောက်ျား၊ နွား၊ ကျွဲ၊ ဆင်၊ မြင်း မဟုတ်သည်တို့၌ မိန်းမ၊ ယောက်ျား၊ နွား၊ ကျွဲ၊ ဆင်၊ မြင်းဟူ၍ ဖောက်ပြန်စွဲလန်း ရူးနှမ်းမှုတို့ကို စိတ်၏ ဖောက်ပြန်မှုဆိုသတည်း။

[ထိုသို့သော စိတ်ရူး စိတ်နောက် စိတ်ဖောက်ပြန်မှုတို့မှ

လယ်တီဆရာတော်

ကျွတ်လွတ်ကြကုန်၍ ဘုရားသာသနာ၌ အမှန်ကို သိမှု၌ စိတ်ကို အစိုးရကြသော လူကောင်း သူကောင်း ဖြစ်ကြလေကုန်၏ဟူလိုသည်။]

ဤ၌ ဒုက္ခသစ္စာကို အမှန်သိမြင်ခဲ့လျှင် ကြွင်းသော သစ္စာ ၃-ပါးတို့ကို သိမြင်မှုလည်း ပြီးစီးတော့သည်။ သစ္စာလေးပါးတို့ကို သိကြရာ၌ ပုထုဇဉ်တို့မှာ အနုဗောဓသိတည်း။ အရိယာတို့မှာ ပဋိဝေဓသိတည်း။ ညဉ့်အခါ၌ မီးတောက်ကို တိုက်ရိုက်မမြင်သော်လည်း မီးရောင်အလင်းကို မြင်သဖြင့် ဤဌာန၌ ဆီမီးညှိထွန်းလျက်ရှိသည်ဟု အတပ်သိသည်ကား အနုဗောဓသိမျိုးတည်း။ မီးတောက်ကို တိုက်ရိုက်မြင်၍ သိသည်ကား ပဋိဝေဓသိမျိုးတည်း။

သဒ္ဓိန္ဒြေ။ ။ သဒ္ဓိန္ဒြေယံ ဘာဝေတိ၊ ဝီရိယိန္ဒြေယံ ဘာဝေတိ၊ သတိန္ဒြေယံ ဘာဝေတိ၊ သမာဓိန္ဒြေယံ ဘာဝေတိ၊ ပညိန္ဒြေယံ ဘာဝေတိ။

[သမထအလုပ်ကြီး၊ ဝိပဿနာ အလုပ်ကြီးကို လုပ်နိုင်ကြရန် ရှေးဦးစွာကပင် တင်ကူး၍ ဣန္ဒြေကြီးငါးပါးကို ကြီးပွားအောင် မွေးမြူထူထောင်ရမည်ဟူ၍ ဟောတော်မူသော ပါဠိတော်။]

မင်းမဲ့တိုင်းပြည်။ ။ ဤဣန္ဒြေကြီးငါးပါး ပွားများမှုမရှိသော သူ၏ကိုယ်ခန္ဓာသည် မင်းမဲ့တိုင်းပြည် နှင့်တူ၏။ အအုပ်အချုပ်မရှိသော အရိုင်းအစိုင်းတို့နေရာ တောရွာ တောင်ရွာနှင့် တူ၏။ မင်းမဲ့တိုင်းပြည် မည်သည်တရားမရှိ။ စိတ်ထင်တိုင်း ပြုကျင့်၍ နေကြ၏။ ရေတိရစ္ဆာန်၊ ကုန်းတိရစ္ဆာန် တို့ကဲ့သို့ နိုင်ရာနိုင်ရာ သတ်ဖြတ်လုယက်၏။ ထို့အတူ ဣန္ဒြေ ကြီး ၅-ပါး ပွားများမှုမရှိသောသူ၏ စိတ်သန္တာန်သည် ထင်မိ ထင်ရာ ဂယောက်ဂယက်နှင့် နေ့၊ ရက်၊ နှစ်၊ လ ကုန်၏။ ကိလေသာတို့သည် ပေါက်လွှတ်သောင်းကျန်း၍ နေကုန်၏။

အစိမ်းသူရဲ၊ တဇ္ဇေ၊ မှင်စာ ပူးကပ်၍ နေသောသူ၏ အနီး၌ ဣတိပိ သော၊ ဟေတုပစ္စယော တို့ကို ရွတ်ဆိုခဲ့လျှင် ထိုသူအား နားမခံနိုင် နားနှင့်စူးခြင်း ဖြစ်သကဲ့သို့ ပစ္စယ သန္တောသ^၁ စကား၊ ဘာဝနာရမ္မ^၂ စကားများကို ပြောဆိုခဲ့လျှင် ထိုသူတို့သည် နားနှလုံး နှင့်စူးဝင်လျက် ရှိကြကုန်၏။ မလိုတမာ စကားမျိုးကို ယုတ္တိရှာကြံ၍ အမြန်ထွက်ဆိုကြကုန်၏။ သမထအလုပ်၊ ဝိပဿနာအလုပ်များကို အားထုတ်လိုသော စိတ်ဆန္ဒမျိုး အလျှင်းမရှိကြကုန်။ ဣန္ဒြေကြီး ၅-ပါးကို ပွားများ

၁။ ပစ္စယသန္တောသ = ပစ္စည်းလေးပါး၌ ရောင့်ရဲမှု။

၂။ ဘာဝနာရမ္မ = ဘာဝနာကိုအားထုတ်မှု။

လယ်တီဆရာတော်

မူရှိကြကုန်သော သူတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာသည် တရားရှိသော
 မင်းအုပ်စိုးသော တိုင်းပြည်နှင့်တူ၏။ အအုပ်အချုပ်ရှိသော
 မဇ္ဈိမဒေသ မြို့ကြီး ရွာကြီးများနှင့်တူ၏။ သူပြော လူပြော
 နာနာဝါဒ^၁အတွက်နှင့် စိတ်ဂယောက်ဂယက် မဖြစ်။ ဘုရား
 အလိုတော်၊ ဒေသနာအလိုတော် တစ်လမ်း၌ စိတ်ခိုင်မြဲ၏။
 ပစ္စယသန္တောသစကား၊ ဘာဝနာရမ္မစကားများကို ကြားနာရလျှင်
 ကြည်လင်ချမ်းမြေ့ရှိ၏။ သမထအလုပ်၊ ဝိပဿနာ အလုပ်များ
 ကို အားထုတ်လိုသော စိတ်ဆန္ဒ အမြဲတည်၏။

ဣန္ဒြေပွားခြင်း ရှိ -မရှိမှု။ ။ ဤသို့လောက၌ စိတ်ဆန္ဒ
 နှစ်မျိုး ဖြစ်၍ နေကြမှုသည်
 ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့၏ အမှုမဟုတ်၊ ဣန္ဒြေကြီးငါးပါးကို ပွားများ
 မှု ရှိ -မရှိ၏ အမှုပေတည်း၊ ပွားများမှု မရှိသေးလျှင်
 စိတ်တစ်မျိုး၊ ဆန္ဒတစ်မျိုး၊ ပွားများမှု ရှိခဲ့လျှင် ထိုစိတ် ထိုဆန္ဒ
 မျိုးကွယ်ပျောက်၍ စိတ်တစ်မျိုး၊ ဆန္ဒတစ်မျိုး ပြောင်းတတ်၍
 လာမြဲတည်း။ ဣန္ဒြေ ၅-ပါး အဆင့်ဆင့် ကြီးပွား၍
 သွားလေလေ စိတ်ဆန္ဒ အဆင့်ဆင့်တိုးတက်၍ သွားလေလေ
 ဖြစ်မြဲတည်း။ ဣန္ဒြေကြီး ၅-ပါးစုံလင်စွာ ထူထောင်မိသော

၁။ နာနာဝါဒ = အထူးထူး အထွေထွေသော အယူဝါဒ။

အခါ၌မူကား ယနေ့ နက်ဖြန်ပင် မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ကို အကြံပြု၍ လာလတ္တံ့။

ဤသို့ ပကတိသော သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့နှင့်သာ စိတ်ချ၍နေကြဖြင့် သေးနပ်သိမ်ဖျင်း၍ နေကြသော စိတ်ဆန္ဒမျိုးတို့ကို မိုးလောက်နီးပါး ကြီးပွား တိုးတက်၍လာကြစေခြင်းငှါ ဤဣန္ဒြေ ၅ -ပါးကို ပွားများအားထုတ်ကြရမည်ဟူလိုသည်။

[သဒ္ဓါန္တိယံဘာဝေတိ -အစရှိသော ပါဠိတော်မြတ် အဓိပ္ပါယ်။]

ဣန္ဒြေ ၅-ပါးပြီး၏။

ဗိုလ် ၅-ပါး

ဗိုလ် ၅-ပါး၌ ပဋိပက္ခဓမ္မေ ဗလိယန္တိတိ ဗလာနိ။ ။ ပဋိပက္ခဓမ္မေ၊ ဆန့်ကျင်ဖက် တရားတို့ကို။ ဗလိယန္တိ။ အားတိုက်ဖိစီးတတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဗလာနိ၊ ဗိုလ်မည်၏။

ကျမ်းဂန်တို့၌ကား “အကမ္မနဋ္ဌေန ဗလာနိ” ဟူကုန်၏ ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သော ရန်သူတို့နှင့် တွေ့ကြုံလျှင် မတုန်မလှုပ်ပဲ အခြေမြဲသော အနက်ကြောင့် ဗိုလ်မည်၏ ဆိုလိုသည်။ ထိုဗိုလ်သည် သဒ္ဓါဗိုလ်၊ ဝီရိယဗိုလ်၊ သတိဗိုလ်၊ သမာဓိဗိုလ်၊ ပညာဗိုလ်ဟူ၍ ဣန္ဒြေအတိုင်း ၅-ပါးရှိ၏။

မိခင်ဧရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

သက္ကာယဒိဋ္ဌိနိုင်ငံကြီးကို တိုက်ဖျက်ရန် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
 ၅ - ဦး , ဗိုလ်မှူးကြီး ၅ - ယောက်ဆိုလိုသည်။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ
 နိုင်ငံကြီးကို ဖျက်ဆီးနိုင်ရန် ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် လူ,
 ရှင်အများတို့၏ အားကြီး ၅ - ပါးလည်း ဆိုရ၏။

ပကတိသဒ္ဓါ။ ။ သဒ္ဓါမြေ၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း သဒ္ဓါသည်
 ပကတိသဒ္ဓါ, ဘာဝနာသဒ္ဓါဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ
 ၏။ ပွားများခြင်းမရှိသော ပကတိသဒ္ဓါသည် တဏှာနှင့်
 အလိုက်သင့်ပေါင်း၍ လှူဒါန်းမှု, သီတင်းသီလ ဆောက်တည်
 မှု စသော ပကတိကုသိုလ်မှုတို့ကိုသာ ဖြစ်ပွားစေနိုင်၏။
 တဏှာကို အားတိုက် မတွန်းမလှန်နိုင်၊ တဏှာကသာ
 ထိုသဒ္ဓါကို တွန်းလှဲနင်းချိုး၍ ထား၏။ ထားပုံကား ပိဋကတ်
 တော်တို့၌ ဆွမ်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း, သင်္ကန်းပစ္စည်း၌
 ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း, ကျောင်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း, ဘာဝနာ
 မှု၌ မွေ့လျော်ခြင်းဟူသော အရိယဝံသတရား ၄ - ပါးအစီအရင်
 သည် ကောင်းကင်၌ နေ, လကဲ့သို့ ထင်ရှား၏။ သဒ္ဓါ၏
 နယ်ကြီးတည်း၊ ထိုသဒ္ဓါ၏ နယ်ကြီးသည် ယခုလောက၌
 တိမ်မြုပ်၍နေ၏။ ယခုလောက၌မူကား ပစ္စည်း ၄-ပါးဟူသော
 ပစ္စယာမိသ၌ သာယာမှု, လောက၌ ဂုဏ်ကြက်သရေဟူသော

လောကဓမ္မသဉ္စိ သာယာမှု၊ နောင်ဘဝသမ္ပတ္တိ ဘောဂသမ္ပတ္တိ
ဣဿရိယသမ္ပတ္တိဟု ဆိုအပ်သော ဝဇ္ဇာဓိသဉ္စိ သာယာမှု ဟူသော
တဏှာ၏ နယ်ကြီးသည် ကျွန်းအပြင်မှာ ပင်လယ်ရေပြင်ကြီး
လွှမ်း၍ နေသကဲ့သို့ ထင်ရှား၏။ ဤကား ပကတိသဒ္ဓါအစွမ်း
ညံ့ပုံကို လောကဉ္စိ ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြရန် အချက်တည်း။

ဘာဝနာသဒ္ဓါ။ ။ ထွက်သက် ဝင်သက် စသည်၌ ကာယဂ
တာသတိ အလုပ်ကောင်းစွာ ထမြောက်၍
စိတ်ရှူး၊ စိတ်နောက် ပျောက်သည့်တိုင်အောင် ပွားများအပ်သော
ဘာဝနာသဒ္ဓါသည်သာလျှင် ထိုအာဓိသ သုံးပါး၌ သာယာတွယ်
တာသော တဏှာသုံးပါးကို အားတိုက် တွန်းလှန်နိုင်လေသည်။
တဏှာသုံးပါးတည်းဟူသော ပင်လယ်ရေပြင်ကြီး အတွင်း၌
နစ်မွန်း၍နေသော ရဟန်း ရှင်၊ လူကို ထုတ်ဆယ်ကယ်တင်၍
အရိယဝံသတရား ၄-ပါးတည်းဟူသော ကျွန်းသောင်ကြီးသဖွယ်
သဒ္ဓါနယ်သို့ ရောက်စေနိုင်သည်။ ဗောဓိပက္ခိယအရာ၌
ဤဘာဝနာသဒ္ဓါကို လိုအပ်၏။

ဝီရိယနှစ်ပါးတို့တွင် ပွားများခြင်း မရှိသော ပကတိ
ဝီရိယသည် ကောသဇ္ဇနှင့် အလိုက်သင့်ပေါင်း၍ ဒါနမှု၊ သီလမှု၊

၁။ ကောသဇ္ဇ = ပျင်းရိခြင်း။

လယ်တီဆရာတော်

စာပေပရိယတ် သင်ကြားလေ့ကျက် ဆောင်ရွက် တတ်မြောက်
 မှုစသော ပကတိကုသိုလ်မှုတို့ကိုသာ ဖြစ်ပွားစေနိုင်၏။
 ကောသဇ္ဇ အကုသိုလ်ကို အားတိုက် မတွန်းလှန်နိုင်၊ ကောသဇ္ဇ
 အကုသိုလ်ကသာ ထိုဝီရိယကို တွန်းလှန်နှင်းချိုး၍ ထား၏။

ထားပုံကား - ဘုရားသာသနာတွင်း၌ ကြိုကြိုက်သည့်
 အခါ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဒိဋ္ဌိမျိုးကြီး၊ ဒုစရိုက်မျိုးကြီး၊
 အပါယ်မျိုးကြီး ဖြစ်၍ နေကြသည်ကို သိကြကုန်၊ ထိုအဖြစ်မှ
 ကျွတ်လွတ်ခြင်းသို့ မရောက်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ကောသဇ္ဇ
 အကုသိုလ်ကို တွန်းလှန်လျက် ဘာဝနာရာမ^၁ တရားနှင့်သာ
 နေ့၊ ရက်၊ နာရီကို ကုန်စေရမည်ဟူသော အရိယဝိသတရား
 အစီရင်သည် ကျမ်းဂန်တို့တွင် နေ၊ လအသွင် ထင်ရှားလျက်
 ရှိ၏။ ကောသဇ္ဇအကုသိုလ်ကို တွန်းလှန်မှုဆိုသည်ကား ရဟန်း
 ခံစဉ်သိမ်အပြင်၌ ခံယူခဲ့သော “ရုက္ခမူလ သေနာသနံ
 နိဿာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ တတ္ထ တေ ယာဝဇီဝံ ဥဿာဟော
 ကရုဏီယော” အစရှိသော ဘုရားအမွေတော်ကြီးကို လက်ကိုင်
 ပြု၍ တောတောင်ရှိ သစ်ပင်တောချုံတို့ကိုသာ နေရာကျောင်း
 ပြုခြင်း၊ သလုံးမြင်းခေါင်းဖြင့် လှည့်လည်၍ ရသောဆွမ်းကိုသာ
 အာဟာရပြုခြင်း၊ လူရှင်တပါးတို့နှင့် မရောမယှက်ခြင်း၊ ဓုတင်

၁။ ဘာဝနာရာမ = ဘာဝနာ၌ မွေ့လျော်ခြင်း။

ပဋိပတ်ကြီးများကို မြဲစွာတည်၍ ကာယဂတာသတိ စသော ဘာဝနာမှုများကို တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ထူထောင်အားထုတ်ခြင်း ဤသို့သော ဝီရိယဘာဝနာမှုမျိုးသည် ကောသဇ္ဇအကုသိုလ်ကို တွန်းလှန်မှုမည်၏။ ဝီရိယ၏ နယ်ကြီးတည်း၊ ထိုဝီရိယ၏ နယ်ကြီးသည် ယခုလောက၌ တိမ်မြုပ်၍နေ၏။

ယခုလောက၌မူကား - မိမိတို့ကိုယ်ကို သံသရာက လာခဲ့ကြသည့် ဒိဋ္ဌိမျိုးကြီး၊ ဒုစရိုက်မျိုးကြီး၊ အပါယ်မျိုးကြီး အတိုင်း ရှိနေသေးသည်ကို သိကြလျက် မြို့ရွာတွင် ဒါယကာတို့ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသော ကျောင်းတို့၌ အမြဲနေခြင်း၊ အတိ ရေက လာဘ်လာဘတို့ကို သာယာခြင်း၊ တပည့် တကာ လူ၊ ရှင် ပရိယတ်တို့ကို မစွန့်နိုင်ခြင်း အစရှိသော ကောသဇ္ဇ၏ နယ်ကြီးသည် ကျွန်းအပြင်မှာ ပင်လယ်ရေပြင်ကြီး လွှမ်း၍ နေသကဲ့သို့ ထင်ရှား၏။ ဤကား ပကတိဝီရိယအစွမ်းညံ့ပုံကို လောက၌ ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြရန် အချက်တည်း။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဝီရိယ ဘာဝနာမှုမျိုးကို ထမြောက် အောင် ထူထောင်၍ အအိပ်အနေ အလွန်နည်းပါးခြင်း၊ ထကြွ လုံ့လ မြဲခြင်း၊ အကြောက်အလန့်မရှိ တစ်ကိုယ်ရေ တစ်ကာယ အနေအထိုင် ရဲတင်းခြင်း၊ မနသိကာရ စွဲမြဲခြင်းဟူသော ဘာဝနာ ဝီရိယသည်သာလျှင် ထိုကောသဇ္ဇ အကုသိုလ်ကြီးကို

လယ်တီဆရာတော်

အားတိုက် တွန်းလှန်နိုင်လေသည်။ ဗောဓိပက္ခိယအရာ၌ ဤဘာဝနာဝီရိယကို လိုအပ်၏။

[ဤနည်းကို အမှီပြု၍ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့၌လည်း ဗလသဒ္ဓါ၏ အနက်အသွားကို ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ အကျယ်ဝေဖန်၍ သိကြလေ၊ အကျဉ်းချုပ်ကိုသာ ပြဆို တော့အံ့။]

သတိ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်။ ။ သတိ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်ကား မုဋ္ဌသစ္စ^၁ အကုသိုလ် အသင်းကြီးတည်း၊ ကာယဂတာသတိ ဘာဝနာမူ စသော သမထ ဘာဝနာမူ၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာမူတို့၌ စိတ်အစွဲကြီး မစွဲနိုင်မှု၊ စိတ်အမြဲကြီး မမြဲနိုင်မှု၊ မိမိတို့ စိတ်ကို မိမိတို့ထိန်း၍ မနိုင်နိုင်မှု၊ အာရုံတစ်ပါးသို့ မကြာမကြာ ထွက်ပြေးမှုကြီးကို မုဋ္ဌသစ္စ အကုသိုလ် အသင်းကြီးဆိုသည်။ ထိုမုဋ္ဌသစ္စ အကုသိုလ်အသင်းကြီးကို မိမွေးတိုင်း ဘမွေးတိုင်း ရှိနေသော ပကတိသတိသည် မတွန်းလှန်နိုင်၊ ဘာဝနာသတိမှသာ တွန်းလှန်နိုင်သည်။

၁။ မုဋ္ဌသစ္စ = သတိလွတ်ကင်းမှု။

သမာဓိ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်။ ။ သမာဓိ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်ကား
 ဝိက္ခေပ^၁ အကုသိုလ်အသင်းကြီးတည်း၊ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဘာဝနာ
 မနသိကာရအမှုတို့၌ စိတ်မတည်ငြိမ်မှုကြီးတည်း။ စိတ်မဝပ်မှု
 ကြီးတည်း၊ စိတ်လှုပ်ရှားမှုကြီးတည်း၊ အာရုံတစ်ပါး၌ စိတ်ဖွား
 ခနဲ ဖွားခနဲ ပေါ်မှုကြီးတည်း၊ ဘာဝနာအာရုံ၌ မိမိတို့စိတ်ကို
 မိမိတို့ဖိ၍ မနိုင်နိုင်မှုကြီးတည်း။ ထိုဝိက္ခေပ အကုသိုလ် အသင်း
 ကြီးကို ပကတိ သမာဓိသည် မတွန်းလှန်နိုင်၊ ဘာဝနာသမာဓိ
 သည်သာ တွန်းလှန်နိုင်လေသတည်း။

ပညာ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်။ ။ ပညာ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်ကား
 သမ္မောဟ အကုသိုလ် အသင်း
 ကြီးတည်း၊ သမ္မောဟ အကုသိုလ်အသင်းကြီး ဆိုသည်ကား
 လွန်စွာ တွေဝေမှုကြီးတည်း၊ အာရုံ၌ စိတ်မှုန်မှုန်ကြီးတည်း၊
 စိတ်မှေးမှုန်ကြီးတည်း၊ စိတ်မလင်းမှုကြီးတည်း၊ အကြည်အလင်
 မထင်မြင်ပဲ စိတ်အမှောင်ကြီးကျ၍ နေမှုတည်း၊ ထိုသမ္မောဟ
 အကုသိုလ်အသင်းကြီးကို ပကတိသောဉာဏ်ပညာ၊ ပိဋကတ်
 သုံးပုံကိုတတ်သော ပရိယတ် ဉာဏ်ပညာသည် မတွန်းလှန်နိုင်၊
 ကာယဂတာသတိ ထူထောင်မိသော ဘာဝနာဉာဏ်ပညာမှသာ

၁။ ဝိက္ခေပ = ပြန့်လွင့်မှု။

လယ်တီဆရာတော်

တစ်စတစ်စ အလင်းရအောင် တွန်းလှန်နိုင်လေသတည်း။

ဤကား “ပဋိပက္ခဓမ္မေ ဗလိယန္တိတိ ဗလာနိ” ဟူသော ပဌမ ဝိဂြိုဟ်၌ ပဋိပက္ခအကုသိုလ်အသင်းကြီး ၅-ပါးနှင့် ဗိုလ် ၅ -ပါးတွဲဖက်၍ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြဆိုချက်တည်း။

ပဋိပက္ခအကုသိုလ် အသင်းကြီးငါးပါး ဆိုသည်ကား

၁။ တဏှာအသင်းကြီးတစ်ပါး၊

၂။ ပျင်းရိမှု၊ ကိုယ်အနွမ်းအပါး မခံနိုင်မှု၊ ပဋိပတ် အရာ၌ စိတ်ကျွတ်ကျွတ် လွတ်လွတ် မရဲမှုဟူ သော ကောသဇ္ဇ အသင်းကြီးတစ်ပါး၊

၃။ မုဋ္ဌသစ္စအသင်းကြီးတစ်ပါး၊

၄။ ဝိက္ခေပအသင်းကြီးတစ်ပါး၊

၅။ သမ္မောဟအသင်းကြီးတစ်ပါး၊

ဤအသင်းကြီး ငါးပါးကို ဆိုသတည်း။

ထိုအကုသိုလ် အသင်းကြီးတို့ကို အသီးသီး အားတိုက် ဖိစီး၍ တွန်းလှန်နိုင်ကြကုန်သော တရားငါးပါးတို့ကို ဗိုလ်ဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်သတည်း။ ထိုငါးပါးသော ဗိုလ်ကြီးတို့တွင် တစ်ခုခု သော ဗိုလ်အားသေးသည့်အတွက် ပဋိပက္ခအကုသိုလ် အသင်း ကြီးတစ်ခုခု တပ်ခြေမပျက် ရှိနေခဲ့လျှင် နေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ

၁။ ပဋိပက္ခ = ဆန့်ကျင်ဖက်။

သမထမှု၊ ဝိပဿနာမှုတွင် ကျယ်စွာ မဖြစ်ထွန်းနိုင်ပြီ။

ထို့ကြောင့် ယခုကာလ၌ အချို့အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သဒ္ဓါဗိုလ်အားကောင်း၍ တဏှာအသင်းကြီးမှ ထွက်နိုင်ကြကုန်၏။ ပစ္စည်းအာမိက လောကဂုဏ်အသရေတို့ကို ငဲ့ကွက်ခြင်း ကင်းကြကုန်၏။ ကြွင်းသော ဗိုလ်လေးပါးတို့ အားသေး၍ နေသည့်အတွက် သန္တုဋ္ဌိစခန်းမှ အထက်သို့ မတက်နိုင်ကြလေကုန်။ အချို့အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သဒ္ဓါဗိုလ်၊ ဝီရိယဗိုလ်နှစ်ပါး အားကောင်းကြ၍ တဏှာအသင်း၊ ကောသဇ္ဇအသင်းတို့မှ ထွက်နိုင်ကြကုန်၏။ သန္တောသ တရားတို့နှင့်တကွ အသက်ထက်ဆုံး တောတောင်၌နေ၍ ဓုတင်ပဋိပတ်ကြီးများကို စွဲမြဲနိုင်ကြကုန်၏။ ကြွင်းသော ဗိုလ်သုံးပါး အားသေး၍ နေသည့်အတွက် ကာယဂတာသတိ အလုပ်ကြီး၊ သမထ အလုပ်ကြီး၊ ဝိပဿနာ အလုပ်ကြီးများသို့ မတက်နိုင်ကြကုန်ပြီ။

အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရှေ့ဗိုလ်သုံးပါး အားကောင်းသည့်အတွက် ကာယဂတာသတိ အလုပ်တိုင်အောင် ရောက်နိုင်ကြကုန်၏။ ထွက်သက် ဝင်သက် အာရုံထင်ကြကုန်၏။ အရိုးစု

၁။ သန္တုဋ္ဌိ = ရောင့်ရဲခြင်း။

၂။ ဓုတင်ပဋိပတ် = ကိလေသာကို ပယ်တတ်၊ ခါတွက်တတ်သော အကျင့်။

လယ်တီဆရာတော်

အာရုံထင်ကြကုန်၏။ နောက်ဗိုလ်နှစ်ပါး အားသေးသည့်အတွက်
 ဈာန်ဝိပဿနာသို့ မတက်နိုင်ကြကုန်၊ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်
 ရှေ့ဗိုလ်လေးပါး အားရှိကြသည့်အတွက် ဈာန်သမာပတ် တိုင်
 အောင် ရောက်နိုင်ကြကုန်၏။ ပညာဗိုလ် အားသေးသည့်အတွက်
 ဝိပဿနာသို့ မတက်နိုင်ကြကုန်၊ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား
 ပညာဗိုလ် အားကောင်း၏။ ကျမ်းဂန်တတ်ကြကုန်၏။ ပရမတ်
 ဉာဏ်ကြီးကြကုန်၏။ ရှေ့ဗိုလ်လေးပါး ခါးကျိုး၍ နေသည့်
 အတွက် တဏှာနယ်၊ ကောသဇ္ဇနယ်၊ မုဋ္ဌသစ္စနယ်၊ ဝိက္ခေပ
 နယ်၊ သမ္မောဟနယ်တို့မှ မထွက်နိုင်ကြကုန်မူ၍ ထိုနယ်တို့၌ပင်
 သေဆုံးကြလေကုန်၏။

[ဤနည်းအတိုင်း ထိုထိုဗိုလ် ခါးကျိုး၍ နေခဲ့လျှင် ထိုထို
 ပဋိပက္ခနယ်မှ မထွက်နိုင်ကြပုံကို အကုန်စေဖန်၍ သိကြလေ။]

ဣဒ္ဓိပါဒ်မျိုးဗိုလ်။ ။ ဗိုလ်ငါးပါးတို့တွင်လည်း ဝိရိယဗိုလ်၊
 ပညာဗိုလ်နှစ်ပါးတို့သည် ဣဒ္ဓိပါဒ်
 မျိုး ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဗိုလ်ကြီးနှစ်ပါး တညီတညာ
 ခိုင်ခံ့ခဲ့လျှင် ကြွင်းသော ဗိုလ် ၃-ပါးတို့အတွက် ဝိပဿနာမှု၌
 မတိုးနိုင် မတက်နိုင်မရှိပြီ။ ဂဟဋ္ဌဖြစ်သူ အိမ်နေလူ ပကတိဖြစ်
 ကြကုန်လျက် သာဝတ္ထိပြည်တွင်းမှ “ငါးကုဋေ ငါးသိန်း” မျှ

ကျွတ်လွတ်နိုင်ကြသည်ကို မြင်လေ။

အရိယန္တယ် ပဋိပတ်ကွယ်။ ။ ဤသို့ ကုဒ္ဒိပါဒ် အချက်၊
ကုဒ္ဒိအချက်၊ ဗိုလ်အချက်
တို့ကို မသိကြကုန်သော သူတို့သည် ငါ၌ ဘယ်တရား
ထူထောင်မှုလို၍ နေသည့်အတွက် ငါ့စိတ်၊ ငါ့ဆန္ဒသေးနပ်၍
နေသည်၊ ငါ၌ဘယ်ပဋိပက္ခ ဖိစီး၍ နေသည်ဟု မသိကြကုန်
သည်ဖြစ်၍ ထိုတရားကို ထူထောင်လိုသည့် စိတ်ပင်မရှိကြကုန်၊
ထူထောင်ရမှန်းပင် မသိကြကုန်၊ အရိယဝံသ ပဋိပတ်ကြီးများ
ကွယ်လုနီးနီး ဖြစ်၍နေပြီ။

ဥပမာကား ဥသဘန္ဓားမျိုး မည်သည်ရှိ၏။ နွားတစ်
ကောင်လျှင် အထောင်အသောင်းမက အဖိုးတန်၏။ တန်ပုံကား
ထိုနွားမျိုး၏ လက္ခဏာကိုသိ၍ ကောင်းစွာမွေးမြူထားလျှင်
ဗွေကြန်အင်္ဂါကြီးပွား အားခွန်ဗလ တေတေခိုးခိုးကြီးမားသဖြင့်
နွားခြံပေါင်းတစ်ရာကိုပင် ခြင်္သေ့၊ သစ်၊ ကျား မထိပါးရအောင်
စောင့်ရှောက်နိုင်၏။ ထိုနွားရှိသောခြံ၌ နွားအပေါင်းတို့တွင်
အနာဆိုးမကျနိုင်၊ လူတို့၌လည်း အရှေ့ အနောက် တောင်
မြောက် ခုနစ်အိမ်စီတိုင်တိုင် ရောဂါဆိုး၊ အနာဆိုး၊ ဥပါဒ်ဆိုး
မကျနိုင် ဟူ၏။

လယ်တီဆရာတော်

နန္ဒီဝိသာလ နွားလားကဲ့သို့ ဝန်အပြည့်တင်သော လှည်းငါးရာကိုပင် တစ်ကောင်တည်းနှင့် ရုန်းနိုင်၏။ နွားရှင်မ လိမ်မာ၍ ကောင်းစွာမမွေးပဲ တစ်ခြားတစ်ပါးသော နွားတို့နှင့် အတူ မွေးမြူ၍ ထွန်မှု၊ တိုက်မှုဟူသော အမှုသေးတို့၌ တစ်ပါး သောနွားတို့နှင့်အတူ ဖက်တွဲ၍ စေစားခဲ့မှုကား ဗျေကြန်အင်္ဂါ စသည်တို့ ကြီးပွားခွင့်မရသဖြင့် မိမိတန်ခိုးလည်း မထင်ရှား၊ နွားရှင်မှာလည်း အကျိုးမများ၊ တစ်ပါးသောနွားကဲ့သို့ပင် သေဆုံးရလေ၏။

ကောင်းစွာ မွေးမြူမှုဆိုသည်ကား ဥသဘာ လက္ခဏာကို သိတတ်သောသူသည် နွားအပေါင်းမှထုတ်၍ တဲအိမ်အသီး၌ ထားရာ၏။ တဲအိမ်၌လည်း သဲမွေရာအပြည့်ခင်း၍ အထက်၌ ဗိတာန် မျက်နှာကြက်မိုး၍ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ် အစွန်းအငြိ မရှိစေရအောင် သုတ်သင် ရှင်းလင်းရာ၏။ လူတို့စားသော စပါးမျိုး၊ ဆန်မျိုး၊ ပဲမျိုးကို ပြုတ်၍ ကျွေးမွေးရာ၏။ တတ်နိုင် ပါမူ သလေးထမင်းကို ကျွေးရာ၏။ လူသောက်သော ရေကိုသာ သောက်စေရာ၏။ ရေချိုးခြင်း၊ ကိုယ်၌နံ့သာလိမ်းကျံခြင်း စသည်ကို ပြုရာ၏။ ထိုသို့ မွေးမြူလျှင် ဗျေကြန်အင်္ဂါလက္ခဏာ တို့ ပေါ်ထွန်းလာကုန်၏။ ဘုန်းတန်ခိုးကြီး၍ လာကုန်၏။ ဤကား - ဥပမာတည်း။

မိခင်ဧရာဝတီ

တူကြပုံ။ ။ ဤသာသနာတော်၌ နေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် နွားရှင်နှင့်တူကုန်၏။ နေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဖြစ်ကြသူ ရှင်၊ လူအပေါင်းတို့၌ ရှိနေကြသော သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာဟူသော ဗိုလ်တရားငါးပါးတို့သည် ဥသာဘမျိုးအစစ်ဖြစ်ကြသော နွားလား ၅-ဦးတို့နှင့် တူကုန်၏။ အဘိဓမ္မာ၌ သတိပဋ္ဌာန ဝိဘင်းပါဠိတော်ကြီး၊ သမ္ပပ္ပဓာန ဝိဘင်းပါဠိတော်ကြီး၊ ဣန္ဒြိယဝိဘင်း ပါဠိတော်ကြီး၊ ဗောဇ္ဇင်္ဂ ဝိဘင်းပါဠိတော်ကြီး၊ မဂ္ဂင်္ဂဝိဘင်းပါဠိတော်ကြီးတို့သည်လည်းကောင်း၊ သုတ္တန်တို့၌ မဟာသတိပဋ္ဌာန သုတ်ကြီး၊ သတိပဋ္ဌာန သံယုတ် ပါဠိတော်ကြီး၊ သမ္ပပ္ပဓာနသံယုတ် ပါဠိတော်ကြီး၊ ဗောဇ္ဇင်္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်ကြီးတို့သည်လည်းကောင်း ထို ဥသာဘ နွားလား၏ ကြန်အင်္ဂါလက္ခဏာတို့နှင့်တကွ မွေးမြူပုံနည်းလမ်း အတိုင်း မွေးမြူ၍ ကြီးပွားခဲ့လျှင် ဖြစ်ပေါ်လာအံ့သော တန်ခိုး အမျိုးမျိုး၊ နွားရှင်မှာ ခံစားစံစားရအံ့သော အကျိုးအမျိုးမျိုးတို့ကို ပြဆိုရာ လောကီလက္ခဏာကျမ်းကြီးတို့နှင့် တူကုန်၏။

မသိတတ်ကြသည့်အတွက်။ ။ ထိုဗိုလ်တရားငါးပါးတို့ကို ဘာဝနာကိစ္စဖြင့် ကောင်းစွာ ပွားအောင် မွေးမြူမှုကို မပြုကြကုန်မူ၍ ဒါန၊ သီလ၊ ပရိယတ္တိ

လယ်တီဆရာတော်

ဓမ္မဟူသော အောက်အောက်သောအလုပ်တို့၌ အသုံးတွင်မှုနှင့်ပင် အားရတင်းတိမ်၍ နေကြကုန်သော နေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဥသဘ၏လက္ခဏာကို မသိတတ်သည့်အတွက် ဥသဘမျိုးဖြစ် သော နွားလားကို ပြဆိုခဲ့ပြီးသော မွေးမြူမှုတို့ဖြင့် မမွေးမမြူ မှု၍ ထွန်မှု၊ တိုက်မှုတို့နှင့် တင်းတိမ်လျက် ဖျက်ဆီး၍ပစ် သောနွားရှင်နှင့်တူ၏။

လောကအလုပ်ကြီးများ။ ။ လောက၌ ဥစ္စာအားရှိမှ လုပ် ကြံနိုင်သော စီးပွားအလုပ်ကြီး၊ ပညာအားရှိမှ လုပ်ကြံနိုင်သော စီးပွားအလုပ်ကြီး စသည်ဖြင့် လောကစီးပွား အလုပ်ကြီး များစွာရှိ၏။ တောင်သူလယ်ယာ လုပ်မှု၌ပင်လျှင် လုပ်နိုင်လောက်အောင် အားအမျိုးမျိုးရှိမှ လုပ်နိုင် သည်။ ဥစ္စာအားကို ရှေးဦးစွာ ထူထောင်ရသည်။ ပညာအားကို ရှေးဦးစွာ ထူထောင်ရသည်။ ပညာအားကို ရှေးဦးစွာ ထူထောင်မှု ဆိုသည်ကား ထိုထိုပညာကို တတ်မြောက်အောင် သင်ကြား မှုတည်း။

သာသနာ့အလုပ်ကြီးများ။ ။ ထို့အတူ ဤသာသနာတော် အတွင်း၌ နေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုး တို့မှာ သမထအလုပ်ကြီး၊ ဝိပဿနာအလုပ်ကြီး၊ မဂ် ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်

ဟူသော သာသနာ့ စီးပွားကြီးများ၌လည်း ဤဗလတရားအား ကြီး ၅-ပါးရှိသည်။ ရှေးဦးစွာ ဤအားကြီး ၅-ပါးကို ထူထောင် မိမှ ထိုအလုပ်ကြီးများကို လုပ်နိုင်ကြသည်။ အားကြီး ၅-ပါးတွင် တစ်ပါးပါးမျှ မရှိသောသူသည် ထိုအလုပ်ကြီးများကို လုပ်လို သော စိတ်ဆန္ဒပင် မပေါ်နိုင်။ ယခုဘဝ ဖြစ်မြောက်နိုင်လိမ့် မည်ပင် အထင်မကပ် စိတ်ချ၍ထား၏ ဖြစ်ခွင့် ဖြစ်လမ်းကို ပြောဆိုလျှင်ပင် မနာလိုရှိ၏။ မိမိ၌ ဗလတရား အားအမျိုးမျိုး မဲ့၍ တီး၍ ဖွတ်ကျောပြာလှည်းကြီးဖြစ်၍ ထိုစိတ်မျိုးရှိနေသည် ကို သက်သက်မသိ၊ ပါရမီကိုချ၏၊ ဒွိဟိတ်ကိုချ၏၊ ကာလကို ချ၏၊ အာနာပါနဿတိ အစရှိသော သတိပဋ္ဌာန် အလုပ်တစ်ခုခု ကို ကောင်းကောင်းတွယ်တာ စွဲမြဲမိ၍ သဒ္ဓါဗလ၊ ဝီရိယဗလ၊ သတိဗလ ဟူသော အားသုံးမျိုး အတော်ထူထောင်မိခဲ့မှုကား ထိုသူမှာ ထိုစိတ်မျိုး ဧကန်ပျောက်လတ္တံ့၊ မပြောင်းပဲ မနေနိုင်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း အားရှိလာသောကြောင့်တည်း။

အားရှိပုံကား - ထိုသူမှာ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားကို မထင်တတ် မမြင်တတ်သေးသော်လည်း ပစ္စယာမိသတဏှာ ကြီး ၂-ပါး အတော်ကြီးပါး၍ နည်း၍သွားသဖြင့် ရှေးအဖို့၌ ထိုတဏှာကြီး ဖိစီးမှုနှင့် ဒုဗ္ဗလဖြစ်နေသော သဒ္ဓါသည် ထိုအခါ

၁။ ဒုဗ္ဗလဖြစ်နေသောသဒ္ဓါ = အားနည်းသော၊ အားမရှိသောသဒ္ဓါ။

လယ်တီဆရာတော်

ကြီးပွား၍လာ၏။ ရှေးအဖို့၌ ကောသဇ္ဇတရားကြီး ဖိစီးမှုနှင့် ဒုဗ္ဗလဖြစ်၍နေသော ဝီရိယ၊ ရှေးအဖို့၌ မုဋ္ဌသစ္စတရားကြီး ဖိစီးမှုနှင့် ဒုဗ္ဗလဖြစ်၍နေသော သတိတို့သည် ထိုအခါ ကြီးပွား၍ လာကြကုန်၏။ ရှေးအဖို့၌ ဝိက္ခေပတရားကြီး၊ သမ္မောဟတရားကြီးတို့ ဖိစီးမှုနှင့် ဒုဗ္ဗလဖြစ်၍ နေကြကုန်သော သမာဓိ၊ ပညာတို့လည်း ထိုအခါ အားပြည့်၍ လာကြကုန်သည်သာ တည်း။ ထိုတရားတို့ အားရှိ၍လာလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ် စိတ်မပြောင်းပဲ မနေနိုင်ပြီ။

ကုဋ္ဌ၊ ဂဏ္ဍ အစရှိသော အနာကြီး ၅-ပါး^၁ ဖိစီးနိုင်စက်၍ နေသောကြောင့် မိမိနေရာမှာပင် မထနိုင်သော သူအား တစ်စုံတစ်ခုသော လူတို့ကိစ္စ၌ စိတ်ဆန္ဒမဖြစ်၊ ဆေးဝါးကို ကောင်းစွာမှီဝဲ၍ တစ်စတစ်စ အနာပျောက်ငြိမ်း၍ လာသဖြင့် ထိုင်နိုင် ထနိုင် သွားနိုင် လာနိုင် လုပ်နိုင် ကိုင်နိုင်ရှိခဲ့လျှင် စိတ်တစ်မျိုး တစ်မျိုးပြောင်း၍ လာလတ္တံ့၊ မပြောင်းပဲ မနေနိုင်၊ တဏှာ၊ ကောသဇ္ဇ၊ မုဋ္ဌသစ္စ၊ ဝိက္ခေပ၊ သမ္မောဟ အကုသိုလ် အသင်းကြီး ၅-ပါးသည် ကုဋ္ဌ၊ ဂဏ္ဍ စသော အနာကြီး ၅-
 ၁။ အနာကြီး ၅-ပါး -ကုဋ္ဌ -နူနာ၊ ဂဏ္ဍော -အိုင်းအနာ၊ သောသော ချောင်းဆိုးခရုရုတ်နာ၊ အပမာရော -ဝက်ရူး ကြက်ရူးနာ၊ ကိလာသော ပွေးကြီး ဝဲကြီးနာ။

ပါးနှင့်တူ၏။ သာသနာ၌ သမထဝိပဿနာ ဘာဝနာ အလုပ်ကြီးတို့သည် လောက၌ လူတို့ ကိစ္စနှင့်တူ၏။ အာနာပါနဿတိ အစရှိသော သတိပဋ္ဌာန်အမှုသည် ဆေးဝါးကို ကောင်းစွာ မှီဝဲမှုနှင့်တူ၏။

[အကြွင်းသိဖြူ။]

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် -

“သဒ္ဓါဗလံ ဘာဝေတိ၊ ဝီရိယဗလံ ဘာဝေတိ၊ သတိဗလံ ဘာဝေတိ၊ သမာဓိဗလံ ဘာဝေတိ၊ ပညာဗလံ ဘာဝေတိ”-ဟူ၍ ဟောတော်မူပေ၏။

ဘာဝေတိ အဓိပ္ပာယ်

ဗိသုကာတို့၏အား။ ။ လောက၌ ဗိသုကာတို့၏ အလုပ်၌ စူးကောင်း၊ ဆောက်ကောင်း၊ ပုဆိန်ကောင်း၊ ပဲခွပ်ကောင်း၊ ဓားကောင်း၊ လွှဲကောင်းတို့သည် ဗိသုကာတို့၏ အားမည်၏။ ထိုအားကို ပြည့်စုံစွာ ထူထောင်၍ လုပ်မှ ကျောင်းဆောက်မှု၊ အိမ်ဆောက်မှု စသော ဗိသုကာ အလုပ်ကို တွင်ကျယ်စွာ လုပ်နိုင်သည်။ ပန်းရံတို့အလုပ်၊ ပန်းပဲတို့အလုပ်၊ ပန်းထိမ်တို့အလုပ်၊ ပန်းချီတို့အလုပ်၊ ပန်းပုတို့

မိခင်ဧရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

အလုပ်အစရှိသော ခပ်သိမ်းသော လောကီစီးပွားမှုတို့၌ ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ ကြိယာမျိုး အသီးသီး ရှိကြကုန်၏။ မိမိတို့အလုပ်နှင့် ဆိုင်ရာ ကြိယာကောင်းမျိုးသည် မိမိတို့အား မည်၏။ ကြိယာ ကောင်း အဆောက်အဦးကောင်းတို့ကို ပြည့်စုံလုံလောက်စွာ ထူထောင်၍ လုပ်နိုင်မှ မိမိတို့အလုပ်ကို တွင်ကျယ်စွာ လုပ်နိုင် ကြကုန်သည်။

ယောဂီတို့၏အား။ ။ ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော် ၌လည်း ယခုဘဝ၌ပင်လျှင် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရနိုင်ကြရန် သမထအလုပ်ကြီး၊ ဝိပဿနာအလုပ် ကြီးတို့၏ ဆိုင်ရာကြိယာ အဆောက်အဦးတို့ကား အာနာပါန သတိ အစရှိသော တစ်ခုခုသော သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကို အားထုတ်စွဲမြဲ၍ ကြီးပွားလာသော ဘာဝနာသဒ္ဓါ၊ ဘာဝနာ ဝီရိယ၊ ဘာဝနာသတိ၊ ဘာဝနာသမာဓိ၊ ဘာဝနာပညာ ဤ ၅-ပါးတို့ပေတည်း။ ဤ ၅-ပါးတို့သည် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အားပေတည်း။

သာသနာတော်မြတ်၌ သမထအလုပ်ကြီး၊ ဝိပဿနာ အလုပ်ကြီးတို့ကို တွင်ကျယ်စွာ လုပ်နိုင်ကြရန် ဤအားကြီး ၅ -ပါး၊ ကြိယာကြီး ၅-ပါး၊ အဆောက်အဦးကြီး ၅-ပါးတို့

၁၃၄

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ကို ပွားများ ထူထောင်ရမည် ဟူလို။

[ဘာဝေတိ အဓိပ္ပာယ်။]

ဗိုလ် ၅ -ပါး ပြီး၏။

ဗောဇ္ဇင် ရ -ပါး

သမ္မောဇ္ဇင် ရ-ပါးတို့၌ - စတုသစ္စဓမ္မေ

သုဋ္ဌ၊ ဗုဒ္ဓတိတိ သမ္မောဓိ၊ သမ္မောဓိယာ အင်္ဂေါ
သမ္မောဇ္ဇင်္ဂေါ။

စတုသစ္စဓမ္မေ၊ သစ္စာလေးပါးတရားတို့ကို။ သုဋ္ဌ၊
ကောင်းစွာ။ ဗုဒ္ဓတိ၊ သိမြင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။
သမ္မောဓိ၊ သမ္မောဓိမည်၏။ (လောကုတ္တရာမဂ်ဉာဏ်ကို
ဆိုသည်။) သမ္မောဓိယာ၊ မဂ်ဉာဏ်၏။ အင်္ဂေါ၊ အတောင်
အလက်သည်။ သမ္မောဇ္ဇင်္ဂေါ၊ သမ္မောဇ္ဇင်မည်၏။

ငှက်ဥပမာ။ ။ ငှက်တို့သည် အမိဝမ်းတွင်းမှ တစ်ကြိမ်
ပေါက်ဖွား၍ တစ်ဖန် ဥခွံတွင်းမှ ပေါက်ဖွား
ရပြန်ကုန်၏။ ထိုနောက် အတောင်အလက် စုံလင်သော အခါ၌
အသိုက်မှ ပျံတက်၍ အလိုရှိရာသို့ ကျွတ်လွတ်စွာ ပျံသွားကုန်
သကဲ့သို့ ထိုအတူ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကာယဂတာသတိ

မိခင်ဧရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

တည်ထောင်မိသောအခါ၊ သမထအလုပ် ထမြောက်သောအခါ၊
 အနမတဂ္ဂ ဘဝသံသရာမှ ပါရှိကြသော စိတ်ရူး၊ စိတ်နှမ်း၊
 စိတ်နောက်အတွင်းမှ တစ်ကြိမ် ကျွတ်လွတ်ကုန်၏။ တစ်ဖန်
 ရုပ်၊ နာမ်၊ ခန္ဓာတို့၌ ဝိပဿနာ အမြင်ပေါက်သောအခါ ရုန့်
 ရင်းသော အဝိဇ္ဇာမှတစ်ကြိမ် ကျွတ်လွတ်ကုန်၏။

ထိုနောက် ဗောဇ္ဇင် ရ-ပါး ကြီးပွားရင့်သန်သောအခါ
 လောကုတ္တရာ မဂ်ဉာဏ်၏ အတောင်အလက် စုံလင်သဖြင့်
 သမ္မောဓိမည်သော မဂ်ဉာဏ်သို့ ရောက်၍ လောကီဘုံသူ
 လောကီဘုံသား နစ်သမား မွန်းသမားအဖြစ်မှ တစ်ကြိမ်ကျွတ်
 လွတ်ကြကုန်၍ ပုထုဇဉ်ဘုံမှ ပျံတက်၍ ဘဝအဆက်ဆက်
 တောင့်တ၍လာခဲ့ကြသော အရိယာဘုံသူ အရိယာဘုံသား၊
 လောကုတ္တရာဘုံသူ လောကုတ္တရာဘုံသား၊ နိဗ္ဗာန်ဘုံသူ နိဗ္ဗာန်
 ဘုံသားအဖြစ်သို့ ပေါက်ရောက်ကြလေကုန်၏။

ကြိုကား - ဗောဇ္ဇင်ကို မဂ်ဉာဏ်၏ အတောင်အလက်
 ဆိုရာ၌ ဥပမာနှင့်တကွသော အတ္ထယုတ္တိပေတည်း။]

ဗောဇ္ဇင်သရုပ်။ ။ ထိုဗောဇ္ဇင်သရုပ်သည် ရ-ပါးရှိ၏။
 သတိသမ္မောဇ္ဇင်၊ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဇင်၊
 ဝီရိယသမ္မောဇ္ဇင်၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဇင်၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဇင်၊ သမာဓိ

သမ္မောဇ္ဇင်၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဇင် ဤကား ဗောဇ္ဇင် ခုနစ်ပါး တည်း။

၁။ သတိပဋ္ဌာန်၊ သတိန္ဒြေ၊ သတိဗိုလ်၊ သမ္မာသတိ မဂ္ဂင်ခေါ်သော သတိစေတသိက်သည် သတိသမ္မောဇ္ဇင် မည်၏။

၂။ ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒ်၊ ပညိန္ဒြေ၊ ပညာဗိုလ်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင် ခေါ်သော ပညာစေတသိက်သည် ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဇင် မည်၏။

[ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအစရှိသော ပညာဝိသုဒ္ဓိငါးပါး^၁၊ အနုပဿနာ ဉာဏ် ၃-ပါး^၂၊ ဝိပဿနာဉာဏ် ဆယ်ပါး^၃သည် ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဇင်မည်၏။ သော်လည်းဆိုလေ၊ ဝါပင် ဝါပေါက်ကို လဲဝါဂွမ်းနု ဖြစ်အောင် ဝါဖန်မှု၊ ဝါကြိတ်မှု၊

၁။ ပညာဝိသုဒ္ဓိ ငါးပါး = ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ၊ ပဋိပဒါ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ ဤဝိသုဒ္ဓိငါးပါးကိုမှတ်။

၂။ အနုပဿနာဉာဏ် ၃-ပါး = အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်၊ ဒုက္ခာနုပဿနာ ဉာဏ်၊ အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ် ဤဉာဏ် ၃-ပါးကိုမှတ်။

၃။ ဝိပဿနာဉာဏ် ဆယ်ပါး = သမ္မသနဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ ဘင်္ဂဉာဏ်၊ ဘယဉာဏ်၊ အာဒိနဝဉာဏ်၊ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်၊ မုစ္စိတုကမ္ပ တာဉာဏ်၊ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်၊ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်၊ အနုလောမ ဉာဏ် ဤဉာဏ်ဆယ်ပါးကိုမှတ်။

လယ်တီဆရာတော်

ဝမ်းဖတ်မှုကို ပြုသကဲ့သို့ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို ဆယ်ပါးသော ဝိပဿနာဉာဏ်အမှုတို့ဖြင့် အဖန်ဖန် ကြိတ်နယ်၍ ရှုမှုကို ဓမ္မဝိစယဆိုသည်။]

၃။ သမ္ဗုပ္ပဓာန်၊ ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ်၊ ဝီရိယိန္ဒြေ၊ ဝီရိယဗိုလ်၊ သမ္မာဝါယာမ မဂ္ဂင်ခေါ်သော ဝီရိယစေတသိက်သည် ဝီရိယ သမ္မောဇ္ဈင်မည်၏။

၄။ ကာယဂတာသတိ စသည်တည်ထောင်မိ၍ ထင်မှု မြင်မှုတိုးပွား၍ လာသောအခါ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း သည် ပီတိသမ္မောဇ္ဈင် မည်၏။

၅။ စိတ်မငြိမ်မသက်မှု၊ စိတ်အကြံများမှုကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော ကိုယ်စိတ်နှစ်တန် ပူပန်ခြင်းခပ်သိမ်းတို့၏ အစဉ်အတိုင်း ငြိမ်းချမ်း၍ လာခြင်းသည် ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင် မည်၏။

[ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ စေတသိက်ပင်တည်း။]

၆။ သမာဓိန္ဒြေ၊ သမာဓိဗိုလ်၊ သမ္မာ သမာဓိမဂ္ဂင်ဟု ဆိုအပ်သော သမာဓိတရားသည် သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင် မည်၏။

[သမထအရာ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအရာဖြစ်သော ပရိကမ္မသမာဓိ၊ ဥပစာရသမာဓိ၊ သမာပတ်ရှစ်ပါးဟု ဆိုအပ်သော အပ္ပနာ သမာဓိသည်လည်းကောင်း၊ ပညာဝိသုဒ္ဓိအရာဖြစ်သော

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

သုညတသမာဓိ^၁ အနိမိတ္တသမာဓိ^၂၊ အပ္ပဏိဟိတ
သမာဓိ^၃သည်လည်းကောင်း သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင် မည်၏
သော်လည်းဆိုလေ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော သမာဓိ၊
မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သော သမာဓိကို သုညတ
သမာဓိ စသည်ခေါ်၏။]

ရ။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်တွင်း၌ အချိုးအစား မကျနိုင်သေး
၍ ကြောင့်ကြစိုက်ရသော ဗျာပါရအမှုတို့သည် များစွာရှိကုန်၏။
အချိုးအစားလှလှ အကုန်ကျသောအခါ၌ ကြောင့်ကြစိုက်မှုတို့မှ
ကင်းရှင်းခြင်းဟူသော တတြမဇ္ဈတ္တတာ စေတသိက်သည်
ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင် မည်၏။

အညီအမျှ အားရှိကြကုန်သော ဤသမ္မောဓိအင်္ဂါ
ရ-ပါး တို့နှင့် ပြည့်စုံသောအခါ၌ စကြာမင်းတို့၏ အင်္ဂါ
ရတနာ ရ-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော လေးကျွန်းသေဋ္ဌ်နင်း စကြာ
မင်းကြီးသည် လူ့လောကတွင် အတုမရှိသော စည်းစိမ်ချမ်း
သာကြီးကို ခံစားရသကဲ့သို့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း သာသနာ

-
- ၁။ သုညတသမာဓိ = ကိလေသာ ဆိတ်သုဉ်းသော တည်ကြည်ခြင်း။
 - ၂။ အနိမိတ္တသမာဓိ = ကိလေသာအကြောင်းကင်းသော တည်ကြည်ခြင်း။
 - ၃။ အပ္ပဏိဟိတသမာဓိ = ကိလေသာ တောင့်တမှုကင်းသော တည်
ကြည်ခြင်း။

လယ်တီဆရာတော်

တော်စီးပွားတွင် လောကသုံးပါး၌ အတုမရှိသော သမဏစည်းစိမ်ကို ခံစားစံစားရလေ၏။ သည်ကိုရည်၍ ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌

၁။ သုညာဂါရေ ပဝိဋ္ဌဿ၊ သန္တစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
အမာနသီ ရတိ ဟောတိ၊ သမ္မာ ဓမ္မံ ဝိပဿတော။

၂။ ယတော ယတော သမ္မသတိ၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
လဗ္ဘတိ ပီတိပါမောဇ္ဇံ၊ အမတန္တံ ဝိဇာနတံ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

၁။ သုညာဂါရေ၊ ဆိတ်ငြိမ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း၌။ ပဝိဋ္ဌဿ၊ ဝင်၍တည်နေသော၊ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ဓမ္မံ၊ ရုပ်၊ နာမ်တရားကို။ ဝိပဿတော၊ အထူးထင်မြင်ရသည်ဖြစ်၍။ သန္တစိတ္တဿ၊ ငြိမ်းချမ်းသော စိတ်ရှိသော။ ဘိက္ခုနော၊ ယောဂီ ရဟန်းအား။ အမာနသီ၊ လေးကျွန်းသေဋ္ဌ်နင်း၊ စကြာမင်း၏ စိတ်ပျော်မွေ့ခြင်းထက် လွန်ကဲသော။ ရတိ၊ ရွှင်ပျော်ချမ်းမြေ့ စိတ်ပျော်မွေ့ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်လေ၏။

၂။ ယတော ယတော၊ အကြင်အကြင် ကိုယ်အင်္ဂါ၌။ ခန္ဓာနံ၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏။ ဥဒယဗ္ဗယံ၊ ဖြစ်မှုပျက်မှုကို။ သမ္မသတိ၊ သုံးသပ်၏။ အမတန္တံ၊ အမြိုက်ချမ်းသာအစုကို။ ဝိဇာနတံ၊ သိနိုင်ကြကုန်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ တတော တတော၊ ထိုထိုသုံးသပ်ရာတိုင်း သုံးသပ်ရာတိုင်းမှ။ ပီတိပါမောဇ္ဇံ၊

နှစ်သက်ရွှင်လန်း ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို။ လဗ္ဘတိ၊ ရနိုင်လေသတည်း။ [အနက်။]

လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ သိကြားမင်းတို့၏ လောကီစည်းစိမ်ခံစားဆဲအခါ၌ မြန်ရှက်နှစ်သက်ခြင်းသည် သမ္မောဓိအင်္ဂါ ညီညွတ်ပြည့်စုံ၍ ဝိပဿနာသုခကို ခံစားရသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ မြန်ရှက် နှစ်သက်ခြင်းကို အစိတ် ၂၅၆ -ပုံစိတ်သော်လည်း တစ်စိတ်မျှ မမှီဟူလို၊ သမ္မောဓိအင်္ဂါ ရ-ပါးတို့၏ အရသာသည် ဤမျှလောက် ကြီးကျယ်၏။

ထို့ကြောင့် -

“သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသော ဇိနာတိ” -

ဟူ၍လည်း ဟောတော်မူပေ၏။

သဗ္ဗရသံ၊ အလုံးစုံသော လောကီချမ်းသာ အရသာဟူသမျှကို။ ဓမ္မရသော၊ ဓမ္မချမ်းသာ အရသာသည်။ ဇိနာတိ၊ လွမ်းမိုးနိုင်၏။ [အနက်။]

ဤသမ္မောဓိအင်္ဂါ ရ-ပါးကို ကြားနာ၍ အနာရောဂါကြီး ခဏခြင်းပျောက်ငြိမ်းကြသော ဝတ္ထုများသည်လည်း ထင်ရှား၏။ ကြားနာသူတို့က အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို ကောင်းကောင်းသိကြ၍ သဒ္ဓါပသန္န ထက်သန်လှမှ ပျောက်ငြိမ်းနိုင်သည်။ ဤသမ္မောဓိ အင်္ဂါ ရ-ပါးတို့၏ ညီညွတ်ခြင်းသို့

လယ်တီဆရာတော်

ရောက်သောအခါ၌ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာယဂတာသတိ အတွက်နှင့်လည်း လိုလေသေးသည်မရှိ စိတ်အေးရပြီ၊ အနိစ္စ ထင်မြင်မှု၊ အနတ္တထင်မြင်မှု အတွက်နှင့်လည်း လိုလေသေး သည်မရှိ စိတ်အေးရပြီ၊ ကာယိကဝီရိယ၊ စေတသိက ဝီရိယ တို့အတွက်နှင့်လည်း စိတ်အေးရပြီ၊ ထို ၃-ဌာန၌ စိတ်အေး ရသဖြင့် အနမတဂ္ဂ သံသရာမှာ အိပ်မက်တွင်မျှ မမြင်ဖူးရသော နိဗ္ဗာန်အလင်းကြီးကို ဧကန္တ ငါမြင်ရပေတော့မည်ဟု ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာခြင်းသည် ဖြစ်၏။ စိတ်စေတသိက်တို့၏ ပူပန်ခြင်း ခပ်သိမ်းမှ အေးငြိမ်းခြင်းသည် ဖြစ်၏။

ထိုသို့ လွန်စွာ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာခြင်း၊ စိတ်စေတ သိက်တို့၏ အေးငြိမ်းခြင်း ဖြစ်လာသဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ အလွန်တည်ငြိမ်သော သမာဓိသည် ဖြစ်လာတော့သည်။ သတိ အတွက်နှင့် ကြောင့်ကြစိုက်မှု၊ အနိစ္စ၊ အနတ္တ ထင်မြင်ရန် အတွက်နှင့် ကြောင့်ကြစိုက်မှု၊ ဝီရိယအတွက်နှင့် ကြောင့်ကြ စိုက်မှုတို့မှ ကင်းရှင်းသော ဥပေက္ခာတရားလည်း ဖြစ်လာတော့ သည်။ ဤလုံးစုံကိုလည်း သမ္မောဓိအင်္ဂါတို့ အလွန်ညီညွတ်ခြင်း သို့ရောက်၍ သမ္မောဇ္ဈင်ကိစ္စ အထူးထင်ရှားသောအခါကို ရည်၍ ဆိုသတည်း။ သမ္မောဇ္ဈင်သာမည အနေအားဖြင့်မူကား ကာယ ဂတာသတိ တည်ထောင်မိသော အခါကစ၍ပင် သတိစသော

တရားစုသည် သမ္မောဇ္ဈင် မည်သည်သာ ဖြစ်၏။

၁။ သတိသမ္မောဇ္ဈင် ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂနိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။

၂။ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂနိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။

၃။ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင် ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂနိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။

၄။ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင် ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂနိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။

၅။ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင် ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂနိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။

၆။ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင် ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂနိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။

၇။ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင် ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂနိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။

ဟူ၍ သမ္မောဇ္ဈင် ရ-ပါးကို ပွားများကြရမည်ဟု ဟောတော်မူရာ၌လည်း ထွက်သက် ဝင်သက်စသော ကိုယ်အင်္ဂါ ၌ ကာယဂတာသတိတည်ထောင်မှုစသည်ကိုပင် သာမညအား ဖြင့် ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးကို ပွားများမှုဆိုသတည်း၊ ဝိသေသအားဖြင့်

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၌ မဂ်ဆိုသည်ကား - “ကိလေသေ
မာရေန္တာ နိဗ္ဗာန် ဂစ္ဆန္တိ ဧတေနာတိ မဂ္ဂေါ”။ ။ ဧတေန၊
ဤတရားအစုဖြင့်။ ကိလေသေ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအစရှိသော
ကိလေသာအညစ်တို့ကို။ မာရေန္တာ၊ ပယ်သတ်ကုန်လျက်။
နိဗ္ဗာန်၊ အပါယဒုက္ခ၊ ဝဋ္ဋဒုက္ခ၏ လွတ်ငြိမ်းခြင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊
ရောက်ကြရကုန်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ မဂ္ဂေါ၊ မဂ်မည်၏။

[ကိလေသာတို့ကို ပယ်သတ်ကြောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်
ကြောင်းဖြစ်သော တရားစုကို မဂ်ဆိုသည်ဟူလို။]

ထိုမဂ်၏ အင်္ဂါကား - ရှစ်ပါးရှိ၏။ ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊
သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ သမ္မာ
ဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ ဤကား အင်္ဂါရှစ်ပါး
တည်း။

ထိုရှစ်ပါးသည် လောကုတ္တရ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ၌
ရှစ်ပါးလုံး တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်၏။ ရှေ့ဖြစ်သော လောကီ
ဝိသုဒ္ဓိတို့၌မူကား အင်္ဂါ ၅-ပါးသည်သာ တစ်ပေါင်းတည်း
ဖြစ်၏။ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝတို့ကိုမူကား
သီလဝိသုဒ္ဓိ၌သာ ရအပ်ကုန်၏။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိစသည်တို့၌ မရအပ်
ကုန်။ သီလဝိသုဒ္ဓိ ဆိုသော်လည်း -

လယ်တီဆရာတော်

- ၁။ သမ္မာဝါစံ ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂနိဿိတံ၊
နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂ ပရိဏာမိ။
- ၂။ သမ္မာကမ္မန္တံ ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂနိဿိတံ၊
နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။
- ၃။ သမ္မာအာဇီဝံ ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂနိဿိတံ၊
နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။

ဟူသော ပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ ဝိဝေကနိဿိတ၊ ဝိရာဂနိဿိတဖြစ်သော သီလကိုသာ ဤဗောဓိပက္ခိယအရာ၌ ယူအပ်၏။ ဘဝသမ္ပတ္တိကို ငဲ့ခြင်းရှိသော ဝဋ္ဋနိဿိတ သီလမျိုးကို မယူအပ်၊ ယခုဘဝ မဂ်ဖိုလ်ကိုရခြင်း၌ ဝန်ချ၍ထားကြကုန်သောသူတို့၏ သီလဝိသုဒ္ဓိသည် အာဒိဗြဟ္မစရိယကံ^၁ သီလအစစ် မဟုတ်သောကြောင့် ဗောဓိပက္ခိယမျိုး အစစ်မဟုတ်၊ နောင်ဘဝ၌ နိဗ္ဗာန်ကိုတောင့်တ၍ ဖြည့်ကျင့်ပါသည်ဆိုလျှင် ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ တစ်စိတ်ဖြစ်သော ပါရမီသီလကား ဖြစ်ရာ၏။ ဤသမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တံ၊ သမ္မာအာဇီဝံ မဂ္ဂင်သုံးပါးကား သီလမျိုး သက်သက်ဖြစ်၍ သီလဝိသုဒ္ဓိ စင်စစ်တည်း၊ ဝိရတီ စေတသိက် သုံးပါးတည်း။ သမ္မာသင်္ကပ္ပကား ဝိတက်စေတသိက်တည်း၊ ပညာ၏ ရှေ့သွားဖြစ်၍ ပညာ၌ဝင်၏။

၁။ အာဒိဗြဟ္မစရိယကံ = အစဦးစွာဖြူစင်မြင့်မြတ်သော အကျင့်ဖြစ်သော။

၁၄၆

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

သင်္ကပ္ပ ၃ -ပါး

နေက္ခမ္ပသင်္ကပ္ပ၊

အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပ၊

အဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပ -ဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

၁။ ထောင်၌ ကျရောက်၍နေသောသူ၊ ရန်သူတပ်ဝိုင်းမိ၍ နေသောသူ၊ တောမီးဝိုင်း၍နေသောသူ၊ ပိုက်တွင်းကွန်တွင်း မြူးတွင်း၌လှောင်မိနေသောငါး၊ ချိုင့်တွင်း၌ လှောင်မိ၍နေသော ငှက်တို့သည် ထိုအကျဉ်းအကြပ်မှ ထွက်ပြေးရန် အပေါက်လမ်းကို မအိပ်နိုင်၊ မစားနိုင်၊ စိတ်တစ်ပါးမဝင်နိုင် ရှာကြံကြကုန်၏။ ထို့အတူ သမ္ပပ္ပဓာန် အခန်းတွင် ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း မိမိတို့ သန္တာန်တွင် အစဉ်ပါရှိ၍နေသော ဥပ္ပန္နအကုသိုလ်ဟောင်းအနန္တ၊ ရှေ့သို့ ဘဝအဆက်ဆက်တွင် မိုက်မှားဖြစ်ပွားလတ္တံ့ကုန်သော အနုပ္ပန္နအကုသိုလ်သစ် အနန္တတို့သည် အကျဉ်းအကြပ်လှောင်မိ၍ နေကြကုန်သည်နှင့် ထိုဥပ္ပန္န၊ အနုပ္ပန္နအကုသိုလ်ဓမ္မတို့မှ ယခုဘဝ ကျွတ်လွတ်ကြရန် အပေါက်လမ်းကို စွဲမြဲစွာ ရှာကြံကြကုန်သောသူတို့၏ အကြံအစည်မျိုးသည် နေက္ခမ္ပသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင် မည်၏။ ဝဋ္ဋဒုက္ခမှ ယခုဘဝ ကျွတ်လွတ်ရအောင် ရှာကြံသောအကြံအစည်မျိုးတည်း။

၂။ မေတ္တာဈာန်နှင့် ယှဉ်သော သင်္ကပ္ပသည် အဗျာပါဒ

မိခင်ဧရာဝတီ

သင်္ကပ္ပ မည်၏။

၃။ ကရုဏာဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သင်္ကပ္ပသည် အဝိဟိံသာ

သင်္ကပ္ပ မည်၏။

ကြွင်းသောဈာန်မဂ်တို့နှင့် ယှဉ်သောသင်္ကပ္ပသည် နေက္ခမ္မ သင်္ကပ္ပမည်၏။ ဤသို့ထင်ရှားရာဌာန အထူးကိုလည်း သိအပ်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ ဟူသော မဂ္ဂင်လေးပါးတို့၏ သရုပ်ကိုမူကား ဗောဇ္ဈင်အရာ၌ ဆိုခဲ့ပြီ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ ဤမဂ္ဂင် ၂-ပါးသည် ပညာက္ခန္ဓ မည်၏။

[ပညာအဖို့အစု ဆိုလိုသည်။ ခန္ဓသဒ္ဓါသည် အဖို့အစုကိုဟော၏။]

သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ ဤမဂ္ဂင်သုံးပါးသည် သီလက္ခန္ဓမည်၏။ [သီလအဖို့အစု ဆိုလိုသည်။] သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ ဤမဂ္ဂင်သုံးပါးသည် သမာဓိက္ခန္ဓ မည်၏။ [သမာဓိအဖို့အစု ဆိုလိုသည်။]

သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင်

ယခုဘဝ၌ပင် - ဒိဋ္ဌိအနုသယ နိုင်ငံကြီးကို ဖြိုဖျက်ခြင်း ငှါ တည်ထောင်ဖြည့်ကျင့်အပ်သော အာဇီဝဋ္ဌမက သီလသည်

မိခင်ဧရာဝတီ

လောကီသီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင် မည်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိကို ဆိုသတည်း။ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလသည် လူတို့၏ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၊ ရဟန်းတို့၏ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလဟူ၍ ၂-ပါးရှိ၏။ ထိုတွင် ကာယဒုစရိုက် ၃-ပါး၊ ဝစီဒုစရိုက် ၄-ပါးတို့၏ လုံခြုံမှုသည် လူတို့၏ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလမည်၏။ အဋ္ဌင်္ဂဥပေါသထသီလ၊ ဒသင်္ဂီသီလများသည် ထိုအာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ အမွမ်းတင် သီလ၊ အရောင်တင်သီလစုပေတည်း။ ရဟန်းတို့ ၂၂ရ -ပါးသော သိက္ခာပုဒ် အပေါင်းတို့၏ လုံခြုံမှုသည် ရဟန်းတို့၏ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ မည်၏။ ထို ၂၂ရ -ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည် ကာယကံ၊ ဝစီကံ နှစ်ပါး၌ အကျုံးဝင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသိက္ခာပုဒ်တို့၏ အဖွင့်အဋ္ဌကထာတို့၌ “ကာယကမ္မံ၊ ဝစီကမ္မံ” ဟု နှစ်ပါးခွဲခြားမှုကို ဆိုရိုးပြုကြကုန်၏။ ကြွင်းသမျှသော ရဟန်းတို့၏ သီလစုသည် ထိုသီလ၌ အမွမ်းတင်၊ အရောင်တင် သီလတို့ပေတည်း။

သစ်ပင်အပေါင်းတို့သည် မြေကြီးပေါ်တွင် ပေါက်ရောက်ကြီးပွားကြကုန်သကဲ့သို့ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော အထက်ဝိသုဒ္ဓိ ၆-ပါးတို့သည် ဤသီလ ဝိသုဒ္ဓိအပေါ်၌ ဖြစ်ထွန်းကြီးပွားကြရကုန်၏။ အထူးမူကား ဤသီလဝိသုဒ္ဓိသည် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော အလယ်ဝိသုဒ္ဓိ ၅-ပါးတို့ကို မိမိနှင့် မရောမယှက်မှု၍

မိခင်ဧရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

ရှေး၍ စင်ကြယ်မြဲတိုင်းသော အနေအားဖြင့် ရွက်ဆောင်ပေ၏။
 လောကုတ္တရာ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိကိုမူကား သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင်
 အင်္ဂါ ၃-ပါးအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ရောယှက်၍ ရွက်ဆောင်ပေ၏။
 အဘယ့်ကြောင့် အလယ်ဝိသုဒ္ဓိ ၅-ပါးကို မရောမယှက်မူ၍
 ရွက်ဆောင်လေသနည်းဟူမူ၊ အာရုံမတူကြသောကြောင့်၊
 လောကုတ္တရာ ဝိသုဒ္ဓိမူကား အာရုံတူသောကြောင့် သဟဇာတ^၁
 အဖြစ်ဖြင့် ရောယှက်၍ ရွက်ဆောင်ပေတည်း။

သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ၃-ပါး၏ အခွင့်အလမ်းကို ပြဆိုခန်းပြီး၏။

သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင်

သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ၃-ပါး၌ သုဒ္ဓဝိပဿနာ ယာနိကလမ်း၊
 သမထဝိပဿနာ ယာနိကလမ်းဟူ၍ ၂-လမ်းရှိသည်တွင်
 သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် ပြည့်စုံသောအခါ ကာယဂတာသတိကို တည်
 ထောင်ပြီးလျှင် သမထလမ်းသို့ မလိုက်မူ၍ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော
 ဝိပဿနာလမ်း သက်သက်ကို အားထုတ်မှုသည် သုဒ္ဓဝိပဿနာ
 ယာနိကလမ်းမည်၏။ ကာယဂတာသတိ တည်ထောင်ပြီးလျှင်
 ဈာန်သမာပတ်ဟု ဆိုအပ်သော သမထလမ်းသို့ တက်၍
 ပဌမဈာန် သမာပတ်မှသော်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယဈာန် သမာ

၁။ သဟဇာတ = အတူအကျဖြစ်ခြင်း။

ပတ်မှသော်လည်းကောင်း၊ တတိယဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန်၊
 ပဉ္စမဈာန်၊ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်၊
 အာကိဉ္စညာယတနဈာန်၊ နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်
 သမာပတ်မှသော်လည်းကောင်း ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအစရှိသော ဝိပဿနာ
 လမ်းသို့တက်၍ အားထုတ်မှုသည် သမထ ဝိပဿနာ ယာနိက
 လမ်းမည်၏။

ထိုနှစ်လမ်းတို့တွင် သုဒ္ဓဝိပဿနာ ယာနိကလမ်း၌
 ဤသမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင်သုံးပါးသည် သုညတသမာဓိ၊ အနိမိတ္တ
 သမာဓိ၊ အပ္ပဏိဟိတ သမာဓိ ဟူသော ၃-ပါးသော သမာဓိ
 အမည်နှင့် သမထကိစ္စ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိကိစ္စကို ပြီးစီးစေ၏။ သမထ
 ဝိပဿနာ ယာနိကလမ်း၌မူကား ပရိကမ္မသမာဓိ၊ ဥပစာသမာဓိ၊
 အပ္ပနာသမာဓိ ဟူသော သုံးပါးသော သမာဓိအမည်နှင့်လည်း
 ကောင်း၊ ဝိပဿနာခန်းသို့ ရောက်သောအခါ သုညတ သမာဓိ၊
 အနိမိတ္တသမာဓိ၊ အပ္ပဏိဟိတ သမာဓိ ဟူသော ၃-ပါးသော
 သမာဓိအမည်နှင့်လည်းကောင်း၊ သမထကိစ္စ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိကိစ္စကို
 ပြီးစီးစေ၏။ ရှေ့ဖြစ်သော သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် ကာယဂတာသတိ
 အခိုက်တို့၌ကား ခဏိကသမာဓိ ကိစ္စကို ပြီးစီးစေ၏။

သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ၃-ပါးပြီး၏။

ပညာက္ခန္ဓမဂ္ဂင်

ပညာက္ခန္ဓမဂ္ဂင် နှစ်ပါးတို့သည်ကား - သီလဝိသုဒ္ဓိ၊
 ကာယဂတာသတိတို့မှစ၍ သုဒ္ဓဝိပဿနာ ယာနိကလမ်း၊
 သမထ ဝိပဿနာ ယာနိကလမ်း ၂-လမ်းလုံးတို့၌ပင်လျှင်
 ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ပညာကိစ္စကို ပြီးစီးစေကုန်၏။ ဤကား
 လောကီမဂ္ဂင်၊ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်နှစ်ပါးတို့နှင့် ဆက်ဆံသော
 စကားရပ်တည်း။ ယခုအခါ သောတာပတ္တိမဂ်၌ အကျိုးဝင်ကုန်
 သော လောကုတ္တရာမဂ္ဂင်တို့၏ အလားကိုပြဆိုပေအံ့။ တစ်ဆူ
 တစ်ဆူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏ သာသနာ၌ ကျွတ်ကြကုန်
 သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းတို့တွင် အညံ့ဆုံး အများဆုံး
 ဖြစ်ကြကုန်သော ဘုံစဉ်စံ သုက္ခဝိပဿက သောတာပန်တို့၏
 အလားကို ဤစာအုပ်မှာ လိုရင်းမှတ်။

ထိုကဲ့သို့သော ဝဋ်၌မွေ့လျော်ကြကုန်သော ဝိသာခါ၊
 အနာထပိဏ်၊ သိကြားမင်း၊ စူဠရထနတ်သား၊ မဟာရထ
 နတ်သား၊ အနေကဝဏ္ဏနတ်သား၊ စတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီး
 ၄-ပါး၊ နေနတ်သား၊ လနတ်သား အစရှိကုန်သော ဝဋ္ဋဘိရတ^၁
 သောတာပန် အရိယာတို့သည် ယခုအခါ စတုမဟာရာဇ်
 ဘုံမှာပင် အသင်္ချေများစွာ ရှိကြကုန်၏။ တာဝတိံသာဘုံမှာ

၁။ ဝဋ္ဋဘိရတ = ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ မွေ့လျော်သော ပုဂ္ဂိုလ်။

အသချေများစွာ ရှိကြကုန်၏။ အထက်အထက်သော
 နတ်ဘုံတို့မှာလည်း ထိုနည်းတူ ရှိကြကုန်၏။ ကာမဘုံမှာ
 ခုနစ်ကြိမ်သော ပဋိသန္ဓေရှိကြကုန်၏။ ဝေဟပ္ပိလ်စသော
 စတုတ္ထဈာန် ၆-ဘုံတို့မှာ တစ်ကြိမ်စီသာ ပဋိသန္ဓေရှိကြကုန်၏။
 ပဌမဈာန် ၃-ဘုံ၊ ဒုတိယဈာန် ၃-ဘုံ၊ တတိယဈာန် ၃-ဘုံ
 တို့၌ကား ပဋိသန္ဓေအပိုင်းအခြား မရှိကြကုန်။

သောတာပန် ခေါ်ပုံ။ ။ အဘယ့်ကြောင့် သောတာပန်
 ခေါ်သနည်း ဟူမူကား -

ဟိမဝန္တာမှ စီးလာကြကုန်သော မြစ်ကြီးငါးသွယ်၊ မြစ်ငယ်ငါးရာ
 ရေအယဉ်တို့သည် နောက်သို့ပြန်နစ်ခြင်း မရှိကုန်မူ၍
 မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ အရောက်စီးသွားကြကုန်သောကြောင့် သောတ
 ပည်ကုန်၏။ ထို့အတူ ထိုအရိယာတို့သည်လည်း ပုထုဇဉ်အဖြစ်
 သို့ တစ်ဖန် ပြန်ရောက်ခြင်း မရှိကြကုန်မူ၍ အနုပါဒီသေသ^၁
 နိဗ္ဗာန်သို့သာ တစ်ဖြောင့်တည်းဆန်တက်၍ သွားကြကုန်၏။
 ပုထုဇဉ်တို့သည် ဘဝဂ်ဘုံမှသော်လည်း အဝီစိတိုင်အောင်
 အောက်အောက်ဘုံသို့ တစ်ဖန် ပြန်ရောက်ကြကုန်သကဲ့သို့
 ထိုအရိယာတို့သည် မိမိတို့ ဖြစ်ရာဘုံမှ အောက်အောက်ဘုံသို့

၁။ အနုပါဒီသေသ = ခန္ဓာငါးပါးအကြွင်းမရှိသော။

လယ်တီဆရာတော်

တစ်ဖန် ပြန်ရောက်ခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ၊ အထက်အထက် ဘုံသို့ ဆန်တက်ဖို့ရာ တစ်ပေါက်တစ်လမ်းသာ ရှိကြကုန်၏။

ပုထုဇဉ်တို့သည် ရူပ, အရူပ ဗြဟ္မာတိဟိတ်ကြီး ဖြစ်ကြကုန်ပြီးမှ ခွေး, ဝက်, ကြက်, ငှက်စသော ဒုဂ္ဂတိ အဟိတ်တိုင်အောင် အောက်အောက်သို့ တစ်ဖန် ပြန်ရောက်ကြကုန်သကဲ့သို့ ထိုအရိယာတို့သည် ပုထုဇဉ်အဖြစ်သို့ တစ်ဖန် ပြန်ရောက်ခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ၊ အထက်အထက် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့ ဆန်တက်ဖို့ တစ်ပေါက်တစ်လမ်းသာ ရှိကြကုန်၏။ ဤသို့ ဘုံအားဖြင့်လည်းကောင်း, ဘဝအားဖြင့်လည်းကောင်း ယုတ်နိမ့်ရာ အဖို့သို့ တစ်ဖန် ပြန်ရောက်ခြင်း မရှိကြကုန်မူ၍ တစ်ဘုံထက်တစ်ဘုံ, တစ်ဘဝထက်တစ်ဘဝ မြင့်ရာအဖို့မြတ်ရာအဖို့သို့ ဆန်တက်မှု တစ်ပေါက်တစ်လမ်းသာ ရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ဘဝများစွာ တစ်ရွေ့ရွေ့ ဆန်တက်၍ သွားကြလေကုန်ရာ အမြတ်ဆုံးဘုံ အမြတ်ဆုံး ဘဝသို့ ဆိုက်ရောက်ကြကုန်သော အခါ ခန္ဓာငါးပါးကို စွန့်၍ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်သို့ ကူးကြကုန်လတ္တံ့။ ဤသို့ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် တစ်ဖြောင့်တည်း တစ်တန်းတည်း ဆန်တက်၍ သွားမှုကို ဓမ္မသောတ ခေါ်သည်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိသောတ, သမ္မာသင်္ကပ္ပသောတ, သမ္မာဝါစာ

သောတ, သမ္မာကမ္မန္တသောတ, သမ္မာအာဇီဝသောတ, သမ္မာဝါယာမသောတ, သမ္မာသတိသောတ, သမ္မာသမာဓိသောတ ဆိုလိုသည်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိသောတ။ ။ ထိုတွင် သမ္မာဒိဋ္ဌိသောတ ဆိုသည်ကား

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အနုသယနိုင်ငံကြီး

ပျက်စီးကုန်သော အခါ၌ ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိ နိုင်ငံကြီး အရာမှာ သစ္စာ ၄-ပါးကို အလင်းမြင်နိုင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ နိုင်ငံကြီးဖြစ်၍ တည်လေ၏။ တစ်ည၌လုံးမှောင်အမိုက်တို့၏ တည်ရာ၌ နေထွက်၍ လာသောအခါ နေရောင်အလင်းဖြစ်၍ တည်သကဲ့သို့ တည်း၊ ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိ အလင်းနိုင်ငံကြီးသည် အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန် စံရာဘဝတိုင်အောင် ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် တည်လေတော့သည်။ တစ်ဘဝထက် တစ်ဘဝ ထွန်းလင်း စည်ကား၍သာ သွားတော့သည်။ လောက၌ အမိဝမ်းမှ ဖွားစဉ် အခါ အန္တရာယ်ကပ်ငြိ၍ မျက်စိနှစ်လုံး တိမ်သလာ ထူထပ်စွာ ဖုံး၍ အလင်းကိုမျှ မမြင်ဖူးရသောသူမှာ ဝိဇ္ဇာမယဆေးကောင်း မျက်စဉ်းကောင်းနှင့်တွေ့၍ တိမ်သလ္လာအကုန် ကွာပျောက်သည် နှင့် တစ်ပြိုင်နက် စက္ခုအမြင်နှင့် ပြည့်စုံသော သူကောင်း ပကတိဖြစ်၏။ အသက်ထက်ဆုံး မြေ, မိုး, ကောင်းကင်,

လယ်တီဆရာတော်

နေ, လ, နက္ခတ် အရပ်ဆယ်မျက်နှာ အလင်းပွင့်၏။ ဘယ်အခါ
မဆို ကြည့်လို မြင်လိုသောအခါ မြင်နိုင်၏။

ဤဥပမာကဲ့သို့ ထိုသောတာပန် အရိယာတို့သည်
ဖြစ်လေရာရာ ဘဝအဆက်ဆက်တို့၌ လက္ခဏာရေး ၃-ပါး၊
သစ္စာ ၄-ပါး တရားတို့သည် အလင်းပွင့်ကုန်၏။ ကြည့်လို
မြင်လို ဆင်ခြင်လိုသောအခါ ကောင်းကင်, နေ, လတို့ကဲ့သို့
လင်းလင်းထင်းထင်း မြင်နိုင်ကြကုန်၏ဟူလိုသည်။

[ဤကား သမ္မာဒိဋ္ဌိသောတ တည်ထောင်ပုံတည်း။]

သမ္မာသင်္ကပ္ပသောတ။ ။ “သမ္မာဒိဋ္ဌိဿ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ
ပဟောတီ” ဟူသော မဂ္ဂသံယုတ်
ပါဠိတော် မြတ်နှင့်အညီ သမ္မာဒိဋ္ဌိနိုင်ငံကြီး အမြဲတည်သည်ရှိ
သော် ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း
အကြံအစည်မျိုး, သတ္တဝါတစ်ပါးကို မပျက်စီးစေလိုသော အ
ကြံအစည်မျိုး, သတ္တဝါတစ်ပါးကို မပင်ပန်းစေလိုသော အ
ကြံအစည်မျိုး ဟူသော သမ္မာသင်္ကပ္ပနိုင်ငံကြီးသည်လည်း
အနုပါဒိသေသ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ ဘဝတိုင်အောင် ဘဝများစွာ
ကမ္ဘာအဆက်ဆက် တည်ထောင်ဖြစ်ပွား တစ်ဘဝထက်
တစ်ဘဝစည်ကား၍ သွားလေတော့သည်။

[ဤကား သမ္မာသင်္ကပ္ပသောတ တည်ထောင်ပုံတည်း။]

၁၅၆

ဇောဓိပက္ခိယဒီပနီ

သမ္မာဒိဋ္ဌိဿ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဉာဏ်အမြင် တည်ထောင်မိ
သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ၊ ကောင်းမြတ်သော
အကြံအစည်သည်။ ပဟောတိ၊ တိုးပွား၍သွား၏။ ။
[ပဟောတိတိ ဝနု တိ၊ အဋ္ဌကထာ။]

“သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ သမ္မာဝါစာ ပဟောတိ” ဟူသော
၎င်းပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်စေတတ်သော
အကြံအစည်၊ သတ္တဝါတစ်ပါးကို ချမ်းသာစေလိုသော အကြံ
အစည် အမြဲတည်သည်ရှိသော် ဝစီဒုစရိုက်တို့မှ လွတ်ကင်းစင်
ကြယ် ကြည်ညိုဖွယ်သော ဝစီကံမှုတို့သည်လည်း အမြဲအစဉ်
တည်ထောင်စည်ကား၍ သွားကုန်တော့သည်။

[ဤကား သမ္မာဝါစာသောတ တည်ထောင်ပုံတည်း။]

“သမ္မာဝါစဿ သမ္မာကမ္မန္တော ပဟောတိ” ဟူသော
၎င်းပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ ဝစီဒုစရိုက်တို့မှ လွတ်ကင်းစင်ကြယ်
ကြည်ညိုဖွယ်သော ဝစီကံနှင့် အမြဲအစဉ် ပြည့်စုံကြကုန်သည်ရှိ
သော် ထို့ထက် ရန်ရှင်းသော ကာယဒုစရိုက်တို့မှ လွတ်ကင်း
စင်ကြယ် ကြည်ညိုဖွယ်သော ကာယကံမှုတို့သည်လည်း အမြဲ
အစဉ် တည်ထောင်စည်ကား၍ သွားကုန်တော့သည်။

[ဤကား သမ္မာကမ္မန္တသောတ တည်ထောင်ပုံတည်း။]

လယ်တီဆရာတော်

“သမ္မာသမ္ဗန္ဓဿ သမ္မာအာဇီဝေါ ပဟောတိ” ဟူသော
၎င်းပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ အမြင်, အကြံ ကာယကံ ဝစီကံ
အာဇီဝစင်ကြယ်ကြကုန်သည်ရှိသော် ဒုစရိုက် ဒုရာဇီဝတို့မှ
စင်ကြယ်သော ဝီရိယမှုတို့သည် အမြဲတည်ကုန်တော့သည်။

[ဤကား သမ္မာဝါယာမသောတ တည်ထောင်ပုံတည်း။]

“သမ္မာဝါယာမဿ သမ္မာသတိ ပဟောတိ” ဟူသော
၎င်းပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ သီလ, သမာဓိ, ပညာမှုတို့၌
စွဲမြဲသော သမ္မာသတိမဂ္ဂင်လည်း တစ်ဘဝ တစ်ခြား စည်ကား
၍ သွားတော့သည်။

[ဤကား သမ္မာသတိသောတ တည်ထောင်ပုံတည်း။]

“သမ္မာသတိဿ သမ္မာသမာဓိ ပဟောတိ” ဟူသော
၎င်းပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ သီလ, သမာဓိ, ပညာမှုတို့၌ တည်
ကြည်သော စိတ်ကို လွန်စွာအစိုးရသော သမ္မာသမာဓိ မဂ္ဂင်
လည်း အစဉ်အမြဲ စည်ကား၍ သွားတော့သည်။

[ဤကား သမ္မာသမာဓိသောတ တည်ထောင်ပုံတည်း။]

ဤကား သောတာပန်အဖြစ်သို့ ရောက်သည်မှစ၍ အနုပါဒိသေသ
ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ ဘဝတိုင်အောင် ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက်
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားအယဉ်တည်းဟူသော ဓမ္မသောတ တည်ထွန်း

၁။ ဒုရာဇီဝ = မနုဏ်ကောင်းသော အသက်မွေးခြင်း။

၁၅၈

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

၍ သွားပုံတည်း။]

သောတာပန်

ထွက်သက် ဝင်သက် အစရှိသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့၌
ကာယဂတာသတိ တည်ထောင်မိသည်မှစ၍ ထိုကဲ့သို့ အစဉ်တိုး
တက်၍ သွားမှုရှိငြားသော်လည်း နိယာမအဖြစ်သို့ မရောက်သေး
သောကြောင့် အရိယသောတ မဟုတ်သေး၊ သောတာပတ္တိမဂ်
သည် ထိုအရိယသောတ၏ အစအဦးပေတည်း၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့
သည် သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်
ထိုအရိယသောတ နယ်တွင်းသို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။

ထို့ကြောင့် -

“သောတံ အာဒိတော ပဇ္ဇိ သု ပါပုဏိံ
သူတိ သောတာပန္နာ” ။

ဃေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ သောတံ၊ အရိယသောတသို့။
အာဒိတော၊ အစစွာ။ ပဇ္ဇိသု ပါပုဏိံသု၊ ရောက်ကြကုန်ပြီ။
တူတိ၊ ထို့ကြောင့်။ တေ၊ ထိုသူတို့သည်။ သောတာပန္နာ၊
သောတာပန်မည်ကုန်၏။

အဘယ့်ကြောင့် သောတာပန် ခေါ်သနည်းဟူသော
အမေးကို ဖြေဆိုချက်ပြီး၏။

မိခင်ဧရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

လောကီဘုံသား မဟုတ်ပြီ။ ။ ထိုသူတို့သည် အရိယသောတနယ်တွင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ပုထုဇဉ်ဘုံကို လွန်မြောက်ကြကုန်၏။ လောကီဘုံသူ၊ လောကီဘုံသား မဟုတ်ကြကုန်ပြီ။ လောကုတ္တရာဘုံသူ၊ လောကုတ္တရာဘုံသား ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ဝဇ္ဇဒုက္ခဘုံသူ၊ ဝဇ္ဇဒုက္ခဘုံသား မဟုတ်ကြကုန်ပြီ။ နိဗ္ဗာန်ဘုံသူ၊ နိဗ္ဗာန်ဘုံသား ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ပဌမနိဗ္ဗာန်နယ်တွင်းမှ မထွက်ကြရကုန်ပြီ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အနုသယနိုင်ငံကြီးသို့ တစ်ဖန်ပြန်ရောက်မှု၊ ပုထုဇဉ်အဖြစ်သို့ တစ်ဖန် ပြန်ရောက်မှု မရှိကြကုန်ပြီဟုလိုသည်။ သဥပါဒိသေသ^၁ ပဌမနိဗ္ဗာန်ကြီး၌ အမြဲတည်ကြကုန်၍ အလိုရှိရာ ကောင်းမြတ်ရာ လူ့ချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ ဗြဟ္မာချမ်းသာတို့ကို ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ခံစားစံစား၍ သွားကြရကုန်၏။

[အကျယ်ကိုမူကား ငါတို့စီရင်သော စတုသစ္စဒီပနီကျမ်း၊ ပရမတ္ထသံခိပ်ကျမ်းတို့မှာ ကြည့်လေ။]

ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့သည် ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်အား လောကုတ္တရာမဂ်ခဏ၊ ဖိုလ်ခဏတို့၌သာ တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်ကြကုန်၏။ လောကီကုသိုလ်ခဏတို့၌မူကား သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင်

၁။ သဥပါဒိသေသ = ခန္ဓာငါးပါးအကြွင်းရှိသော။

၃-ပါး, ပညာက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ၂-ပါးတို့သည်ကား ကုသိုလ်အများပင် ယှဉ်ကုန်၏။ သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ၃-ပါးတို့သည် သီလကုသိုလ်နှင့် သာ ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် အခိုင်အမြဲ တည်ကုန်၏။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပြီး၏။

[ထိုဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့၏ တရားကိုယ်တို့ သည်မူကား ဆန္ဒ, စိတ်, တတြမဇ္ဈတ္တတာ, သဒ္ဓါ, ပဿဒ္ဓိ, ပီတိ, ပညာ, ဝိတက်, ဝီရိယ, ဝိရတီ သုံး, သတိ, ဧကဂ္ဂတာအားဖြင့် တစ်ဆယ့်လေးပါးတို့တည်း။]

ဗောဓိပက္ခိယပွားပုံအကျဉ်း

ဘုရားသာသနာတော်တွင်း၌ ကြိုကြိုက်ကြကုန်သော သူတို့သည် ထိုအရိယသောတသို့ ရောက်ခြင်းငှါ သီလဝိသုဒ္ဓိကို ရှေးဦးစွာ တည်ထောင်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဗောဓိပက္ခိယတရား တို့ကို ပွားများအားထုတ်ကြရကုန်ရာ၏။ ပွားများပုံကို အကျဉ်း ချုပ်အားဖြင့် ပြဆိုဦးအံ့။ ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးကို ပွားများအားထုတ်မှု သည် ဗောဓိပက္ခိယတရားကို ပွားများမှုမည်၏။ ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး တွင်လည်း “စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ” အထူးမှာ သမထယာနိက^၁ ပုဂ္ဂိုလ်

၁။ သမထယာနိက = သမထတည်းဟူသော ယာဉ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်။

၌သာ လိုအပ်၏။ “မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ” မှာ မဂ်ဖိုလ် သို့ မရောက်သေးပဲလျက် ရောက်ပြီဟု ထင်မှတ်သော အဓိမာ နိက^၁ ပုဂ္ဂိုလ်၌သာ လိုအပ်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ ကင်္ခါ ရဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ပဋိပဒါဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ၊ လောကုတ္တရ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဤဝိသုဒ္ဓိ ၅-ပါးသည် ပုဂ္ဂိုလ်အများနှင့် ဆက်ဆံ၏။

ထို ၅-ပါးတွင် သီလဝိသုဒ္ဓိကို သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ၃-ပါး အခန်းတွင် ပြဆိုခဲ့ပြီ။ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလကို ဖြည့်ကျင့်မှုပင် တည်း။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ သာမညမှာ မူကား ကာယဂတာသတိ တည်ထောင်မှုသည် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအလုပ်ပင်တည်း။ ထိုကာယဂတာ သတိကို ထွက်သက် ဝင်သက် အလုပ်နှင့်လည်း တည်ထောင် ကြ၏။ ဣရိယာပုထ် လေးပါးလုံးမှာ ထွက်သက် ဝင်သက်၌ စိတ်ထားတိုင်းနေလျှင်ပင် ကာယဂတာသတိ သာမညတည်ပြီ။ “ဂစ္ဆန္တော ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ” အစရှိသည်ဖြင့် ဣရိယာ ပုထ်ကြီးလေးပါး ကိုယ်အင်္ဂါလှုပ်ရှားမှုတို့၌ သတိသမ္ပဇေ အလုပ်နှင့်လည်း တည်ထောင်ရ၏။ ဒွတ္တိသာကာရတွင်

၁။ အဓိမာနိက = မဂ်ဖိုလ်သို့ မရောက်သေးပဲလျက် ရောက်ပြီဟု ထင်မှတ်သော လွန်ကဲသောမာနရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်။
၂။ သတိသမ္ပဇေ = အောက်မေ့ခြင်းသတိ၊ အဆင်ခြင်ဉာဏ်ပညာ။

တစပဉ္စက^၁နှင့်လည်း တည်ထောင်ရ၏။ ဆံပင်၊ မွေးညှင်း၊
 ခြေသည်း လက်သည်း၊ သွား၊ အရေ ဤ ၅-ပါးသည်
 တစပဉ္စကမည်၏။ ဣရိယာပုထ်လေးပါးလုံးမှာ ဤတစပဉ္စက
 တို့၌ စိတ်အမြဲနေပေလျှင် တည်ထောင်မိပြီ၊ မိမိကိုယ်တွင်းရှိ
 အဋ္ဌိနှင့်လည်း တည်ထောင်ရ၏။ မိမိဦးခေါင်းရိုး၌ မိမိစိတ်ကို
 ထားလိုတိုင်း ထားနိုင်လျှင် တည်ထောင်မိပြီ၊ အစမှစ၍ ခန္ဓာ
 ကိုယ်တွင် ရုပ်၊ နာမ် ၂-ပါးတို့ကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ ရှုမှုစွဲမြဲ
 မှု နေရာကျလျှင်လည်း ကာယဂတာသတိ ကိစ္စပြီးစီးတော့သည်။

ကာယဂတာသတိ အကျဉ်းနည်းပြီး၏။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအစီအရင်၌ ပထဝီဓာတ်၊ အာပေါဓာတ်၊
 တေဇောဓာတ်၊ ဝါယောဓာတ်၊ အာကာသဓာတ်၊ ဝိညာဏဓာတ်
 ဟူ၍ ကိုယ်ခန္ဓာ၌ ဤဓာတ် ၆-ပါးကို ခွဲခြမ်းမှု ပိုင်နိုင်လျှင်ပင်
 ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြစ်၏။ ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိအစီအရင်၌ ရှေ့ဓာတ်
 ကြီး ၄-ပါးနှင့် အာကာသဓာတ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်ရန်အကြောင်း
 ကား ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ ဤလေးပါးတည်း၊ ဝိညာဏ်
 ခြောက်ပါး၏ ဖြစ်ပေါ်ရန် အကြောင်းကား အသီးသီးသော
 အာရုံ ၆-ပါး၊ ဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါးတည်း၊ ဤအကြောင်းစု
 ပိုင်နိုင်လျှင်ပင် ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်၏။ ပဋိပဒါဉာဏ

၁။ တစပဉ္စက = အရေလျှင် ငါးခုမြောက်ရှိသော ကမ္မဋ္ဌာန်း။

လယ်တီဆရာတော်

ဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဆိုသည်ကား လက္ခဏာရေးသုံးပါးပင်တည်း၊ ပြဆို
 ခဲ့ပြီးသော ဓာတ် ၆-ပါးတို့၌ အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ၊
 အနတ္တလက္ခဏာ ကောင်းစွာ ထင်မြင်လျှင် ပဋိပဒါဉာဏဒဿန
 ဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်၏။ လောကုတ္တရ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိကား လောကု
 တ္တရာ မဂ်ဉာဏ်လေးပါးတည်း။

[ဤကား ဝိသုဒ္ဓိ ၅-ပါးအကျဉ်းတည်း၊ ဓာတ်ကြီးလေးပါး၊
 ဝိညာဏ် ၆-ပါးတို့၌ ခွဲခြမ်းနည်း၊ ရှုနည်း အကျယ်တို့ကို
 မူကား ငါတို့စီရင်သော လက္ခဏာ ဒီပနီကျမ်း၊ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ
 ကျမ်းတို့မှာ ယူလေ။]

သာသနာ့အမွေတော်

ဤဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇ -ပါးတို့သည် ဘုရားအမွေ
 တော် မည်ကုန်၏။ သာသနာ့အမွေတော် မည်ကုန်၏။
 သာသနာတော်မြတ်ကြီး၍ အသင်္ချေယျ အနန္တ အဘိုးထိုက်သော
 အမြိုက်ဥစ္စာ ရတနာတို့မည်ကုန်၏။

ဤဗောဓိပက္ခိယတရား၌ သာသနဒါယဇ္ဇ စစ်တမ်းကို
 ပြဆိုရာ၏။ သာသန ဒါယဇ္ဇဆိုသည်ကား - သာသနာ့ အမွေ
 အနှစ်ကို ခံမှုတည်း။ “ဒါတဗ္ဗန္တိဒါယံ” ။ ။ ဒါတဗ္ဗံ ပေးအပ်
 ၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်၊ ဒါယံ၊ ဒါယမည်၏။ မိဘဖြစ်သူတို့က

၁၆၄

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

သားသမီးဖြစ်သူတို့အား စင်စစ်ပေးခြင်းငှါထိုက်သော အမွေဥစ္စာ
 တည်း။ “ဒါယံ အာဒဒါတိတိ ဒါယာဒေါ”။ ။ ဒါယံ၊
 အမွေဥစ္စာကို။ အာဒဒါတိ၊ ခံယူထိုက်၏။ တ္တတိ၊ ထို့ကြောင့်။
 ဒါယာဒေါ၊ ဒါယာဒမည်၏။ ထိုအမွေဥစ္စာ ခံယူထိုက်သော
 သားသမီးတည်း။ “ဒါယာဒဿ ကမ္မံ ဒါယန္တံ”။ ။
 ဒါယာဒဿ၊ အမွေဥစ္စာကို ခံယူထိုက်သောသူ၏။ ကမ္မံ၊
 အမွေခံမှုသည်။ ဒါယန္တံ၊ ဒါယန္တမည်၏။ အမွေခံမှုတည်း။
 “သာသနဿ ဒါယန္တံ သာသနာဒါယန္တံ”။ ။ သာသနဿ၊
 သာသနာတော်၏။ ဒါယန္တံ၊ အမွေခံမှုသည်။ သာသနာဒါယန္တံ၊
 သာသနဒါယန္တ မည်၏။ ဗုဒ္ဓဒါယန္တံ ဟူ၍လည်း ဆိုရ၏။
 ဘုရား အမွေခံဆိုလိုသည်။ အမွေဥစ္စာကို ရှေ့ဦးစွာ ပြအပ်၏။

အမွေ ၂ -ပါး

သာသနာတော်၏ အမွေသည် အာမိသအမွေ၊ ဓမ္မအမွေ ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

၁။ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေးဟူသော ပစ္စည်း လေးပါးသည် အာမိသအမွေ မည်၏။

၂။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ဟူသော သိက္ခာသုံးပါး၊ သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါး၊ သတိပဋ္ဌာန်

မိခင်ဧရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၆၅

လေးပါး၊ သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါး အစရှိသော ဗောဓိပက္ခိယတရား
၃၇ -ပါးသည် ဓမ္မအမွေ မည်၏။

ဓမ္မအမွေ ၂-ပါး

ထိုဓမ္မအမွေသည် လောကီဓမ္မအမွေ၊ လောကုတ္တရာ
ဓမ္မအမွေ ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

၁။ လောကီဖြစ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဟူသော
သိက္ခာသုံးပါး၊ လောကီဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါး၊ ထိုလောကီသိက္ခာ၊
လောကီဝိသုဒ္ဓိတို့၌ အကျုံးဝင်သော ဗောဓိပက္ခိယတရား
၃၇-ပါးတို့သည် လောကီဓမ္မအမွေ မည်၏။

၂။ လောကုတ္တရာ မဂ်ဖိုလ်တို့၌ အကျုံးဝင်သော သိက္ခာ
သုံးပါး၊ လောကုတ္တရာ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိတရား၊ လောကုတ္တ
ရာ ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့သည် လောကုတ္တရာဓမ္မ
အမွေမည်၏။

လောကီဓမ္မအမွေ ၂-ပါး

လောကီ ဓမ္မအမွေသည်လည်း ဝဇ္ဇနိဿိတဓမ္မအမွေ၊
ဝိဝဇ္ဇနိဿိတဓမ္မအမွေဟူ၍လည်းကောင်း၊ နိယတဓမ္မအမွေ၊

၁။ လောကီဝိသုဒ္ဓိ = ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိမှတစ်ပါး ဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါး။

အနိယတ ဓမ္မအမွေဟူ၍လည်းကောင်း နှစ်ပါးရှိ၏။

၁။ ဤသာသနာတော်တွင်း၌ပင်လျှင် မင်းဆရာ စိုးဆရာဖြစ်ရန်၊ ဘုန်းတန်ခိုး အရှိန်အဝါကြီးရန်၊ အခြံအရံများ ရန်၊ ပစ္စည်းလေးပါးများရန် အားထုတ်အပ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာမျိုးသည်လည်းကောင်း၊ သံသရာ၌ လူကောင်း၊ နတ်ကောင်း ဖြစ်ရန် အားထုတ်အပ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာမျိုးသည်လည်းကောင်း ဝဋ္ဋနိဿိတ မည်၏။

၂။ ကိလေသဝဋ်၊ ကမ္မဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ် ဟူသော ဝဋ်သုံးပါးသည် ရှိ၏။ ထိုဝဋ်သုံးပါး၏ ကုန်ငြိမ်းမှုဟူသော နိဗ္ဗာန်သည် ဝိဝဋ္ဌမည်၏။ ယခုဘဝ၌ပင်လျှင် အလုံးစုံအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ တစ်စိတ် တစ်ဒေသ အားဖြင့်လည်းကောင်း ဝဋ်သုံးပါးကုန်ငြိမ်းရန် အားထုတ်အပ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာမျိုးသည် ဝိဝဋ္ဌနိဿိတမည်၏။

မိမိပြုသော ကုသိုလ်အတွက် နောင်သောအခါ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ရောက်လို၏။ ယခုဘဝ၌ လောက ပသာဒဂုဏ်ကိုလည်း အလိုရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်မီ နောက် ဘဝတို့၌ လူကောင်း၊ နတ်ကောင်းအဖြစ်ကိုလည်း အလိုရှိ၏ဟု ဖြစ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာမျိုးသည်ကား ဝဋ္ဌ၊ ဝိဝဋ္ဌ နှစ်ပါးကိုမှီသော ဥဘယ နိဿိတ ကုသိုလ်မျိုးမည်၏။

လယ်တီဆရာတော်

[ကျမ်းဂန်တို့၌ကား - ဝဋ္ဋနိဿိတ၊ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ နှစ်ပါးသာ အဆိုရှိ၏။ ဝဋ္ဋဖက်၌ စိတ်ညွတ်ခြင်း အားကြီးသူတို့၏ ကုသိုလ်ကို ဝဋ္ဋနိဿိတ၌ သွင်း၍ယူလေ၊ ဝိဝဋ္ဋဖက်၌ စိတ်ညွတ်ခြင်း အားကြီးသူတို့၏ ကုသိုလ်ကို ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ၌ သွင်း၍ယူလေ။]

နိယတ၊ အနိယတ နှစ်ပါး၌ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ရှိနေသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အနုသယ နိုင်ငံကြီးသည် အလွန်တရာ နက်ကျယ်စွာသော ရှားမီးကျိုး၊ ပင်လယ်ကြီးနှင့် တူ၏။ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ရံဖန်ရံခါ ဖြစ်ရသော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့သည် ထိုရှားမီးကျိုး၊ ပင်လယ်ပြင်သို့ ကျရောက်သော မိုးရေ မိုးပေါက်စုနှင့်တူကုန်၏။ သီလကို ငါဖြည့်သည်၊ ငါသီလရှိသည်၊ သမာဓိကိုငါပွားများသည်၊ သမာဓိဈာန်ကို ငါရသည်၊ ငါသမာဓိရှိသည်၊ ငါတတ်သည်၊ ငါသိသည်၊ ငါပညာရှိသည်၊ ငါလိမ်မာသည်၊ ရုပ် နာမ်ကို ငါရှုသည်၊ ငါမြင်သည်ဟူ၍ ဖြစ်သမျှသော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့သည် ငါငါဟူသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိပေါ်မှာချည်း ဖြစ်ကြရကုန်သည်ဖြစ်၍ ရှားမီးကျိုး၊ ပင်လယ်ပြင်မှာ ကျရောက်သောမိုးရေ မိုးပေါက်တို့နှင့် တူကုန်၏ဟူလို။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ နိုင်ငံကြီးသည် ထိုသီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့ကို လွန်စွာ ကွယ်ပျောက် ပျက်ဆုံးစေနိုင်၏။ ထို့ကြောင့်

မိခင်ဧရာဝတီ

ပုထုဇဉ်တို့၌ ဖြစ်ရသော လောကီ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့သည် အနိယတ မျိုးတို့သာတည်း။ ပုထုဇဉ်တို့၌ သီလရှိသည်၊ သမာဓိ ရှိသည်၊ ပညာရှိသည် ဆိုသော်လည်း တဒင်္ဂ တစ်ဇာတသာ တည်း။ သောတာပန်တို့၌ ဖြစ်ကုန်သော အာဇီဝဋ္ဌမက လောကီ သီလသည်လည်းကောင်း၊ ဘုရားဂုဏ်၌ တည်ကြည်သော လောကီသမာဓိ၊ တရားဂုဏ်၊ သံဃဂုဏ်၊ သီလဂုဏ် စသည်တို့ သိမှု၊ မြင်မှု၊ လိမ်မာမှုဟူသော လောကီပညာတို့သည်လည်း ကောင်း နိယတမျိုးတို့သာတည်း။ အနဝတတ် အိုင်ကြီးအပြင်၌ ကျရောက်သော မိုးရေမိုးပေါက်ကဲ့သို့ ထိုလောကီ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့သည် သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ကွယ်ပျောက် ပျက်ဆုံးသည်ဟူ၍ မရှိ ကြကုန်ပြီ။

[ဤကား လောကီဓမ္မ အမွေဥစ္စာ အပြားကို ပြဆိုချက်တည်း။]

လောကုတ္တရာဓမ္မအမွေ

လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခု၌ယှဉ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ ဉာဏ ဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၊ ဇောဓိပက္ခိယ တရား ၃၇-ပါးဟု ဆိုအပ်သော လောကုတ္တရာ ဓမ္မအမွေသည်ကား ဝိဝဇ္ဇနိဿိတ သာတည်း။ နိယတသာတည်း။ နိယတဖြစ်သော လောကုတ္တရာ

လယ်တီဆရာတော်

သီလ, သမာဓိ, ပညာသို့ ပေါက်ရောက်ကြကုန်ပြီးသော အရိယာ
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဖြစ်ကြလေကုန်သော လောကီသီလ, သမာဓိ,
 ပညာတို့သည်လည်း နိယတ အဖြစ်သို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။
 ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဒုသီလအဖြစ်သို့ တစ်ဖန်ရောက်ခြင်း၊
 အသမာဟိတ^၁အဖြစ်သို့ တစ်ဖန်ရောက်ခြင်း၊ ဒုပ္ပည^၂
 အန္တဗာလ^၃အဖြစ်သို့ တစ်ဖန်ရောက်ခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ။

[ဤကား သာသနာ့အမွေဥစ္စာ အပြားကို ပြဆိုခန်းတည်း။]

အမွေခံပုဂ္ဂိုလ် ရ-ပါး

သာသနာ့အမွေခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ၊
 သာမဏေယောကျ်ား၊ သာမဏေမိန်းမ၊ သိက္ခမာန်မိန်းမ၊
 ဥပါသကာယောကျ်ား၊ ဥပါသိကာမိန်းမ ဟူ၍ ခုနစ်မျိုးရှိကြ
 ကုန်၏။

သိက္ခမာန်မိန်းမ ဆိုသည်ကား - ရဟန်းလောင်းမ
 ပွင်းလောင်းမတည်း။ ရှေ့ငါးဦးတို့သည် သီတင်းသုံးဖော်
 ငါးယောက် မည်၏။ သီတင်းသုံးဖော်ငါးယောက်တို့မှ တစ်ပါး

၁။ အသမာဟိတ = မတည်ကြည်ခြင်း။

၂။ ဒုပ္ပည = ပညာမရှိသောသူ။

၃။ အန္တဗာလ = ဉာဏ်ပညာ ကန်းသော, တုံးသော လူမိုက်။

သော သရဏဂုံ၌ ကောင်းစွာတည်ကုန်သော လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ တို့သည် ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာတို့၌ အတွင်းဝင်ကုန်၏။ ထို ခုနစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ပစ္စည်းလေးပါးတည်း ဟူသော အာဓိသအမွေကို သီတင်းသုံးဖော် ငါးဦးသားတို့သည် သာ ခံကြရကုန်၏။ ကျန်နှစ်ဦးသားတို့ မခံကြရကုန်၊ လောကီ၊ လောကုတ္တရာဓမ္မ အမွေနှစ်ပါးကို မူကား ခုနစ်ဦးသားတို့ပင် ခံကြရကုန်၏။ ထိုသို့ ခံကြရကုန်ရာ လောကီသီလအမွေ၌ အထူးရှိကြကုန်၏။ လောကုတ္တရာသီလ အမွေ၌လည်းကောင်း၊ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ သမာဓိအမွေနှစ်ပါးတို့၌လည်းကောင်း အထူးမရှိကြကုန်။

လောကီသီလအမွေ။ ။ အဘယ်သို့လျှင် လောကီသီလအမွေ ထူး ရှိကြကုန်သနည်းဟူမူကား - သီတင်းသုံးဖော် ငါးဦးတို့သည် ဝိနည်းသီလအမွေ၊ သုတ္တန်သီလ အမွေနှစ်ပါးတို့ကို ခံကြရကုန်၏။ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာတို့ သည် သုတ္တန်သီလအမွေကိုသာ ခံကြရကုန်၏။ ဝိနည်းသီလ အမွေကို မခံကြရကုန်၏။ ဤသို့ လောကီသီလအမွေ၌ အထူး ရှိကြကုန်၏။ သုတ္တန်သီလ ဆိုသည်ကား - သီတင်းသုံးဖော် ငါးဦးတို့မှာ ဗြဟ္မဇာလ သုတ္တန်၌လာသော သီလစုတည်း။

လယ်တီဆရာတော်

ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာတို့မှာ ထိုထို သုတ္တန်တို့၌လာသော အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၊ အဋ္ဌင်္ဂဥပေါသထသီလ၊ ဒသင်္ဂသီလ စုတည်း၊ ဓုတင်္ဂသီလ၊ ဣန္ဒြိယ သံဝရသီလ၊ ပစ္စယသန္နိသိတ သီလစုသည်လည်း သုတ္တန်သီလစုပင်တည်း။

လောကုတ္တရာသီလအမွေ့။ ။ လောကုတ္တရာ သီလအမွေ့၌ အဘယ်သို့ အထူးမရှိကြ

ကုန်သနည်း ဟူမူကား - လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့တွင် ပါဝင်သော သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ ဤမဂ္ဂင် သုံးပါးကို လောကုတ္တရာ သီလအမွေ့ဆိုသည်။ ထိုလောကုတ္တရာ သီလကိုမူကား သီတင်းသုံးဖော် ငါးဦးတို့သည်လည်း ရထိုက် သော သူတို့မှာပင် ရကြကုန်သည်။ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာတို့ သည်လည်း ရထိုက်သော သူတို့သည် ရကြကုန်သည်သာတည်း။

[သမာဓိအမွေ့နှစ်ပါး၊ ပညာအမွေ့နှစ်ပါးတို့သည်လည်း ထို့အတူ အထူးမရှိကြပုံကို သိလေ။]

ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါး၊ ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့သည် ထိုသီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာသုံးပါးတို့၌ အတွင်းဝင်ကြကုန်၏။ ထိုခုနစ်ယောက်သော သာသနာ့အမွေ့ခံတို့တွင် သာသနာတော် ထမ်း ဖြစ်ကြပေကုန်သော သီတင်းသုံးဖော် ငါးယောက်တို့သည်

ကား မိမိတို့အဖို့အရာ သာသနာ့အမွေလည်း ဖြစ်ကြပေကုန်၏။ ပိဋကတ်သုံးပုံနှင့်တကွ အလုံးစုံသော သာသနာကို အနှစ်ငါးထောင် တည်လေအောင် ဆောင်ရွက်စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းကြကုန်သည်ဖြစ်၍ သာသနာ့အမွေထိန်းလည်း ဖြစ်ကြပေကုန်၏။ ကျန်ရှိသော နှစ်ဦးသားတို့သည်ကား အမွေခံသက်သက်သာ ဖြစ်ကြကုန်၏။ အမွေခံဌာနထက် အသွင်အပြင်ကို ဆောင်မှုနှင့်တကွ အမွေထိန်းဌာနသည် အလွန်ကြီးမြတ်၏။ ထိုကြောင့် အရိယာဖြစ်၍ အနှစ်ခြောက်ဆယ်ရှိပြီးသော လူဂဟဋ္ဌသည် ယနေ့တွင် ရှင်ပြုသော ပုထုဇဉ် ခုနစ်နှစ်ရွယ် သာမဏေငယ်ကို ရှိခိုးရ၏။ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသော ရဟန်းသည် မိမိထက်တစ်နာရီမျှ ရဟန်းသိက္ခာကြီးသော ပုထုဇဉ် ရဟန်းကို ရှိခိုးရ၏။

သာသနာ့အမွေခံ ပုဂ္ဂိုလ်အပြားကို ပြဆိုခန်းပြီး၏။

ဓမ္မာနုဓမ္မပုဋိပတ်။ ။ သိက္ခာသုံးပါး၊ ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါး၊ ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့သည် လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးတို့အားလျော်သော သဘောရှိသော အကျင့်မျိုးစင်စစ် ဖြစ်၍ ဓမ္မာနုဓမ္မပုဋိပတ် မည်ကုန်၏။ ထိုအကျင့်တို့ကို ကောင်းစွာကျင့်ကြံပေကုန်သော ခုနစ်ယောက်သော သာသနာ့ အမွေခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သုပုဋိပန္နပုဂ္ဂိုလ်တို့

လယ်တီဆရာတော်

မည်ကုန်၏။ ဥဇပုဋိပန္နပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။ ဉာယပုဋိပန္န
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။ သာမိစိပုဋိပန္န ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။
 ပုထုဇဉ်ပင် ဖြစ်ကြကုန်သော်လည်း အရိယာရှစ်ယောက်တို့တွင်
 အစဆုံးဖြစ်သော သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ သင်္ဂြိုဟ်
 ရေတွက်ရကုန်၏။ ဓမ္မာနုဓမ္မပုဋိပန္န အရိယာဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်
 ၏။ ပုထုဇဉ်ဇာတိ ရှိကြကုန်သေးသည်ဖြစ်၍ ပရမတ္ထ အရိယာ
 ကား မဟုတ်ကြကုန်သေး၊ ထိုစကားမှန်၏။ မြတ်စွာဘုရား
 ဟောကြားပညတ်တော် မူအပ်သော အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ အစရှိ
 သော ဗောဓိပက္ခိယ တရားမျိုးကို သေက္ခပုဋိပဒါသုတ်
 စသည်တို့၌ အရိယသီလ၊ အရိယသမာဓိ၊ အရိယပညာဟူ၍
 ဟောတော်မူ၏။ ။ “ဣမိနာ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန
 သမန္နာဂတော ဟောတိ” အစရှိသည်တည်း။

ဂုဏ်တစ်စိတ်နှင့်ပြည့်စုံသူ ။ ။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား
 သာသနာတော်တွင်း၌
 သရဏဂုံသုံးပါးနှင့်တကွ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ အမြဲနိစ္စ တည်ရှိ
 သော ဥပါသကာပုဂ္ဂိုလ်၊ ဥပါသိကာပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပေလျှင်ပင်
 သုပုဋိပန္နဂုဏ်တစ်စိတ်နှင့် ပြည့်စုံသူ ဖြစ်ပေ၏။ ဥဇပုဋိပန္နဂုဏ်
 တစ်စိတ်၊ ဉာယပုဋိပန္နဂုဏ်တစ်စိတ်၊ သာမိစိပုဋိပန္နဂုဏ်တစ်

စိတ်နှင့် ပြည့်စုံသောသူ ဖြစ်ပေ၏။ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နအရိယာ မည်ပေ၏။ “သံဃံသရဏံ ဂစ္ဆာမိ သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော” စသည်ဖြင့် သံဃသဒ္ဓါနှင့် လာရာတိုဉ်မှူးကား သီလဝန္တ ကလျာဏပုထုဇဉ် ဖြစ်သော ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီနှစ်ဦးကို သာ သဂြိုဟ်ရေတွက်ရာ၏။ ဝိနည်းအရာ၌ ဥပသမ္ပန္န သံဃာမှ အပဖြစ်သော သာမဏေယောကျ်ား၊ သာမဏေမိန်းမ၊ သိက္ခမာန် မိန်းမ၊ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာတို့ကို မသဂြိုဟ် မရေတွက်အပ် ကုန်။ ထိုဗောဓိပက္ခိယဓမ္မဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ်ကို ကောင်းစွာကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥပါသကာပုဂ္ဂိုလ်၊ ဥပါသိကာ ပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်ငြားသော်လည်း သုတ္တန်ဒေသနာတော်နည်းအား ဖြင့် သမဏမည်၏။ ဗြာဟ္မဏမည်၏။ ဘိက္ခုမည်၏။ ရဟန်း မည်၏ ဆိုလိုသည်။

အလင်္ကတောပိ စေ သမံ စရေယျ၊
 သန္တော ဒန္တော နိယတော ဗြဟ္မစာရီ။
 သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ၊
 သ သမဏော သ ဗြဟ္မဏော သဘိက္ခု။ ။
 [ဓမ္မပဒပါဠိတော်။]

အလင်္ကတောပိ၊ ပကတိသော လူဝတ်တန်ဆာ ဝတ်ဆင်လျက်တည်း။ သမံ၊ ညီညွတ်စွာ။ စရေယျ၊ ကျင့်ပေ

လယ်တီဆရာတော်

ငြားအံ့။ သန္တော၊ ငြိမ်သက်သော စိတ်နှလုံးရှိသည်ဖြစ်၍။ ဒန္တော၊
 နူးညံ့ဆေးလေး ယဉ်ကျေးသောစိတ်နှလုံးရှိသည်ဖြစ်၍။ သဗ္ဗေသု၊
 အလုံးစုံကုန်သော။ ဘူတေသု၊ သတ္တဝါတို့၌။ ဒဏ္ဍံ၊ ကံသုံးပါး
 ဖြင့် ထိပါးခြင်းအမှုကို။ နိဓာယ၊ ပယ်စွန့်ချထား၍။ နိယတော၊
 အမြဲလျှင်။ ဗြဟ္မစာရီ၊ ကာမဂုဏ်နှင့် အာရုံမစပ် မြတ်သော
 အကျင့်ရှိသည်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ပေငြားအံ့။ သော၊ ထိုလူဝတ်
 ပကတိဆင်ယင်လျက် ရှိသောသူသည်။ သမဏော၊ ရဟန်းပင်
 တည်း။ သော၊ ထိုသူသည်။ ဗြာဟ္မဏော၊ အရိယာပင်တည်း။
 သော၊ ထိုသူသည်။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းပင်တည်း။

ဤကား ဗောဓိပက္ခိယ တရားတည်းဟူသော ဓမ္မာနု
 ဓမ္မပ္ပဋိပတ် အကျင့်မြတ်လက်ရှိနှင့် စိတ်နှလုံးဖြူစင်စွာ နေထိုင်
 ပေသောသူကို ပကတိလူပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ရဟန်းဆိုရ
 ၏ဟု ဟောတော်မူသော ပါဠိအနက်တည်း။

[ဤကား သာသနာ့အမွေခံဖြစ်ရမူ မြင့်မြတ်ပုံကို ပြဆိုခန်းတည်း။]

အမွေသည်လည်း ဆိုးမွေ၊ ကောင်းမွေနှစ်မျိုး၊ အမွေခံ
 ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဆိုးမွေခံ၊ ကောင်းမွေခံနှစ်မျိုး၊ မူလပဏ္ဏာသ
 ပါဠိတော်ဓမ္မ ဒါယာဒသုတ်ကြီးကို လိုရင်းမျှထုတ်ပြပေအံ့။

ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထ၊ မာ
 အာမိသဒါယာဒါ၊ အတ္ထိမေ တုမေသု အနုကမ္ပါ၊

၁၇၆

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

ကိန္တိ မေ သာဝကာ ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝေယျုနော
အာမိသဒါယာဒါတိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ တုမေ၊ သင်တို့သည်။ မေ၊
ငါဘုရား၏။ ဓမ္မဒါယာဒါ၊ ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအမွေကို ခံစံကြ
ကုန်သည်။ ဘဝထ၊ ဖြစ်ရပ်ကြကုန်လော့။ အာမိသဒါယာဒါ၊
အာမိသအမွေကို ခံစံကြကုန်သည်။ မာဘဝထ၊ မဖြစ်ရစ်ကြကုန်
လင့်။ တုမေသု၊ သင်တို့၌။ မေ၊ ငါ၏။ အနုကမ္မ၊ သနားသမှု
ကြောင့်ကြပြုခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိနေ၏။ ကိံအတ္ထိ၊ အဘယ်သို့
ရှိသနည်းဟူမူ။ မေ၊ ငါ၏။ သာဝကာ၊ တပည့်တပန်း ရဟန်း
ရှင်လူတို့သည်။ ကိန္တိ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ ဓမ္မဒါယာဒါ၊ ဓမ္မအမွေ
ကိုသာ ခံယူကြကုန်သည်။ ဘဝေယျု၊ ဖြစ်ပါကုန်အံ့နည်း
အာမိသ ဒါယာဒါ၊ အာမိသအမွေကို ခံယူကြကုန်သည်။
နောဘဝေယျု၊ မဖြစ်ပါကုန်အံ့နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့သနားသမှု
ကြောင့်ကြပြုခြင်းသည်။ မေ၊ ငါ့အား။ အတ္ထိ၊ ရှိနေ၏။ ။
[အနက်။]

အမွေ ၂ -ပါး, ၃ -ပါး

အဓိပ္ပါယ်ကား -ဘုရားအမွေသည် အာမိသအမွေ,
ဓမ္မအမွေဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ ထိုတွင် အာမိသသည် ပစ္စယာမိသ၊

မိခင်ဧရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

၁၇၇

လောကာမိသ, ဝဇ္ဇာမိသဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။ ဆွမ်း, သင်္ကန်း, ကျောင်း, ဆေး, ပစ္စည်း ပရိက္ခရာ လာဘသက္ကာရမျိုးသည် ပစ္စယာမိသမည်၏။

လောက၌ ထင်ပေါ်သော ဂုဏ်ရှိန်အပါ, မင်းဆရာ စိုးဆရာ, သူဌေးဆရာ သူကြွယ်ဆရာ, တပည့်သံဃာ တကာ ပရိသတ်ပေါများမှု အလုံးစုံသည် လောကာမိသ မည်၏။ နောက် နောက်ဘဝ၌ ရယူခံစံရန် ဘဝသမ္ပတ္တိ, ဘောဂသမ္ပတ္တိ, ဣဿ ရိယသမ္ပတ္တိ အလုံးစုံသည် ဝဇ္ဇာမိသမည်၏။

[ဓမ္မအမွေမှာ ရှေ့ပြုဆိုတိုင်းပင် သိလေ။]

မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်မြတ် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော် မူသည့်နောက် ကျွန်းအပြင်မှာ သုံးကြောင်း သုံးသွယ် ပင်လယ် ရေပြင်ကြီးလွှမ်း၍ သွားဘိသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော် မြတ်ကြီးမှာ ဤအာမိသအမွေကြီး သုံးကြောင်းသုံးသွယ်လွှမ်း၍ အလွန်ထက်အလွန် ဖြစ်ပွား၍ သွားလိမ့်မည်ကို မြင်တော်မူ၏။

ထို့ကြောင့် -

“ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထ၊ မာ အာမိသဒါယာဒါ” -

ဟူသော အမိန့်တော်မှာတမ်းကို ဟောတော် မြွက် ကြားထားတော်မူခဲ့သတည်း။

အနုကမ္မ ဆိုသည်ကား - မြတ်စွာဘုရားတို့၏ ကြောင့် ကြတော်မူခြင်းပင်တည်း။ ပင်လယ်ကြီးသုံးခု ဆူဝေရာ ကျွန်းနေ လူတို့ကို ပင်လယ်ကြီး လွှမ်း၍သွားသကဲ့သို့ ဘုရားဘုန်းတော် တန်ခိုးတော်နှင့် အာမိသအမွေကြီး ပွားစီးကြီးကျယ်၍ သွားရာ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် ရှင်၊ လူအပေါင်းတို့ကို ထိုအာမိသအမွေ ပင်လယ်ကြီးလွှမ်း၍ ထိုအာမိသအမွေ ပင်လယ်ရေငန်ကြီး၌ နှစ်မွန်းမျောပါး၍ ဓမ္မအမွေသည် အထွတ်အမြတ်တို့မှ အပဖြစ်၍ နေရစ်ကြမည်ကို ကြောင့်ကြတော်မူကြောင်းကို -

“ကိန္တိမေ သာဝကာ ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝေ
ယျံ၊ နော အာမိသဒါယာဒါ” -

ဟု မိန့်တော်မူလေသတည်း။

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားသည် ကြောင့်ကြတမည် မကြည် မဖြူ ပယ်မြစ်တော်မူသော အမွေမျိုးဖြစ်၍ အာမိသအမွေသုံးပါး သည် အမွေဆိုး မည်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် အကြည်အမြူ ဆောင်နှင်းတော်မူခဲ့သော သတိပဋ္ဌာန်စသော ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအမွေတော် ၃၇ -ပါးသည် အမွေကောင်းမည်၏။ ဤသို့လျှင် သာသနာ့အမွေတော်သည် ဆိုးမွေ၊ ကောင်းမွေ နှစ်ပါးရှိလေသ တည်း။ ဆိုးမွေ၊ ကောင်းမွေ နှစ်ပါးကို ပြဆိုလိုက်သဖြင့် ဆိုးမွေ ကို ခံယူသောသူ၊ ကောင်းမွေကို ခံယူသောသူ ဟူသော အမွေခံ

လယ်တီဆရာတော်

နှစ်ပါးသည်လည်း ထင်ရှားလေတော့သည်။

ဆိုဖွယ်အထူးကား - အာမိသ အမွေမှာလည်း မြတ်စွာ
ဘုရားသည် အကြည်အဖြူ ဆောင်နှင်းတော်မူခဲ့သောအရာ
ရှိသေး၏။ ပိဏ္ဍိယာလောပ^၁ ဆွမ်း၊ ပံသုကူ^၂ သင်္ကန်း၊ ရုက္ခမူ^၃
ကျောင်း၊ ပူတိမုတ္တ^၄ ဆေး ဤလေးပါးတည်း၊ ဤလေးပါးသည်
ဗုဒ္ဓဒါယဇ္ဇကြီး လေးပါးမည်၏။ ဘုရားကြည်ဖြူတော်မူလှသော
အမွေတော်ကြီးလေးပါး ဆိုလိုသည်။

ထိုသို့ ဖြစ်ခဲ့သော် မြတ်စွာဘုရားသည် “အတိရေက
လာဘောဝိဟာရော၊ အမု ယောဂေါ” အစရှိသည်ဖြင့် ဒါယကာ
တို့ လှူဒါန်းသော အတိရေကလာဘ အာမိသအမွေတို့ကို
အဘယ့်ကြောင့် ခွင့်ပြုတော်မူသနည်းဟူမူကား ပိဋကတ်သုံးပုံဟု
ဆိုအပ်သော ပရိယတ္တိ သာသနာကြီးသည် ပဋိပတ္တိသာသနာကြီး၊
ပဋိဝေဓသာသနာကြီး နှစ်ပါး၏ အမြစ်မူလကြီး ဖြစ်၏။
ပရိယတ္တိသာသနာကြီး တည်ရှိမှသာ ထိုသာသနာကြီး
နှစ်ပါးသည် တည်နိုင်၏။ ပရိယတ္တိ သာသနာကြီးကို သာသနာ

၁။ ပိဏ္ဍိယာလောပ = သလုံးမြင်းခေါင်းဖြင့် ရင်းနှီး၍ရသော။
၂။ ပံသုကူ = မြေမှုန့်အလိမ်းလိမ်းကပ်ငြိသော။
၃။ ရုက္ခမူ = သစ်ပင်ရင်း။
၄။ ပူတိမုတ္တဆေး = နွားကျင်ငယ်ပုပ်။

ငါးထောင် ဆောင်ရွက်မှုသည် အလွန်ဝန်ကြီးလှ၏။ ဆုတ်ကပ်
 ကာလဖြစ်၍ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းသံဃာတို့သည်
 ကာယဗလ၊ ဉာဏဗလ လျော့ပါးကြကုန်၏။ အတိရေက
 လာဘကို လွှတ်၍ ရုက္ခမူလစသည်၌ တည်၍ ပရိယတ္တိသာသ
 နာကြီးကို ရွက်ဆောင်ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ရှိကြမည့် အခွင့်ကို
 မြင်တော်မူသည် တစ်ကြောင်း၊ ပါရမီနည်းပါးကြသောသူတို့မှာ
 ပရိယတ္တိမှု၊ ဒါနမှု၊ သီလမှု၊ ပစ္စယာနုဂ္ဂဟမှုတို့ကို ပြန်ပြောစွာ
 ပြုကြသဖြင့် အပါယဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်၍ နောက်ဘုရား
 သာသနာ၌ ကျွတ်လွတ်ကြရန် အခွင့်ကို မြော်လင့်တော်မူသည်
 တစ်ကြောင်း၊ သို့အကြောင်းများကြောင့် အတိရေကလာဘ
 အာမိသ အမွေတို့ကိုလည်း ခွင့်ပြုတော်မူရပြန်သတည်း။

ထိုသို့ ဖြစ်ခဲ့သော် အာမိသအမွေ၌ နစ်မွန်းမျောပါး
 ကြရန် အမှုကို မြတ်စွာဘုရားကိုပင် ပြုခဲ့ရာ မကျပြီလောဟူမှု
 ပရိယတ္တိ သာသနာတော်အတွက် ပစ္စယာမိသ၊ လောကာမိသ
 နှစ်ချက်နှင့် ဆက်ဆံကြကုန်သော ပရိယတ္တိဓရ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ
 အာမိသတဏှာ လွှမ်းမိုးမှု၊ အာမိသအမွေ၌ နစ်မွန်းမျောပါးမှုတို့မှ
 ကင်းလွတ်စေခြင်းငှါ “ပဋိသင်္ခါယောနိသောစီဝရံ ပဋိသေဝတိ”
 အစရှိသော ပစ္စဝေက္ခဏသုဒ္ဓိ အစီအရင်ကို ထားတော်မူပေသ

၁။ အတိရေကလာဘ = အပိုအလွန်ဖြစ်သောလာဘ်။

လယ်တီဆရာတော်

တည်း။ ထို့ကြောင့် အာမိသနှစ်ချက်နှင့် ရောယှက်ဆက်ဆံ
ကာ နေရသော်လည်း ပစ္စဝေက္ခဏသုဒ္ဓိ အစီအရင်အတိုင်း
အာမိသနှစ်ရပ်၌ ငြိကပ်ခင်တွယ်ခြင်း မရှိသော ပစ္စယသန္နိသိတ
သီလစေတနာ ဉာဏ်ပညာ တည်းဟူသော သင်္ဘောကြီးကို
တက်စီး၍ နေကြပေမူကား အာမိသအမွေ ပင်လယ်ဝေရာ၌
နစ်မွန်းမျောပါဖွယ် မရှိကြလေပြီ။

နစ်မွန်း, မျောပါ ဤနှစ်ပါးတို့အထူးကား- ပစ္စယာမိသ,
လောကာမိသ, ဝဇ္ဇာမိသဟူသော အာမိသသုံးချက်တို့၌ အာဒိနဝ
ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်မှု မရှိသည်ကို နစ်မွန်းမှု ဆိုသည်။ ထိုနစ်မွန်းမှု
အတိုင်းပင် နှစ်ရှည်လများ အရွယ်သုံးပါး လိုက်စားသာယာ၍
နေမှုကို မျောပါမှုဆိုသည်။ ထိုသို့ အရွယ်သုံးပါးလုံး နစ်မွန်း
မျောပါမှုကို တားမြစ်တော်မူခြင်းငှါ -

“တိဏ္ဍံ အညတရံ ယာမံ၊ ပဋိဇ္ဇေယျ ပဏ္ဍိတော” -

ဟူ၍ ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူ၏။

ပဏ္ဍိတော၊ အသိလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော
သူသည်။ တိဏ္ဍံ၊ အရွယ်သုံးပါးတို့တွင်။ အညတရံယာမံ၊
တစ်ပါးပါးသော အရွယ်၌။ ပဋိဇ္ဇေယျ၊ မိမိကိုယ်ကို သုတ်သင်
ရှင်းလင်းရာ၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား - ပဌမအရွယ်မှာ အာမိသအမွေဆိုး၌ နစ်မွန်းပျော့ပါး၍ နေခဲ့လျှင် ဒုတိယအရွယ်၌ မိမိကိုယ်ကို ဖော်ထုတ်ယူငင်၍ စင်ကြယ်အောင် သုတ်သင်ရှင်းလင်းရာ၏။ ဒုတိယအရွယ်မှာပင် နစ်မွန်းပျော့ပါး၍ နေခဲ့လျှင် တတိယအရွယ်၌ မိမိကိုယ်ကို ဖော်ထုတ်ယူငင်၍ စင်ကြယ်အောင် သုတ်သင်ရှင်းလင်းရာ၏။ ဖော်ထုတ်ယူငင် သုတ်သင်ရှင်းလင်း မှုဆိုသည်ကား - အာမိသအမွေ၌ တွယ်တာသော တဏှာကို ဝေးစွာ ပယ်ရှား၍ ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအမွေဖက်၍ ကောင်းစွာ တည်ခြင်းကို ဆိုသတည်း။ စီဝရသန္တောသ^၁၊ ပိဏ္ဏပါတသန္တောသ^၂၊ သေနာသနသန္တောသ^၃၊ ဘာဝနာရာမ ဟူသော အရိယဝံသတရား လေးပါးတို့၌ ကောင်းစွာ တည်ခြင်းကို ဆိုသတည်း။ သေသည့် တိုင်အောင် အရွယ်သုံးပါးလုံး အာမိသအမွေ၌ နစ်မွန်းပျော့ပါး၍ သွားခဲ့သော်လည်း အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်းဟူမူကား အပါယ် သို့ ကျတတ်ကြောင်းကို ဟောတော်မူပြန်၏။

အယသာဝ မလံ သမုဋ္ဌာယ၊ တဒုဋ္ဌာယ တမေဝ ခါဒတိ။
 ဧဝံ အတိဓောနစာရိနံ၊ တာနိ ကမ္မာနိ နယန္တိ ဒုဂ္ဂတိ။
 [ဓမ္မပဒပါဠိတော်။]

၁။ စီဝရသန္တောသ = သင်္ကန်း၌ ရောင်ရဲခြင်း။
 ၂။ ပိဏ္ဏပါတသန္တောသ = ဆွမ်း၌ ရောင်ရဲခြင်း။
 ၃။ သေနာသနသန္တောသ = ကျောင်း၌ ရောင်ရဲခြင်း။

လယ်တီဆရာတော်

အယသာ၊ သံမှ။ မလံ၊ သံချေးသည်။ သမုဋ္ဌာယ၊
 လွန်စွာထ၍လည်းကောင်း။ တဒုဋ္ဌာယ၊ ထိုထိုအရပ်မှထ၍လည်း
 ကောင်း။ တမေဝ၊ ထိုသံကိုသာလျှင်။ ခါဒတိက္ကဝ၊ နေ့စဉ်အမြဲ
 စားသကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ အတိဓောနစာရိနံ၊ အာမိသအမွေ၌
 ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်ပညာမကြီး တဏှာက ဖိစီး၍ ခရီးမသင့်
 လွန်၍ကျင့်သော ရဟန်းတို့။ တာနိကမ္မာနိ။ ထိုမိမိစိတ်မှ နေ့စဉ်
 ထကုန်သော အာမိသတဏှာ ကံကြမ္မာတို့သည်။ ဒုဂ္ဂတိ၊
 အပါယ်လေးပါးသို့။ နယန္တိ၊ ဆွဲငင်ဆောင်ပို့ကြကုန်၏။ ။
 [အနက်။]

သန်းပြိတ္တာကြီး။ ။ မြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားရှိစဉ်အခါ
 ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တွင်းမှာ ရဟန်း
 ကြီးတစ်ပါးသေဆုံးခဲ့ရာ သင်္ကန်းတစ်ထည်၌ သာယာသည့်
 အတွက် ထိုသင်္ကန်းမှာပင် သန်းဖြစ်လေ၏။ ထိုရဟန်းကို
 အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူသော ဒေသနာပေတည်း။ သင်္ကန်း
 တစ်ထည်၌ ဖြစ်ပွားသော တဏှာသည်ပင်လျှင် အပါယ်သို့
 ချနိုင်၏။ ထို့ထက် ပိုမိုရာ၌ ဆိုဖွယ်မရှိပြီ၊ ထိုသင်္ကန်းသည်

သံဃိကအဖို့မှ ဝေစုရသော သင်္ကန်းဖြစ်၍ ဓမ္မိကဥစ္စာပင်
 ဖြစ်၏။ ရဟန်းတော်ကြီးသည်လည်း နှစ်ရာနှစ်ဆယ့် ခုနစ်ပါး
 သော သိက္ခာပဒသီလရှင်ဖြစ်၏။ ဓမ္မိကသင်္ကန်း တစ်ထည်သည်
 ပင်လျှင် နှစ်ရာနှစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါးသော သိက္ခာပဒသီလရှင် ရဟန်း
 တော်ကြီးကို အပါယ်သို့ ချလေ၏။ လောဘပယောဂတွေ
 များစွာနှင့် ရှာကြိုလုပ်ဆောင်၍ရသော လူတို့၏ ပစ္စည်းဥစ္စာမှာ
 ငါးပါးမျှသော သိက္ခာပဒသီလရှင်ဖြစ်သူ လူတို့၌ အဘယ်ဆိုဖွယ်
 ရှိအံ့နည်းဟု သံဝေဂသတိ ရှိကြကုန်ရာ၏။

သူဌေးကြီး ဥပမာ

တစ်နည်းကား - သူဌေးကြီးတစ်ဦးသည် ငွေအကုဋေ
 များစွာ၊ ရွှေအကုဋေများစွာ၊ ပုလဲ ပတ္တမြား အကုဋေများစွာ
 ကြယ်ဝ၏။ ထိုရတနာတို့ကို ဝိပတ္တိကာလ၌ ရန်သူမျိုး ၅-ပါးမှ
 လွတ်ကင်း၍ သားစဉ်မြေးဆက် ကြွယ်ဝစွာ ခံစံရစ်ကြစေခြင်းငှါ
 နက်လှစွာသောမြေ၌ မြှုပ်နှံ၍ ထား၏ အိမ်၌ အလွယ်တကူ
 သုံးစွဲရန် ခြောက်သောင်းမျှလောက်သော ငွေ၊ ဆန်ရေစပါး၊
 ဝတ်စားတန်ဆာမျှသာ ရှိ၏။ အမွေခံသား ခြောက်ယောက်ရှိ၏။
 သူဌေးကြီး သေလွန်၍ အမွေခွဲဝေကြရာ အိမ်ရှိ ပစ္စည်းများကို
 ခြောက်ပုံခြောက်စုပြု၍ ဝေယူကြ၏။ မြေနဲ့ပစ္စည်းများမှာလည်း

လယ်တီဆရာတော်

ကမ္မည်းမှတ်စာတို့ကို ခြောက်ပုံခြောက်စုပြု၍ ဝေယျကြ၏။
 မြေနံ့ရတနာတို့ကား ဥစ္စာရှင်ကိုယ်တိုင် တူးဖော်မှ ရနိုင်သော
 အခွင့်ရှိကြကုန်၏။ သားခြောက်ယောက်တို့တွင် တစ်ယောက်သူ
 သည် လောဘအလွန်ကြီး၏။ လက်ရောက် ရရှိသောပစ္စည်းမျှ
 နှင့် အနည်းငယ်မျှ ရောင့်ရဲခြင်းမရှိ၊ ရရှိသည်ဟူ၍မျှ မထင်နိုင်၊
 မိမိ ဝေပုံကျရာ မြေနံ့ရတနာတို့ကို လွန်စွာတပ်စွန်း၏။ မရလျှင်
 ရက်ရှည်မနေနိုင် ရှိ၏။ ထိုသို့ ထက်သန်သော လောဘကြောင့်
 အပန်းခံ၍ အမြန်တူးဖော်ရာ အကုဋေများစွာ ရွှေငွေရတနာတို့ကို
 ရ၍ သူဌေးကြီး ဖြစ်လေ၏။

တစ်ယောက်သောသူသည် ဝီရိယ အလွန်ကောင်း၏
 ခဲယဉ်းစွာ နေ့ရှည်ရက်များ တူးဖော်ပင်ပန်းရမည်ကို အမှုကြီး
 တစ်ခုဟု မထင်၊ အလွယ်တကူ မှုသာထင်၏။ ထိုသို့ ထက်သန်
 သော ဝီရိယဖြင့် အပန်းခံ၍ အမြန်တူးဖော်ရာ အကုဋေများစွာ
 ရွှေငွေရတနာတို့ကို ရ၍ သူဌေးကြီး ဖြစ်လေ၏။

တစ်ယောက်သောသူသည် စိတ်စွဲသန်လှ၏။ ဝေပုံကျ
 ပြီးသော အခါမှစ၍ ထိုရတနာတို့၌သာ စိတ်သွား၍ နေ၏။
 အိပ်၍ အိပ်ရမှန်းမသိ၊ စား၍ စားရမှန်းမသိ၊ ဖျောက်ဖျက်၍ပင်
 မရရှိနေ၏။ ထိုကဲ့သို့ စွဲမြဲသောစိတ်ဖြင့် အပန်းခံ၍ အမြန်တူး
 ဖော်ရာ အကုဋေများစွာ ရွှေငွေရတနာတို့ကို ရ၍ သူဌေးကြီး

ဖြစ်လေ၏။

တစ်ယောက်သောသူသည် အကြံအဖန် ဉာဏ်ပညာ အလွန်ကောင်း၏။ စက်ကြိယာ ကြိဖန်လုပ်ဆောင်၍ တူးဖော် သော် အလွယ်တကူနှင့် ရနိုင်လတ္တံ့ဟု စိတ်ချ၏။ ထိုသို့သော ဉာဏ်ဖြင့် ကြိဖန်လုပ်ဆောင်၍ တူးဖော်လေရာ အကုဋေများစွာ ရွှေငွေရတနာတို့ကို ရ၍ သူဌေးကြီးဖြစ်လေ၏။

တစ်ယောက်သောသူသည် လောဘနည်းလှ၏။ တစ်သောင်းကျော်တန် ရရှိလျှင်ပင် သူဌေးကြီးဖြစ်ပြီထင်၏။ မြေနံ့ရတနာတို့ကို ယူလိုသောဆန္ဒပင် မရှိ။ မိမိဥစ္စာဟူ၍ပင် မမှတ်။ ရရှိပြီးသော ဥစ္စာနှင့်သာ တင်းတိမ်၍ နေလေ၏။

တစ်ယောက်သောသူသည် ရပြီးသောဥစ္စာကို မကြာမီ ဖြုန်းတီး၍ ကုန်စေ၏။ နက်နဲခက်ခဲစွာသော ရတနာတို့ကို တူးဖော်ရန် ပေါက်တူးတူရွင်းဖိုးမျှ မကျန်။ မကောင်းသူ ဖြစ်၍လည်း ရပ်ရွာမှ နှင်ထုတ်၍ တစ်ရွာတစ်ပြည်၌ နေရ၏။

ဥပမာယျ

ဤဥပမာ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သူဌေးကြီးနှင့်တူ၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် ပရိယတ္တိဓမ္မတို့သည် အိမ်တွင်းရှိ ရွှေငွေရတနာ ဥစ္စာဓမ္မစုနှင့် တူကုန်၏။ ဈာန်အဘိညာ ဟူသော စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ

လယ်တီဆရာတော်

သည် နက်နဲခက်ခဲစွာ မြှုပ်၍ထားသော အကုဋေများစွာ ရွှေငွေ
ရတနာနှင့် တူ၏။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအစရှိသော လောကီပညာ ဝိသုဒ္ဓိ
လေးပါးသည် နက်နဲခက်ခဲစွာ မြှုပ်ထားသော အကုဋေများစွာ
ရွှေငွေရတနာနှင့်တူ၏။ လောကုတ္တရာ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိသည်
နက်နဲခက်ခဲစွာ မြှုပ်ထားသော အကုဋေများစွာ ပုလဲ ပတ္တမြား
ရတနာနှင့် တူ၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် လူရှင်အပေါင်း
တို့သည် အမွေခံသား ၆-ယောက်နှင့် တူကုန်၏။

၁။ လူရှင်အပေါင်းတို့တွင် ဣဒ္ဓိပါဒ်ဆန္ဒမျိုး ရှိသော
သူအပေါင်းတို့သည် လောဘ လွန်ကဲလှသော ပဌမ သူဋ္ဌေးသား
နှင့် တူကုန်၏။

ဣဒ္ဓိပါဒ်ဆန္ဒ ရှိကြကုန်သော လူအပေါင်း ရှင်အပေါင်း
မည်သည် ရရှိတတ်သိ၍ နေကြသော သီလဝိသုဒ္ဓိ ပရိယတ္တိဓမ္မ
နှင့် အနည်းငယ်မျှ တင်းတိမ်ခြင်း မရှိကြကုန်၊ မြတ်စွာဘုရား
၏ သာသနာ့ဓမ္မနှင့် တွေ့ရပေပြီ၊ သာသနာ့အမွေကို ခံရပေပြီဟု
၍ပင် ပြောလောက်သည် မထင်နိုင်ကြလေကုန်၊ အထက် ဝိသုဒ္ဓိ
တို့ကို ရလိုသောဆန္ဒ အလွန်သန်ကြကုန်၏။ မရလျှင် မနေနိုင်
ကြကုန်။

၂။ ဣဒ္ဓိပါဒ်ဝီရိယမျိုးရှိသော သူအပေါင်းတို့သည်
ဝီရိယ လွန်ကဲသော ဒုတိယ သူဋ္ဌေးသားနှင့် တူကုန်၏။

ထိုကဲ့သို့သော သူတို့သည် မိမိတို့ မရဖူးကြကုန်သေး
သော အထက်အထက်သော အလုပ်ကြီး အကိုင်ကြီးတို့နှင့်
အပန်းခံ၍နေရမှ စိတ်ကြည်နိုင်ကြကုန်၏။

၃။ ဣဒ္ဓိပါဒ်စိတ်မျိုးရှိသော သူအပေါင်းတို့သည် စိတ်စွဲ
ကြီးလှသော တတိယသူဌေးသားနှင့် တူကုန်၏။

ထိုကဲ့သို့သော သူတို့သည် အကျိုးအာနိသံသ ကြီးမြတ်
လှသော အလုပ်ကို ကြားသိလျှင် တစ်ခြားတစ်ပါးသော အလုပ်
တို့၌ စိတ်မရှိကြကုန်ပြီ။

၄။ ဣဒ္ဓိပါဒ် ပညာမျိုး ရှိကြသော သူအပေါင်းတို့သည်
ပညာလွန်ကဲသော စတုတ္ထသူဌေးသားနှင့် တူကုန်၏။

ထိုကဲ့သို့သော သူတို့သည် သူများတို့ မတတ်နိုင်ကြ
သော ခက်ခဲသောပညာမှု၊ နက်နဲသောပညာမှု၊ အကျိုးအာနိသံသ
ကြီးမြတ်လှသော ပညာမှုတို့ကို ဖြစ်မြောက် ပေါက်ရောက်အောင်
ထူထောင်လုပ်ကြံ၍ နေရမှ စိတ်ကြည်နိုင်ကြကုန်တော့သည်။

၅။ ဣဒ္ဓိပါဒ်မျိုးမဟုတ် ဆန္ဒနပ်၊ ဝီရိယနပ်၊ ပညာနပ်
မျိုးသာရှိသော သူအပေါင်းတို့သည် လက်ရောက်ရရှိသော ဥစ္စာစု
နှင့်ပင် သူဌေးကြီး ဖြစ်ပြီဟု စိတ်ချသော ပဉ္စမသူဌေးသားနှင့်
တူကုန်၏။

ထိုကဲ့သို့သော သူတို့သည် သဒ္ဓါဆန္ဒ သေးနပ်ကြသည့်

လယ်တီဆရာတော်

အတွက် အထက်အထက်သော ဝိသုဒ္ဓိတို့ကို ယခုဘဝ၌ မိမိတို့ ရထိုက်သော မိမိတို့ဆိုင်ရာ မိမိတို့အမွေ ဥစ္စာဟူ၍ပင် အထင် မရကြကုန်၏။ လုံ့လဝီရိယသေးနပ်ကြသည့်အတွက် အအိပ် အနေကို ခြိုးခြံ၍နေ့ရှည်ရက်များ အားထုတ်ရသော အမှုမျိုး ဆိုလျှင် ထိုအမှု၌ စိတ်မရှိကြကုန်ပြီ၊ မဖြစ်နိုင်သောအမှုစု ပစ်ပယ်၍ ထားကြကုန်၏။ စိတ်စေတနာ သေးနပ်ကြသည့် အတွက် ထိုအမှု၌ အခိုင်အမြဲ စိတ်စွဲမှု မရှိကြကုန်၊ သူတစ်ပါး တို့ စိတ်ထင်ရာ ပြောဆိုကြသော နာနာဝါဒစကားကို ကြား တိုင်း ကြားတိုင်း စိတ်ပြောင်း၍ နေကြကုန်၏။ အသိပညာ သေးနပ်ကြသည့် အတွက် မိမိတို့နှင့် ထိုက်တန်သော အလုပ် မဟုတ်ဟု စွန့်ပယ်၍ထားကြကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့သော သူတို့ကို မြင်တော်မူ၍ -

“ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ၊ ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒံ
ဘာဝေတိ၊ စိတ္တိဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ၊ ဝီမံသိဒ္ဓိပါဒံ
ဘာဝေတိ ” -

မိရိုးဖလာ အားဖြင့် သေးနပ်၍နေသော ဆန္ဒစသည်တို့ ကို ကြီးပွား၍လာအောင် ထူထောင်ပွားများကြရမည်ဟူလို။ ကြီးပွား၍လာကြမှ ဆန္ဒတစ်မျိုး၊ စိတ်တစ်မျိုး ပေါ်နိုင်ကြလေ ကုန်သတည်း။

၆။ ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ လူဒုဿီလ၊ ရဟန်းဒုဿီလတို့သည် ဆဋ္ဌမသူဋ္ဌေးသား လူပျက်နှင့် တူကုန်၏။

သရဏဂုံသုံးပါးနှင့်တကွ ၅-ပါးသီလ၊ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလဟု ဆိုအပ်သော နိစ္စသီလ မလုံခြုံကြကုန်သော လူမိန်းမ၊ လူယောက်ျားတို့သည် သာသနာ့အမွေခံ ဥပါသကာအင်္ဂါ၊ ဥပါသိကာအင်္ဂါတို့မှ လွတ်ကွာ၍ ဥပါသကာပျက်၊ ဥပါသိကာ ပျက် အဖြစ်၌ တည်ကြကုန်၏။ ပါရာဇိက ကျရောက်သော ရဟန်း၊ သာမဏေတို့သည် ဘုရားအမွေခံရဟန်းကောင်းအင်္ဂါ၊ သာမဏေကောင်းအင်္ဂါတို့မှ လွတ်ကွာ၍ ရဟန်းပျက်၊ သာမဏေပျက် အဖြစ်၌သာ တည်ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့တွင် လူတို့မှာ ငါးပါးသီလ၊ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလတို့ကို ယခုနေ့မှစ၍ စောင့်ထိန်းပါတော့မည်ဟု ဆောက်တည်လျှင် ယခုနေ့မှစ၍ သာသနာ့အမွေခံ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာ အဖြစ်သို့ ရောက် နိုင်ကြကုန်၏။ ဤကား တစ်ဦးသော အဘ၏ အမွေခံ သားမြေး အရိုးအမျိုးပင် မှန်ကြကုန်သော်လည်း ဣဒ္ဓိပါဒ်လေး ပါးတွင် တစ်ပါးပါး အခြေခံရှိကြသော သူတို့သည်သာ မိမိတို့ ဆိုင်ရာ အမွေဥစ္စာကို အကုန်ရယူ ခံစံကြရကုန်သည်။ ဣဒ္ဓိပါဒ် လေးပါးတွင် တစ်ပါးပါးမျှ မရှိကြကုန်သော သူတို့သည်ကား အလွယ်တကူ အပေါ်ယံက အချို့မျှသော အမွေကိုသာ ရယူခံ

လယ်တီဆရာတော်

စံရကုန်သည်၊ အနှစ်သာရဖြစ်သော အမွေဥစ္စာကြီးမှ အပဖြစ်
ကြကုန်လေ၏။ အချို့သူတို့က အလွယ်တကူ အပေါ်ယံက
အချို့မျှကိုပင် ဖြုန်းတီး၍ ပစ်ကြသဖြင့် ဘုရားအမွေ၊ သာသနာ
အမွေမှ အပဖြစ်ကြကုန်သည်ဟု အမွေခံယူ အထူးအပြားကို
ပြဆိုခန်းတည်း။

အနိယတ အမွေခံ

တစ်နည်းကား - အနိယတအမွေခံ၊ နိယတအမွေခံ
အားဖြင့် နှစ်ပါးရှိ၏ အကြင်သူတို့သည် မိမိတို့ အဇ္ဈတ္တခန္ဓာ၌
ကောင်းကောင်းကြီးထင်မြင်သော အနိစ္စဉာဏ်၊ အနတ္တဉာဏ်
ကို တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ မရဖူးကြကုန်၊ ထိုသူတို့သည် အနိယတ
အမွေခံမည်ကုန်၏။ အနိယတ ဆိုသည်ကား - ယခုနေ့၌
သဗ္ဗညုဘုရားတပည့်သား၊ သဗ္ဗညုဘုရားအမွေခံ၊ နက်ဖြန်၌
တစ်ပါးသော ဘုရားတပည့်သား၊ တစ်ပါးသော ဘုရားအမွေခံ
ဖြစ်ကြကုန်လတ္တံ့၊ မိမိကိုးကွယ်၍ လာခဲ့သော သဗ္ဗညုဘုရား
သာသနာကိုပင် ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ ဖျက်ဆီးကြကုန်လတ္တံ့၊ လောက၌
ဗုဒ္ဓဘာသာမှ ခရစ်ယာန်ဘာသာသို့ ပြောင်း၍ ဗုဒ္ဓဘာသာကို
ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ ဖျက်ဆီးကြကုန်၏။ နောက်ဘဝ ဆိုဖွယ်ရာမရှိပြီ။
ထို့အတူ သည်လ၌ သဗ္ဗညုဘုရားတပည့်သား၊ နောက်လ၌

မိခင်ဧရာဝတီ

တစ်ပါးသော ဘုရားတပည့်သား၊ သည်နှစ်၌ သဗ္ဗညုတဘုရား
 တပည့်သား၊ နောက်နှစ်၌ တစ်ပါးသော ဘုရားတပည့်သား၊
 ပဌမအရွယ်၌ သဗ္ဗညုဘုရားတပည့်သား၊ ဒုတိယအရွယ်၌
 တစ်ပါးသော ဘုရားတပည့်သား၊ တတိယအရွယ်၌ တစ်ပါး
 သော ဘုရားတပည့်သား၊ တစ်ပါးသော ဘုရားအမွေခံ ဖြစ်ကြ
 ကုန်လတ္တံ့။ သည်ဘဝ၌ သဗ္ဗညုဘုရားတပည့်သား၊ သဗ္ဗညု
 ဘုရားအမွေခံ၊ နောက်ဘဝ၌ တစ်ပါးသော ဘုရားတပည့်သား
 တစ်ပါးသော ဘုရား အမွေခံဖြစ်ကြကုန်လတ္တံ့။

နာနာသတ္တရာရန် မှန် ဥလ္လောကေန္တိတိ ပုထုဇ္ဇနာ။

[ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်။]

နာနာသတ္တရာရန်၊ အထူးထူးသောဆရာ၊ အထူးထူး
 သော ဘုရားတို့၏။ မှန်၊ မျက်နှာကို။ ဥလ္လောကေန္တိ၊ တစ်မော့
 မော့ ကြည့်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်၊ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထုဇဉ်
 မည်ကုန်၏။

[ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်သည်ကို တစ်မော့မော့ကြည့်မှု ဆိုသည်။]

အဓိပ္ပါယ်ကား - ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့မည်သည်
 အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ကိုးကွယ်ရာ ဌာနမြီသည်ဟု မရှိကြ။

လယ်တီဆရာတော်

ယခုနေ့၌ တစ်မျိုး၊ နက်ဖြန်၌ တစ်မျိုး၊ သည်လ၌တစ်မျိုး၊
 နောက်လ၌တစ်မျိုး၊ သည်နှစ်၌တစ်မျိုး၊ နောက်နှစ်၌တစ်မျိုး၊
 သည်အရွယ်၌တစ်မျိုး၊ နောက်အရွယ်၌တစ်မျိုး၊ သည်ဘဝ၌
 တစ်မျိုး၊ နောက်ဘဝ၌တစ်မျိုး ကိုးကွယ်ရာဘုရား အစားစား
 အဖုံဖုံ ပြောင်းကြမြဲ ဖြစ်ကုန်၏။ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ သဗ္ဗညု
 ဘုရားကို ဘုရားဟု ကိုးကွယ်ကြရသော ဘဝကား အလွန်နည်း
 ပါး၏။ ရံခါဗြဟ္မာကို ဘုရားဟု ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ ရံခါ
 သိကြားကို၊ ရံခါ ထိုထိုနတ်ကြီးတွေကို၊ ရံခါ နေကို၊ ရံခါ
 လကို၊ ရံခါ ထိုထိုနက္ခတ်ကို၊ ရံခါ ဘုမ္မဇိဇ်းနတ်ကြီး၊ ဘီလူး
 ကြီးတွေကို ဘုရားဟု ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။

လောက၌ အလွန်ယုတ်မာမှောက်မှားသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ
 ဆရာကြီးတွေတို့ကား ကမ္ဘာ့တန်ဆာ၊ ကမ္ဘာ့မြေစာကဲ့သို့
 အလွန်တရာ ပေါများကြကုန်၏။ ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယုတ်တမာ
 ကြီးတွေကို တွေ့မိတွေ့ရာ ဘုရားဟူ၍ ကိုးကွယ်ကြကုန်သော
 ဘဝတို့ကား အလွန်များပြားကြကုန်၏။ ရံခါ နဂါးကို၊ ရံခါ
 ဂဠုန်ကို၊ ရံခါ မြစ်ကို၊ ရံခါ မီးကို၊ ရံခါ ရေကို ဘုရားဟူ၍
 ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ကိုယ်တွင်း၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ
 အမှောက်အမှားကြီး ရှိနေကြကုန်သော ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့၏
 တစ်ဘဝ၊ တစ်ဘဝလျှင် တစ်မျိုး တစ်မျိုးကိုးကွယ်ရာ ဘုရား

မည်သည် လောကဓာတ်၌ အလွန်များပြား၏။ ကြပ်ကြပ်ကိုးကွယ်လေလေ အပါယ်ငရဲ ကြပ်ကြပ်နက်နဲလေလေသာ ဖြစ်၏။

ဤဘဝမှ နောက်၌လည်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အမှောက်အမှားကြီးနှင့်တကွ ကျင်လည်၍ သွားကြရကုန်သေးသည်ရှိသော် တစ်ဘဝလျှင် တစ်မျိုး တစ်မျိုးကိုးကွယ်ရာ ဘုရားပြောင်း၍ ပြောင်း၍ သွားကြကုန်လတ္တံ့၊ ပုထုဇဉ်အဖြစ်သည် ကြောက်ဖွယ်၊ လန့်ဖွယ်၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်၊ ရွံရှာဖွယ်၊ အော့အန်ဖွယ် အလွန်ကောင်းလေစွ။

[ဤကား နာနာသတ္တရာနံ မုခံဥလ္လာကေန္တိတိပုထုဇ္ဇနာ ဟူသော ပါဠိတော်မြတ်၏ အဓိပ္ပါယ်ရပ်တည်း။]

ကိုးကွယ်ရာဘုရားပြောင်းရွေ့လျှင် ကိုးကွယ်ရာတရားလည်း တစ်ဘဝလျှင် တစ်မျိုး ပြောင်းရွေ့ကြရကုန်၏။ ရံခါ သဗ္ဗညုဘုရားတို့ ပညတ်သော အဓိသီလတရားကို ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ ရံခါ နွားတို့၏ အလေ့အကျင့် ဟူသော ဂေါသီလ၊ ဂေါဝတ တရားတို့ကို ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ ရံခါ ခွေးတို့၏ အလေ့အကျင့်၊ ရံခါ မြင်းတို့၏ အလေ့အကျင့်၊ ရံခါ ဆင်တို့၏ အလေ့အကျင့် စသည်ဖြင့် ကိုးကွယ်ရာ သီလတရားလည်း အလွန်များပြား၏။

ဒိဋ္ဌိအရာ၌လည်း - သမ္မာဒိဋ္ဌိတရားကို ကိုးကွယ်ရာသော

လယ်တီဆရာတော်

ဘဝအလွန် နည်းပါး၏။ အလွန်ယုတ်မာလှသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဓမ္မ
 တို့သည် ကမ္ဘာတန်ဆာ၊ ကမ္ဘာမြေစာ ဖြစ်၍ အလွန်ပေါများ
 ကြကုန်၏။ ထိုတရား ထိုသာသနာတို့ကို ကိုးကွယ်ရာပြု၍
 လာကြကုန်၏။ ကြပ်ကြပ်ကိုးကွယ်လေလေ အပါယ်ငရဲ နက်နဲ
 လေလေ ချည်းသာတည်း။

မဟာအမှောက်အမှား။ ။ သံသရာ၌ ကျင်လည်ကြရကုန်သော
 ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့မှာ အမှိုက်အမဲ
 အမှောက်အမှား အနန္တ ရှိနေကြသည်တွင် ကိုးကွယ်ရာ ဘုရား
 မှောက်မှားမှု၊ ကိုးကွယ်ရာ တရားမှောက်မှားမှုသည် အလွန်
 တရာ နာကြီးလှသော မဟာအမှောက်အမှားကြီးပေတည်း။
 အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် ကိုးကွယ်ရာ ဘုရားမှောက်မှား
 ခဲ့လျှင် အလုံးစုံသော ကိုယ်ကျင့်တရားလည်း အကုန်မှောက်
 မှားတော့သည်။ မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘဟူသော ဘဝပဒေသာပင်
 ကြီးသည် ငရဲပဒေသာပင်ကြီး လုံးလုံး ဖြစ်လေတော့သည်။
 [ဤကား အနိယတအမွေခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရှေ့သို့သွားကြ
 လတ္တံ့သော အနိယတအလားကို ပြဆိုချက်တည်း။]

နိယတ အမွေခံ

အကြင်သူတို့သည် မိမိတို့ အဇ္ဈတ္တခန္ဓာ၌ အနိစ္စအချက်၊ အနတ္တအချက်ကို ကောင်းစွာ မြင်ဖူးကြကုန်၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ နိုင်ငံကြီးမှ ကျွတ်လွတ်ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် နိယတအမွေခံ မည်ကုန်၏။

နိယတဆိုသည်ကား - ထိုသူတို့သည် နောင်အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ကိုးကွယ်ရာဘုရား မှောက်မှားမှု ကျွတ်လွတ်ကြပေ ကုန်၏။ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား၏ သားတော်အစစ်၊ သမီးတော် အစစ် ဘဝဆက်တိုင်း အမြဲဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့အား ဘုံစဉ် စံမျိုး ဖြစ်ကြကုန်၍ သံသရာ၌ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာများစွာ ကျင်လည်၍ သွားကြကုန်သော်လည်း ငါတို့ဘုရား၏ ဂုဏ်တော်၊ ကျေးဇူးတော်တို့သည် တစ်ဘဝထက် တစ်ဘဝ၊ တစ်ကမ္ဘာထက် တစ်ကမ္ဘာ ပွင့်လင်း၍သာ သွားကြကုန်၏။ တရားတော်၏ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်၊ သံဃာတော်၏ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူး တော်တို့သည် တစ်ဘဝထက် တစ်ဘဝ၊ တစ်ကမ္ဘာထက် တစ်ကမ္ဘာ ပွင့်လင်း၍သာ သွားကြကုန်၏။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ သာသနာတော်ကြီး ၃-ပါး၊ သီလဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသာ ဝိသုဒ္ဓိကြီး ၇-ပါး၊ သတိပဋ္ဌာန်၊ သမ္မပ္ပဓာန်၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်၊ ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဇင်၊ မဂ္ဂင်ဟူသော ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါး၊

မိခင်ဧရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

ဤအလုံးစုံသော ဓမ္မအမွေတော်ကြီးတို့သည် တစ်ဘဝထက် တစ်ဘဝ၊ တစ်ကမ္ဘာထက် တစ်ကမ္ဘာ ထိုသူတို့ စိတ်နှလုံးမှာ ကြီးကျယ်စွာ ပွားများစည်ကား၍သာ သွားကြကုန်၏။

ငါတို့မြတ်စွာဘုရား၏ ပရိယတ္တိသာသနာတော်ကြီး၊ ပဋိပတ္တိသာသနာတော်ကြီး၊ ပဋိဝေဓသာသနာတော်ကြီး သုံးပါး တို့သည် ထိုသူတို့မှာ အစဉ်ထာဝရ ဘဝအဆက်ဆက်၊ ကမ္ဘာ အဆက်ဆက် မပျက်ခိုင်ကျည် အမြဲ တည်လေကုန်၏။ လူ့ချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ ဗြဟ္မာ့ချမ်းသာတို့ကို အစဉ်ခံစား စံစားသော သံသရာ၌ ကျင်လည်ကြရကုန်သော်လည်း တစ်ဘဝ တစ်မျိုး ကိုးကွယ်ရာဘုရား ပြောင်းရွှေ့ကြရသော လောကီဘုံသူ၊ လောကီဘုံသား မဟုတ်ကြပေကုန်ပြီ။ လောကုတ္တရာဘုံသူ၊ လောကုတ္တရာဘုံသား၊ အရိယာဘုံသူ၊ အရိယာဘုံသား အဖြစ်နှင့်သာ ကျင်လည်ကြရကုန်၏။

နိဗ္ဗာန်ဘုံသူ၊ နိဗ္ဗာန်ဘုံသား

သံသရာဝဲဩဃ၌ နစ်၍၊ မြုပ်၍၊ မွန်း၍၊ မော၍၊ မျောပါး၍ နေကြကုန်သော သံသရာဘုံသူ သံသရာဘုံသား ဝဋ်ဒုက္ခသမားမျိုး မဟုတ်ကြပေကုန်ပြီ။ သဗ္ဗပါဒိသေသ အမည် ရှိသော ပဌမနိဗ္ဗာန်ဘုံသူ၊ ပဌမနိဗ္ဗာန်ဘုံသား အစစ်ဖြစ်ကြကုန်၍

ဘုံစဉ်အားဖြင့် ခံစားစံစားကာ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ တစ်သန် တည်း ဆန်တက်သမားတို့သာတည်း။

အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ခပ်သိမ်းသော ပညာရှိသူ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာသတ္တဝါတို့သည် သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားတို့၏ သားတော်အစစ်၊ သမီးတော်အစစ်၊ နိယတဘုံသူ၊ နိယတဘုံ သား အဖြစ်ကို အလိုရှိကြလှကုန်သည်ဖြစ်၍ ဘုရားကို တစ်မြော် တည်းမြော်ကြရကုန်၏။ တရားကို တစ်မြော်တည်း မြော်ကြရ ကုန်၏။ သံဃာကို တစ်မြော်တည်း မြော်ကြရကုန်၏။ သာသနာကို တစ်မြော်တည်း မြော်ကြရကုန်၏။ ဒါနကို များစွာ ပြု၍ ဆုတောင်းကြရကုန်၏။ သီလကို များစွာပြု၍ ဆုတောင်း ကြရကုန်၏။ ဘာဝနာကို များစွာပြု၍ ဆုတောင်းကြရကုန်၏။

[ဤကား နိယတအမွေခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ယခုဘဝမှ ရှေ့သို့ တစ်ဖြောင့်တည်း သွားကြလတ္တံ့သော နိယတအလားကို ပြဆိုချက်တည်း။]

သည်ကိုရည်၍ သုတ္တန်၊ အဘိဓမ္မာပါဠိတော် အရပ်ရပ်

တို့၌ -

“တိဏ္ဍံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပန္နော ဟောတိ၊ အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော သမ္မောဓိပရာယဏော” -

လယ်တီဆရာတော်

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

တိဏ္ဍံ သံယောဇနာနံ၊ သုံးပါးကုန်သော သံယောဇဉ်တို့၏။ ပရိက္ခယာ၊ ကုန်ဆုံးချုပ်ငြိမ်း ရုပ်သိမ်းခြင်းကြောင့်။ သောတာပန္နော၊ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ တစ်ဖြောင့်တည်း သွားသော ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မအယဉ်သို့ ရှေးဦးစွာရောက်သော သူသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အဝိနိပါတဓမ္မော၊ စုတေသည်၏ အခြားမဲ့၌ အလိုမရှိရာ ဘဝသို့ ဘရမ်းဘတာ ကျခြင်းသဘောမှ ကျွတ်လွတ်လေ၏။ နိယတော၊ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာ အဆက်ဆက် မပျက်မကွဲ အစဉ်ထာဝရမြဲသော ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအမွေခံဖြစ်လေ၏။ သမ္မောဓိပရာယဏော၊ အထက်မဂ်၊ အထက်ဖိုလ်လျှင် အလိုရှိကာ လွယ်စွာရကြောင်း လည်းလျောင်း မှီခိုရာရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ^၁ ဤသုံးပါးကို သံယောဇဉ်သုံးပါး ဆိုသည်။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်လည်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည်သာ ပဓာနအချုပ်တည်း။

အနိယတ၊ နိယတအမွေခံ နှစ်ပါးကို ပြဆိုခန်းပြီး၏။

၁။ သီလဗ္ဗတပရာမာသ = နွားအလှေအကျင့်ကို အကောင်းထင်ကာ အမှားအားဖြင့် လိုက်နာသုံးသပ် ကျင့်ကြံမှု။

တိုက်တွန်းချက်

ဤသို့လျှင် ခွဲခြမ်းဝေဖန်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဆိုးမွေ့၊
 ကောင်းမွေ့ဟူ၍ အမွေ့ ၂-မျိုး၊ အနိယတ အမွေ့၊ နိယတ
 အမွေ့ဟူ၍ အမွေ့ ၂-မျိုးရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဆိုးမွေ့ခံ၊
 ကောင်းမွေ့ခံဟူ၍ အမွေ့ခံနှစ်မျိုး၊ အနိယတအမွေ့ခံ၊ နိယတ
 အမွေ့ခံဟူ၍ အမွေ့ခံနှစ်မျိုးရှိသည်ကိုလည်းကောင်း သိမြင်နိုင်
 ကြကုန်သော ရှင်ရှင်လူလူ သူတော်ကောင်း သူမြတ်လောင်း
 အပေါင်းတို့သည် ရှေးရှေးသော ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာ
 အဆက်ဆက်တို့က ဆိုးမွေ့ကို ခံစံလို၍ ဘုရားသာသနာကို
 ငါတို့ ဆုတောင်းခဲ့ကြကုန်သည် မဟုတ်၊ ကောင်းမွေ့ကို ခံစံလို၍
 သာ ဆုတောင်းခဲ့ကြကုန်သည် အနိယတ တဒဂ်အမွေ့ကိုလို၍
 ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ ပါရမီဆုတောင်းမှုကို ငါတို့ ပြုခဲ့ကြ
 ကုန်သည်မဟုတ်၊ နိယတအမွေ့ကို ရလို၍ ပြုခဲ့ကြကုန်သည်ဟု
 မိမိတို့ ပင်ပန်းတကြီး နှီးရင်းကိုးစား၍ လာခဲ့ကြသော အမှုရင်းကို
 ကောင်းစွာမြော်ထောက်၍လည်းကောင်း၊ အမွေ့ယုတ်၊
 အမွေ့ဆိုးများကို မြတ်စွာဘုရား မြစ်ပယ်တော်မူသည်ကို
 မြော်ထောက်၍လည်းကောင်း ယခုဘဝ ဘုရားတပည့်အား၊
 ဘုရားအမွေ့ခံအဖြစ်ကို ရကြသည့်အခါ၌ မိမိတို့ ကိုယ်ကို
 ဆိုးမွေ့ကိုခံစံသော အမွေ့ခံဆိုး၊ အမွေ့ခံယုတ် မဖြစ်ကြစေကုန်ရာ၊

မိခင်ဧရာဝတီ

လယ်တီဆရာတော်

အနိယတ တဒဂ်အမွေမျှကို ခံစံရသော အနိယတ တဒဂ် အမွေခံ မဖြစ်ကြစေကုန်ရာ၊ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မအမွေတည်းဟူသော ကောင်းမွေကို ခံစံသော အမွေခံကောင်း၊ အမွေခံမြတ်သာ ဖြစ်ကြစေကုန်ရာ၏။

ထိုစကားမှန်၏။ ဘဝသံသရာ ရှည်မြင့်စွာကာလ၌ ဘုရားအမွေခံဖြစ်ကြရန် ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာနာပါရမီ ဆုတောင်းမှုကို ပြုကြသောအခါ၌ အကျွန်ုပ်တို့ ယခုပြုအပ်သော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကြောင့် နောင်လူတွင် ထင်ရှား ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်သောအခါ၌ ကောင်းစွာ ဖူးတွေ့ကြရကုန်သည်ဖြစ်၍ အကျွတ်တရားကို ရကြပါလိုကုန်၏ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို ရကြပါလိုကုန်၏ဟူ၍လည်းကောင်း ဤသို့ ဓမ္မအမွေကိုသာ ဆုတောင်းကြမြဲ ဓမ္မတာဖြစ်သည်။ နောင်လူတွင်ထင်ရှား ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်သောအခါ၌ ကောင်းစွာ ဖူးတွေ့ကြရကုန်သည် ဖြစ်၍ ပစ္စည်းလာဘ်လာဘ ပေါများကြရပါလိုကုန်၏။ မင်းဆရာ၊ စိုးဆရာ၊ သူဌေးသူကြွယ်ဆရာ ဖြစ်ကြရပါလိုကုန်၏ဟု အာမိသအမွေနှစ်ပါးကို ဆုတောင်းကြမြဲမဟုတ် လူတို့မှာလည်း ဘဝသမ္ပတ္တိ၊ ဘောဂသမ္ပတ္တိ၊ ဣဿရိယသမ္ပတ္တိ ကုသိုလ် မျိုးကို များများကြီး စိုက်ပျိုးကြရပါလိုကုန်၏ဟု ဆုတောင်းကြမြဲမဟုတ်။

ယခုအခါ၌မူကား - ရှင်လူအပေါင်းတို့၌ ပစ္စယာမိ သတဏှာ^၁၊ လောကာမိသတဏှာ^၂၊ ဝဇ္ဇာမိသတဏှာ^၃တို့သည် လွန်စွာ မင်းမှု၍နေကြကုန်၏။ တဏှာသုံးပါး၏ ဆန့်ကျင်ဖက် ဖြစ်သော အရိယဝံသတရားလေးပါးများကို ပြောဆိုခဲ့လျှင် မခံနိုင် ရှိကြကုန်၏။

အရိယဝံသတရားလေးပါး ဆိုသည်ကား -

၁။ ဆွမ်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း တစ်ပါး၊

၂။ သင်္ကန်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း တစ်ပါး၊

၃။ ကျောင်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း တစ်ပါး၊

၄။ ဘာဝနာတရား၌ မွေ့လျော်ခြင်း တစ်ပါး -

ဤလေးပါးတို့တည်း။

ဤလေးပါးတို့သည် ဘုရား၊ ဘုရားတပည့်သား၊ ဘုရားအမွေခံ ရှင်လူအရိယာအရိုး အမျိုးခံသူတို့ မစွန့်အပ်သော တရားဖြစ်၍ အရိယဝံသ တရားမည်၏။

ကြိုကား အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာရှိသူတို့ သတိမူကြရန် အချက်တည်း။

၁။ ပစ္စယာမိသတဏှာ = ပစ္စည်းကို လိုချင်တပ်မက်မောသောတဏှာ။

၂။ လောကာမိသတဏှာ = လောကစည်းစိမ်ကို လိုချင်တပ်မက်သော တဏှာ။

၃။ ဝဇ္ဇာမိသတဏှာ = သံသရာဝဋ်ကို တမ်းတလိုချင်သောတဏှာ။

အသိဉာဏ်ပညာနည်းသူတို့မှာ အသိအလိမ်မာ ဉာဏ် ပညာနည်းပါးလှသူတို့မှာမူကား ကုသိုလ်တရား အဖြစ်များလျှင် ပင် အကောင်းပြုရတော့သည်။

ဉာဏ်ပညာကြီးသူတို့မှာ အသိအလိမ်မာ ဉာဏ်ပညာ ရှိသူတို့သည် ယခုဘဝ၌သော်လည်းကောင်း၊ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ကြ၍ နောက်ဘဝ၌သော်လည်းကောင်း၊ နိယတဓမ္မ အမွေခံ ဘုံစဉ်စံအဖြစ်သို့ မချွတ်မလွဲအမြဲမှချ ရောက်လိုကြကုန် သည်ရှိသော် အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ၌ ကောင်းစွာတည်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီး သော ကာယဂတာသတိကို ထူထောင်ပြီးလျှင် ခန္ဓာငါးပါး တရားတို့၌ လက္ခဏာရေးသုံးပါးတို့ကို တစ်နေ့တစ်နေ့လျှင် ယုတ်စွာအဆုံး သုံးနာရီမျှ အချိန်ရအောင် လုံ့လစွဲမြဲကြကုန်ရာ၏။

နိယတအမွေခံဘုံစဉ်စံ။ ။ ခန္ဓာငါးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး၌ ပေါက်ပေါက်ရောက်ရောက် ထင်မြင်နိုင်ကြကုန်လျှင်ပင် နိယတအမွေခံ ဘုံစဉ်စံအဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်ကြကုန်၏။ လက္ခဏာရေးသုံးပါးတို့တွင်လည်း အနိစ္စ လက္ခဏာရေးတစ်ပါး ကောင်းကောင်း ထင်မြင်နိုင်ကြကုန်လျှင် ပင် နိယတအမွေခံ ဘုံစဉ်စံအဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်ကြကုန်၏။

[တစ်ပါးပါး၌စွဲမြဲရန် အစီအရင်ကိုမူကား - ငါတို့စီရင်သော

လက္ခဏဒီပနီ၊ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ၊ အာဟာရဒီပနီ၊ အနတ္တဒီပနီ၊
ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ စာအုပ်တို့မှာယူကြလေကုန်၊ နိယတဘုံစဉ်
စံတို့၏ အလားကိုလည်း ငါတို့စီရင်သော စတုသစ္စဒီပနီ
ကျမ်း၊ ပရမတ္ထသံခိပ်ကျမ်း နိဗ္ဗာန်အခန်းတွင် ကြည့်ရှု
ကြလေ။]

သာသနာ့အမွေတော်ကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

နိဂုံး

၁။ နဂရေ ပျဉ်းမနား နာမေ၊ အရညေ ပဗ္ဗတန္တရေ။
တန္တိဝါသီဟိ သာရူဟိ၊ ဓမ္မကာမေဟိ ကာရိတေ။ ။

၂။ သဗ္ဗန္ဓေ သာရရက္ခေဟိ၊ စန္ဒနောဒကသီတလေ။
စင်္ဂမေ သာလမဏ္ဍမ္ပိ၊ ဝသန္တေန မယာ ကတာ။ ။

၃။ ဥဇုမဂ္ဂံ ဝိဘာဝေန္တိ၊ ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ။
ဣဓေဝ ဇနာ ဗုဇ္ဈန္တု၊ သန္တာ သမ္မောဓိဘာဂိနော။ ။

ပျဉ်းမနားနာမေ၊ ပဋိရူပ အနေလှလျက် အောက်ထက်
မြေပါကြေညာထုံသင်း ဂုဏ်သတင်းဖြင့် ပျဉ်းမနားဟု ထင်ရှား
သော အမည်ရှိသော။ နဂရေ၊ မြို့၌။ အရညေ၊ ကုလားလေးတာ
ငါးရာမက အရညအင်္ဂါနှင့် ကောင်းစွာပြည့်စုံထသော။
ပဗ္ဗတန္တရေ၊ ဝဲယာမြောင်ယုက် တောင်နှစ်ဖက်တို့၏ အကြား၌။

လယ်တီဆရာတော်

ဓမ္မကာမေဟိ၊ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မအချက် သဘောနက်ကို လက်ဝယ်တင်ထား ပတ္တမြားသို့ ထင်ရှားပြင်ပြင် သိမြင်လိုလား ကြကုန်သော။ တန္တိဝါသီဟိ သာဂူဟိ၊ ပျဉ်းမနားနေ မိတ်ဆွေ အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည်။ ကာရိတေ၊ သပြာဋ္ဌေကြေး များစွာပေး၍ မနှေးဆောလျင် တီထွင်ဆောက်လုပ်စေအပ်သော။

သာရရက္ခေဟိ၊ ချောသွယ်မြင့်ဖြူး စွင့်စွင့်ဖြူးလျှင် အထူးကြည်လင် အနှစ်ယှဉ်သော သစ်ပင်ပျိုအပေါင်းတို့သည်။ သဉ္ဇန္တေ၊ ရှည်သွယ်ကိုင်းခက် ဗိတာန်ကြက်သို့ ကူးယှက်ပိတ် သန်း ရိပ်ချမ်းသပ်ရပ် ဖုံးလွှမ်းအပ်ထသော။ စန္ဒနောဒက သီတလေ၊ စမ်းရေစိမ့်ရေ တတွေတွေလျှင် မြေတွင်အထူး ရေရွှင်မြူး၍ လွန်ချမ်းမြေရာလည်းဖြစ်ထသော၊ သာလမဏ္ဍမိ စင်္ကာမေ၊ မွှေးပျံသင်းကြိုင် ရနံ့လှိုင်သော အင်ကြင်းမြိုင်စင်္ကြံ ကျောင်း၌။ ဝသန္တေန၊ ယခုနှစ်အတွင်း သီတင်းဝါကပ်ဆိုမည် ကြံစည်နေထိုင်လျက်ရှိသော။ မယာ၊ မုံရွာမြို့လယ်တီ တောကျောင်းဆရာ ငါသည်။ ဥဇမဂ္ဂံ ဝိဘာဝေန္တိ၊ ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့၏ နေရာတကျ ဖြောင့်မှန်လှသော အတ္ထအချက် အနက်စခန်း ကျင့်နည်းလမ်းကို ဖြောင့်တန်းတည့်မတ် ပြပေ တတ်သော။ ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ၊ ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ အမည်ရှိလစ် ဤကျမ်းသစ်ကို။ ကတာ၊ ၁၂၆၆-ခု ရတုဂီမှ

မိခင်ဧရာဝတီ

ဝါဆိုလတွင် စီရင်ပြုအပ် အပြီးသတ်သတည်း။ ဣမိနာပုညေန၊ ကျမ်းသစ်ပြုစု ဤကောင်းမှုကြောင့်။ သန္တာ၊ သဒ္ဓါလူလူ နှလုံး ဖြူ၍ သူတော်အစစ် အမှန်ဖြစ်ကြကုန်သော။ ဇနာ၊ လူရှင်ဓာတ် ကောင်း သူမြတ်လောင်းတို့သည်။ ဣဓေဝ၊ ချစ်ရှင်ဂေါတမ ဘုရားရိုက်ရာ ဤသာသနာ၌ပင်လျှင်၊ သမ္မောဓိဘာဂိနော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မောဓိကို သိရန်အဖို့ ကုသိုလ်တို့နှင့် မချို့ကုန်ငှ ပြည့်စုံကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဗုဇ္ဇန္တု၊ ဘုံစဉ်စံညောင်း ဗောဓိနောင်း နှင့် အကြောင်းသင့်၍ ပွင့်ကြစေကုန်သတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဘုရားသာသနာတွင်း၌ အကျွတ်ရကြကုန်သော သူတို့တွင် အညံ့ဆုံးဖြစ်သော ဘုံစဉ်စံ သောတာပန်တို့၏ မဂ်ဉာဏ်ကို အငယ်အနောင်းဖြစ်၍ ဗောဓိ နှောင်းဆိုသည်။ တစ်ဆူတစ်ဆူသော ဘုရားရှင်သာသနာ၌ ၂၄-သင်္ချေနှင့် ကုဋေခြောက်ဆယ် ဗိုလ်ခြေတစ်သိန်း ကျွတ်မြဲ ဟူ၍ မေတ္တေယျ ဗုဒ္ဓအနာဂတဝင် အဋ္ဌကထာ၌ လာ၏။ ထိုတွင် ၂၄ -သင်္ချေဟူသော အရေအတွက်သည် ဗောဓိနှောင်း တို့၏ အရေအတွက်သာ များရာ၏။ ယခုအခါ၌ ဤဘုံစဉ်စံ အရိယာမျိုးတို့သည် စတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်မှာပင် အသင်္ချေယျ အနန္တရှိကြကုန်၏။ တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှာလည်း အသင်္ချေပယျ

လယ်တီဆရာတော်

အနန္တရှိကြကုန်၏။ ယာမာစသော အထက်အထက်သော နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့မှာလည်း တို့အတူ အသီးအသီး အသင်္ချေယျ အနန္တစီ ရှိကြကုန်၏။ ဗြဟ္မာ့ပြည်မှာမူကား ဝိပဿီ၊ ဝေဿဘူ၊ ကကုသန်၊ ကောဏာဂုမ်၊ ကဿပ ဤခြောက်ဆူ သော ဘုရားရှင်တို့၏ တပည့်သားဖြစ်ကြသူ အရိယာ ဗြဟ္မာ တို့သည် ယခုတိုင်ရှိကြကုန်၏။ နောင်လည်း ကမ္ဘာများစွာ တည်နေကြကုန်လိမ့်ဦးမည်။ နောင်သုဒ္ဓါဝါသဘုံမှာ မဟာကမ္ဘာ ကြီး သုံးသောင်းကျော်မှ ယခုရှိနေကြသော ဘုံစဉ်စံ အရိယာမျိုး အဆက်ပြတ်တော့မည်။

အရူပဘုံမှာမူကား - ကမ္ဘာနှစ်သိန်းကျော်မှ ပြတ်တော့ မည်။ ကမ္ဘာသုံးသောင်းကို မလွန်မူ၍ ဆက်ကာဆက်ကာ ဘုရား ပွင့်၍သွားခဲ့လျှင် သုဒ္ဓါဝါသဘုံမှာ အရိယာအဆက်ပြတ်ခွင့်မရှိပြီ။ ကမ္ဘာနှစ်သိန်းကို မလွန်မူ၍ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဘုရားပွင့် ၍ သွားခဲ့မှု အရူပဘုံမှာ အရိယာ အဆက်ပြတ်ခွင့် မရှိပြီ။ ကမ္ဘာငါးရာကို မလွန်မူ၍ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဘုရားပွင့်၍ သွားခဲ့မှု ဝေဟပျိုလ်ဘုံမှာ အရိယာ အဆက်ပြတ်ခွင့် မရှိပြီ။ ဤအရာ၌ ဓမ္မစကြာကျွတ်ပွဲ၊ မင်္ဂလသုတ်ကျွတ်ပွဲ၊ ရတနသုတ် ကျွတ်ပွဲ၊ မဟာသမယသုတ်ကျွတ်ပွဲ စသောကျွတ်ပွဲကြီးတို့တွင် တစ်ခုတစ်ခုသော ကျွတ်ပွဲကြီးများပင်လျှင် ကျွတ်လွတ်ကြသူ

တို့သည် အရေအတွက် အစဉ်ကို လွန်ကုန်၏ဟု အဋ္ဌကထာ ကြီးတို့၌လာ၏။

ထို့ကြောင့် “အနာဂတဝင်အဋ္ဌကထာ”၌ ၂၄-သင်္ချေနှင့် ကုဋေ ၆၀ -ဗိုလ်ခြေတစ်သိန်းဟူ၍ လာသော ကျွတ်တန်းဝင် သင်္ချာအရေအတွက် စကားသည် မသင့်ဟူ၍ ဆိုကြကုန်၏။ ဤအရာမျိုး၌ အရေအတွက်အစဉ်ကို လွန်သည်ဟူသော စကား သည် အသင်္ချေ၏ အမည်ပေတည်း။ ကျွတ်ပွဲကြီးတစ်ခု၌ ကျွတ်လွတ်သူ အရေအတွက်အစဉ်ကို လွန်မှုတစ်ကြိမ်သည် အသေချေတစ်ခုသာ ဖြစ်၏။ မိလိန္ဒပဉ္စာ၌လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာကြီးတို့၌လည်းကောင်း ထိုကဲ့သို့သော အသင်္ချေဌာန ကြီးသည် တစ်ဆယ့်လေးကြိမ်မျှသာ တိုက်ရိုက်လာ၏။ တစ်ဆယ့်လေးကြိမ်မျှသာ ရရှိသေး၏။ ဆယ်သင်္ချေ လိုသေး၏။ အရေအတွက် အစဉ်ကို လွန်သော ဂဏနပထ အတိက္ကန္တ အသင်္ချေကြီးကို သတိရရှိကြပါလျှင် အနာဂတဝင် အဋ္ဌကထာကို မပယ်သင့်ပေ။

နိဂုံးပြီး၏။

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ ပြီး၏။

နိဂ္ဂဟဩဝါဒကထာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ။

(၁) စိတ္တနိဂ္ဂဟဩဝါဒ

၁။ အနဟံပိ အဟံ ဇာတံ၊ နမယံ မယုမေဝစ။

အနတ္တာပိ အတ္တာ ဇေ၊ ဝိစိတ္တာ စိတ္တ တေ ဂတိ။ ။

ဓမ္မစိတ္တ၊ မကောင်းယုတ်မာ ဆိုးညစ်စွာသည် မိစ္ဆာအနိုင်
ဟယ် ငါ့စိတ်။ တံ၊ နင်စိတ်သည်။ အနဟံပိ၊ ဘယ်ဂုဏ်သတ္တိ
မရှိလုံးလုံး အစွမ်းတုံးသား အသုံးအသွန် အခွံအကာ ဖြစ်တုံပါ၍
ငါ့ဟု မြှောက်မြှင့် မယူသင့်သည် မှန်ပါလျက်လည်း။ အဟံ
ဇာတံ၊ ငါနှင့်မခြား မပြားမကွဲ အထင်လွဲအောင် ငါယောင်ငါဟန်
ငါသဏ္ဍာန်ဖြစ်၍ နေဘိ၏။ န-မယံပိ၊ ငါနှင့်မဆိုင် ငါပိုင်ဥစ္စာ
မဟုတ်ပါပဲလျက်လည်း။ မယုမေဝ၊ ငါ့စိတ်၊ ငါ့ဉာဏ်၊ ငါ့အကြံ
ဟု ဖောက်ပြန်တိမ်းပါး အထင်မှားအောင် နင်ကားပြု၍
နေဘိ၏။ အနတ္တာပိ၊ ကိစ္စအမှု ဘယ်တစ်ခုမျှ ပြုစွမ်းမှုစွမ်းမြဲ။
ခြမ်းတစ် နင်မရှိပါပဲလျက်လည်း။ အတ္တာ၊ ဒဿနသဝန စသည်
များထု ကိစ္စစုကို အမှုတွင်ကျယ် သူခြယ်လယ်၍ အကယ်ချေငံ

မိခင်ဧရာဝတီ

သူစွမ်းအံ့ကြောင့် သဏ္ဍာန်ဤကိုယ် အထင်ကြားအောင် နင်ကား ပြု၍ နေဘိ၏။ တေ၊ နင်စိတ်၏။ ဂတိ၊ လိမ်လည်ညစ်တုံ ဖြစ်ပုံအလား အမှုသွားသည်။ ဝိစိတ္တာ၊ မကြံနိုင်ဖွယ် အသွယ် သွယ်လျှင် အကယ်ဆန်းပြားလှ၏တကား။

၂။ ဧဝံ ဝိစိတ္တရူပဿ။ အမှီ ဘူသဿ ဝေရိနော။

ဝသံ တေ မေ ဂစ္ဆန္တဿ၊ ကပ္ပါနေကေ ဝိသီဒယံ။ ။

ဧဝံဝိစိတ္တရူပဿ၊ သို့စင်ကလောက် အမြင်မှောက် အောင် ကြောက်ဖွယ်ဆန်းပြားသော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍။ အမှီဘူတဿ၊ ငါမဟုတ်ပဲ ငါရုပ်-ငါဟန် ငါသဏ္ဍာန် ဖြစ်၍ နေသော၊ ဝေရိနော၊ ငါ၏ရန်သူကြီး စင်စစ် အမှန်ဖြစ်သော။ တေ၊ နင်စိတ်၏။ ဝသံ၊ အလိုနိုင်ငံ အကြံအကြိုက်ဓာတ်စရိုက် သို့။ ဂစ္ဆန္တဿ၊ နင့်ကိုယ်ငါပဲ အထင်လွဲ၍ တလိုက်ထဲ လိုက်ကာ နေရသော။ မေ၊ ငါ့အား။ အနေကေ၊ အသင်္ချေချေ ဆက်ရေ လည်း ဆုံးလေမရှိ များစွာဘိကုန်သော။ ကပ္ပါ၊ အနမတဂ္ဂ ဘဝသံသရာ ကပ်ကမ္ဘာတို့သည်။ ဝိသီဒယံ၊ နစ်ဆုံးမျောပါး ကုန်ခဲ့ပြီ။

လယ်တီဆရာတော်

၃။ အလံ တံ ဒါနိ ဇာနာမိ၊ အန္တရံ မမ အာဂတံ။

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါစ မေ လဒ္ဓေါ၊ သဒ္ဓမ္မော အဇ္ဇ ဒိဗ္ဗတိ။ ။

ဓမ္မစိတ္တ၊ မကောင်းယုတ်မာ ဆိုးညစ်စွာသည့် မိစ္ဆာအနိဋ္ဌိ
ဟယ် ငါ့စိတ်။ တံ၊ နင်စိတ်သည်။ အလံ၊ တန်တော့။ ဣဒါနိ၊
ယခု။ ဇာနာမိ၊ နင်တမူကား ရန်သူကြီးဟု အပြီး ငါသိပြီ။
မမ၊ ငါ၏။ အန္တရံ၊ အခွင့်အလှည့်သည်။ အာဂတံ၊ ယခု
မျက်မှောက် ဆိုက်ရောက်ခဲ့လေပြီ။ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါစ၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ
နဝမခဏကိုလည်း။ မေ၊ ငါသည်။ လဒ္ဓေါ၊ ရအပ်ပြီ။ သဒ္ဓမ္မောစ၊
ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်၊ ပဋိဝေဓ ဓမ္မသုံးဖြာ သာသနာသည်လည်း။
အဇ္ဇ၊ ယခု။ ဒိဗ္ဗတိ၊ သူရိယာဆယ်စင်း ရောင်စုံကျင်းသို့ ထွန်း
လင်းသောအခိုက်ကြုံခဲ့ပြီ။

၄။ ဟန္တာဟံ တံ ဒမေသာမိ၊ မဟာစောရ တမောရတ။

ယံ တံ မံ အမှဝေသေန၊ စိရံ ဥပ္ပတ မာနယိ။ ။

တမောရတ၊ ကာမဂုဏ်သိုက် တောအမိုက်ဝယ်
နှစ်ခြိုက်မြူးထူး အပျော်ကြူးထသော။ မဟာစောရ၊ ငါငါအဟန်
တူစွာဖန်၍ လူ့ထံနတ်ရွာ ဗြဟ္မာတစ်ရိုး အတွင်ဆိုးသည့် သူခိုး
ဗိုလ်ကြီး သုံးဘုံမီး။ ယံတံ၊ အကြင်နင်စိတ်သည်။ အမှဝေသေန၊
ငါမဟုတ်ပဲ ငါရုပ်-ငါယောင် ပြီစွာ ဆောင်သဖြင့်။ စိရံ၊

အနမတဂ္ဂ အစမထင် သံသရာကာလပတ်လုံး။ မံ၊ ငါ့ကို။ ဥပ္ပတံ၊ ဘဝသုံးပါး ခရီးမှားသို့။ အာနယံ၊ သွေးဆောင်ခေါ်ယူ လှလေပြီ။ တံ၊ နင်စိတ်ကို။ ဟန္တု၊ ယခု။ အဟံ၊ ငါသည်။ ဒမေသာမိ၊ တံတိုင်းသီလ အဇ္ဈတ္တထောင် နောင်ကြိုးသတိ ဝိရိယကြိမ်ချက် အားကုန်နှက်၍ ရက်ရက်ဆုံးမပေတော့အံ့။

(၂) ရူပနိဂ္ဂဟသြဝါဒ

၁။ အနဟံပိ အဟံ ဇာတံ၊ န မယံ မယုမေဝစ။

အနတ္တာပိ အတ္တာ ဇေမ္မ၊ ဝိရူပါ ရူပ တေ ဂတိ။ ။

ဇေမ္မရူပ၊ မကောင်းယုတ်မာ ဆိုးညစ်စွာသည် မသာအပုပ် ဟယ် ငါ့ရုပ်။ အနဟံပိ၊ ဘယ်ဂုဏ်သတ္တိ မရှိလုံးလုံး အစွမ်း တုံးသား အသုံးအသွန် အခွံအကာ ဖြစ်တုံပါ၍ ငါ့ဟု မြှောက် မြှင့် မယူသင့်သည် မှန်ပါလျက်လည်း။ အဟံ ဇာတံ၊ ငါနှင့် မခြား မပြားမကွဲ အထင်လွဲအောင် ငါယောင်ငါဟန် ငါသဏ္ဌာန် ဖြစ်၍နေဘိ၏။ နမယံပိ၊ ငါနှင့်မဆိုင် ငါပိုင်ဥစ္စာ မဟုတ်ပါပဲ လျက်လည်း။ မယုမေဝ၊ ငါပိုင် ငါ့ဟာ ငါ့ဥစ္စာဟု သညာဖောက် ပြား အထင်မှားအောင် နင်ကား ပြု၍နေဘိ၏။ အနတ္တာပိ၊ အားအင်တစ်ခု မပြုစသာ အကာအခွံ အသွန်အသုံး အဖြုန်း အဖျင်း ဖြစ်ပါလျှင်းလျက်လည်း။ သတ္တာ၊ အမှုအားလုံး အသုံး

တွင်ကျယ် အားကိုးဖွယ်လျှင် အကယ်ခိုင်မြဲ အနှစ်ပဲဟု စွဲလန်း
မှောက်မှား အထင်ကြွားအောင် နင်ကားပြု၍နေဘိ၏။ တေ၊
နင်ရုပ်၏။ ဂတိ၊ လိမ်လည် ညစ်တုံ ဖြစ်ပုံအလား အမှုသွား
သည်။ ဝိရူပါ၊ သဘောမမှန် ထူးထွေဟန်နှင့် ဖောက်ပြန်ဆန်း
ပြားလှ၏တကား။

၂။ ဧဝံ ဝိရူပရူပဿ၊ အမှီဘူတဿ ဝေရီနော။

ဟိတံ တေ မေ ဝဟန္တဿ၊ ကပ္ပါနေကေ ဝိသီဒယံ။ ။

ဧဝံ ဝိရူပ ရူပဿ၊ သို့စင်ကလောက် အမြင်မှောက်
အောင် ဖောက်ပြန် ဆန်းပြားသော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍။ အမှီ
ဘူတဿ၊ ငါမဟုတ်ပဲ ငါရုပ် ငါဟန် ငါသဏ္ဍာန် ဖြစ်၍နေ
သော။ ဝေရီနော၊ ငါ၏ ရန်သူကြီး စင်စစ် အမှန်ဖြစ်သော။
တေ၊ နင်ရုပ်၏။ ဟိတံ၊ ကျွေးရေး - မွေးရေး ငွေကြေးဥစ္စာ
ရရာရကြောင်း ဆိုးကောင်းယုတ်မြတ် အရပ်ရပ်သော စီးပွား
မှု ဝန်များကို။ ဝဟန္တဿ၊ သည်ပိုးရွက်ဆောင်ရသော။ မေ၊
ငါ့အား။ အနေကေ၊ များစွာကုန်သော။ ကပ္ပါ၊ အနမတဂ္ဂ
သံသရာ ကပ်ကမ္ဘာတို့သည်။ ဝိသီဒယံ၊ နစ်ဆုံးမျောပါး၍
ကုန်လေပြီ။

၃။ အလံ တံ ဒါနိ ဇာနာမိ၊ အန္တရံ မမ အာဂတံ။

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါစ မေ လဒ္ဓေါ၊ သဒ္ဓမ္မော အဇ္ဇ ဒိဗ္ဗတိ။ ။

ဓမ္မရူပ၊ ပိုးမျိုးရှစ်ဆယ် မှီတွယ်သွားလာ အိမ်သာပြုလုပ်
ဟယ် ငါ့ရုပ်။ တံ၊ နင်ရုပ်သည်။ အလံ၊ တန်တော့။ ဣဒါနိ၊
ယခု။ ဇာနာမိ၊ နင်တမူကား ရန်သူကြီးဟု အပြီးငါသိပြီ။
မမ၊ ငါ၏။ အန္တရံ၊ အခွင့်အလှည့်သည်။ အာဂတံ၊ ဆိုက်ရောက်
ခဲ့ပြီ။ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါစ၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒနဝမခဏကိုလည်း။ မေ၊ ခါသည်။
လဒ္ဓေါ၊ ရအပ်ပြီ။ သဒ္ဓမ္မောစ၊ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်၊ ပဋိဝေဓ
ဓမ္မသုံးဖြာ သာသနာသည်လည်း။ အဇ္ဇ၊ ယခု။ ဒိဗ္ဗတိ၊ သူရိယာ
ဆယ်စင်း ရောင်စုံကျင်းသို့ ထွန်းလင်းသောအခိုက် ကြုံခဲ့ပြီ။

၄။ ဟန္တ တံ သိက္ခာပေဿာမိ၊ ပရဘောဂ ဝိမောဟက။

ယံ မံ တံ အမှဝေသေန၊ စိရံ ခိန္နတ္ထမာနယံ။ ။

ပရဘောဂ၊ မှက်၊ ခြင်၊ သန်း၊ ကြမ်းပိုး ပိုးမျိုးအပေါင်း
သိန်းသောင်းများစွာ ခန္ဓာတစ်ပါးတို့၏ အစာထမင်း မှီဟင်း
ရာနေအိမ်လည်း ဖြစ်ထသော။ ဝိမောဟက၊ အရိယာမျက်စိ
မရှိသသူ အများလူတို့ကို အယူဖောက်ပြား အမှားတွေဝေ မိုက်မဲ
စေတတ်သော ဟယ် ငါ့ရုပ်။ ယံတံ၊ အကြင်နင်ရုပ်သည်။
အမှဝေသေန၊ ငါမဟုတ်ပဲ ငါရုပ်၊ ငါယောင်ပြီစွာဆောင်သဖြင့်။

လယ်တီဆရာတော်

စိရုံ၊ အနမတဂ္ဂ အစမထင် သံသရာပတ်လုံး။ မံ၊ ငါ့ကို။
 ခိန္နတ္တံ၊ ထိန်းကျောင်း မွေးကျွေး နင့်အရေးကြောင့် အေးခါပူခါ
 မနေသာပဲ ဖွေရှာလုပ်ကြံ တရံမကင်း ပင်ပန်းခြင်းသို့။ အာနယံ၊
 ဆောင်လေပြီ။ တံ၊ ထိုနိုင်ရပ်ကို။ ဟန္တ၊ ယခု၊ အဟံ၊ ငါသည်။
 သိက္ခာပေသာမိ၊ တောင်သူအရေးကောင်း ထွန်နွားမောင်းသို့
 ခါကောင်းသမယ ဤဘဝ၌ ယုတ္တယောဂီ အင်စုံညီလျက် ဈာယံ
 မြကတေ့ ကျင့်စလေ့ဖြင့် ညဉ့်နေ့ဆက်နွယ် သက်မတွယ်ပဲ
 ထက်ဝယ်စကြံ နှစ်တန်ယာပိုထ် ဓိဋ္ဌာန်စိုက်လျက် အမြိုက်လုလု
 ကိုယ်အစုဝယ် ရှုသားတွင်တွင် ဆုံးမသင်၍ လျင်လျင် ပြပေအံ့
 သတည်း။

(၃) ဥဘယနိဂ္ဂဟဩဝါဒ

၁။ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ သဒ္ဓမ္မောစေ၊ ဥဘော မမံ ဥပဇ္ဈဂုံ။
 တဒါဟံ ဝဇ္ဈတံ ယာမိ၊ အဒ္ဓါ ဝေါ ကာမကာရိယံ။

၂။ ဟန္တ ဝေါ ဟံ ဝဓိဿာမိ၊ ပုရေ ဂစ္ဆတိသော ခဏော။
 ဥဘော တုမေ အမှီဘူတာ၊ ယတ္ထ မံ ဗာဇယိဿထ။

၁။ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါစ၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ နဝမခဏံသည်လည်း
 ကောင်း။ သဒ္ဓမ္မောစ။ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်၊ ပဋိဝေဓ ဓမ္မသုံးဖြာ
 သာသနာသည်လည်းကောင်း။ ဥဘော၊ နှစ်ပါးတို့သည်။ မမံ၊
 ငါ့ကို။ စေဥပဇ္ဈင်္ဂံ၊ အကယ်လွန်၍ သွားကုန်သည်ဖြစ်အံ့။ တဒါ၊
 ထိုသာသနာပ နောက်ကာလ၌။ အဟံ၊ ငါသည်။ အဒ္ဓါ၊ မချွတ်
 မလွဲ အမြဲစင်စစ်။ ဝေါ၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖော် ပျက်ချော်ရိုင်းပြား
 နင်နှစ်ပါးတို့၏။ ကာမကာရိယံ၊ မလှန်ပြန်မှု လိုတိုင်းပြုသာ
 သော။ ဝဇ္ဈတံ၊ ကြောင်၏လက်ဝယ် ကြွက်သူငယ်သို့ နှိပ်နယ်
 ညှဉ်းပန်း ခံရခန်းသို့။ ယာမိ၊ ရောက်လေတော့အံ့။

၂။ ယတ္ထ၊ အကြင်အဋ္ဌက္ခဏံ၊ နောက်ကာလ၌။
 ဥဘောတုမေ၊ ရုပ်နာမ်တရား နင်နှစ်ပါးတို့သည်လည်း။ အဓိ
 ဘူတာ၊ ငါမဟုတ်ပဲ ငါရုပ် ငါယောင် တူစွာဆောင်၍။ မံ၊
 ငါ့ကို။ ဗာဓေယိဿထ၊ သိဦးစီးအစဦးစီကျအောင် နိရယသွယ်သွယ်

၁။ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ နဝမခဏ = ဘုရားပွင့်တော်မူသည့် ကိုးခုမြောက်သော
 ခဏ။ (အက္ခဏ - ရုပ်ပြစ်ရှစ်ပါးကို ထောက်၍ ကိုးခုမြောက်သော
 ခဏဟု ဆိုသည်။)

၂။ အဋ္ဌက္ခဏ = ရှစ်ပါးသော ကုသိုလ် အထူးဖြစ်ခွင့် မရသောခဏ၊
 ရုပ်ပြစ်ရှစ်ပါးကို အဋ္ဌက္ခဏ ဟု ဆိုသည်။

လယ်တီဆရာတော်

သုရကာယ်နှင့် အပါယ်လေးဘုံ အလုံးစုံသို့ အကုန်မြုပ်စင်း
 ခံနေရန် အခင်းတို့ဖြင့် ညှဉ်းပန်း ကြကုန်လတ္တံ့။ သောဓဏော၊
 ထိုနှင့်တို့ကာလ ရှစ်ခဏသည်။ ပုရေဂစ္ဆတိ၊ ရှေ့သို့မကြာ
 ဆိုက်ရောက်လာလတ္တံ့။ ဟန္တု၊ ယခု။ ဝေါ၊ အနဲနဲလျှင် ဖောက်လဲ
 ဖောက်ပြန် ဖြစ်ပျက်မြန်သော ရုပ်နာမ်တရား နင်နှစ်ပါးတို့ကို။
 အဟံ၊ ငါသည်။ ဝဓိဿါမိ၊ အနမတဂ္ဂါ သံသရာ၌ ခန္ဓာဆက်စပ်
 ဖြစ်ပျက်ဇာတ်ကို ရပ်အောင်ရပ်သိမ်း ငြိမ်းအောင်သတ်ညှစ်
 အကုန်ပစ်အံ့ စင်စစ်ဤတွင် အရေးတည်း။

နိဂ္ဂဟဩဝါဒကထာပြီး၏။

လယ်တီတစ်ခေတ်ဆန်းတော့မည်
ဗုဒ္ဓကျမ်းဂန် စာပေသမိုင်းတွင် အထင်ကရ မှတ်တိုင်ကြီးများ
ခိုက်ထူထားခဲ့သည်

ကျမ်းပြုအကျော် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

အကျော်ကြားဆုံး စာအုပ်များ ဖြစ်သည့်

- အနတ္တဒီပနီ
- လယ်တီကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး
- ဘာဝနာဒီပနီ
- ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဒီပနီ
- ဝိပဿနာဒီပနီ
- ဥတ္တမဂုရီသဒီပနီ
- ပါရမီဒီပနီ
- ရောဂန္ထရဒီပနီ
- အာနာပါနဒီပနီ
- လယ်တီနိဗ္ဗာန်
- ဓါတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

အပါအဝင် ကာလအတန်ကြာ ပျောက်ကွယ်နေသည့်
လယ်တီကျမ်းစာအုပ်များ မကြာမီ ထွက်ရှိလာပါတော့မည်။